

การสื่อสารกับการรับรู้อัตลักษณ์ของแฟนคลับฟุตบอลต่างประเทศในสังคมไทย
กรณีศึกษา : ดิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

ณัฐนิชา ภูโคกสูง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาโทสาขาสถาปัตยกรรม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

พ.ศ. 2547

ISBN 974 - 9745 - 60 - 4

Communication with the Perception of Identity of the Foreign Football

Fan Club

A Case Study : Liverpool Thailand Fan Club

Natnicha Pookoksoong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Business Communication Arts

Graduate School of Dhurakijpundit University

2004

ISBN 974 – 9745 – 60 – 4

เลขทะเบียน.....	0180887
วันลงทะเบียน.....	- 9 พ.ย. 2548
เลขเรียกหนังสือ.....	วท 369.2 ก 3297 E15477

๑๑

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

ปริญญา นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

ชื่อวิทยานิพนธ์ การสื่อสารกับการรับรู้อัตลักษณ์ของแฟนคลับฟุตบอลต่างประเทศในสังคมไทย
กรณีศึกษา: ลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

เสนอโดย น.ส.ณัฐนิชา ภูโคกสูง

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์ กลุ่มวิชา นิเทศศาสตร์ธุรกิจ

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.อัญชลี จุฬ่าพิมพ์พันธ์ุ

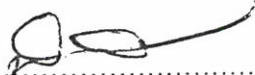
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(ศ.สุกัญญา สุตบรรทัด)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(อาจารย์ ดร.อัญชลี จุฬ่าพิมพ์พันธ์ุ)

..... กรรมการ
(ผศ.ดร.อัศวิน เนตรโพธิ์แก้ว)

..... กรรมการ
(รศ.ดร.พีระ จิรโสภณ)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร.พีรพันธ์ุ พาลุสุข)

วันที่ 3 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การสื่อสารกับการรับรู้อัตลักษณ์ของแฟนคลับฟุตบอลต่างประเทศ ในสังคม
ครุฑศึกษา	กีฬาวารุฑไทยแลนด์แฟนคลับ
ชื่อนักศึกษา	ณัฐนิชา ภูโคกสูง
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.อัญชลี จุฬาทิมพ์พันธุ์
สาขาวิชา	นิเทศศาสตร์ (ธุรกิจ)
ปีการศึกษา	2547

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงการสื่อสารกับการรับรู้อัตลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ โดยมุ่งประเด็นไปที่ กระบวนการรวมกลุ่ม การสื่อสารของกลุ่ม ตลอดจนการรับรู้ถึงอัตลักษณ์ของสมาชิกและสัญญาณของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับว่าคืออะไร ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมนำเสนอผลการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเกิดขึ้นมาจากการรวมตัวของกลุ่มแฟน ๆ ที่ชื่นชอบ หลงใหล คลั่งใคล้ต่อสโมสรลิเวอร์พูลมารวมตัวกัน ก่อตั้งขึ้นเป็นชมรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางในการติดต่อสื่อสารกันภายในกลุ่มของผู้ที่รักและชื่นชอบต่อสโมสรลิเวอร์พูลด้วยกัน รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นข้อมูลข่าวสาร ตลอดจนทัศนคติต่าง ๆ ประกอบกับการทำกิจกรรมร่วมกันภายในกลุ่มไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเล่นกีฬาฟุตบอล, กิจกรรมสาธารณะประโยชน์, กิจกรรมเชียร์บอลใน “ศึกวันแดงเดือด” เพื่อสร้างความสนิทสนม และสร้างชื่อเสียงของกลุ่มให้เป็นที่รู้จักและยอมรับจากบุคคลภายนอก พัฒนาการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มแบ่งออกเป็น 3 ระยะเวลาคือ ระยะเวลาก่อตั้ง เป็นระยะการเริ่มต้นในการรวมตัวที่ไม่เป็นทางการโดยมีสมาชิกกลุ่มประมาณ 30 คน ส่วนใหญ่ใช้การติดต่อสื่อสารกันทางโทรศัพท์ ระยะเวลาแห่งการพัฒนา เป็นระยะที่มีการจัดทำเว็บไซต์ขึ้นมาใช้ชื่อว่า www.liverpoolthai.com เพื่อเผยแพร่ข่าวสารของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ และเสนอข่าวสารของสโมสรลิเวอร์พูลรวมทั้งใช้เพื่อเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารพูดคุยระหว่างสมาชิกด้วยกัน ระยะเวลา เป็นระยะที่เริ่มมีการติดต่อจากองค์กรภายนอก เนื่องจากกลุ่มเป็นที่ยอมรับจากสังคม

กลุ่มมีโครงสร้างการสื่อสารแบบครบทุกช่องทาง ทำให้สามารถสื่อสารได้ทั่วถึงกัน จนเกิดเป็นกระบวนการสื่อสารของกลุ่ม โดยใช้รูปแบบการสื่อสารโดยแบ่งออกเป็น 2 แบบคือ รูปแบบการติดต่อสื่อสารภายในกลุ่ม ใช้การสื่อสารอย่างเป็นทางการคือ ทางไปรษณียบัตร, แจ้งข่าวทางหนังสือพิมพ์สตาร์ชอคเกอร์ ส่วนการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการคือการติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกในกลุ่มด้วยกันที่แต่ละคนมีความสนิทสนมคุ้นเคยกัน จึงทำให้การสื่อสารเป็นไปด้วยความไว้วางใจ การสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการเป็นตัวขับเคลื่อนกระบวนการกลุ่มให้เกิดความเข้มแข็ง รูปแบบการสื่อสารภายนอกกลุ่ม จะใช้การสื่อสารอย่างเป็นทางการ เนื่องจากต้องมีการปฏิบัติงานและติดต่อกันเป็นขั้นเป็นตอน

อัตลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับคือ การรับรู้ความเป็นตัวตนของกลุ่มภายใต้อัตลักษณ์เดียวกันคือการแสดงออกบนความภาคภูมิใจกับความสำเร็จของสโมสรลิเวอร์พูลในอดีตโดยผ่านการดำเนินงานทางสังคม, บทเพลง, การเชียร์กีฬา, การรวมตัว, การอาศัยสื่อใหม่ (เทคโนโลยี) โดยมีจิตสำนึกของความเป็นพวกเดียวกันและรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้การสื่อสารเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

สัญลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับคือ การสร้างสัญลักษณ์ของกลุ่มขึ้นมาเพื่อเป็นเอกลักษณ์และเพื่อให้ความหมายของกลุ่ม โดยพบว่าสัญลักษณ์ของกลุ่มมีทั้งหมด 3 ประเภทได้แก่ Icon, Index, และ Symbol ทั้งนี้พบเพียง Symbol เท่านั้นที่สามารถแบ่งได้เป็น Symbol สัญลักษณ์ของกลุ่มและ Symbol ทางด้านภาษาที่ใช้ติดต่อสื่อสารทางเว็บไซต์ โดยสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ใช้จะเป็นสัญลักษณ์ของสโมสรลิเวอร์พูลคือรูปหงส์มาเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ไม่ว่าจะเป็นโลโก้ของกลุ่ม, เสื้อยืดสีแดงของกลุ่ม, ใจคอรูปหงส์, ผ้าพันคอ เพื่อป้องกันและรับรู้ถึงความสัมพันธ์ของสโมสรลิเวอร์พูล ประกอบกับกลุ่มมีการใช้สัญลักษณ์ในด้านภาษาคือ มีการนำชื่อของนักฟุตบอล, สัญลักษณ์ของสโมสรมาตั้งเป็นนามปากกาของตนแทนชื่อจริงในการสนทนาทางเว็บไซต์

Thesis Title   Communication with the Perception of Identity of the Football Fan Club
                          : A Case Study of Liver Thailand Club

Name   Natnicha Pookoksoong

Thesis Advisor   Dr. Anchalee Chulapimpan

Department   Business Communication

Academic Year   2004

ABSTRACT

The purpose of this research was to study the communication of the Liverpool Thailand Fan Club. The emphases were put on factors influencing the unification of members and the communication, including perception on the characteristics of the members of the Liverpool Thailand Fan Club and its recognition. Qualitative research was used. Collection of data was conducted by means of in - depth interview and participatory observation. Presentation of the research findings was made by means of descriptive analysis.

The findings indicated that the Liverpool Thailand Fan Club was established as a group by the unification of the fans who were passionate about the Liverpool Club. The objective to form the club was to be a communication center for members who were obsessed with Liverpool, including to exchange opinions, information, and attitudes. In addition, many activities, such as playing football, doing activities for public interest, and acting in unison to cheer up on the "Hot Red Day" in order to gain closer relationship among members and to create awareness and acceptance from others. The development of the group could be divided into three stages : initial stage : it was the initiation of the group by informal unification of approximately ten original members. Most of them had communicated through telephones. The developing stage: it was the duration of time that a web site named www.liverpoolthai.com was established. It had been used for publicizing information of the Liverpool Thailand Fan Club and of the Liverpool Club. Furthermore, it had been used as a communication center among the members. The successful stage: it was the beginning of the communication with the others as the circle had been known and recognized wider in the society.

The group's communication structure covered all channels so that it could communicate among members thoroughly until it became the group communication process. Two types of communication used by the group were: 1) Internal communication through postcard and advertisement on Star Soccer newspaper and, 2) Informal communication had been used among the members who were acquainted with each other, which accounted for trustworthiness in communication. In addition, informal communication was the dynamic driver for strength. Formal communication was used with people outside the group due to the process of work performance and coordination.

The identity of the Liverpool Thailand Fan Club was the perception of the identification of the group under the identity i.e; showing off proudly about the success of the Liverpool Club, which included the social work, songs, cheers, unification of members, modern media (technologies) along with the conscious unity and harmony that has effected communication to be under the same direction.

The sign of the Liverpool Thailand Fan was the symbol of the group that designed to establish its identity and meanings. Its sign could be divided into three forms: icon; index; and symbol. Here, its symbol could be found as the symbol of identity of the group itself and the symbol of language being used in making communication on its web site. All of symbols being used for the sign of the group, the Liverpool Thailand Fan Club, consisted of a swan, the emblem of the Liverpool Club. These included its logo, red T-shirt, and locket to identify and show off its enthusiasm to the Liverpool Club. Furthermore, the group had used the symbol of language, i.e., the names of certain football players, the logo and the emblems concerned, as its pseudonyms in making communication on the web site.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การสื่อสารกับการรับรู้อัตลักษณ์ของแฟนคลับฟุตบอลต่างประเทศในสังคมไทย” กรณีศึกษา : ลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ สำเร็จลงได้ด้วยพระความร่วมมือจากบุคคลหลายท่าน

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ทุกท่านที่ได้ให้คำแนะนำและชี้ทางจนวิทยานิพนธ์นี้สำเร็จสมบูรณ์ อันประกอบไปด้วย ศาสตราจารย์สุกัญญา สุตบรรทัด ผศ.ดร.อัศวินเนตรโพธิ์แก้ว รองศาสตราจารย์ ดร. พีระ จิโสภณ และดร.อัญชลี จุฬาพิมพ์พันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่เสียสละเวลาอย่างมากในการให้คำปรึกษา ช่วยตรวจงานให้อย่างละเอียดและคำแนะนำดี ๆ มีประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์เล่มนี้อย่างมาก

ขอขอบพระคุณ คุณศิริชัย สุรจิตติรัตน์ ประธานกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ คุณบุญชัย มงคลรัตนากร คุณศิษฐา จำปาแจก คุณสุภารัตน์ ชางคำ คุณเพียงพร นามวงษ์ กลุ่มแกนนำกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ และสมาชิกกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับทุกท่าน ที่เอื้อเฟื้อข้อมูลในการดำเนินงานวิจัย

กราบขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่ ผู้อยู่เบื้องหลังความสำเร็จทุก ๆ อย่างที่ทำให้โอกาสและให้การสนับสนุนให้ผู้วิจัยได้ศึกษาต่อระดับปริญญาโท ตลอดจนให้กำลังใจตลอดระยะเวลาที่ศึกษาต่อ โดยเฉพาะในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยกำลังเขียนวิทยานิพนธ์จนกระทั่งสำเร็จลุล่วงไปได้ ขอขอบคุณสำหรับความห่วงใยจากน้องสาว น้องชายที่คอยถามไถ่ตลอด และที่ลืมไม่ได้ขอบคุณเพื่อน ๆ ที่แสนดีทุกคนที่ให้ความรักและคำปรึกษาที่ดีมาโดยตลอดทั้งในด้านกำลังใจ กำลังแรงและกำลังทรัพย์

ความมุ่งมั่นตั้งใจแรกได้มีโอกาสเรียนระดับปริญญาโทของผู้วิจัยคือการทำวิทยานิพนธ์ซึ่งบัดนี้คงกล่าวได้ว่าสำเร็จลุล่วงตามที่ได้ตั้งใจแล้ว แม้จะใช้ระยะเวลาค่อนข้างนาน (มาก) หากว่าวิทยานิพนธ์นี้ก่อให้เกิดคุณค่าหรือประโยชน์ประการใดต่อผู้ที่สนใจ ผู้วิจัยขออุทิศความดีทั้งหมดนี้แด่บุพการี ครูบาอาจารย์ และท่านผู้มีพระคุณต่อวิทยานิพนธ์เล่มนี้ทุกท่าน และพร้อมน้อมรับความผิดพลาดไว้เพียงผู้เดียว

ณัฐนิชา ภูโคกสูง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๘
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
สารบัญตาราง.....	๑๐
สารบัญภาพ.....	๑๑
บทที่	
1. บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ปัญหานำการวิจัย.....	9
วัตถุประสงค์.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	9
นิยามศัพท์.....	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่ม (Group).....	12
แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร (Communication).....	27
แนวคิดเกี่ยวกับ “แฟน” (fan) และ “แฟนคอม” (Fandom).....	38
แนวคิดอัตลักษณ์ (Identiy).....	43
แนวคิดสัญวิทยาวิทยา (Semiology).....	47
แนวคิดเทคโนโลยีสื่อสารเป็นตัวกำหนด(Communication Technology Determinism).....	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	56
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	59
รูปแบบของการวิจัย.....	59
กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย.....	59
วิธีการเข้าถึงข้อมูล.....	61
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	62
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	63

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
การนำเสนอข้อมูล.....	64
4. ผลการวิจัย.....	65
ส่วนที่ 1 กระบวนการรวมกลุ่มของสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ	
1.1 การเกิดขึ้นของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ.....	65
1.2 กิจกรรมของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ.....	75
1.3 พัฒนาการของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ.....	86
ส่วนที่ 2 การสื่อสารของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ	
2.1 โครงสร้างการสื่อสารกลุ่ม.....	92
2.2 รูปแบบการสื่อสารของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ.....	96
ส่วนที่ 3 อัตลักษณ์ของสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ	
การดำเนินงานทางสังคม.....	111
บทเพลง.....	114
การเชียร์กีฬา.....	115
การรวมตัว.....	116
แฟนคลับกับสื่อใหม่.....	119
ส่วนที่ 4 สัญลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ	
1. โลโก้ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ.....	125
2. เสื้อยืดสีแดงของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ.....	128
3. จี้อุปหงส์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ.....	131
4. ผ้าพันคอของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ.....	133
5. ภาษาหรือนามแฝงที่ใช้ในเว็บไซต์.....	134
5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	138
สรุปผลการวิจัย.....	138
อภิปรายผล.....	149
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	173
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	173
บรรณานุกรม.....	174

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	
แบบสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่มและสมาชิกลีเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ.....	179
รายการฟุตบอลต่างประเทศทางสถานีโทรทัศน์ พ.ศ. 2510 – 2521.....	181
สถิติของการครองแชมป์ในลีกสูงสุดและการครองแชมป์ในถ้วยต่าง ๆ ของ สโมสรลีเวอร์พูล.....	182
สัญลักษณ์ของสโมสรลีเวอร์พูล.....	183
ประวัติผู้เขียน.....	184

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. ตารางแสดงสโมสรฟุตบอลต่างประเทศที่คนไทยชื่นชอบ พ.ศ. 2541.....	7
2. ตารางแสดงสัญลักษณ์และความหมาย ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ.....	123
3. ตารางแสดงสัญลักษณ์ทางภาษาในเว็บไซต์และความหมาย ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ.....	124

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 แผนภาพแสดงเครือข่ายการสื่อสารแบบลูกโซ่.....	29
2 แผนภาพแสดงเครือข่ายการสื่อสารแบบตัววาย.....	30
3 แผนภาพแสดงเครือข่ายการสื่อสารแบบวงล้อ.....	30
4 แผนภาพแสดงเครือข่ายการสื่อสารแบบทุกช่องทาง.....	31
5 แผนภาพแสดงแนวทางการศึกษาเทคโนโลยีการสื่อสารทางสังคม.....	52
6 แผนภาพแสดงราคาต่อรองฟุตบอลในหนังสือพิมพ์ “สปอร์ตพูล” และ “เจาะกมส์”..	68
7 แผนภาพแสดงนักฟุตบอลทีมชายและทีมหญิงของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์เฟ้นคลับ	73
8 แผนภาพแสดงกิจกรรมสาธารณะกุศล.....	74
9 แผนภาพแสดงบรรยากาศในศึก “วันแดงเดือด”.....	76
10 แผนภาพแสดงบรรยากาศเชียร์บอลของแฟน ๆ ลิเวอร์พูล.....	77
11 แผนภาพแสดงการบรรยากาศเชียร์บอลของแฟน ๆ ลิเวอร์พูล.....	78
12 แผนภาพแสดงการบรรยากาศเชียร์บอลของแฟน ๆ ลิเวอร์พูล.....	79
13 แผนภาพแสดงแฟนบอลชาวไทยขณะรอซื้อบัตรเข้าชมการแข่งขันฟุตบอลนัดพิเศษ ทีมชาติไทยกับสโมสรลิเวอร์พูล พ.ศ. 2544.....	80
14 แผนภาพแสดงแฟนบอลสโมสรลิเวอร์พูลชาวไทยที่เป็นกลุ่มเดียวกันใช้วิธีการใส่เสื้อ ตัวอักษร “Liverpool” คนละหนึ่งตัวอักษร.....	81
15 แผนภาพแสดงแฟนบอลสโมสรลิเวอร์พูลที่แต่งหน้าเป็นรูปหงส์แดง ขณะเชียร์บอล ณ. สนามราชมิ่งคลาสิคาสถาน เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2544.....	82
16 แผนภาพแสดงหัวข่าวของแฟนลิเวอร์พูลที่ฆ่าตัวตาย.....	83
17 แผนภาพแสดงกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์เฟ้นคลับเข้าร่วมต้อนรับนักเตะ สโมสรลิเวอร์พูล.....	87
18 แผนภาพแสดงกิจกรรมของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์เฟ้นคลับที่ติดต่อร่วมงานกับ องค์กรภายนอก.....	89
19 แผนภาพแสดงโครงสร้างการสื่อสารของผู้นำกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์เฟ้นคลับ.....	91
20 แผนภาพแสดงโครงสร้างการสื่อสารระหว่างหัวหน้ากลุ่มแกนนำกับสมาชิกในกลุ่ม.	92
21 แผนภาพแสดงโครงสร้างการสื่อสารในกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์เฟ้นคลับ.....	93
22 แผนภาพแสดงการแจ้งข่าวทางไปรษณียบัตรของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์เฟ้นคลับ..	95

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
23 แผนภาพแสดงการแข่งขานในหนังสือพิมพ์สตาร์ชอคเกอร์ของกลุ่มลิเวอร์พูล ไทยแลนด์แฟนคลับ.....	97
24 แผนภาพแสดงการไปร่วมบันทึกเทปออกรายการ “ย้อนรอย”.....	104
25 แผนภาพแสดงการบริจาคอุปกรณ์การเรียนและอุปกรณ์กีฬาของ กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ.....	111
26 แผนภาพแสดงบรรยากาศในศึกวันแดงเดือด ณ. เดอะมอลล์ บางแค ที่มีการแสดงตัวตนออกมาโดยผ่านสัญลักษณ์ ๆ ที่บ่งบอกความเป็น แฟนลิเวอร์พูล.....	115
27 แผนภาพแสดงการเชียร์ฟุตบอลของแฟน ๆ จากการถ่ายทอดสดผ่านความนิยม ทางโปรเจ็กเตอร์ขนาดใหญ่.....	118
28 แผนภาพแสดง โลโก้สัญลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ.....	122
29 แผนภาพแสดงเสื้อที่แสดงออกว่าเป็นแฟนสโมสรลิเวอร์พูล.....	125
30 แผนภาพแสดงเสื้อที่แสดงออกว่าเป็นแฟนสโมสรลิเวอร์พูล.....	125
31 แผนภาพแสดงจี้คอรูปหงส์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ.....	128
32 แผนภาพแสดงผ้าพันคอของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ.....	

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (หัวรัชกาลที่ 9) ทรงตรัสว่า “กีฬามีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับชีวิตของแต่ละคนและชีวิตของบ้านเมือง” คงจะเป็นสิ่งที่แสดงให้ทราบได้เป็นอย่างดีแล้วว่า “กีฬา” เป็นกิจกรรมที่มีคุณค่า ไม่ว่าจะเป็นกีฬาประเภทใดก็ตาม ย่อมจะเป็นสิ่งที่ดีงามและมีความสำคัญมาก หากเรานำมาปรับใช้ให้ถูกต้อง ก็จะเกิดประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม เพราะกีฬาเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมคุณภาพของมนุษย์ ทั้งทางร่างกายและจิตใจให้เป็นผู้ที่เข้มแข็ง อดทน ซื่อสัตย์ มีน้ำใจ รู้แพ้ รู้ชนะ รู้ให้อภัย และความสำเร็จทางการกีฬาจะสะท้อนให้เห็นถึง ระดับความเจริญของประเทศและคุณภาพของประชาชน (อ้างใน กฤษฎา พงษ์รัตน์, 2542 : 1) ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่ากีฬาเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่มีกระบวนการหลาย ๆ รูปแบบเป็นองค์ประกอบ ไม่ว่าจะเป็นการพัฒนา การปรับปรุง การส่งเสริมและการสนับสนุน

ในบรรดากีฬาทุกประเภทกีฬาฟุตบอลนับว่าเป็นกีฬาที่คนทั่วโลกนิยมกันมาก ฟุตบอล (Football) คือกีฬาประเภทหนึ่ง que เล่นกันบนสนามหญ้า ต้องอาศัยลูกบอลเล่นระหว่างผู้เล่น 2 ฝ่าย โดยผู้เล่นแต่ละฝ่ายมีทั้งหมด 11 คน และผู้เล่นแต่ละฝ่ายจะต้องพยายามเตะลูกบอลให้เข้าประตูฝ่ายตรงข้ามให้ได้ ในปัจจุบันฟุตบอลอาจถือได้ว่าเป็นกีฬาที่มีคนติดตามชมมากที่สุดในโลกรวมทั้งประเทศไทยด้วย เนื่องจากการนำเสนอของสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ โดยเฉพาะทางโทรทัศน์ที่มีการถ่ายทอดสดฟุตบอลโลกที่มีการจัดขึ้นทุก ๆ 4 ปี และมีจำนวนคนที่ติดตามชมการแข่งขันมากกว่า 4,000 ล้านคน (อ้างใน พินิต วงษ์ยี่กุล, 2543 : 1) ดังนั้นจึงช่วยให้กีฬาฟุตบอลเติบโตขึ้นมาเป็นกีฬาสากลหรือกีฬาโลก

ฟุตบอล คือประเภทกีฬาตัวอย่างที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐและภาคเอกชนเป็นอย่างมาก ซึ่งทางประเทศไทยก็จะมีจัดการแข่งขันฟุตบอลกันทุกระดับ ตั้งแต่เด็กจนถึงผู้สูงอายุ นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่ว ๆ ไป จากรายงานผลการสำรวจการเข้าร่วมกิจกรรมออกกำลังกาย เล่นกีฬา และดูกีฬาของประชากรในประเทศไทยของการกีฬาแห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2538 พบว่า ประชากรที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป ที่เล่นกีฬาทั่วประเทศนิยมเล่นกีฬาฟุตบอล

เป็นอันดับหนึ่ง คิดเป็นร้อยละ 32.6 และคูกีฬาฟุตบอล คิดเป็นร้อยละ 46.8 นับว่าเป็นอัตราที่สูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกีฬาประเภทอื่น (การกีฬาแห่งประเทศไทย, 2538)

การเล่นกีฬาฟุตบอลได้เผยแพร่เข้าสู่สังคมไทยตั้งแต่ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) พระองค์เสด็จประพาสยุโรป 2 ครั้ง และได้เห็นความนิยมกีฬาในกลุ่มประเทศพัฒนาทางยุโรป อีกทั้งพระองค์ทรงเห็นคุณค่าของกีฬาฟุตบอลจึงทรงสนับสนุน ประกอบกับในสมัยนั้นคนไทยส่วนใหญ่ที่เป็นเชื้อพระวงศ์ได้ไปศึกษาต่อ ณ ประเทศอังกฤษ ได้นำเอาการเล่นกีฬาฟุตบอลแบบอังกฤษเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทยด้วย ผู้ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ริเริ่มนำเอาฟุตบอลแบบอังกฤษเข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทยเป็นคนแรกคือ “เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี” (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา อ้างใน กล้าณรงค์, 2540 : 13) การเริ่มต้นเล่นฟุตบอลในเมืองไทยในระยะแรก ๆ ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์กันมากกว่า อาจจะเป็นชนวนของการวิวาทบาดหมางในหมู่ผู้เล่นเพราะคนไทยเป็นคนใจร้อน และอีกประการหนึ่งคือเกรงกันว่าจะอันตรายแก่ผู้อื่นได้ง่าย แต่เมื่อเวลาผ่านไปกีฬาฟุตบอลกลับได้รับความนิยมจากประชาชนคนไทยอย่างกว้างขวาง

กรมศึกษาธิการ กระทรวงธรรมการ ในสมัยนั้นได้มีบทบาทในการพัฒนากีฬาฟุตบอลนักเรียนเป็นอย่างมาก โดยเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดและดำเนินการแข่งขันกีฬาในสมัยนั้น หลังจากนั้นได้มีการจัดการเรียนการสอนกีฬาฟุตบอลขึ้นในโรงเรียน และมีการบรรจุในหลักสูตรการเรียนการสอน โดยกระทรวงธรรมการ อีกทั้งได้มีการจัดการแข่งขันฟุตบอล ภายในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียน ซึ่งในระยะแรกยังไม่มีการมีระบบกติกาการแข่งขันมากนัก แต่ต่อมาได้มีการจัดการแข่งขัน เพื่อให้นักเรียนมีการพัฒนาทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม นอกจากนี้จะมีการเรียนการสอนและการจัดการแข่งขันฟุตบอลนักเรียนแล้ว โรงเรียนทหารและหน่วยงานราชการต่าง ๆ นิสิต นักศึกษา ตลอดจนประชาชนก็นิยมเล่นกีฬาฟุตบอลเช่นเดียวกัน มีการจัดการแข่งขันกันจนเกิดการแข่งขันที่เรียกว่าเป็น “การแข่งขันกีฬาประจำปี” (สิทธิ รัตนราษฎร์, 2540 : 2) จนกระทั่งปี พ.ศ. 2459 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตั้งสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยขึ้นเป็นครั้งแรก ต่อมาได้เข้าสมัครเป็นสมาชิกของสหพันธ์ฟุตบอลนานาชาติ เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2468 ปัจจุบันสมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยมีชื่อเต็ม ๆ ว่า “สมาคมฟุตบอลแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์” ใช้อักษรย่อว่า ส.ฟ.ท. (สุนทรภา กล้าณรงค์, 2540 : 14)

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารฟุตบอลต่างประเทศในสังคมไทยในระยะแรก เริ่มมาจากหนังสือพิมพ์ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยลักษณะของข่าวสารการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศที่ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์ระยะแรกเหล่านี้จะเป็นรายงานข่าวสั้น ๆ หรือมีการแปลผลการแข่งขันจากข่าวที่ได้จากระบบโทรพิมพ์ของสำนักข่าวต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ จนกระทั่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีระบบสื่อสารมวลชนก่อให้เกิดการนำเสนอข่าวสารการแข่งขันของวงการฟุตบอลต่างประเทศในสังคมไทยได้รับทราบทางสื่อโทรทัศน์ โดยที่ผู้ชมไม่จำเป็นต้องเข้าไปชมการแข่งขันฟุตบอลในสนาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการแข่งขันฟุตบอลของต่างประเทศที่คนไทยได้มีโอกาสได้เข้าชมด้วยตนเอง ในปีพ.ศ. 2509 สถานีโทรทัศน์ไทยได้แพร่ภาพการแข่งขันฟุตบอลโลก นักชิงชนะเลิศระหว่างประเทศอังกฤษกับประเทศเยอรมันตะวันตก พร้อมทั้งมีการเสนอข่าวการแข่งขันและมีการรายงานข่าวและวิเคราะห์ข่าวกีฬาในสื่อสิ่งพิมพ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์และบ้านเมือง เป็นต้น (ไทยรัฐ : 13 กรกฎาคม 2509, 14 - 15) จะเห็นได้ว่าทั้ง สื่อโทรทัศน์ สื่อหนังสือพิมพ์ต่างก็มีบทบาทสำคัญในการเผยแพร่ข่าวสารของวงการฟุตบอลต่างประเทศ จนส่งผลให้การแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลาย และได้รับความนิยมในสังคมไทยเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแข่งขันฟุตบอลโลกใน พ.ศ. 2509 ผลปรากฏว่าอังกฤษเป็นผู้ชนะเลิศ ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของความนิยมต่อการแข่งขันฟุตบอลของประเทศอังกฤษ รวมถึงนักเตะฟุตบอลอังกฤษต่างก็ได้รับความนิยมมากที่สุดในสังคมไทยในเวลาต่อมา

ภายหลังจากที่ประเทศอังกฤษได้แชมป์ฟุตบอลโลกในปี พ.ศ. 2509 สถานีโทรทัศน์ของไทยเริ่มให้ความสำคัญต่อการแข่งขันฟุตบอลดิวิชั่น 1 อังกฤษ¹ โดยมีการนำเสนอการแข่งขันแพร่ภาพทางโทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหมเป็นสถานีแรก และมีการแพร่ภาพรายการแข่งขันฟุตบอลอื่น ๆ ตามลำดับ ซึ่งทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 ได้แพร่ภาพการแข่งขันฟุตบอลดิวิชั่น 1 ของอังกฤษในช่วงปี พ.ศ. 2510 - 2513 โดยในปี พ.ศ. 2513 ได้มีการแพร่ภาพการแข่งขันฟุตบอลโลกด้วย

¹ ฟุตบอลดิวิชั่น 1 อังกฤษ คือ ฟุตบอลลีก (Football League) ที่ประเทศอังกฤษได้จัดขึ้นมาเพื่อการแข่งขันเริ่มในปี 2431 โดยฟุตบอลอังกฤษจะมีด้วยกัน 4 ลีก ซึ่งเรียกกันอีกอย่างว่า “4 ดิวิชั่น” ในแรกเริ่มดิวิชั่น 1 จะมีทั้งหมด 12 สโมสร ซึ่งการแข่งขันจะเล่นกันแบบ เย้าและเยือน โดยทั้ง 12 ทีมจะต้องเก็บคะแนนที่เตะให้ได้ในแต่ละนัด เนื่องจากมีการจัดระเบียบให้ทีมที่มีคะแนนสูงสุด 2 ทีมแรกของดิวิชั่น 2 เลื่อนขึ้นไปแข่งขันใน ดิวิชั่น 1 ในฤดูกาลถัดไปโดยทีมที่มีคะแนนต่ำสุด 2 ทีม ในดิวิชั่น 1 ต้องตกไปอยู่ในดิวิชั่น 2 ส่วนดิวิชั่น 3 และดิวิชั่น 4 ก็เป็นเช่นเดียวกัน ฉะนั้นแต่ละสโมสรก็ต้องเก็บชัยชนะในแต่ละนัดที่ทำการแข่งขันให้ได้มากที่สุด เพื่อจะได้ทำคะแนนสูงสุดและได้เลื่อนชั้นขึ้นมาเล่นดิวิชั่น 1 ซึ่งถือว่าเป็นลีกสูงสุดในขณะนั้น ปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อมาเป็น “พรีเมียร์ลีก” (Premier League) (รังสรรค์ ธาระพรพันธ์, 2544 : 120)

ต่อมาช่วงปลาย พ.ศ.2514 มีการเปลี่ยนแปลงรายการกีฬาฟุตบอลดิวิชั่น 1 ของอังกฤษ มาแพร่ภาพทางโทรทัศน์ช่อง 3 แทนสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 และหลังจากนั้นทั้งสถานีช่อง 9 และ สถานีช่อง 7 ต่างก็ให้ความสำคัญกับการแพร่ภาพการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศมากขึ้นตามลำดับ โดยเฉพาะฟุตบอลของประเทศอังกฤษ ดังปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนจากการถ่ายทอดทางสถานี โทรทัศน์อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2510 เป็นต้นมา (ที่มา : รวบรวมจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, เดลินิวส์และบ้านเมือง พ.ศ. 2510 - 2521) (ดูรายละเอียดในภาคผนวก)

รายการฟุตบอลดิวิชั่น 1 อังกฤษ จะได้รับการแพร่ภาพมากที่สุด เนื่องจากประชาชนต่าง ให้ความสนใจและชื่นชอบฟุตบอลของประเทศอังกฤษเป็นพิเศษ สืบเนื่องมาจากการที่ประเทศ อังกฤษได้เป็นแชมป์ฟุตบอลโลกครั้งที่ 8 เมื่อปี พ.ศ. 2509 สิ่งนี้จึงเป็นผลพวงที่ฟุตบอลอังกฤษ สามารถหยั่งรากลึกในสังคมไทยจนถึงปัจจุบัน เช่น บทสัมภาษณ์ของคุณยุทธนา พูนทอง อาจารย์ ภาควิชารัฐศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ได้กล่าวว่า “ชื่นชอบกีฬาฟุตบอลมาตั้งแต่อายุ 10 ขวบ โดยเฉพาะเมื่อดูภาพยนตร์ชุดฟุตบอลโลกของทีมชาติอังกฤษชุดได้แชมป์โลกปี 2509 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้สนใจเกมฟุตบอลมาจนถึงวันนี้ ฟุตบอลอังกฤษได้รับการโปรโมตในบ้านเรา มานาน คนยุคผมชอบทีมลิเวอร์พูลเพราะมันมีการพัฒนา แม้ฟอร์มการเล่นจะขึ้น ๆ ลง ๆ (ผู้จัดการ รายสัปดาห์ 14, 16 - 22 กรกฎาคม 2544 : 11)

ฟุตบอลอาชีพในประเทศอังกฤษนั้น ได้มีการรับรองจากสมาคมฟุตบอลอังกฤษ และถือ กำเนิดในปี พ.ศ. 2431 โดยการริเริ่มของ นายวิลเลียม แม็กเกรเกอร์ (William McGregor) ได้ก่อตั้ง ฟุตบอลลีก (Football League) หรือที่เรียกว่าเป็นการจัดการแข่งขันสำหรับฟุตบอลอาชีพขึ้น โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อนำรายได้จากค่าผ่านประตูมาจุนเจือสโมสรฟุตบอลอาชีพในขณะนั้น การแข่งขัน ฟุตบอลลีกในอังกฤษ ใช้การแข่งขันแบบเหย้าเยือน เริ่มต้นด้วยทีมฟุตบอลจาก 12 สโมสรและเริ่ม แข่งขันในปี พ.ศ. 2431 - พ.ศ. 2432 เมื่อแรกเริ่มมีเพียงดิวิชั่นเดียว ครั้นในปี พ.ศ. 2435 เริ่มมีดิวิชั่น 2 ขึ้น โดยที่ดิวิชั่น 1 เพิ่มเป็น 16 สโมสร ในกาลเวลาต่อมาปี พ.ศ. 2535 “ดิวิชั่น 1” (Football League) ได้เปลี่ยนชื่อเป็น “พรีเมียร์ลีก” (Premier League) ตามความพยายามของนายรูเพิร์ต เมอร์ด็อก (Rupert Murdoch) เจ้าของธุรกิจโทรทัศน์ดาวเทียมคนสำคัญของอังกฤษ (รังสรรค์ ชนะพรพันธ์, 2544 : 120)

ฟุตบอลสโมสรของอังกฤษที่ได้รับความนิยมอย่างมากในสังคมไทยมีด้วยกันหลาย สโมสร ไม่ว่าจะเป็นสโมสรลิเวอร์พูล, สโมสรแมนเชสเตอร์ยูไนเต็ด, สโมสรอาร์เซนอล เป็นต้น แต่ถ้าวัดถึงความสำเร็จของสโมสรในช่วงเวลาที่ฟุตบอลอังกฤษกำลังได้รับความนิยมในสังคม

ไทยนั้นเป็นช่วงประมาณปี ค.ศ. 1980 เป็นช่วงเวลาที่สโมสรลิเวอร์พูลประสบความสำเร็จมากที่สุดเช่นกัน ความสามารถของสโมสรลิเวอร์พูลในช่วงเวลานั้นแข็งแกร่งและเต็มไปด้วยความ มั่นยำในการยิงประตู จนได้รับฉายาว่า “เร็ด แมทชิน” หรือเครื่องจักรสีแดง² ซึ่งเป็นยุคสมัยของเกวิก ติแกน, เอียน รัช, เคนนี่ คัลลิกซ์, จอห์น บาร์น ซึ่งทุกคนเป็นคาราคณสำคัญของสโมสรแฟนบอลของลิเวอร์พูลจะเกิดขึ้นในช่วงเวลานี้มากที่สุด ดังตัวอย่าง จอห์นนี่ แอน โฟเน่ นักแสดงชายได้กล่าวว่า

“ตอนนั้นลิเวอร์พูลเป็นทีมชั้นนำที่มีฟอร์มการเล่นดีมาก ซึ่งถูกกับใจของผมที่ชอบเชียร์ทีมเป็นต่อมากกว่าหมายความว่า ไม่ชอบความพ่ายแพ้ตัวเอง แล้วสมัยนั้น ลิเวอร์พูลก็มีตัวเก่ง ๆ อย่าง จอห์น บาร์นส์ กับ ปีเตอร์ เบียร์ดสลีย์ ซึ่งเป็นนักเตะในดวงใจของผมทีเดียว สองคนที่เล่นบอลแบบคลาสสิก มีลีลาการเล่นที่สวยงามทีเดียว” (อ้างใน เนตรนภา ประกอบกิจ, 2545 : 238)

การก่อตั้งลิเวอร์พูลฟุตบอลคลับ (Liverpool Football Club) ที่ประเทศอังกฤษ เริ่มต้นขึ้นมาจาก การกำเนิดขึ้นของ St.Domingo's Football Club ในปี ค.ศ. 1878 โดยอาศัย ศูนย์กิจกรรมกีฬา ของโบสถ์ท้องถิ่น เป็นที่ตั้งของสโมสร ต่อมาฟุตบอลได้กลายเป็นกีฬา ที่ได้รับความนิยมขึ้นอย่างรวดเร็วในเวลานั้น ดังนั้น St.Domingo's Football Club จึงตัดสินใจจะขยับขยายสนาม ที่ใช้เล่นฟุตบอลกันอยู่ในปัจจุบันให้ใหญ่ขึ้น และในปี ค.ศ. 1879 สโมสรก็ได้เปลี่ยนชื่อเพื่อเพิ่มความนิยมให้มากขึ้นเป็นเอฟเวอร์ตันฟุตบอลคลับ (Everton Football Club) โดยต่อมา Everton ก็เริ่มใช้สนามแอนฟิลด์ (Anfield) เป็นสนามที่ใช้ในการเล่นในบ้านเป็นครั้งแรกและเจ้าของสนามแอนฟิลด์ (Anfield) ในขณะนั้นคือ เศรษฐินักธุรกิจที่ร่ำรวยมหาศาลนามว่า John Houlding ซึ่งต่อมาได้กลายเป็นนายกเทศมนตรีของเมืองลิเวอร์พูลเป็นผู้ที่มีอำนาจและมีอิทธิพลอย่างมากในพื้นที่นั้น จนเขาได้รับสมญานามว่า “ King John of Everton”

² เร็ด แมทชิน หรือเครื่องจักรสีแดง คือ คำที่สื่อมวลชนอังกฤษเป็นผู้ตั้งขึ้นให้กับสโมสรลิเวอร์พูลในสมัยนั้น เนื่องมาจากทักษะการเล่นฟุตบอลของทีมที่มีการคอนโทนบอลอยู่ฝ่ายเดียว คือ เวลาจ่ายบอลหรือผ่านบอลจะเล่นเพียงแค่อ้างหวะเดียวส่งต่อไปเรื่อย ๆ และสามารถยิงประตูได้ในที่สุด ซึ่งสไตล์การเล่นของสโมสรลิเวอร์พูลในสมัยนั้นจะไหลลื่นเหมือนเครื่องจักรที่กำลังทำงาน ประกอบกับเสื้อของทีมจะเป็นสีแดง ฉะนั้นจึงเป็นคำนิยามที่ใช้เรียกทีมลิเวอร์พูลว่า “เร็ด แมทชิน หรือเครื่องจักรสีแดง”

ชื่อของเอฟเวอร์ตัน (Everton) ได้กลายมาเป็นจุดเริ่มต้นของประวัติศาสตร์สโมสรลิเวอร์พูล (Liverpool) หลังจากนั้น ในปี ค.ศ. 1892 ชื่อของลิเวอร์พูลฟุตบอลคลับ (Liverpool Football Club) ก็ได้ถือกำเนิดในเดือนมีนาคมและในปีเดียวกันนั้นเองได้เกิดปัญหาความแตกแยกทางการเงินกันขึ้นระหว่าง Houlding และบรรดาสมาชิกของสโมสรเอฟเวอร์ตัน (Everton) ในเรื่องการเช่าสนามจนในที่สุดก็ถึงจุดแตกแยกผลก็คือเอฟเวอร์ตันฟุตบอลคลับ (Everton Football Club) ได้ย้ายไปสู่สนามใหม่ โดยเพียงแค่อำนาจสาธารณะ Stanley Park ไปเท่านั้น สนามแอนฟิลด์ (Anfield) ในขณะนั้นจึงว่างลงต่อมา WE Barclay เพื่อนสนิทผู้คลั่งไคล้ในกีฬาฟุตบอลได้แนะนำ Houlding ให้สร้างทีมฟุตบอลขึ้นมาใหม่โดย Liverpool Association Football Club (ชื่อเดิมของสโมสร) จึงได้ถือกำเนิดขึ้นในปีนั้นเอง (อ้างอิง ที่มา : WWW.liverpoolthailand.com)

ในฤดูกาลที่ 1893 - 1894 ลิเวอร์พูล (Liverpool) ได้เลื่อนชั้น ขึ้นมาเล่นในดิวิชั่น 2 เป็นครั้งแรก และสามารถเลื่อนชั้นมาเล่นในดิวิชั่น 1 ได้ โดยใช้เวลาเพียงแค่ฤดูกาลเดียวเท่านั้น เกมแรกของสโมสรลิเวอร์พูล (Liverpool) เป็นเกมนอกบ้านโดยพบกับทีม Middlesbrough Ironopolis ซึ่ง Malcolm Mc Vean เป็นผู้ทำประตูแรก ให้กับทีมและทีมสามารถเอาชนะได้ 2 ประตู ต่อ 0

ในฤดูกาล 1898 - 1899 Alex Raisbeck ผู้เล่นในตำแหน่งเซ็นเตอร์ฮาล์ฟ ถือเป็นนักเตะระดับโลกคนแรกของทีมลิเวอร์พูล (Liverpool) ซึ่งโด่งดังมากในเสื้อสีแดงของลิเวอร์พูล (Liverpool) ได้เปลี่ยนมาใช้เสื้อสีแดงเป็นชุดแข่งเป็นครั้งแรก ในปีค.ศ.1896 โดยที่ก่อนหน้านี้ตั้งแต่ปี1892 ใช้ชุดสีฟ้า - ขาว ซึ่งต่อมาได้รับฉายานามว่า “หงส์แดง” เป็นการสร้างนิยามสัญลักษณ์ของสโมสรฟุตบอลลิเวอร์พูลและกลายเป็นนิยามสัญลักษณ์ที่สื่อมวลชนและแฟนบอลใช้เรียกสโมสรลิเวอร์พูลมาจนถึงปัจจุบัน เนื่องจากว่าตราสัญลักษณ์ของสโมสรลิเวอร์พูลจะเป็นรูปหงส์สีแดงที่กางปีกยื่นผวดอยู่ตรงกลางซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสง่างามของหงส์ และมีข้อความชื่อสโมสรลิเวอร์พูลอยู่ข้างบน (ดูรายละเอียดในภาคผนวก) ผลของความสำเร็งนี้สืบเนื่องมาจาก การแพร่ภาพกระจายข่าวสารของระบบสื่อมวลชน จึงส่งผลให้สโมสรลิเวอร์พูลมีแฟนบอลเพิ่มขึ้นตามลำดับ

X. ๑๖๖/๖
จากการตื่นตัวของคนไทยในการติดตามชมฟุตบอลต่างประเทศ ทำให้เกิดกระแสการรวมกลุ่มแฟนฟุตบอลตั้งเป็นแฟนคลับเพื่อเชียร์ทีมในดวงใจ ซึ่งการรวมกลุ่มของคนเชียร์ฟุตบอลต่างประเทศในเมืองไทยนี้ เริ่มมาประมาณ 15 - 20 ปีที่แล้ว แต่เนื่องจากในยุคนี้สื่อประเภทต่าง ๆ ยังไม่ครอบคลุมทั่วประเทศเหมือนปัจจุบัน การรวมกลุ่มจึงจำกัดอยู่ในวงแคบ ๆ เท่านั้น โดยมากจะเป็นกลุ่มคนต่างชาติที่เข้ามาทำงานในเมืองไทย หรือเป็นกลุ่มนักเรียนที่เคยไปศึกษาต่อที่ต่างประเทศ แฟนบอลเหล่านี้ไม่ได้จัดตั้งแฟนคลับขึ้นเป็นรูปธรรม เพียงแต่มีการนัดรวมตัวกันไป

เชียร์ทีมที่ตนเองชื่นชอบตามร้านอาหารหรือบ้านของคนในกลุ่ม แทบทุกครั้งที่มีการถ่ายทอดสดฟุตบอล (ผู้จัดการ, 28 เมษายน 2540 : 5)

ในที่สุดผลพวงจากกระแสดังกล่าวเริ่มปรากฏเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน เมื่อแฟนบอลได้มีการรวมตัวกันจัดตั้ง “แฟนคลับ” ขึ้นมาอย่างจริงจังเป็นครั้งแรกในประเทศไทย เมื่อกลางปี พ.ศ. 2537 โดยสโมสรแมนเชสเตอร์ยูไนเต็ดเป็นแฟนคลับที่ถือกำเนิดเป็นรายแรก ตามมาด้วยสโมสรลิเวอร์พูลแฟนคลับ สโมสรฟุตบอลต่างประเทศที่เด่นชัดที่สุดในสังคมไทยยังคงเป็นแฟนคลับ สโมสรฟุตบอลอังกฤษหนึ่งในนั้นคือ แฟนคลับสโมสรลิเวอร์พูล และผลจากการสำรวจผู้ที่ชื่นชอบ สโมสรฟุตบอลต่างประเทศจำนวน 400 คน โดยจิตติมาน มุทริกเวช (2541) ในตารางที่ 1 มีดังนี้

ตารางที่ 1

สโมสรฟุตบอลต่างประเทศที่คนไทยชื่นชอบ พ.ศ. 2541

สโมสรฟุตบอลต่างประเทศ	จำนวน(คน)	ร้อยละ
แมนเชสเตอร์ยูไนเต็ด	132	33.0
ลิเวอร์พูล	115	28.8
อาร์เซนอล	14	3.5
ท็อตแนม ฮอท สเปอร์ส	11	2.8
ยูเวนตุส	10	2.5
เชลซี	8	2.0
อินเตอร์ มิลาน	7	1.8
บาเยิร์น มิวนิค	6	1.5
ทีมชาติอังกฤษ	6	1.5
ลาซิโอ	5	1.3
แบล็คเบิร์น โรเวอร์ส	4	1.0
เอฟเวอร์ตัน	3	0.8
เอ.ซี.มิลาน	2	0.5
นิวคาสเซิล	2	0.5
อื่นๆ	29	7.3
ไม่ตอบ	46	11.5
รวม	400	100.0

ที่มา : จิตติมาน มุทริกเวช. การศึกษาการรับชมการถ่ายทอดสดฟุตบอลต่างประเทศของวัยรุ่น . วิทยานิพนธ์ปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541 : 113

ผลจากการสำรวจในตารางที่ 1 จะเห็นว่า สโมสรลิเวอร์พูลติดอันดับที่ 2 ซึ่งถือว่ามียอดคนไทยที่นิยมชมชอบสโมสรลิเวอร์พูลมากพอสมควร

การรวมตัวก่อตั้งเป็นชมรมหรือแฟนคลับของแฟนบอลสโมสรลิเวอร์พูล เป็นพัฒนาการสำคัญของการเปลี่ยนแปลงจากความสัมพันธ์ของแฟนบอลต่อสโมสรลิเวอร์พูล มาเป็นแฟนคลับที่มีการจัดตั้งเป็นองค์กร มีกิจกรรมร่วมกันทางสังคม ซึ่งบางกิจกรรมไม่เกี่ยวข้องกับฟุตบอล แต่การรวมตัวของแฟนบอลสโมสรลิเวอร์พูลในสังคมไทย จึงเป็นการยกระดับของกลุ่มแฟนบอลให้เกิดความสัมพันธ์ทางสังคมที่ใกล้ชิดกันมากขึ้น ซึ่งจะต่างจากการเป็นแฟนบอลในอดีตที่ต่างคนต่างเชียร์หรือการรวมกลุ่มก็อยู่ในกลุ่มเพื่อนหรือญาติ แต่เป็นการก้าวเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการเป็นสมาชิกแฟนคลับคือ การสร้างกลุ่มแฟนบอลที่มีแบบแผนที่เป็นทางการ การรวมตัวก่อตั้งเป็นชมรมหรือแฟนคลับนี้เกิดขึ้นในช่วงปี พ.ศ.2538 โดยใช้ชื่อชมรมว่า “ลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ” โดยแฟนคลับของลิเวอร์พูลจะเรียกตัวเองภายในกลุ่มว่า “สาวกหงส์แดง หรือ The Kop” ซึ่งเป็นการสร้างนิยามสัญลักษณ์ให้กับกลุ่มคนที่ชื่นชอบสโมสรลิเวอร์พูล และกลายเป็นสัญลักษณ์ที่ใช้เรียกกลุ่มแฟนคลับสโมสรลิเวอร์พูลที่รู้จักกันดีในสังคมไทยปัจจุบัน

การรวมตัวกันของกลุ่มแฟนคลับสโมสรลิเวอร์พูลในประเทศไทยนับได้ว่าเป็นการรวมตัวบุคคลซึ่งมีความสนใจในเรื่องของฟุตบอลที่เกี่ยวกับสโมสรลิเวอร์พูลมารวมกัน และจัดตั้งเป็นแฟนคลับขึ้นมา โดยมีเครือข่ายการสื่อสารระหว่างกันในกลุ่มย่อย ๆ อย่างต่อเนื่อง นับว่าเป็นการสื่อสารที่ค่อนข้างมีความแข็งแรง ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจศึกษาถึงการสื่อสารกับการรับรู้อัตลักษณ์ของแฟนคลับฟุตบอลต่างประเทศในสังคมไทย กรณีศึกษา : ลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ถึงการสื่อสารของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับว่ามีลักษณะอย่างไร มีกระบวนการรวมกลุ่มกันอย่างไร ในกลุ่มมีการติดต่อสื่อสารกันอย่างไร ประกอบกับเมื่อเกิดการรวมกลุ่มแล้วสมาชิกแต่ละคนรับรู้ถึงอัตลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับว่าคืออะไร รวมทั้งมีการสร้างสัญลักษณ์ของกลุ่มอย่างไรไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของสัญลักษณ์ต่าง ๆ ของกลุ่ม, ภาษาหรือคำศัพท์ที่ใช้กันในกลุ่ม

ปัญหาวิจัย

1. กระบวนการรวมกลุ่มของสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับคืออะไร
2. การสื่อสารของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับมีลักษณะอย่างไร
3. สมาชิกในกลุ่มมีการรับรู้ถึงอัตลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับอย่างไร
4. สัญลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับคืออะไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงกระบวนการรวมกลุ่มของสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ
2. เพื่อศึกษาถึงการสื่อสารของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ
3. เพื่อศึกษาถึงอัตลักษณ์ของสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ
4. เพื่อศึกษาถึงสัญลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

ขอบเขตการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการสื่อสารกับการรับรู้อัตลักษณ์ของแฟนคลับฟุตบอลต่างประเทศในสังคมไทย โดยจะศึกษาเฉพาะลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเท่านั้น เนื่องจากกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเป็นกลุ่มเดียวที่มีความเด่นชัดในเรื่องของการจัดกิจกรรมเพื่อสังคม พร้อมทั้งได้รับการสนับสนุนและความสนใจจากสื่อมวลชนอย่างมาก ประกอบกับกลุ่มมีการสร้างและขยายเครือข่ายออกไปได้กว้างอย่างรวดเร็วจากการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง โดยจะกำหนดขอบเขตของการวิจัยคือ กระบวนการรวมกลุ่มคือ การเกิดกลุ่ม, กิจกรรมของกลุ่มและพัฒนาการของกลุ่ม, การติดต่อสื่อสารกันภายในกลุ่มและนอกกลุ่มของกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่, การให้ความหมายและการรับรู้คุณค่าแก่อัตลักษณ์ของกลุ่ม รวมทั้งการสร้างสัญลักษณ์เฉพาะของกลุ่ม

ข้อตกลงเบื้องต้น

การเข้าไปศึกษาสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมของพฤติกรรมสมาชิกในกลุ่มในเรื่องของการสื่อสารของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับนั้น ทางกลุ่มสมาชิกได้มีเงื่อนไขว่าถ้าผู้วิจัยเข้าไปในกลุ่มทางกลุ่มจะให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ แต่ผู้วิจัยจะต้องไม่ไปปะปนกับกลุ่มแฟนคลับอื่น ๆ ในช่วงระยะเวลาที่ผู้วิจัยกำลังศึกษาอยู่

นิยามศัพท์

แฟนคลับ หมายถึง กลุ่มคนที่ชื่นชอบ หลงใหล คลั่งไคล้ต่อสโมสรลิเวอร์พูลมารวมตัวกันและก่อตั้งเป็นชมรมโดยใช้ชื่อว่า “ลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ”

สมาชิก หมายถึง บุคคลที่เข้าร่วมกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ โดยวิธีการสมัครอย่างถูกต้องตามกฎหมายของลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

ลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ หมายถึง การรวมตัวกันของกลุ่มแฟนบอลชาวไทยที่มีความจงรักภักดีและชื่นชอบหลงใหลคลั่งไคล้ต่อสโมสรลิเวอร์พูล มีการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนทัศนคติและความคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับสโมสรลิเวอร์พูล ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์ในการทำกิจกรรมร่วมกันไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมทางด้านกีฬา หรือกิจกรรมทางด้านสังคม

การสื่อสาร หมายถึง ลักษณะการรวมกลุ่ม, การติดต่อสื่อสารกันภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ เกี่ยวกับการรับข่าวสาร, การถ่ายทอดข่าวสารและการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับภายในกลุ่ม จนก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่มขึ้น

ฟุตบอลต่างประเทศ หมายถึง ฟุตบอลที่มีการจัดการแข่งขันขึ้นในต่างประเทศ โดยทีมแต่ละประเทศก็จะมีจัดการแข่งขันกัน ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันระดับสโมสรในประเทศเดียวกันหรือการแข่งขันในระดับประเทศ ซึ่งในงานวิจัยนี้หมายถึง ฟุตบอลของประเทศอังกฤษ คือ ฟุตบอลสโมสรลิเวอร์พูล

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงการเกิดขึ้นของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับว่ามีการเกิดขึ้นและรวมตัวกันและก่อตั้งเป็นแฟนคลับได้อย่างไร และสมาชิกในกลุ่มมีจุดมุ่งหมายอย่างไรในการเข้าร่วมกลุ่ม ตลอดจนทราบถึงกิจกรรมของกลุ่มที่กลุ่มสมาชิกได้มีการร่วมกันจัดทำขึ้นมาในแต่ละกิจกรรม

2. ทำให้ทราบถึงการสื่อสารของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับว่ามีการติดต่อสื่อสารกันอย่างไร ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารภายในกลุ่มและการสื่อสารภายนอกกลุ่มประกอบกับการกำหนดบทบาทของผู้นำกลุ่มและบทบาทของสมาชิกในกลุ่มว่าภายในกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับมีการรับรู้ถึงบทบาทของตนเองอย่างไร

3. ทำให้ทราบถึงการรับรู้อัตลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับว่าสมาชิกในกลุ่มมีการรับรู้ถึงความเป็นตัวตนของกลุ่มอย่างไร

4.ทำให้ทราบถึงการสร้างสัญลักษณ์ของกลุ่มทีเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับที่แทนความหมายกันภายในกลุ่มว่ามีการสื่อความหมายออกมาอย่างไร ไม่ว่าจะเป็นการสื่อความหมายทางตรงและการสื่อความหมายทางอ้อมว่าสมาชิกในกลุ่มรับรู้ความหมายตรงกันหรือไม่

DRU

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อสารกับการรับรู้อัตลักษณ์ของแฟนคลับฟุตบอลต่างประเทศในสังคมไทย” กรณีศึกษา : ลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ (L.T.F.) ได้อาศัยแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดเพื่อประโยชน์ต่อการวิจัยดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่ม (Group)
2. แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร (Communication)
3. แนวคิดเกี่ยวกับ “แฟน”(fan) และ “แฟนคอม” (Fandom)
4. แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ (Identity)
5. แนวคิดเกี่ยวกับสัญวิทยา (Semiology)
- 6.แนวคิดเกี่ยวกับเทคโนโลยีสื่อสารเป็นตัวกำหนด (Communication Technology

Determinism)

1. แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่ม

จากกระแสความนิยมในเรื่องกีฬาฟุตบอลต่างประเทศที่เริ่มเข้ามามีบทบาทในสังคมไทยอยู่ขณะนี้ ได้ส่งผลให้เกิดการรวมกลุ่มและการสร้างเครือข่ายกันขึ้น เพื่อติดต่อสื่อสารกันภายในกลุ่ม โดยการสื่อสารภายในกลุ่มนั้นจะมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นข้อมูลข่าวสารตลอดจนทัศนคติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกีฬาฟุตบอลต่างประเทศที่แต่ละบุคคลชอบร่วมกัน รวมทั้งก่อให้เกิดการทำกิจกรรมร่วมกันในกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเชียร์ฟุตบอลตามสถานที่ต่าง ๆ ที่ได้มีการจัดขึ้นหรือการเล่นฟุตบอลร่วมกัน รวมทั้งการรวมกลุ่มร่วมกันจัดกิจกรรมเพื่อสังคมด้วย

ความหมายของกลุ่ม

สำหรับคำว่า “กลุ่ม” (Group) ได้มีผู้ให้ความหมายไว้มากมาย ซึ่งกลุ่มในที่นี้มีใช้การที่คนมารวมกันเฉย ๆ แต่มีความหมายลึกซึ้งกว้างขวางกว่านี้ นักวิชาการได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความหมายของกลุ่มไว้โดย วินิจ เกตุจำและคมเพชร ฉัตรสุกกุล (2522 :1 - 8) ได้รวบรวมความหมายของนักวิชาการหลายท่านดังนี้

บรอดเบค (Broadbeck) ได้ให้ความหมายของกลุ่มว่าเป็น การรวมกันของบุคคลที่ตั้งอยู่ ความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันที่แน่นอน และความสัมพันธ์นั้นขึ้นอยู่กับชนิดของกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็น ครอบครัวยุคใหม่ คณะกรรมการ หรือฝูงชน นั้นหมายความว่า ความคล้ายหรือเหมือนกันของบุคคล ในกลุ่มไม่ใช่สิ่งสำคัญของการรวมกลุ่ม แต่อยู่ที่ความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มหรือปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ของกลุ่ม

เลวิน (Lewin) แสดงทัศนะว่า ความเหมือนหรือความแตกต่าง ไม่ได้เป็นเครื่องตัดสินว่า คนสองคนอยู่ในกลุ่มเดียวกันหรือต่างกลุ่มกัน แต่อยู่ที่ปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) หรือการพึ่งพาอาศัยกันในรูปแบบอื่น ๆ มากกว่า

โฮมแมนส์ (Homans) ให้ความหมายว่า กลุ่มหมายถึงการมีปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่ม (Interaction of member) มากกว่าคนนอกกลุ่ม

เมอร์ตัน (Merton) ได้ให้ความหมายในเรื่องของปฏิสัมพันธ์ทางสังคมของกลุ่มไว้ว่า ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมหรือความสัมพันธ์ทางสังคมของกลุ่มนั้นมีเกณฑ์พิจารณาอยู่ 3 เกณฑ์ คือ ความถี่ของปฏิสัมพันธ์, การคิดว่าตนเป็นสมาชิก, และการที่คนอื่นยอมรับว่าเป็นสมาชิกของกลุ่ม

นิวคอมป์ (Newcomb) ให้ความหมายว่า ในทางจิตวิทยาสังคมนั้น กลุ่มก็คือสมาชิกที่มี ปทัสถานหรือแบบแผนสำหรับยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติร่วมกัน (Shared norms) ในเรื่องใดเรื่อง หนึ่ง ไม่ว่าจะปทัสถานนั้นจะมีขนาดใหญ่หรือเล็ก หรือแม้จะเป็นเพียงความสนใจเล็กน้อยร่วมกัน ก็ตาม

เคมป์ (Kemp) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน ให้ความหมายว่า กลุ่มประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่ สองคนขึ้นไปมารวมกัน มีการพึ่งพาอาศัยและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีผลประโยชน์ร่วมกันมีความพึงพอใจ มีการยอมรับและเคารพในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีความรู้สึกว่าคุณเป็นส่วนหนึ่งของ กลุ่ม

กัลลี (Gully) นักจิตวิทยาอีกท่านหนึ่งให้ความหมายที่สอดคล้องกันและยังเห็นว่ากลุ่มมีความหมายลึกซึ้งมากกว่าการที่บุคคลมาร่วมกิจกรรมกันเท่านั้น แต่กลุ่มจะต้องประกอบด้วย คุณลักษณะ 3 ประการ คือ

1. สมาชิกจะต้องมีวัตถุประสงค์ร่วมกันและวัตถุประสงค์นั้นต้องสนองความต้องการของสมาชิกแต่ละคน
2. ผลงานที่เกิดขึ้นจะต้องมาจากความร่วมมือของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม
3. มีการสื่อสารทางวาจาหรือมีความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกโดยวิธีใดวิธีหนึ่งก็ได้

ลอเซอร์ (Loeser) (อ้างใน รัฐพงศ์ ปานเชื้อ, 2547 : 63) ได้กล่าวถึงลักษณะของ “กลุ่ม” ไว้ว่าในสมาชิกในกลุ่มจะต้องมีการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีจุดมุ่งหมายร่วมกัน มีความสัมพันธ์ต่อกันราวกับเป็นหน้าที่สำคัญมีสิทธิที่จะกระทำการใดสิ่งหนึ่งด้วยความสมัครใจ และสามารถกำหนดทิศทางของกลุ่มได้

แมคควอล (McQuail) (อ้างใน รัฐพงศ์ ปานเชื้อ, 2547 : 63) ให้ความหมายของกลุ่มว่าเป็นการรวมตัวของบุคคลซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) มีความสนใจร่วมกันหรือการแสดงออกร่วมกันในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยรับอิทธิพลหรือผลกระทบจากกันและกัน

คาร์แกนและไรท์ (Cragan and Wright, 1999) กล่าวว่า กลุ่มหมายถึง การที่คนจำนวนหนึ่งมารวมกัน มีปฏิสัมพันธ์ในช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งมีการสื่อสารกันแบบเห็นหน้ากัน (face to face) โดยมีเป้าหมายและมีการพัฒนารูปแบบการสื่อสารเพื่อไปสู่เป้าหมายร่วมกัน

จะเห็นได้ว่าความหมายของ “กลุ่ม” ตามที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นนั้น มีผู้ให้ความหมายไว้หลายประเด็นแต่ทุกคนล้วนมีแนวคิดที่มีความเป็นกลางร่วมกันอยู่อย่างหนึ่งคือ เรื่องของ “ปฏิสัมพันธ์” (interaction) ดังนั้นจึงพอสรุปความหมายของคำว่ากลุ่มได้ว่า กลุ่มหมายถึงการที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปมารวมกันโดยมีการติดต่อเกี่ยวข้องกัน (interaction) และมีจุดหมายที่จะกระทำพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกัน

จากคำอธิบายข้างต้น ลักษณะของกลุ่มสามารถสรุปได้ว่า จะต้องมีคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปรวมตัวกันซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์ ตามที่นักจิตวิทยาและนักสังคมวิทยาได้ศึกษาและกล่าวไว้ว่า การดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมนั้นมนุษย์ไม่สามารถที่จะอยู่ลำพังคนเดียวได้ แต่จำเป็นที่จะต้องอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม โดยการรวมกลุ่มนี้มีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายอย่างซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายไว้ ดังนี้

Rosenfeld (1973, อ้างใน ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2534) ได้กล่าวถึง เหตุผลที่ทำให้คนมารวมกลุ่มกัน โดยสรุปจากทฤษฎีพื้นฐานในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งกล่าวว่าความต้องการของบุคคลแต่ละคนมีอยู่ 3 ประการ คือ

1. ต้องการมีสังกัดหรือเป็นเจ้าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง
2. ต้องการมีอำนาจและการควบคุม
3. ต้องการความรักทั้งในแง่รักคนอื่น และให้คนอื่นรัก

Rosenfeld เห็นว่าความต้องการดังกล่าวนี้ เป็นเหตุผลที่ช่วยอธิบายว่า เหตุใดมนุษย์จึงรวมตัวกันเป็นกลุ่มย่อยหรือแนวโน้มที่จะรวมตัวเป็นกลุ่มอยู่เสมอ การสื่อสารระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม การสร้างความผูกพันความภักดี การช่วยกันแก้ปัญหาและตัดสินใจ การได้ตอบกัน ฯลฯ จะทำให้กลุ่มสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกแต่ละคนได้

นอกจากนั้นแล้ว วิไลรักษ์ กฤษณะภูติ (2532) ได้ศึกษาวิจัยในเรื่อง กลุ่มในสังคมไทย และสรุปว่าปัจจัยที่ทำให้เกิดกลุ่ม ได้แก่

1. ปัจจัยด้านสังคม เช่น ความต้องการเข้าสังคม ต้องการเพื่อนคู่คิดมิตรคู่ใจ ต้องการพึ่งพาอาศัยกันและช่วยกันทำงานเป็นกลุ่ม เป็นต้น
2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ คือ มีกิจกรรมด้านเศรษฐกิจสอดคล้องกันคล้ายคลึงกัน เช่น การมีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกัน
3. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี เทคโนโลยีสมัยใหม่ย่อมจะมีผลในการติดต่อสัมพันธ์ทางสังคม และมีผลต่อการดำรงชีวิต เช่น เทคโนโลยีด้านการสื่อสาร การคมนาคม จะช่วยให้การติดต่อระหว่างกลุ่มสะดวกขึ้นและช่วยในการให้ข้อมูลข่าวสารเร็วขึ้น
4. ปัจจัยด้านจิตวิทยา เช่น ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะ ต้องการการยอมรับในความสามารถและอื่น ๆ

กระบวนการกลุ่ม (Group process)

กระบวนการกลุ่ม หมายถึง ที่รวมแห่งประสบการณ์ของบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายที่มาพบปะสังสรรค์กันด้วยความรู้สึกร่วมใจในความสัมพันธ์ในกันและกัน ผลลัพธ์ต่อมาคือทำให้แต่ละคนเป็นแรงจูงใจให้กันและกัน มีความเอื้ออารีต่อกัน ผลรวมของประสบการณ์ย่อมเกิดเป็นพลังของกลุ่มซึ่งมีทิศทาง มีอัตราความเร็วและปริมาณอยู่ในตัวเอง ทำให้สมาชิกแต่ละคนเกิดความรู้สึกในความสำเร็จในการดำเนินงานร่วมกัน ซึ่งนับเป็นความรู้สึกอย่างหนึ่งที่ถือได้ว่าเป็นที่มาแห่งความ

พอใจอันเป็นตัวการสำคัญที่จะช่วยให้ได้มาซึ่งการทำงานที่ดียิ่งขึ้นต่อไป โดยความเชื่อพื้นฐานในเรื่องของกระบวนการกลุ่มมีดังนี้ (วินิจ เกตุจำและคมเพชร ฉัตรสุภกุล, 2522 : 14 - 15)

1. บุคคลแต่ละคนมีความสามารถพิเศษในตนเอง ความสามารถนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานกับกลุ่ม
2. ประสบการณ์ที่ได้รับจากกลุ่ม จะส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มได้พัฒนาความสามารถพิเศษขึ้นมา และนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและกลุ่ม
3. บุคคลแต่ละคนจะมีอิทธิพลต่อกลุ่ม และในขณะเดียวกัน กลุ่มก็จะมีอิทธิพลต่อบุคคลแต่ละคนเช่นกัน
4. กลุ่มจะช่วยส่งเสริมสมาชิกแต่ละคนให้มีการพัฒนาทัศนคติทางด้านสังคมในทางที่ดี

คุณค่าของกระบวนการกลุ่ม

ในการดำเนินการกลุ่มนั้นมีสิ่งที่เกิดขึ้นอยู่สองอย่าง อย่างหนึ่งคือความสำเร็จของกลุ่มหรือที่เรียกว่าเป็นผลผลิตของกลุ่ม (Product) ซึ่งจัดว่าเป็นผลงานที่กลุ่มสร้างออกมา และอีกอย่างหนึ่งคือกระบวนการทำงานของกลุ่ม (Process) เพราะในการดำเนินงานกลุ่มนั้นสมาชิกในกลุ่มจะเกิดปฏิสัมพันธ์ บุคคลจะมีความเจริญงอกงาม มีการแก้ปัญหา มีความร่วมมือกัน ซึ่งส่วนนี้ในเรื่องของกระบวนการกลุ่มถือเป็นหัวใจสำคัญที่จะมองข้ามไปไม่ได้ สรุปได้ว่า เรื่องของกระบวนการของกลุ่ม (Process) มีความสำคัญเท่ากับหรือมากกว่าผลผลิตของกลุ่ม ดังนั้น คุณค่าของกระบวนการกลุ่มจะอยู่ในขณะที่ดำเนินงานกลุ่ม บุคคลในกลุ่มหรือกลุ่มเองจะได้รับการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการไปในทางที่ดีขึ้นดังนี้ (วินิจ เกตุจำและคมเพชร ฉัตรสุภกุล, 2522 : 18 - 22)

1. คุณค่าในด้านการพัฒนา (Development values) กลุ่มสามารถสร้างพัฒนาการให้กับบุคคลที่เป็นสมาชิกในกลุ่มได้เป็นอย่างดี การดำเนินงานในกลุ่มหลายอย่างจะสนองความพึงพอใจของบุคคลแตกต่างกันไป คุณค่าในด้านการพัฒนาที่จะเกิดขึ้นนั้นดังตัวอย่าง เช่น การสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคล มนุษย์มีความต้องการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจการที่บุคคลจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข จะต้องได้รับการตอบสนองด้วยกระบวนการกลุ่ม เช่น ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการการยอมรับจากหมู่คณะ การสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์และสังคม และการพัฒนาด้านทัศนคติ ความสนใจ ความสามารถและประสิทธิภาพทางสังคมในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคม

2. คุณค่าในด้านการวินิจฉัย (Diagnostic values) ในการเข้ากลุ่มโดยทั่วไปแล้วผู้นำกลุ่มจะมีโอกาสสังเกตพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มแต่ละคน ทำให้เข้าใจและมองเห็นลักษณะแบบ

ต่าง ๆ ของสมาชิกซึ่งลักษณะบางอย่างจะปรากฏให้เห็นชัดเจนในขณะที่บุคคลอยู่ในกลุ่มแต่หากอยู่ตามลำพังอาจจะไม่ปรากฏและไม่สามารถวินิจฉัยได้เลย

3. คุณค่าในด้านการบำบัด (Therapeutic values) ในการรวมกลุ่มนั้นจะมีคุณค่าในการบำบัดได้เป็นอย่างดี เพราะในการเข้ากลุ่มนั้นจะช่วยให้บุคคลที่มีปัญหาด้านอารมณ์สามารถรู้จักควบคุมอารมณ์ สร้างความพึงพอใจในการทำงานหรือการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ มีการพัฒนานิสัยตนเอง ตลอดจนสามารถค้นพบความสามารถของตนเองอีกด้วย

4. คุณค่าทางด้านการศึกษา (Educational values) สามารถนำเอาวิธีของกระบวนการกลุ่มไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาในการรวมกลุ่ม เพราะเรื่องของกลุ่มจะช่วยให้เกิดโอกาสในการใช้ความสามารถของสมาชิกในกลุ่ม ในการแบ่งกลุ่มทำงาน การอภิปรายหมู่ เป็นต้น

5. คุณค่าในด้านการปฏิบัติงาน (Operation Values) ปัจจุบันในการทำงานจะต้องอาศัยกลุ่มคนทำงานเป็นหมู่คณะจึงจะทำให้งานประสบผลสำเร็จ การทำงานเป็นกลุ่มนี้จะช่วยให้บุคคลที่สามารถรวมกันเป็นกลุ่มได้มีโอกาสดิกร่วมกันวางแผนประสานงานกันดำเนินการและสร้างผลงานออกมา จึงนับได้ว่ากลุ่มหรือกระบวนการกลุ่มนั้นมีคุณค่าต่อการปฏิบัติงานของมนุษย์เป็นอย่างมาก

“การรวมกลุ่มกัน” ยังสามารถมองในแง่ของจิตวิทยาว่า อาจมาจากสาเหตุจิตใจอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ (ฉลอง ภิมย์รัตน์, 2521)

1. เพราะความชอบพอเป็นส่วนตัวกับสมาชิก หรือที่เรียกว่า ถูกเพื่อนชักจูงไป
2. เพราะพอใจในจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น หรือจุดมุ่งหมายตอบสนองอุดมการณ์ของตนเองจึงต้องไปเข้ากลุ่มกับเขา
3. เพราะพอใจในกิจกรรมของกลุ่ม ซึ่งให้ความสนุกสนานหรือให้ความพึงพอใจอย่างที่คุณต้องการในบางครั้งแม้ว่าตนเองจะไม่สนใจต่อจุดมุ่งหมายของกลุ่ม แต่ก็พอใจที่จะได้ทำกิจกรรมของกลุ่ม หรืออาจจะเป็นทางที่กลับกันก็ได้
4. เพราะพอใจทั้งกิจกรรมและจุดมุ่งหมายของกลุ่ม
5. เพราะพอใจที่จะมีสัมพันธกริยากับบุคคลอื่นซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มตามลักษณะความต้องการทางจิตวิทยา คือความต้องการที่จะมีส่วนผูกพันอยู่กับบุคคลอื่น ๆ (Need for Affiliation) บุคคลที่มีความต้องการประเภทนี้สูงจะเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มได้โดยง่ายทั้ง ๆ ที่ไม่ว่าจะชอบในจุดมุ่งหมายหรือกิจกรรมของกลุ่มหรือไม่ ขอแต่เพียงว่าให้ตนเองหลุดพ้นจากสภาพการเป็นอยู่อย่างโดดเดี่ยวเท่านั้น

การเกาะกลุ่ม

Kurt W. Back (1958, อ้างใน เจษฎา รัตนเขมากร, 2541 : 34) ได้กล่าวถึงอิทธิพลทางการสื่อสารสังคมไว้ว่า ในสังคมหรือในกลุ่มแต่ละกลุ่มนั้นมักจะมีคุณสมบัติอย่างหนึ่งที่เรียกว่า “การเกาะกลุ่ม” (cohesiveness) ของสมาชิกในกลุ่ม

Schachter และ Back (อ้างใน เจษฎา รัตนเขมากร, 2541 : 34) ได้นิยาม “การเกาะกลุ่ม” ไว้ว่าการเกาะกลุ่มนั้นเป็นผลมาจากการแสดงออกของสมาชิกนั้น มันถูกค้นพบภายใต้เงื่อนไขที่ว่า ในกลุ่มจะมีการบีบคั้นให้ทุกคนเหมือนกันทั้งหมด เมื่อทุกคนในกลุ่มมีความเหมือนกันก็จะทำให้เกิดการเกาะกลุ่มกันเพิ่มมากขึ้น

ในกลุ่ม ๆ หนึ่งนั้นจะปรากฏการเกาะกลุ่มกันของสมาชิก 2 แบบด้วยกันคือ กลุ่มที่มีการเกาะกลุ่มกันมาก และกลุ่มที่มีการเกาะกลุ่มกันน้อย ซึ่งทั้งสองกลุ่มจะมีรายละเอียดดังนี้

1. การเพิ่มขึ้นของการทำให้เหมือนกัน (uniformity) จะแสดงออกมาเองในสมาชิกของกลุ่ม โดยสมาชิกคนหนึ่ง ๆ จะพยายามใช้อิทธิพลกับคนอื่น ๆ ที่มีการเกาะกลุ่มกันน้อย มากกว่าที่จะใช้กับคนที่เกาะกลุ่มกันมาก
2. โดยปกติแล้วสมาชิกที่มีการเกาะกลุ่มกันมากจะมีจำนวนมากกว่าสมาชิกที่เกาะกลุ่มกันน้อย และสมาชิกในกลุ่มก็น่าที่จะมีความแตกต่างกันน้อยในการที่จะเข้าร่วมเป็นกลุ่มเดียวกัน
3. ในด้านการทำให้เหมือนกันนั้น ในกลุ่มที่มีการเกาะกลุ่มกันมากจะมีสูงกว่ากลุ่มที่มีการเกาะกลุ่มกันน้อย
4. จุดอ่อนของการบีบคั้นในการทำให้เหมือนกันในกลุ่มที่มีการเกาะกลุ่มกันน้อยนั้น คือ จะเกิดการเปลี่ยนแปลงได้น้อยกว่าในกลุ่มที่มีการเกาะกลุ่มกันมาก

บุคคลมักจะเข้าร่วมกลุ่มด้วยสาเหตุดังต่อไปนี้

1. การดึงดูดส่วนตัว / การเข้าร่วมด้วยตนเอง

บุคคลจะเข้าร่วมกลุ่มด้วยความเต็มใจ มีส่วนร่วมกับกลุ่มอย่างเต็มที่ การเข้าร่วมลักษณะนี้จะเกิดความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมากกว่าการเข้าร่วมในลักษณะอื่น

2. การเข้าร่วมเพราะมีจุดหมาย

การสร้างสัมพันธภาพโดยการตั้งเป้าหมายนั้น สามารถบรรลุเป้าหมายได้โดยการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม ซึ่งมันจะมีผลลัพธ์ที่ค่อนข้างจะตรงกันข้ามกับการเข้าร่วมแบบแรก

3. การเข้าร่วมเพราะอิทธิพลกลุ่ม

การเกาะกลุ่มนั้นส่วนมากตั้งอยู่บนพื้นฐานของอิทธิพลของกลุ่ม และการให้ความสำคัญที่คุณค่าการเป็นเจ้าของของกลุ่ม ซึ่งจะทำให้เกิดความเกี่ยวพันตามมาสมาชิกจะระวังการแสดงออกทางพฤติกรรมของพวกเขา และการเข้าร่วมด้วยอิทธิพลของกลุ่มนั้น จะทำให้เกิดการติดแน่น (Clung) มากที่สุด

พื้นฐานของการเกาะกลุ่ม

1. ถ้าบุคคลเข้ากลุ่มเพราะต้องการที่จะเป็นสมาชิกคนหนึ่งในกลุ่ม พวกเขาจะให้ความสนใจต่อกิจกรรมหลักของกลุ่ม ความหมายของการพบกันของกลุ่ม ซึ่งพวกเขาจะเต็มใจและกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม กิจกรรมนั้นจะมีความสนุก
2. ถ้าบุคคลเข้ากลุ่มเพื่อต้องการทำให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ พวกเขาจะเข้าร่วมกิจกรรมอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ พวกเขาจะพยายามสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกคนอื่น ๆ เพื่อให้ได้งานที่ประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมาย
3. ถ้าบุคคลเข้ากลุ่มเพราะอิทธิพลของกลุ่ม พวกเขาจะใส่ใจกับพฤติกรรมของเขาเพื่อที่จะได้อยู่ในตำแหน่งที่ได้รับการยกย่อง

จากที่กล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ในกลุ่มแต่ละกลุ่มนั้นมักจะมีการเกาะกลุ่มกัน และมีการทำตัวให้เหมือนกัน รวมทั้งวิธีการเข้าร่วมกลุ่มนั้น ก็มีหลายสาเหตุด้วยกัน คือการเข้าร่วมเพราะความต้องการของตนเอง การเข้าร่วมกลุ่มเพราะมีจุดหมาย และการเข้าร่วมกลุ่มเพราะอิทธิพลกลุ่ม

เมื่อมนุษย์มารวมตัวกันเป็นกลุ่มแล้ว มีการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันของบุคคลภายในกลุ่ม ก็เกิดการเรียนรู้ ทำให้กลุ่มมีการเปลี่ยนแปลง ปรับตัว โดยลักษณะดังกล่าวถือได้ว่าเป็นธรรมชาติของกลุ่มที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาซึ่งระยะในการพัฒนาของกลุ่มนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ระยะ ดังนี้ (วินิจ เกตุจำ, 2522 : 26)

1. ระยะเวลาก่อตั้ง (Forming Stage)

เป็นระยะที่คนเพิ่งมาพบกันหรือเพิ่งมารวมกัน แต่ละคนต่างก็มีความรู้สึกที่ตนเองเป็นศูนย์กลางหรือเป็นคนสำคัญ สภาพของกลุ่มยังรวมกันไม่ติดยังไม่มีความเห็นหรือผู้นำเกิดขึ้น ทุกคนยังสงวนท่าที แต่คาดว่าคนจะเป็นหัวหน้าหรือผู้นำได้จะต้องเก่งกว่าตนเอง ทุกคนพยายามที่จะแสดงให้คนอื่นรู้จักและยอมรับบางที่อาจเรียกว่า ระยะที่มีการแข่งขันและศูนย์กลางอยู่ที่ตนเอง (Individually center or Competitive phase)

2. ระยะเวลาหัวเลี้ยวหัวต่อ (Storming Stage)

เป็นระยะที่แต่ละคนยังไม่ยอมตกลงกันได้ คอยจับผิดและคอยโต้แย้งโต้เถียงกัน ความรู้สึกของสมาชิกจะเกิดความคับข้องใจหรือขัดแย้ง เพราะไม่รู้ว่ากลุ่มจะเอาอย่างไรดี ถ้ายังไม่มีผู้นำต่างก็พยายามจะเป็นผู้นำ ถ้าได้ผู้นำหรือผู้นำแล้วก็มักจะตำหนิ เป็นปฏิปักษ์และคอยจับผิดผู้นำ ซึ่งงานจะยังไม่สำเร็จลงได้เลย จะต้องใช้เวลามารวมกลุ่มกันต่ออีก บางที่อาจจะเรียกว่า ระยะแห่งความขัดแย้ง หรือความคับข้องใจ (Conflict and Frustration phase)

3. ระยะยินยอม (Norming Stage)

เป็นระยะที่สมาชิกเริ่มแก้ไขข้อบกพร่องในทางลบของตนเอง เพราะได้เรียนอะไรจากกลุ่มมากขึ้น เช่น คนพูดมากก็พูดน้อยลง ใช้อารมณ์มากก็ลดลง ยินยอมรับผิดชอบ และหาทางแก้ไขอาจจะเป็นเพราะได้ข้อคิดจากสมาชิกหลาย ๆ คน จำนนด้วยเหตุผล ได้แนวคิดหรือบรรทัดฐานที่เป็นกลาง ของกลุ่มมากขึ้นซึ่งเสมือนค้นพบปทัสฐาน (Norm) ของกลุ่มขึ้นแล้ว ทุกคนพยายามปฏิบัติตามมากขึ้น บางที่อาจเรียกว่า ระยะที่กลุ่มมีความสามัคคีกลมเกลียว (Group harmony phase)

4. ระยะเวลาปฏิบัติการ (Performing Stage)

เป็นระยะที่สมาชิกร่วมมือประสานงานกันเป็นอย่างดี สามารถดำเนินการไปตามเป้าหมายของกลุ่ม มีผลงานของกลุ่มออกมา สมาชิกจะยึดพลังของกลุ่มเป้าหมายของกลุ่มเป็นสำคัญ อดทนต่อการขัดแย้งมากขึ้นซึ่งช่วยให้พัฒนาตนเองไปด้วยบางที่เรียกว่า ระยะที่มีผลงานและยึดกลุ่มเป็นศูนย์กลาง (Group - center, productive phase)

ประเภทของกลุ่ม

Feldman และ Arnold (1983, อ้างใน จารุณี พัชรพิมานสกุล, 2542 : 24) ได้แบ่งประเภทของกลุ่มออกเป็นประเภทต่าง ๆ ดังนี้

1. แบ่งตามกิจกรรม

- กลุ่มการทำงาน (Work groups) คือ กลุ่มที่รวมตัวกันเพื่อทำงานร่วมกันเพื่อความสำเร็จของการทำงาน
- กลุ่มสังคม (Social groups) คือ กลุ่มที่รวมตัวกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์ทางสังคม ในหมู่สมาชิก เช่น กลุ่มฟุตบอลของ “ลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ” (L.T.F.)

2. แบ่งตามการเกิดกลุ่ม

- กลุ่มทางการ (Formal groups) คือ กลุ่มที่สร้างขึ้นเพื่อปฏิบัติงานเฉพาะหรือ กลุ่มที่จัดตั้งอย่างเป็นทางการ โดยทั่วไปมักถูกกำหนดไว้ตั้งแต่แรกเริ่มตั้งองค์การ เป็นกลุ่มที่มีการกำหนดตัวสมาชิกของกลุ่มอย่างแน่นอน มีประกาศจัดตั้งวัตถุประสงค์ ภารกิจ อำนาจ หน้าที่ ถูกกำหนดไว้อย่างรัดกุม กลุ่มเหล่านี้เกิดจากความต้องการขององค์การ สมาชิกในกลุ่มถูกมอบหมายให้เข้ามาอยู่ในกลุ่ม โดยไม่คำนึงถึงความต้องการเฉพาะบุคคล เช่น กลุ่มผู้บริหารระดับสูง กลุ่มทางการที่เกิดบ่อย คือ กลุ่มสั่งการ (Command group) กลุ่มงานชั่วคราว (Temporary task group)

- กลุ่มไม่เป็นทางการ (Informal groups) คือ กลุ่มที่รวมตัวกันอย่างไม่เป็นทางการ อาจเป็นได้ทั้งกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน เช่น การรวมกลุ่มกันเพื่อมุ่งหมายให้เกิดความคล่องตัวในการทำงานของบุคลากรหลาย ๆ ฝ่าย และกลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ซึ่งเป็นการรวมตัวกันตามความต้องการความสนใจของแต่ละบุคคลเป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ สมาชิกกลุ่ม รวมตัวกันอย่างสมัครใจและเปลี่ยนแปลงได้

เจน วอร์เตอร์ (วินิจ และคมเพชร ฉัตรสุภกุล, 2522 : 4 - 8) ได้แบ่งกลุ่มออกเป็นลักษณะต่าง ๆ เป็นคู่ดังนี้

1. กลุ่มปฐมภูมิและกลุ่มทุติยภูมิ (Primary and Secondary group)

การแบ่งกลุ่มตามลักษณะนี้เป็นการยึดความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มเป็นหลัก คือพิจารณาความเกี่ยวข้องมากน้อยของสมาชิกเป็นสำคัญ

(1.1) กลุ่มปฐมภูมิ (Primary group) เป็นกลุ่มที่มีลักษณะอย่างเป็นกันเองมีความใกล้ชิดสนิทสนมมาก มีการพบปะหน้าตา (face to face) ระหว่างบุคคลต่อบุคคลอยู่เสมอ มีการร่วมมือกันทำงานโดยไม่หวังผลประโยชน์เป็นที่ตั้งตัวอย่างกลุ่มประเภทนี้ เช่น กลุ่มในครอบครัว กลุ่มเพื่อนสนิท เป็นต้น

(1.2) กลุ่มทุติยภูมิ (Secondary group) กลุ่มประเภทนี้มีความสนใจเป็นพิเศษร่วมกัน (Special - interest group) หรือกลุ่มที่สมาชิกมีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นทางการ เช่น การรวมกลุ่ม

ทางการเมือง กลุ่มวิชาชีพ เป็นต้น กลุ่มนี้ไม่ขึ้นอยู่กับ การพบปะเป็นรายบุคคลถึงแม้ว่าจะมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันในกลุ่มก็ตาม การรวมกลุ่มมักจะมาจากหน้าที่ไม่ได้มาจากความสัมพันธ์ส่วนตัว การแสดงพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มนี้ส่วนใหญ่มีรากฐานมาจากนิสัยทัศนคติและบทบาทของบุคคลที่พัฒนามาจากการเป็นสมาชิกในกลุ่มปฐมภูมิ

2. กลุ่มทางสังคมและกลุ่มจิตวิทยา (Sociogroups and Psychogroups)

การแบ่งกลุ่มในลักษณะนี้มีรากฐานมาจากจุดมุ่งหมายของการจัดกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ดังนี้

(2.1) กลุ่มทางด้านสังคม (Sociogroups) เป็นกลุ่มที่มีจุดมุ่งหมายไม่เกี่ยวข้องกับบุคคลแต่ละคน จุดมุ่งหมายส่วนใหญ่ในการรวมกลุ่มคือการทำงานบางอย่างร่วมกัน หรือในบางกรณีอาจจะเป็นการร่วมกันแก้ไขปัญหาก็ได้

(2.2) กลุ่มทางด้านจิตวิทยา (Psychogroups) กลุ่มนี้มีความเกี่ยวข้องกับบุคคลมากกว่ากลุ่มทางด้านสังคม การเข้ามารวมกลุ่มของสมาชิกนั้นมาด้วยตนเองเพื่อจุดมุ่งหมายในการพบปะกับสมาชิกในกลุ่ม

ระหว่างกลุ่มทางสังคมและกลุ่มทางจิตวิทยานั้น ไม่สามารถแยกออกจากกันได้เด็ดขาด แต่มักจะเห็นว่ากลุ่มทั้งสองนี้มีส่วนเกี่ยวข้องอยู่ เนื่องจากการที่สมาชิกในกลุ่มเป็นบุคคลที่มีชีวิตจิตใจ โครงสร้างของกลุ่มทางจิตวิทยาอาจพัฒนาขึ้นมาในกลุ่มทางสังคมก็ได้ แต่ความแตกต่างกันเบื้องต้นระหว่างสองกลุ่มนี้คือการเน้นความสำคัญของการมารวมกันในกลุ่มกล่าวคือ กลุ่มทางสังคมจะเข้าร่วมด้วยเหตุผลของการทำงาน แต่กลุ่มทางด้านจิตวิทยาจะเข้าร่วมกลุ่มด้วยเหตุผลของสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ดังนั้นในการทำงานเป็นกลุ่มนั้นจะต้องมองกลุ่มทางด้านสังคมและกลุ่มทางด้านจิตวิทยาาร่วมกันเพราะต้องระมัดระวังความรู้สึกของบุคคลและจุดมุ่งหมายในการทำงานด้วย

3. กลุ่มที่เป็นระเบียบและกลุ่มที่ไม่เป็นระเบียบ (Organized and Un - organized groups)

(3.1) กลุ่มที่เป็นระเบียบ (Organized groups) กลุ่มประเภทนี้สมาชิกแต่ละคนจะแสดงบทบาทแตกต่างกันไป แต่จะต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายซึ่งตั้งเอาไว้ การจัดกลุ่มประเภทนี้อาจจะมีตั้งแต่การจัดในระดับที่ไม่เคร่งครัด จนกระทั่งการจัดอย่างมีกฎเกณฑ์มากมาย ถ้ากลุ่มมีผู้นำจะต้องถือว่ากลุ่มนั้นเป็นกลุ่มที่ได้รับการจัดตั้งขึ้น เพราะอย่างน้อยที่สุดบทบาทของสมาชิกจะต้องแตกต่างกันไป ความคาดหวังของสมาชิกแต่ละคนจะไม่เหมือนกันถึงแม้จะต้องมีจุดมุ่งหมายร่วมกันก็ตาม

(3.2) กลุ่มที่ไม่เป็นระเบียบ (Un - organized groups) กลุ่มนี้สามารถมีอิสระจากสมาชิกอื่น ๆ ในกลุ่ม เพราะในกลุ่มที่เป็นระเบียบนั้น แต่ละบุคคลทำหน้าที่เฉพาะอย่าง และรู้ว่าบุคคลอื่นมีความคาดหวังในตนเองอย่างไร แต่ละคนจะได้รับการแบ่งภาระหน้าที่ที่แตกต่างกันไปตาม

สถานการณ์ แต่สำหรับกลุ่มที่ไม่เป็นระเบียบนั้น สมาชิกแต่ละคนไม่รู้ว่าตนเองจะมีบทบาทอย่างไร จะมีหน้าที่ในการทำงานอย่างไรบ้าง

นอกจากนี้กลุ่มที่มีความเป็นระเบียบจะขาดความยืดหยุ่น เพราะว่ามีมีการพิจารณาเรื่อง ปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในกลุ่ม แต่อย่างไรก็ตามสมาชิกจะมีอิสรภาพในตนเองโดยไม่มีข้อโต้แย้งใด ๆ และความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเป็นสิ่งสำคัญต่อกลุ่ม ในการทำงานจะมีการแบ่งหน้าที่ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มโอกาสของแต่ละคนให้สามารถร่วมมือกับกลุ่ม ซึ่งผลที่ได้คือบุคคลจะมีความรู้สึกที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ในทางตรงกันข้ามกลุ่มที่ไม่เป็นระเบียบจะมีความยืดหยุ่นมาก สมาชิกจะมีเสรีภาพที่จะพัฒนาบทบาทของตนเองได้เท่าที่ตนเองพอใจ แต่โดยความเป็นจริงแล้ว บทบาทที่ถูกสร้างขึ้นมามีด้วยตนเองนั้นก็เพื่อให้บุคคลอื่นชอบและให้เหมาะสมกับความสามารถและอารมณ์ของตน

4. กลุ่มที่สมาชิกรู้สึกว่าตนเองอยู่ในกลุ่ม และกลุ่มที่สมาชิกรู้สึกว่าตนเองอยู่นอกกลุ่ม

(In - group and Out - group)

(4.1) กลุ่มที่สมาชิกรู้สึกว่าตนเองอยู่ในกลุ่ม (In - group) กลุ่มประเภทนี้เป็นกลุ่มที่สมาชิกรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เป็นสมาชิก อยากรับเป็นเจ้าของกลุ่ม มีความสุขที่จะได้ทำงานร่วมกับบุคคลในกลุ่ม ดังนั้นสมาชิกจึงคิดเสมอว่าตนเองอยู่ในกลุ่ม (In - group) เมื่อมีการทำงานทุกคนจะต้องมีทัศนคติแบบเห็นอกเห็นใจ มีมิตรภาพต่อเพื่อนร่วมงาน ซึ่งเป็นผลดีต่อการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม

(4.2) กลุ่มที่สมาชิกรู้สึกว่าตนเองอยู่นอกกลุ่ม (Out - group) กลุ่มประเภทนี้สมาชิกไม่มีความภาคภูมิใจในกลุ่ม ไม่อยากเป็นสมาชิก ไม่มีความรู้สึกเป็นเจ้าของ ดังนั้นสมาชิกจึงมีความคิดว่าตนเองไม่ได้อยู่ในกลุ่ม เมื่อมีการทำงานร่วมกันจะไม่รู้สึกเห็นอกเห็นใจ ไม่ชอบกลุ่ม รู้สึกสงสัยอยู่เสมอ ดังนั้นการทำงานกลุ่มจะไม่ได้ผล

สำหรับกลุ่มทั้งสองลักษณะนี้มีอยู่ทั่วไปในสังคม กลุ่มที่ได้ชื่อว่าสมาชิกรู้สึกว่าตนเองอยู่ในกลุ่มและกลุ่มที่สมาชิกรู้สึกว่าตนเองอยู่นอกกลุ่ม อาจจะมีกลุ่มย่อยของกันและกัน เช่น กลุ่มสมาชิกส่วนใหญ่มีความสุขในการร่วมกลุ่ม มีการร่วมมือกันเป็นอย่างดี ในขณะที่อาจจะมีสมาชิกบางคนรู้สึกตรงข้าม ไม่มีความสุขในการร่วมกลุ่ม ต่อต้าน ซึ่งสภาพกลุ่มในลักษณะนี้ถือได้ว่าเป็นเรื่องธรรมดาของสังคมมนุษย์

จุดมุ่งหมายของกลุ่ม

โดยทั่วไปอาจจำแนกจุดมุ่งหมายกว้างๆ ของการรวมกลุ่มได้เป็น 3 ประเภทอันได้แก่ (ถิรนน อนวัชศิริวงศ์, 2534 : 20 - 21)

1. กลุ่มเพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร กลุ่มแบบนี้มีจุดมุ่งหมายพื้นฐานเพื่อการค้นหาและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและความรู้ เช่น กลุ่มศึกษาในเรื่องต่างๆ ในกลุ่มการเมือง เป็นต้น

2. กลุ่มเพื่อการสังคม กลุ่มแบบนี้มีจุดมุ่งหมายโน้มเอียงไปในมิติทางด้านอารมณ์สังคม (Social - emotion) มากกว่าเพื่อให้เกิดผลงาน กลุ่มจะเน้นความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเป็นหลัก เพื่อให้สมาชิกรู้จักซึ่งกันและกันในฐานะที่แต่ละคนมีบุคลิกเฉพาะตัว เช่นกลุ่มสังสรรค์กลุ่มพัฒนาตนเอง กลุ่มท่องเที่ยว เป็นต้น

3. กลุ่มเพื่อการแก้ปัญหา กลุ่มแบบนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อแสวงหาทางเลือกต่าง ๆ ในการแก้ปัญหาใดปัญหาหนึ่ง โดยที่สมาชิกจะต้องร่วมกันนิยามขอบข่ายของปัญหาให้ชัดเจนจึงจะสามารถค้นหาสาเหตุและวิธีการแก้ปัญหาได้ผลงานที่จะต้องแล้วเสร็จจึงเป็นสิ่งที่กลุ่มมีจุดมุ่งหมาย

เป้าหมายของกลุ่ม

ในการรวมกลุ่มโดยทั่วไปย่อมมีการกำหนดเป้าหมายของกลุ่มอยู่แล้ว แต่พร้อมกันนั้นสมาชิกในกลุ่มแต่ละคนก็มีปัญหาของตนเองแอบแฝงอยู่ด้วย ดังนั้นสามารถแบ่งเป้าหมายได้เป็น 2 ประเภท คือ เป้าหมายของกลุ่ม (Group goal) เป้าหมายส่วนบุคคล (Individual goal) มีรายละเอียดดังนี้ (ทิสนา แคมมณี และคณะ, 2522 : 61)

- เป้าหมายของกลุ่ม (Group goal) หมายถึงเป้าหมายของกลุ่มที่ได้ถูกกำหนดขึ้นไว้จากสมาชิกของกลุ่ม ตัวแทนกลุ่ม หรืออาจเป็นบุคคลเดียวกัน ซึ่งหน้าที่ของหัวหน้ากลุ่มคือ ต้องคอยเน้นจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายของกลุ่มให้สมาชิกได้เข้าใจตรงกันอยู่เสมอ รวมทั้งคอยแก้ไขความเข้าใจของสมาชิกในกลุ่มให้ดำเนินไปสู่เป้าหมายของกลุ่มร่วมกัน

- เป้าหมายส่วนบุคคล (Individual goal) หมายถึงเป้าหมายของแต่ละบุคคลซึ่งอาจจะนำมาซึ่งความแตกแยกของกลุ่ม ยกเว้นถ้าผู้ที่มีเป้าหมายส่วนบุคคลนั้นเข้าใจเป้าหมายส่วนรวมของกลุ่ม หรือเป้าหมายส่วนบุคคลนั้นมีได้ส่งผลต่อกระบวนการกลุ่ม

นอกจากนี้ในการรวมกลุ่มในลักษณะที่เป็นองค์กรก็ยังมีเป้าหมายขององค์กร (Oraganization goal) อันเป็นเป้าหมายขององค์กรที่ทุกกลุ่มในองค์กร และสมาชิกขององค์กรต้องทำความเข้าใจ และดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์กร

ปัจจัยที่ทำให้กลุ่มดำรงอยู่และดำเนินอยู่ได้

ทริแนนท์ อนุวัชศิริวงศ์ (2534 : 24 - 39) อธิบายถึงองค์ประกอบที่ทำให้กลุ่มเกิดขึ้นและดำเนินหน้าที่ต่อไปได้ประกอบด้วย ขนาดของกลุ่ม การจัดระยะห่าง บรรทัดฐานของกลุ่ม ความสนิทแนภายในกลุ่ม ตัวแปรที่จำเป็นประกอบไปด้วยปัจจัยเหล่านี้จึงจะส่งผลถึงปริมาณและคุณภาพของการสื่อสาร ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถเกิดขึ้นได้มากเท่าที่ความสามารถของกลุ่มจะทำได้ และจะช่วยตัดสินใจเกี่ยวกับผลงานของกลุ่มด้วย ไม่ว่าประเภทของกลุ่มจะเป็นกลุ่มในลักษณะใด องค์ประกอบ ดังกล่าวล้วนเป็นตัวกำหนดความสำเร็จของกลุ่ม

1. ขนาดของกลุ่ม

ปริมาณและคุณภาพของการสื่อสารที่เกิดขึ้นระหว่างสมาชิกของกลุ่ม ถูกกำหนดโดยขนาดของกลุ่ม ซึ่งจะส่งผลถึงสมาชิกคนอื่น ๆ ภายในกลุ่ม ตั้งแต่ความสัมพันธ์ได้เริ่มเห็น จะเห็นได้ว่ากลุ่มที่มีขนาดพอเหมาะนั้นสามารถทำให้สมาชิกสื่อสาร ระหว่างกัน ได้อย่างทั่วถึง และมีโอกาสเท่า ๆ กัน ปฏิกริยาตอบกลับเป็นไปได้อย่างรวดเร็วและมีความสำคัญมากแต่ถ้ากลุ่มมีจำนวนสมาชิกเพิ่มขึ้น การสื่อสารจะเป็นไปได้ยาก สมาชิกบางส่วนจะถูกกันออกจากการมีส่วนร่วมในกลุ่ม การรักษาคุณภาพของการสื่อสารในกลุ่มนี้ จึงต้องกำหนดขนาดของกลุ่มตามงานและบุคลิกภาพของสมาชิก

จากการศึกษาได้ชี้ให้เห็นว่า ยิ่งกลุ่มใหญ่ขึ้น ความพึงพอใจที่สมาชิกจะได้รับก็ยิ่งลดลง ฉะนั้นขนาดของกลุ่มที่เหมาะสมที่สุดคือ ไม่เกิน 5 คน เพราะจะไม่มีปัญหาเรื่องมนุษยสัมพันธ์ภายในกลุ่มและในการทำงานใดของกลุ่ม ทุกคนจะได้ทำงานจริงๆ เท่าๆกันแทนที่จะนั่งฟังการสื่อสารเฉย ๆ ในกลุ่มขนาดเล็ก ผู้ส่งสารมีการตอบคำถามของสมาชิกได้ทั่วถึง และสิ่งนี้จะทำให้ความพึงพอใจให้กับสมาชิกมาก (อ้างใน จารุณี พัทธพิมานสกุล, 2542 : 28)

2. การจัดระยะห่าง

องค์ประกอบอย่างหนึ่งที่มีอิทธิพลในการตัดสินใจเรื่องของการสื่อสารภายในบุคคลก็คือการจัดระยะห่าง ซึ่งระยะห่างในที่นี้พิจารณาได้ทั้งในแง่มิติของเวลาและสถานที่ คือ ระยะห่างในแง่มิติของเวลาอันเป็นการใช้เวลาในกิจกรรมของสมาชิกแต่ละคน หรือเป็นการให้เวลาต่อกลุ่มซึ่งตน

เป็นสมาชิกอยู่ โดยจำเป็นต้องมีความสอดคล้องและมีเวลาให้กลุ่ม หากเวลาไม่ตรงกันย่อมเป็นอุปสรรคต่อการสื่อสารของสมาชิกในกลุ่ม และระยะห่างในแง่สถานที่ ความใกล้ชิด - ไกลจากจุดศูนย์กลางรวมของกลุ่มเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่จะทำให้กลุ่มสามารถดำเนินไปได้ เพราะหากสมาชิกของกลุ่มมีภูมิลำเนาหรือที่อยู่อาศัยที่ห่างไกลจากที่ตั้งของสถานที่รวมตัวของกลุ่มแล้ว ระยะห่างในจุดนี้ย่อมเป็นอุปสรรคหนึ่งที่เกิดกับสมาชิกให้ห่างจากกลุ่มของตน

3. บทบาทของสมาชิก

ควรจะมีการแบ่งบทบาทของสมาชิกตามความสามารถหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง เพราะบทบาทของสมาชิกนั้น ก่อให้เกิดผลได้ทั้งในแง่บวกและแง่ลบ และบทบาทของสมาชิกไม่จำเป็นต้องเหมือนกันในทุกกลุ่ม บทบาทย่อมจะเปลี่ยนไปขึ้นอยู่กับสถานการณ์และรอบ ๆ ตัว หรือโดยงานที่ต้องรับผิดชอบ รวมทั้งบุคลิกส่วนตัว

4. บรรทัดฐานของกลุ่ม

บางครั้งบทบาทถูกกำหนดโดยบรรทัดฐาน หรือมาตรฐาน ซึ่งมีวิธีที่สมาชิกส่วนใหญ่ยอมรับ ในการที่มีส่วนร่วมในการคิดและประพฤติปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อควบคุมสมาชิก บรรทัดฐานนี้เป็นตัวสำคัญที่จะใช้กำหนดให้สมาชิกใหม่ที่ต้องการเข้าร่วมกลุ่มปฏิบัติตาม และหากมีการไม่ยอมรับบรรทัดฐานของกลุ่มขึ้น การเบี่ยงเบนไม่ปฏิบัติตามบรรทัดฐานของกลุ่มอาจจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบรรทัดฐาน หรือสมาชิกผู้ไม่ปฏิบัติตามบรรทัดฐานของกลุ่มก็ต้องปลีกตัวออกจากกลุ่มไป

5. ความผูกพันแน่นของกลุ่ม

ความกลมเกลียวผูกพันแน่นของกลุ่มมีความสัมพันธ์โดยตรงกับขนาดของกลุ่ม ถ้ากลุ่มมีขนาดใหญ่ความผูกพันแน่นจะน้อย ในทางตรงกันข้ามถ้ากลุ่มมีขนาดเล็กความผูกพันแน่นย่อมมีมากกว่า เพราะความรู้สึกใกล้ชิดจะเป็นตัวเชื่อมให้มีความผูกพันแน่นเพิ่มขึ้น การผูกพันแน่นนี้ไม่ได้หมายถึง การมีเอกลักษณ์หรือต้องมีความเห็นเหมือนกันหมดตามความเป็นจริงที่ปรากฏ กลุ่มที่แสดงให้เห็นถึงความผูกพันแน่นอาจจะเต็มไปด้วยการหยอกล้อหรือกระทั่งโต้แย้งกัน ซึ่งการกระทำเช่นนี้นอกจากจะแสดงให้เห็นถึงความผูกพันแน่นแล้ว ยังแสดงถึงความกระตือรือร้นของกลุ่มด้วย

อย่างไรก็ตามแม้ว่าความผูกพันแน่นจะมีข้อดีอันแสดงถึงความร่วมมือของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งจะทำให้เกิดผลงานในระดับสูง โดยมีความผันแปรตามกันระหว่างผลงานของกลุ่มกับความผูกพันแน่น คือยิ่งมีความผูกพันแน่นมากเท่าใดก็จะยิ่งทำให้กลุ่มสามารถสร้างสรรค์งานได้มาก แต่ในความผันแปรนี้มีขีดจำกัด หากเมื่อใดกลุ่มมีความผูกพันแน่นมากเกินไป จะทำให้ผลงานของกลุ่มกับลดลง เพราะสมาชิกมีความสนุกสนานในการคบค้าสมาคมกันจนทำให้ไม่ทุ่มเทต่องานเท่าที่ควร

จากแนวคิดนี้จะเห็นว่าในกระบวนการกลุ่ม การสื่อสารถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญ เนื่องจากว่าถ้ากลุ่มต้องการที่จะให้การทำงานได้ผลอย่างเต็มที่ บุคคลที่เป็นสมาชิกของกลุ่มจะต้องสามารถติดต่อสื่อสารกันได้อย่างง่ายและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำแนวคิดเรื่องกระบวนการกลุ่ม มาเป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องกลุ่มว่าการรวมกลุ่มของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์ แฟนคลับนั้นเกิดขึ้นมาได้อย่างไรและมีวัตถุประสงค์อะไร เนื่องจากว่าสมาชิกแต่ละคนที่ได้มารวมกลุ่มกันสมาชิกแต่ละคนก็จะต้องมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน, มีเป้าหมายร่วมกัน, มีการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยการรวมกลุ่มนั้นจะทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ต่อกัน และสิ่งนี้เองสมาชิกแต่ละคนก็จะได้มีโอกาสที่คิดร่วมกันในการวางแผน, ประสานงานและดำเนินงานเพื่อสร้างผลงานออกมา พร้อมทั้งช่วยแก้ปัญหาและตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งในกลุ่มเองจะได้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น พร้อมทั้งการรวมกลุ่มยังสร้างความผูกพันและความภักดีด้วยประกอบกับ ผู้นำกลุ่มก็สามารถที่จะสังเกตเห็นพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มแต่ละคนเช่นกัน

2. แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร

การที่มนุษย์มาอยู่รวมกันเป็นกลุ่มนั้นจำเป็นที่จะต้องใช้ “การสื่อสาร” มาเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงบุคคลในกลุ่มเข้าด้วยกัน เพราะการสื่อสารภายในกลุ่มนั้นนับเป็นปัจจัยพื้นฐานสากลของปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในกลุ่มที่จะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างสมาชิกเป็นพาหนะที่ทำให้เกิดการมีอิทธิพลต่อกัน การสื่อสารภายในกลุ่มเป็นรูปแบบการติดต่อเกี่ยวข้องและประสานงานภายในกลุ่ม โดยสมาชิกภายในกลุ่มจะมีการรับ การถ่ายทอด เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ วิธีการสื่อสารที่ใช้ในการสื่อสารความหมายภายในกลุ่มถึงได้ว่าเป็นการสร้างเครือข่ายทางการสื่อสารที่ดี โดยการสื่อสารอาจจะเป็นได้ทั้ง การเขียน คำพูด สัญลักษณ์ การใช้สี หน้า, ท่าทาง, สายตา, การสัมผัสต่าง ๆ ก็จัดเป็นวิธีการสื่อสารอย่างหนึ่ง ดังนั้นจึงมีผู้ให้ความหมายของ “เครือข่ายการสื่อสาร” ไว้หลากหลายดังนี้

ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์ (2526 : 47) กล่าวว่า เครือข่ายการสื่อสาร หมายถึง ระบบการแพร่กระจายข้อมูลข่าวสารในบรรดาสมาชิกของกลุ่ม ซึ่งมีทั้งเครือข่ายแบบเป็นทางการ และไม่เป็นทางการ

วินิจ เกตุขำ (2522 : 45) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เครือข่ายการสื่อสาร หมายถึง แบบแผนการติดต่อเกี่ยวข้อง และประสานกันภายในกลุ่ม โดยสมาชิกภายในกลุ่มจะมีการรับการถ่ายทอดเพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้

Roger (1986 : 203) กล่าวว่า เครือข่ายการสื่อสาร เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งเชื่อมโยงกันโดยรูปแบบการไหลของข่าวสาร

Everett M. Roger และ D.Lawrence Kincaid (1980, อ้างใน เจษฎา รัตนเขมากร, 2541 : 9) ได้กล่าวถึงแนวคิดเครือข่ายการสื่อสารไว้ว่า “การวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสาร” เป็นวิธีการวิจัยอย่างหนึ่งที่ศึกษาโครงสร้างการสื่อสารในระบบ ศึกษาความสัมพันธ์ของข้อมูลเกี่ยวกับการไหลทางการสื่อสาร เป็นการวิเคราะห์โดยใช้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นหน่วยของการวิเคราะห์

ในด้านพฤติกรรมของมนุษย์นั้น โดยปกติมนุษย์จะมีปฏิกริยาโต้ตอบกัน ซึ่งเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกันระหว่างบุคคลหนึ่งกับอีกบุคคลหนึ่งหรือมากกว่านั้น ปกติแล้วบุคคลในระบบจะทำการติดต่อกันกับบุคคลอื่น ๆ และก็จะเพิกเฉยกับบุคคลอื่น ๆ ที่เหลือด้วยเช่นกัน (เมื่อระบบนั้นมีขนาดใหญ่) การไหลของการสื่อสารระหว่างบุคคลจึงกลายมาเป็นรูปแบบที่เรียกว่า “โครงสร้างการสื่อสาร” (Communication structure) หรือ “เครือข่าย” (network) การวิเคราะห์เครือข่ายการสื่อสารจะอธิบายการสร้างความสัมพันธ์ของคนที่เข้ากับหมู่คณะ โดยการแลกเปลี่ยนข้อมูลกันในโครงสร้างการสื่อสารระหว่างบุคคล เครือข่ายการสื่อสารประกอบขึ้นด้วยการติดต่อกันระหว่างบุคคลภายในกลุ่ม โดยจะติดต่อกันในรูปแบบการไหลของการสื่อสาร วัตถุประสงค์อย่างหนึ่งของ การวิจัยการสื่อสารโดยใช้การวิเคราะห์เครือข่าย (network) นั้น เป็นการชี้เฉพาะไปที่โครงสร้างการสื่อสารและเพื่อให้เข้าใจถึง “ภาพโดยรวม” ของปฏิกริยาของมนุษย์ในระบบ เพื่อศึกษาถึงผลกระทบของการสื่อสารภายในกลุ่ม เช่นเดียวกับการสื่อสารของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ที่มีการสร้างความผูกพันภายในกลุ่มขึ้น โดยมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ กันภายในกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นการติดต่อสื่อสารทางโทรศัพท์, ทางเว็บไซต์หรือการนัดสังสรรค์พบปะพูดคุยกันภายในกลุ่ม ซึ่งเราสามารถที่จะเห็นภาพรวมของการสื่อสารของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับได้ว่า ผู้ก่อตั้ง, กลุ่มแกนนำ, สมาชิกภายในกลุ่มมีการติดต่อสื่อสารกันมากน้อยแค่ไหน มีการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีภายในกลุ่มกันอย่างไร สิ่งนี้สามารถที่จะวิเคราะห์การสื่อสารนั้นได้ว่า ภายในกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับนั้นมีอุปสรรคในการติดต่อสื่อสารกันหรือไม่ และมีโอกาสที่จะสร้างเครือข่ายรวมทั้งขยายเครือข่ายออกไปได้มากน้อยแค่ไหน โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารภายในกลุ่มเกิดจากอะไรที่เป็นอุปสรรคในการติดต่อสื่อสารในแต่ละครั้ง

จากลักษณะของการวิเคราะห์การสื่อสาร ที่ใช้ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลวิเคราะห์ ดังนั้น สถานภาพของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มก็ต้องสัมพันธ์กับการสื่อสารบุคคลด้วย เพราะบุคคลถ้ายังมีสถานภาพสูง เช่นเป็นหัวหน้าการสื่อสารมักจะออกมาในการเสนอความคิดเห็น

และรับเอาความคิดเห็นจากสมาชิกอื่น ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสาร และสถานภาพของสมาชิก อาจแยกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ (วินิจ เกตุจำ : 2522)

1. การสื่อสารมักมีแนวโน้มไปสู่บุคคลที่มีสถานภาพสูงในกลุ่ม เช่น หัวหน้า หรือ ประธานกลุ่มจะมีการสื่อสารกับคนอื่นในกลุ่มมากกว่าลูกน้องหรือสมาชิก เพราะอย่างน้อยหัวหน้า จะต้องคอยติดต่อประสานงาน รับฟังสมาชิกในกลุ่ม

2. การสื่อสารจะมีแนวโน้มไปสู่บุคคลที่มีสถานภาพเท่าเทียมกันมากกว่าแตกต่างกัน เช่น กลุ่มที่มีคนหลายฐานะ ต่างวัยวุฒิ คุณวุฒิกันมาก ๆ จะมีการสื่อสารน้อยกว่าในกลุ่มที่มีฐานะ วัยวุฒิ คุณวุฒิ เท่าเทียมกัน

3. การสื่อสารจะไม่ค่อยเกิดขึ้นในกลุ่มที่บุคคลที่มีสถานภาพเหลื่อมล้ำต่ำสูงกว่ากันหรือ สถานภาพไม่เป็นที่บังชัดเจน

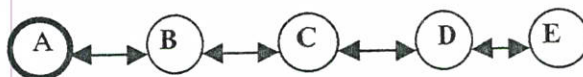
ในเรื่องของเครือข่ายการสื่อสารนั้น Harold J. Leavitt (วินิจ เกตุจำและคมเพชร ฉัตรสุก กุศล, 2522 : 46-48) ได้ทดลองทำการวิจัยโดยใช้แบบของการสื่อสารหลายแบบ พบว่า การสื่อสาร จัดแยกออกได้เป็น 2 แบบ คือ

1. การสื่อสารแบบมีศูนย์กลาง (Centralized Communication) เป็นการสื่อสารที่มีใคร คนใดคนหนึ่งเป็นศูนย์กลางหรือทางผ่าน โดยที่สมาชิกคนอื่น ๆ ไม่มีการติดต่อกันโดยตรง แต่ต้องผ่านคนกลาง การสื่อสารรูปแบบนี้มี 3 ลักษณะ ได้แก่

(1.1) เครือข่ายการสื่อสารแบบลูกโซ่ (Chain Network) ได้แก่ เครือข่ายการสื่อสารที่อยู่ ข้างขวาหรือข้างซ้ายเท่านั้น ผู้ที่เป็นศูนย์กลางจะอยู่ตรงกลาง และมีบุคคล 2 คน ทำหน้าที่เป็นลูกโซ่ และจะสามารถติดต่อกับบุคคลเพียงคนเดียวเท่านั้น คนในเครือข่ายจะส่งข่าวไปยังคนอื่นโดยผ่าน คนกลางเท่านั้น จะไม่ติดต่อกันโดยตรง ผู้ที่เป็นศูนย์กลางจะเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล และตัดสินใจ แล้วจึงส่งผลการตัดสินใจมายังคนต่อ ๆ มาจนกระทั่งคนสุดท้าย

ภาพที่ 1

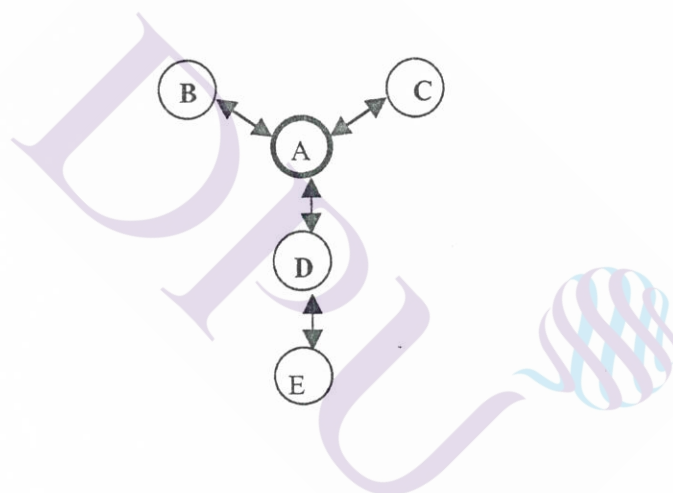
แผนภาพแสดงเครือข่ายการสื่อสารแบบลูกโซ่

(1.2) เครือข่ายการสื่อสารแบบตัววาย (Y Network) ได้แก่ เครือข่ายการสื่อสารที่มีสมาชิกที่อยู่ตรงกลางเพียง 2 คน จะทำหน้าที่ประสานงานและส่งข้อมูลที่ได้รับจากสมาชิก คนอื่น ๆ ที่อยู่รอบนอก การสื่อสารแบบนี้มีความเหมาะสมกว่าแบบลูกโซ่ในแง่ที่ทำให้งานสำเร็จได้เร็วกว่า เพราะข้อมูลสามารถผ่านทิศทางต่าง ๆ ได้มากกว่าแทนที่จะอาศัยคนที่อยู่ถัดไปเท่านั้น โดยปกติบุคคลที่อยู่ตรงกลางสักคนหรือ 2 คน เท่านั้นที่มีความพอใจต่อรูปแบบการสื่อสารแบบนี้ แต่ส่วนที่เหลือของกลุ่มหรือผู้ที่อยู่รอบนอกมีความพอใจต่ำ รูปแบบของเครือข่ายการสื่อสารแบบตัวยานี้ มักจะเกิดขึ้นในกลุ่มที่สมาชิกเพียง 1 คน หรือ 2 คนเท่านั้น เติบโตที่จะรับทำงาน และรับผิดชอบต่อผลสำเร็จ ของงาน ในขณะที่ส่วนที่เหลือของกลุ่ม ไม่ยอมรับผิดชอบ

ภาพที่ 2

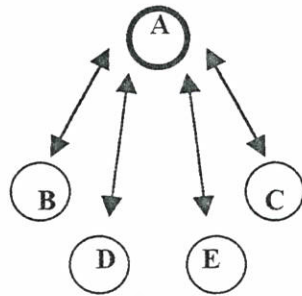
แผนภาพแสดงเครือข่ายการสื่อสารแบบตัววาย

(1.3) เครือข่ายการสื่อสารแบบวงล้อ (Wheel Network) ได้แก่ เครือข่ายการสื่อสาร ที่มีสมาชิกในกลุ่มจะสื่อสารกับศูนย์กลางของกลุ่มซึ่งมีศูนย์กลางเพียงคนเดียว สมาชิกอีก 4 คน ในเครือข่ายจะสามารถติดต่อไปยังผู้ที่เป็นศูนย์กลางการสื่อสาร แต่ไม่สามารถติดต่อกันได้โดยตรงกับสมาชิกอื่นในการแก้ปัญหาของกลุ่ม สมาชิกจะส่งข่าวข้อมูลไปยังศูนย์กลางผู้ตัดสินใจ และส่งผลการตัดสินใจมายังสมาชิก

ภาพที่ 3

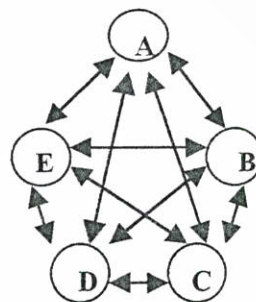
แผนภาพแสดงเครือข่ายการสื่อสารแบบวงล้อ

2. การสื่อสารแบบไม่มีศูนย์กลาง (Decentralized Communication) คือ เครือข่ายการสื่อสารแบบทุกช่องทาง (All Channel Network) ได้แก่ เครือข่ายการสื่อสารที่สมาชิกในกลุ่มทุกคนจะมีการสื่อสารระหว่างกันเป็นเครือข่ายการติดต่อที่สมบูรณ์ที่สุด เพราะไม่มีข้อจำกัดการสื่อสารของสมาชิก สมาชิกทุกคนสามารถติดต่อกับคนอื่น ๆ ในเครือข่ายได้โดยตรง สมาชิกแต่ละคนจะตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง เครือข่ายแบบนี้เปิดโอกาสให้มีปฏิกริยาย้อนกลับสูงที่สุด และการตัดสินใจก็จะทำให้ถูกต้องมากที่สุด ขณะเดียวกันขวัญและกำลังใจของสมาชิกจะดีกว่าเครือข่ายที่ได้กล่าวมาแล้วทั้งหมด

ภาพที่ 4

แผนภาพแสดงเครือข่ายการสื่อสารแบบทุกช่องทาง

เครือข่ายการสื่อสารที่กล่าวมาในข้างต้นล้วนแต่เป็นแบบแผนการสื่อสารที่กลุ่มทีเวอร์ฟูตไทยแลนด์แฟนคลับสามารถนำมาใช้ในการติดต่อสื่อสารกันและประสานงานกันภายในกลุ่มโดยแบบแผนแต่ละแบบของการสื่อสารนั้นมักจะเกี่ยวโยงไปถึงระดับสมาชิก หรือสถานภาพของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม คือบุคคลถ้ายังมีสถานภาพสูง เช่น เป็นหัวหน้า การสื่อสาร

ก็จะ เป็นแบบหนึ่ง แต่ถ้าเป็นสมาชิกกับสมาชิกด้วยกัน การสื่อสารก็อาจจะแตกต่างกันไปโดยต้องขึ้นอยู่กับสถานภาพเป็นส่วนประกอบด้วย

Shaw (อ้างใน ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2534) ทำการสรุปผลงานวิจัยในเรื่องของเครือข่ายการสื่อสาร ไว้ในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. เครือข่ายแบบมีศูนย์กลาง จะก่อให้เกิดผู้นำเพียงคนเดียวและเกิดขึ้นได้ง่ายกว่าแบบไม่มีศูนย์กลาง เพราะคนกลางในโครงสร้างจะได้รับข่าวสารเกี่ยวกับปัญหา มากกว่าสมาชิกคนอื่น ๆ ทำให้เขาเป็นผู้ควบคุมความสำเร็จในการทำงานของกลุ่ม เพราะเขาอยู่ในตำแหน่งตัวเชื่อมการสื่อสารที่สำคัญ

2. โครงสร้างการสื่อสารแบบไม่มีศูนย์กลาง มีประสิทธิภาพมากกว่าในการแก้ปัญหา สลับซับซ้อน แต่โครงสร้างการสื่อสารแบบมีศูนย์กลาง มีประสิทธิภาพมากกว่าในการแก้ปัญหาง่าย ๆ และการทำงานง่าย ๆ ใช้ข้อมูลข่าวสารจำนวนน้อยในงานที่ต้องการข้อมูลเพียงประการเดียว เครือข่ายแบบมีศูนย์กลางจะทำงานโดยก่อให้เกิดข้อผิดพลาดน้อย และสำเร็จเร็วกว่าแบบไม่มีศูนย์กลางเพราะการติดต่อสื่อสารแบบนี้เป็นการติดต่อทางเดียว ที่ถูกรอบงำโดยผู้นำเพียงคนเดียว ความเป็นระเบียบถูกกำหนดขึ้นเพื่อไม่ให้มีข่าวสารมาก ส่วนการติดต่อสื่อสารแบบวงกลมสมาชิกของกลุ่มจะติดต่อกับบุคคล 2 คนได้ พวกเขาจึงใช้เวลามากกว่า แต่ในงานที่ต้องใช้ข้อมูลร่วมกันและต้องมีการปฏิบัติด้วยนั้น โครงสร้างการสื่อสารแบบไม่มีศูนย์กลางจะทำงานได้รวดเร็วและมีข้อผิดพลาดน้อยกว่าแบบมีศูนย์กลาง

3. สถานะข่าวสารท่วมท้นมักจะเกิดขึ้นในเครือข่ายการสื่อสารแบบมีศูนย์กลาง เพราะข่าวสารและการตัดสินใจจะไปรวมอยู่ที่จุดศูนย์กลางของเครือข่ายทำให้ผู้นำของ โครงสร้างการสื่อสารแบบนั้นอยู่ในสถานะข่าวสารท่วมท้นได้ ส่วนเครือข่ายการสื่อสารแบบไม่มีศูนย์กลางนั้นทุกคนต้องใช้ข้อมูลร่วมกันต้องเป็นผู้ตัดสินใจและเป็นผู้นำ ดังนั้นจึงเป็นการยากที่จะมีใครเกิดสถานะข่าวสารท่วมท้นได้

ดังนั้นจากรูปแบบการติดต่อสื่อสารในกลุ่มนั้น จะมีทิศทางการสื่อสารที่มีลักษณะเป็นการสื่อสารทางเดียว (One - way Communication) และการสื่อสารแบบสองทาง (Two - way Communication) ขึ้นอยู่กับสมาชิกในกลุ่มที่ทำ การสื่อสารระหว่างกัน ถ้าสมาชิกในกลุ่มได้มีการติดต่อสื่อสารกันมากเท่าไรก็จะเกิดการสื่อสารระหว่างกัน การโต้ตอบกันและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่อกันอันนำไปสู่เป้าหมายเดียวกันในการเข้ากลุ่ม ประสิทธิภาพของกลุ่มที่มีการสื่อสารแบบสองทางจะดีกว่าการสื่อสารแบบทางเดียว แม้ว่าจะมีการวิจัยเชิงทดลองในเรื่องของทิศทาง

การสื่อสารที่พบว่าการสื่อสารแบบสองทางอาจจะช้ากว่าการสื่อสารแบบทางเดียว แต่มีความถูกต้องมากกว่าเพราะการสื่อสารแบบสองทางผู้ส่งสารสามารถรับรู้ถึงปฏิกิริยาย้อนกลับ (Feedback) ของผู้รับสารได้ทันทีและสามารถปรับปรุงเนื้อหาของสารได้ตลอดเวลา เพื่อให้เหมาะสมกับสมาชิกในกลุ่ม (วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรสุภกุล, 2522 : 48 - 49)

จากที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าความสำคัญของเครือข่ายหรือโครงสร้างการสื่อสารในกลุ่มนั้น ขึ้นอยู่กับผู้นำซึ่งทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางของกลุ่ม เชื่อมโยงและประสานสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่มและนำพากลุ่มไปยังเป้าหมายที่วางเอาไว้ ผู้นำจึงถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในอันที่จะทำให้กลุ่มปฏิบัติงานได้สำเร็จตามที่มุ่งหวังไว้

ผู้นำ (Leader)

เป็นบุคคลที่มีส่วนทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จและบรรลุผลสำเร็จและทำให้การทำงานของกลุ่มดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากผู้นำเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่นในกลุ่ม เป็นอิทธิพลในทางบวก คือบุคคลกลุ่มยอมรับและยอมปฏิบัติตามความคิดเห็นหรือคำสั่งของผู้นำด้วยความเต็มใจ แนวความคิดเกี่ยวกับผู้นำในสมัยต่าง ๆ มีความแตกต่างกันไปตามยุคสมัย ดังนี้ (วินิจ เกตุขำ และคมเพชร ฉัตรสุภกุล, 2522 : 101)

แนวความคิดเกี่ยวกับผู้นำในสมัยโบราณถูกมองว่าผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่แข็งแรง ถ้ามีการต่อสู้ทางด้านกำลังกายบุคคลผู้นี้จะเป็นผู้ชนะอยู่เสมอ ดังนั้นการเป็นผู้นำจึงเป็นผู้ที่มีพลัง มีอำนาจเหนือคนอื่น เป็นที่ยำเกรง สามารถสั่งให้สมาชิกทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ตามต้องการ ผู้นำลักษณะนี้อาจเป็นบุคคลที่ไม่มีความฉลาด ไม่สามารถนำกลุ่มให้พัฒนาไปได้เมื่อมีผู้ที่แข็งแรงกว่าก็สามารถยึดครองตำแหน่งไปได้ ดังนั้นผู้นำในสมัยโบราณจะพยายามสร้างอำนาจเพื่อความยิ่งใหญ่ของตนเองต่อไป

ผู้นำในสมัยปัจจุบันผู้นำในทัศนะปัจจุบันเน้นในเรื่องของการนำกลุ่มให้พัฒนาไป ดังนั้นผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถ มีความฉลาดพอที่จะช่วยเหลือกลุ่มให้ก้าวหน้าไปสู่ความสำเร็จผู้นำตามแนวคิดนี้จะต้องมีความสามารถหลายด้าน เช่น ความสามารถในการทำงานมีความสามารถในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ความสามารถในการสื่อสาร เป็นต้น

ความหมายของผู้นำ (Leader)

ได้มีผู้ให้คำจำกัดความคำว่า “ผู้นำ” ไว้หลายทัศนะ แต่อาจจะพอสรุปได้ดังต่อไปนี้

ผู้นำ หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบต่อการพัฒนาการของกลุ่ม โดยใช้อำนาจความระดมให้มีการปฏิบัติงานในกลุ่ม แบ่งความรับผิดชอบในหน้าที่การทำงาน ส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จ และแก้ไขปัญหาทั้งหลายที่เป็นอุปสรรคต่อการทำงานและพัฒนาการของกลุ่ม

จากคำนิยามดังกล่าวแล้วจะพบว่า ผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่มีสมรรถวิสัยหรือความสามารถในด้านต่าง ๆ สูง ทั้งนี้เพราะจะต้องรับผิดชอบต่อความก้าวหน้าของกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของประสิทธิภาพของการทำงาน หรือในด้านความเป็นไปของกลุ่มก็ตาม ถ้าหากความสามารถไม่สูงพอจะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมาจนอาจเป็นสาเหตุทำให้กลุ่มไม่ประสบความสำเร็จได้ บุคคลที่มีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่นในกลุ่ม หรือมีบทบาทสำคัญในการนำกลุ่มไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้ จะเป็นผู้ที่สมาชิกยอมรับนับถือและให้ความเชื่อฟังและปฏิบัติตาม

ลักษณะของการเป็นผู้นำ (Leadership)

ลักษณะของการเป็นผู้นำแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันไปตามสภาพการณ์ทางสังคม บางครั้งเป็นเพราะความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนประเพณีและวัฒนธรรมของชนในกลุ่มเหล่านั้น การเป็นผู้นำเกิดขึ้นได้หลายวิธี เพราะบุคคลมีโอกาสมิเหมือนกัน ดังนั้นลักษณะของการเป็นผู้นำมีดังต่อไปนี้ (วินิจ เกตุขำและคมเพชร ฉัตรสุภากุล, 2522 : 104 - 106)

1. ผู้นำตกทอด (Hereditary) ผู้นำประเภทนี้จะได้ตำแหน่งของตนเองเนื่องจากบรรพบุรุษเคยได้รับตำแหน่งมาก่อน เนื่องจากบรรพบุรุษเคยได้รับความเคารพนับถือจากบุคคลในสังคมมาก่อน ได้สร้างบารมีไว้มาก เมื่อมีทายาทก็จะส่งเสริมให้ได้รับตำแหน่งสืบทอดต่อไป

2. ผู้นำเป็นทางการ ผู้นำประเภทนี้ปรากฏขึ้นในกลุ่มอย่างเป็นทางการ ได้รับหน้าที่ให้เป็นผู้ดำเนินการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งวิธีการที่ผู้นำประเภทนี้จะได้รับตำแหน่งมาด้วยวิธีการดังนี้

(2.1) ผู้นำที่ได้จากการแต่งตั้ง (Appointed) หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ โดยที่ผู้มีอำนาจสูงขึ้นไปเห็นสมควรจะแต่งตั้งให้ทำงาน

(2.2) ผู้นำที่ได้จากการเลือกตั้ง (Elected) ในบางครั้งผู้นำจะได้อาจมาจากการเลือกตั้ง ทั้งนี้ เพราะวิธีการดังกล่าวช่วยให้มีการสรรหาบุคคลที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมที่สุดมาเป็นผู้นำ ดังนั้นผู้นำที่มาจากวิธีนี้จะมีลักษณะพิเศษจนทำให้คนเป็นที่เลื่อมใสและเชื่อมั่นจากบุคคลทั่วไป

3. ผู้นำตามธรรมชาติ ในกลุ่มบางกลุ่มไม่มีการแต่งตั้งผู้นำอย่างเป็นทางการ อาจเป็น เพราะยังไม่มีความจำเป็นหรือยังไม่พร้อมจะแต่งตั้งก็ตาม แต่มักจะมีบุคคลที่คอยทำหน้าที่ตามธรรมชาติ มีลักษณะความเป็นผู้นำตามธรรมชาติ ทำหน้าที่สอดคล้องกับตำแหน่งผู้นำจนสมาชิกรู้สึกว่าเขาเป็นคนที่เหมาะสมกับการเป็นผู้นำกลุ่ม โดยปกติบุคคลประเภทนี้มีความเต็มใจในการทำงาน เห็นได้จากถึงแม้จะไม่มีการแต่งตั้งให้เป็นผู้นำอย่างเป็นทางการก็ตาม แต่ก็ปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ เพื่อพัฒนากลุ่มและเพื่อผลประโยชน์ของกลุ่ม

ภารกิจของผู้นำ

ความเป็นผู้นำเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้บุคคลมีความสามารถจนเป็นที่ยอมรับ นับถือจากบุคคลทั่วไป ส่งผลให้ผู้นำสามารถรวมพลังประสานความคิดของสมาชิกในกลุ่ม ให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ ดังที่ Cartwright และ Zander เสนอว่าผู้นำควรมีหน้าที่และความรับผิดชอบ จำแนกออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา, 2542 : 92 - 93)

1. หน้าที่ในการทำนุบำรุงกลุ่ม (Group maintenance) เป็นการแสดงบทบาทของผู้นำในฐานะผู้ประสานงานที่ดีสำหรับสมาชิกในกลุ่ม โดยการให้ความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานตามความเหมาะสม เปิดโอกาสให้สมาชิกแสดงความคิดเห็น และสนับสนุนให้สมาชิกได้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงาน อีกทั้งมีการชี้แนะแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องให้หมดสิ้นไป จุดหมายหลักก็คือพยายามให้เกิดการผึกกำลังในกลุ่ม (Group cohesion)

2. หน้าที่ในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมาย (Goal achievement function) เป็นการแสดงออกของผู้นำทางด้านความคิดสร้างสรรค์ ในรูปแบบของการบริหารและการจัดการซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการวางแผน การกำหนดเป้าหมาย และการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย โดยเป็นไปตามแผน ตลอดจนความสามารถในการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน

3. การจัดคนเข้าทำงาน (Staffing) ผู้นำต้องมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบเกี่ยวกับการคัดเลือกสมาชิก ในการเข้าร่วมกลุ่มหรือองค์กร

4. การอำนวยการ (Directing) ผู้นำต้องสามารถสั่งการ สื่อความและจูงใจให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. การควบคุม (Controlling) ผู้นำต้องสามารถควบคุมการทำงานในหน่วยงานที่รับผิดชอบให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้

ทั้งนี้ลักษณะของผู้นำตามที่ได้อธิบายมานั้นไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลต่อกลุ่มทั้งในด้านบรรยากาศของกลุ่ม ปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม ดังนั้นการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มจะบรรลุเป้าหมายที่วางเอาไว้หรือไม่ ผู้นำมีส่วนสำคัญในการที่จะผลักดันกลุ่มและนำกลุ่มให้ดำเนินไปจนประสบผลสำเร็จ

สมาชิกกลุ่ม

เดอนใจ แวงงาม (2534 : 18 - 20) ได้กล่าวถึงบทบาทและพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มว่า สมาชิกกลุ่มเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญมากต่อความสำเร็จของกลุ่ม กลุ่มจะดำเนินไปด้วยดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถและความร่วมมือในการเปิดเผยความรู้สึกนึกคิดของสมาชิกกลุ่มแต่ละคน และการสนับสนุนให้สมาชิกอื่น ๆ ทำเช่นเดียวกับตนด้วย และแน่นอนที่ว่าสมาชิกแต่ละคนก็มีพฤติกรรมในกลุ่มแตกต่างกัน พฤติกรรมบางอย่างบ้างก็เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการของกลุ่ม แต่บางพฤติกรรมก็ช่วยส่งเสริมให้กลุ่มก้าวไปข้างหน้า ดังนั้นผู้นำกลุ่มจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจกับลักษณะและพฤติกรรมต่าง ๆ ของสมาชิกในกลุ่ม เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการนำกลุ่มให้ก้าวไปสู่จุดหมาย

บทบาทและพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มอาจแบ่งได้ 3 พวก ใหญ่ ๆ ด้วยกันคือ บทบาทในการทำงาน บทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ในกลุ่ม และบทบาทเพื่อตนเอง บทบาทใน 3 ลักษณะของสมาชิกในกลุ่มนั้นอาจพิจารณาได้จาก พฤติกรรมส่วนใหญ่ว่าสมาชิกแต่ละคนแสดงออกเมื่ออยู่ในกลุ่ม หรือทำงานกับสมาชิกกลุ่มคนอื่น ๆ ดังรายละเอียดแต่ละกรณีดังนี้

1. บทบาทในการทำงาน (Task - oriented)

บทบาทในด้านนี้ สมาชิกกลุ่มมักจะแสดงพฤติกรรมออกมาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเป็นผู้ริเริ่มการทำงาน (Initiating - contributing) การเป็นผู้เสนอแนวคิดและวิธีการทำงานใหม่ ๆ การพยายามหาทางแก้ไขด้วยวิธีการที่มีประสิทธิภาพการแสดงตัวออกมาในลักษณะที่เป็นผู้แสวงหาข้อมูลเพื่อการทำงานกลุ่ม การเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่สมาชิกคนอื่น ๆ ของกลุ่ม การเป็นผู้ที่คอยให้คำชี้แจงให้คำอธิบายการเป็นผู้นำประสานความคิดและประสานกิจกรรมของกลุ่ม การเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการประเมินการทำงานกลุ่ม เป็นผู้คอยสรุปผลงานเป็นผู้ให้ข้อสรุปและย้ำประเด็นต่าง ๆ แก่กลุ่ม เป็นผู้นำในการสร้างความเห็นพ้องของกลุ่ม เป็นผู้จัดบันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของกลุ่ม เป็นต้น

2. บทบาทในการสร้างความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม (Relation - oriented)

บทบาทในด้านนี้ สมาชิกกลุ่มจะแสดงออกโดยการทำตนเป็นผู้คอยเสริมบรรยากาศ เป็นผู้ที่ยกย่องกระตุ้น คอยช่วยเหลือ และให้กำลังใจผู้อื่น เป็นผู้คอยควบคุมและกำกับการแสดงออกที่เหมาะสมของสมาชิกในกลุ่ม นอกจากนี้อาจจะแสดงออกในแบบเป็นผู้ประสานงาน ผู้ประนีประนอม แสดงบทบาทในฐานะเป็นผู้ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดของกลุ่ม แสดงบทบาทเป็นผู้ตามเพื่อช่วยลดความขัดแย้งในกลุ่ม หรือเป็นผู้ติดตามรับฟังความคิดเห็นของกลุ่ม เป็นต้น

3. บทบาทเพื่อตนเอง (Personal - oriented)

บทบาทในด้านนี้ สมาชิกกลุ่มแสดงออกเพื่อสนองความต้องการของตนเองเป็นสำคัญ พฤติกรรมที่แสดงออกอาจปรากฏในรูปการก้าวร้าว (Aggressive) เช่น การโจมตี เยาะเย้ย ถากถาง การแสดงอาการ ไร้มารยาทอย่างใดอย่างหนึ่ง พฤติกรรมอาจปรากฏในลักษณะเป็นผู้ขัดขวาง คือตั้ง เช่น ชอบปิดกั้นทางผู้อื่น ชอบหาประเด็นมาขัดแย้ง แสดงบทผู้ข่มขู่ผูกขาดครอบงำผู้อื่น ด้วยวาจา และกิริยาท่าทาง นอกจากนี้ในทางตรงกันข้ามอาจมีพฤติกรรมในแบบเรียกร้องความสนใจหรือบางโอกาสกลายเป็นผู้ถอนตัวไม่ยอมให้ความร่วมมือ ไม่ให้ความสนใจ ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงหรือเลี้ยงงานหรือในอีกด้านหนึ่งทำตัวเป็นคนชอบสนุก ไม่เอาจริงเอาจกกับงาน ไม่รับผิดชอบ และคอยชักใบให้เรือเสีย

การแสดงออกของสมาชิกกลุ่มตามลักษณะต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นล้วนแต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นกับเฉพาะตัวบุคคลและเกิดเองโดยอัตโนมัติ ตามธรรมชาติโดยที่เจ้าตัวไม่รู้ จะเห็นได้ว่ากลุ่มที่เน้นการทำงานมักจะมีแนวโน้มเป็นผู้สร้างสรรค์ กลุ่มที่เน้นความสัมพันธ์มีแนวโน้มไปในทางที่ดี และกลุ่มเน้นตัวเองมักมีแนวโน้มเป็นผู้ทำลายระบบกลุ่ม ผู้นำกลุ่มจะต้องแยกแยะสมาชิกแต่ละประเภทให้ชัดเจน เพื่อหาทางปรับปรุงให้เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มในอนาคตต่อไป

จากแนวคิดนี้จะเห็นว่าการสื่อสารนั้นจะติดต่อกันในรูปแบบการไหลของการสื่อสาร ดังนั้น การสื่อสารจึงถือว่าเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงสมาชิกในกลุ่มเข้าด้วยกัน เช่นเดียวกับกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับที่มีเครือข่ายการสื่อสารเพราะการสื่อสารในกลุ่มนั้นเป็นปัจจัยในการเกิดปฏิสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่มที่จะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างผู้นำกลุ่มกับสมาชิกและระหว่างสมาชิกด้วยกันเองพร้อมทั้งมีการรับสาร, การถ่ายทอดสารในกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ เพื่อให้งานบรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้ และผู้วิจัยสามารถที่จะทราบได้ว่ากลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับใครเป็นศูนย์กลางในการติดต่อสื่อสาร และใครเป็นผู้นำกลุ่มในการสื่อสาร เพราะผู้นำกลุ่มจะสามารถเชื่อมโยงและประสานสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และนำพากลุ่มไปยังเป้าหมายที่วางไว้ ฉะนั้นการสื่อสารภายในกลุ่มจึงเป็นช่องทางในการที่จะสร้าง

เครือข่ายการสื่อสารให้ขยายออกไปได้หลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารแบบมีศูนย์กลางหรือ การสื่อสารแบบไม่มีศูนย์กลาง ดังนั้นผู้วิจัยนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้เป็นกรอบและแนวทางในการ วิเคราะห์เพื่ออธิบายผลที่ได้จากการวิจัยให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

3. แนวคิดเกี่ยวกับ “แฟน” (fan) และ “แฟนคอม” (Fandom)

แฟนและกลุ่มจงรักภักดี

“แฟน” เป็นคำที่ติดปากคนไทยมานาน Henry Jenkins (1992 :12) กล่าวว่าแฟนมีประวัติ ยาวนานมากมาจากคำว่า “Fanatic” ซึ่งหมายถึง หลงใหล คลั่ง โคลี่ แฟนเกิดขึ้นครั้งแรกเมื่อศตวรรษ ที่ 19 เมื่อมีนักหนังสือพิมพ์ได้พยายามอธิบายถึงคนที่คอยติดตามทีมนักกีฬาอาชีพ จึงกำหนดคำว่า “แฟน” ขึ้นมาเรียกคนกลุ่มนี้ หลังจากนั้นก็พัฒนาความหมายของคำ ๆ นี้ต่อมาอีกโดยขยายความรวม ถึงความจงรักภักดีของผู้ที่ศรัทธาเพื่อการศึกษาและงานบันเทิงต่าง ๆ เข้าไปด้วย แฟนแต่ละกลุ่มมี ความชื่นชอบต่างกัน จึงมีลักษณะต่างกันทั้งในด้านลักษณะภาพลักษณ์และพฤติกรรม เช่น แฟน กลุ่มดนตรีร็อก, กีฬา, ภาพยนตร์, ดารา, นักร้อง เป็นต้น

Lisa A Lewis (1992) กล่าวว่า เราต่างก็เป็นแฟนของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ยามที่เรารู้สึก ว่า ชื่นชม นับถือ และปรารถนา ดังนั้นเราจึงแยกแยะความรู้สึกและสร้างข้อผูกมัดของตัวเองขึ้นมา เราจะ สามารถเข้าใจตัวเองได้ดียิ่งขึ้น ถ้าเราได้พยายามเข้าใจแรงผลักดันในการเป็นแฟนต่อสิ่งนั้น ๆ การเป็นแฟนแสดงให้เห็นว่า สามารถใช้สิ่งที่ได้รับจากการติดตามเพื่อสร้างความนับถือตนเอง เป็น การแสดงอำนาจอย่างหนึ่งในสังคมของเขา ทำให้เกิดความมั่นใจในสถานการณ์ต่างๆ การมีสิ่งที่คุณ ชื่นชอบ ทำให้แฟนมีโอกาสสร้างความหมายของการมีตัวตนในสังคมและประสบการณ์ทางสังคมที่ สนุกสนานและมีหน้าที่ต้องทำ

เช่นเดียวกับกลุ่มแฟนคลับของสโมสรลิเวอร์พูล ที่ทุกคนมารวมตัวกันเนื่องจาก ชื่นชอบ ฟุตบอลสโมสรลิเวอร์พูลและนักเตะของลิเวอร์พูลเหมือนกัน โดยจัดตั้งเป็นชมรมใช้ชื่อว่า “ลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ” สมาชิกทุกคนมีการติดต่อสื่อสารและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งกันละกันเกี่ยวกับฟุตบอลของสโมสรลิเวอร์พูล ไม่ว่าจะเป็นการวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับนักเตะ แต่ละคน รวมไปถึงการแข่งขันในแต่ละนัดที่ทีมลิเวอร์พูลทำการแข่งขัน ไม่ว่าผลการแข่งขันจะออก มาในรูปแบบใด ถ้าได้ขึ้นชื่อว่าเป็นแฟนของสโมสรลิเวอร์พูล สมาชิกทุกคนก็จะคอยให้กำลังใจ ตลอด ชมรมนี้มีบทบาทและเป็นที่ยอมรับของกลุ่มที่ชื่นชอบฟุตบอลในเมืองไทยอย่างมาก

เนื่องจากการรวมกลุ่มที่สร้างประโยชน์ให้กับสังคมอย่างชัดเจนและได้รับการสนับสนุนจากสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดการแข่งขันฟุตบอลเพื่อหารายได้ให้กับโรงเรียนที่ขาดแคลนอุปกรณ์การศึกษาทางต่างจังหวัด, การบริจาคของให้กับบ้านพักคนชรา ซึ่งกิจกรรมที่จัดจะมีทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวกับกีฬา และกิจกรรมเพื่อสังคมที่จัดขึ้นเพื่อการกุศล ดังนั้นกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ จึงเป็นกลุ่มที่สามารถสร้างความหมายของกลุ่มได้ชัดเจนในสังคม ไม่ใช่กลุ่มที่จัดขึ้นเพื่อมุ่งหวังจะเชิรรับบอกลอย่างเดียวน แต่เป็นกลุ่มที่ทำประโยชน์เพื่อสังคมด้วย

McQuail (1994 : 222) ได้เสนอแนวคิดเรื่องแฟนและกลุ่มจงรักภักดีไว้ว่า

1. Fans เป็นกลุ่มแฟนที่ติดตามผลงานของสื่อมวลชน ขาดลักษณะทางสังคมเปลี่ยนแปลงได้ตามกาลเวลา ยึดติดกับเนื้อหาสาระที่มีผู้เสนอ ถ้าสาระเปลี่ยนแปลงไปกลุ่มแฟนก็จะสลายตัวได้ทันที บุคคลมักจะไม่รู้ตัวว่าตนเองอยู่ในกลุ่มนี้ บางครั้งกลุ่มนี้อาจได้รับแรงกระตุ้นจากสื่อหรือด้วยความสมัครใจ ที่จะรวมกลุ่มกันอย่างจริงจัง

2. Medim Audience เป็นกลุ่มที่มีความจงรักภักดีต่อสื่อชนิดนั้น ๆ อย่างจริงจัง อาจเกิดจากการกระตุ้นของสื่อหรือเหตุผลเชิงพาณิชย์ เช่น การโฆษณาชวนเชื่อ ลักษณะนี้เป็นพวกคิดซ่องติดสถานี ดิดหนังสือ หรือแมกกาซีน ดิดองค์กรสื่อสารมวลชนนั้น เราสามารถบรรยายลักษณะของกลุ่มนี้ได้เพราะยาวนาน ไม่สลายง่าย

นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มแฟนไว้อีก ที่น่าสนใจและสามารถใช้ประกอบการพิจารณาลักษณะของผู้บริโภคที่มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของชมรมลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับคือ Joli Jenson (1992 : 15) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มแฟนไว้อีกโดยแบ่งลักษณะของแฟนออกเป็น 2 แบบได้แก่

1. แบบปัจเจกชน แฟนลักษณะนี้จะแยกตัวจากสังคม จากครอบครัว ชีวิตจะถูกครอบงำอย่างไร้เหตุผล ถูกต่อลวงโดยสื่อมวลชนและคนมีชื่อเสียงได้ง่าย
2. แบบกลุ่ม มีลักษณะจงรักภักดีต่อสิ่งที่หลงใหลและหลังจากนั้นจะเกิดความจงรักภักดีต่อกลุ่มที่หลงใหลในสิ่งเดียวกันนอกจากนี้ยังมีลักษณะจงรักภักดีต่อความมีชื่อเสียงของดาราและอาการเหล่านี้ที่เกิดขึ้นเป็นอาการโรคติดต่อ ต่อสมาชิกในกลุ่มมีเหตุผล

Robert Escarpit (1975 : 69) กล่าวว่า "Group set" เป็นกลุ่มคนที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน และไม่รู้ตัวว่ามีคนที่มีลักษณะความชอบคล้ายกัน จนกระทั่งสื่อนำมาเผยแพร่ สื่อทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ (interaction) กันระหว่างคนในกลุ่มและก่อให้เกิดกลุ่มใหม่ขึ้น โดยที่สื่อเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มให้กับผู้รับสาร โดยผู้รับสารมีโอกาสที่จะเลือกรับ

สารหรือสื่อที่ตนคิดว่าเหมาะสมและถูกใจ เพื่อเพิ่มคุณค่าในแง่ของสติปัญญาและกลายเป็นวัฒนธรรมของกลุ่มไป

ดังนั้น คำจำกัดความ ของคำว่า “แฟน” (Fan) จึงถูกตั้งขึ้นมาว่าเป็น กลุ่มคนที่ชื่นชมและหลงใหลในความเป็นตัวตนของผู้ที่มีชื่อเสียงโด่งดัง และบรรดากลุ่มคนที่ชื่นชมเหล่านี้ได้ถูกเชื่อมโยงเข้าสู่ระบบของความโด่งดังที่ผ่านมาถึงกลุ่มของคนโดยสื่อมวลชน

Joli Jenson (1992 : 15) กล่าวเพิ่มเติมว่า การมองกลุ่มแฟนนั้นเป็นลักษณะอาการทางสังคมสามารถที่จะแบ่งออกเป็นลักษณะย่อย ๆ ได้ 2 ลักษณะคือบุคคลผู้หลงใหลและชื่นชมอยู่ลำพัง (Obsessed Loner) กลุ่มของสมาชิกที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่มก้อน และสามารถที่จะถูกเชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างลึกซึ้ง และสามารถแพร่กระจาย (Diffuse) กลุ่มของตนเองออกไปได้ตามความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับชีวิตที่ทันสมัย

กลุ่มแฟนแต่ละกลุ่มมีแรงจูงใจที่สัมพันธ์กันกับความเข้าใจร่วมกัน (Assumptions) ที่เกี่ยวกับความทันสมัยของแต่ละบุคคล ได้แก่

- กลุ่มแฟนผู้หลงใหลแต่เพียงลำพัง (Obsessed Loner) จะเกี่ยวข้องกับความรู้สึกที่อยากให้ตนแตกต่างจากผู้อื่น (Alienate) ทำให้ความเป็นมวลชนน้อยลง เขา หรือ เธอ ถูกตัดออกจากครอบครัว เพื่อน และชุมชน ชีวิตของเธอและเขาได้ถูกครอบงำเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จากความโด่งดังและมีชื่อเสียงของดารานักกีฬา ฯลฯ ที่ตนชื่นชอบ จนทำให้สูญเสียความเป็นของตัวเอง คนเช่นนี้จะถูกยั่วยุด้วยสื่อมวลชน นำเธอและเขาไปสู่โลกมายา ของผู้ที่มีชื่อเสียงโด่งดัง จนกระทั่งข้ามเส้นไปสู่อาการทางจิต ที่อยากจะทำ วัตถุที่ตนถือเป็นเจ้าของเข้าเจ้าของ เพื่อให้สมความปรารถนาของตัวเอง

- กลุ่มแฟนผู้บ้าคลั่ง (Frenzied Fan) เป็นกลุ่มของแฟนที่หลงใหลและบ้าคลั่งสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างไม่สมเหตุผลผลมีความจงรักภักดีต่อผู้ที่มีชื่อเสียงนั้น ๆ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดอาทิแฟนฟุตบอลและแฟนคอนเสิร์ตแฟนในกลุ่มได้รับการชักจูงหรือครอบงำโดยอิทธิพลภายนอกได้ง่าย

แฟนคอม (Fandom)

แฟนคอม (Fandom) กลุ่มชนผู้คลั่งไคล้ เป็นลักษณะอาการทางแก้ ทางด้านจิตวิทยา ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะใช้คำนี้ทับศัพท์ว่า “แฟนคอม” เป็นลักษณะอาการทางจิตเป็นการทดแทนทางด้านจิตวิทยา มีความพยายามที่จะสร้างสิ่งที่เรียกร้องความสนใจต่าง ๆ ขึ้น เพื่อทดแทนสิ่งที่ขาดและพึงจะต้องมีในชีวิตที่ทันสมัย

Michel de Certeau (1984 : 27) ได้พูดถึงแนวความคิดเกี่ยวกับ “แฟนดอม” โดยให้คำจำกัดความว่า “วัฒนธรรมแฟนเป็นปรากฏการณ์ที่ซับซ้อนและมีหลากหลายมิติ มีรูปแบบของการเข้าร่วมในหลายระดับ และมีความเป็นเจ้าของในสื่อตัวนั้น อาทิสื่อหนังสือ ก็จะมีความคิดว่าตนเป็นเจ้าของบทความสั้น ๆ และจะต้องมีส่วนร่วมในการออกความคิดเห็น และเป็นตัวแทนที่มีปากมีเสียงให้กับชุมชนหรือกลุ่มของตัวเอง

กลุ่มแฟนเหล่านี้จะปฏิเสธลำดับชั้นทางวัฒนธรรมที่อยู่เหนือความเรียบง่ายและความเหมาะสมและพยายามที่จะตัดชั้นตอนที่เป็นเหตุเป็นผลที่ดูซับซ้อน โดยปรับให้เป็นไปตามความรู้สึกของตนเพื่อให้เข้ากับประสบการณ์ทางวัฒนธรรมของพวกเขาเหล่านั้น

Michel De Certeau (1984 : 27) ได้กล่าวถึงว่า “แฟนดอม” ในฐานะเป็นกลุ่มชุมชนย่อยเฉพาะซึ่งถ้ามองในแง่ของความสัมพันธ์ในระหว่างผู้บริโภคก็จะเรียกได้ว่า กลุ่มชนเหล่านี้จะมีกิจกรรมเฉพาะที่จะเป็นปากเป็นเสียงแทนกลุ่มชนของตนเองหรือเป็นปากเป็นเสียงแทนผู้บริโภคซึ่งกิจกรรมหลาย ๆ อย่างจะมุ่งความสนใจไปสู่ขั้นตอนของการสร้างวัฒนธรรมที่เหมาะสมของตนขึ้นมา

Henry Jenkins (1992 : 278) ได้กล่าวว่า “แฟนดอม” ไม่สนใจที่จะแยกแยะระหว่างผู้อ่านและผู้เขียน กลุ่มแฟนจะไม่บริโภคเรื่องราวต่าง ๆ ที่ถูกผลิตขึ้นก่อน (Pre - produced) เขาเหล่านั้นจะเป็นกลุ่มแฟนที่ผลิตเรื่องราวในกลุ่มของเขาเองนอกจากนั้นก็ยังมีผลิต นวนิยาย ศิลปะภาพพิมพ์ เพลง วีดีโอ และการแสดงต่าง ๆ ด้วยตัวเองและไม่ต้องการที่จะลอกเลียนแบบใคร

ดังเช่นกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับที่ผลิตเรื่องราวของกลุ่มขึ้นมาโดยมีการจัดทำเว็บไซต์ขึ้นชื่อว่า WWW.Liverpoolthailand.com โดยภายในเว็บไซต์จะมีเรื่องราวโดยละเอียดของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ตั้งแต่ประวัติการก่อตั้ง วัตถุประสงค์ การดำเนินงาน ตลอดจนกิจกรรมที่จัดในแต่ละครั้ง

John Fiske (1989 : 37) กล่าวว่า แฟนมีส่วนอย่างยิ่งต่อการผลิต ซึ่งสามารถจำแนกผลผลิตออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1.ผลผลิตทางสัญญลักษณ์ (Semiotic Productivity) คือผลิตผลในลักษณะนี้จะประกอบไปด้วยการสร้าง ความหมายของลักษณะเฉพาะทางสังคม (Social Identity) และประสบการณ์ทางสังคม (Social Experience) จากแหล่งสัญญลักษณ์ต่าง ๆ ของสินค้าวัฒนธรรม

เมื่อความหมายต่าง ๆ ถูกพูดและมีการใช้ร่วมกันระหว่างปากต่อปาก หรือถูกนำไปใช้ในรูปแบบของสาธารณชนผลิตผลเหล่านี้อาจจะถูกเรียกว่า “ผลผลิตจากการบอกกล่าว”

2. ผลผลิตจากการบอกกล่าว (Enunciative Productivity) การบอกกล่าว คือ การใช้ระบบสัญลักษณ์ซึ่งมีลักษณะเฉพาะของผู้ที่พูดถึงสิ่งต่าง ๆ ขึ้นมาเฉพาะในสังคมนั้น ๆ และมีเนื้อหาซึ่งมีความเป็นชั่วคราว การพูดจาของบรรดาแฟน ๆ ต่างเป็นจุดกำเนิดและการหมุนเวียนของความหมายต่าง ๆ ของตัววัตถุ ของแฟนคอม (Fandom) ภายในกลุ่ม

ความพึงพอใจของแฟนคอม (Fandom) จะขึ้นอยู่กับ การพูดจาในกลุ่มแฟนด้วยกัน และเกิดการรายงานหรือเลือกสรรวัตถุของบรรดาแฟน ๆ ที่คลั่งไคล้ได้ถูกนำมาใช้ในการพูดจาในชุมชนของตน โดยประชาชนจะมีส่วนร่วมซึ่งกันและกันในลักษณะเดียวกันในความหมายของการร่วมกันของสังคมเฉพาะกลุ่มและมีจุดที่คล้ายคลึงกัน ทำให้เกิดความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างความชอบในตัวสินค้าและสังคมนั้น ๆ

การพูดไม่ได้มีความหมายเพียงการบอกกล่าวเท่านั้น รูปแบบหรือสไตล์ของทรงผม การแต่งหน้า การเลือกเสื้อผ้า ของใช้ไม่สอย คือวิธีที่นำไปสู่การสร้างลักษณะเฉพาะตัวของสังคมในชุมชนนั้น ๆ (Social Identity Community) ทำให้เกิดลักษณะเฉพาะตัวที่มีพลัง ซึ่งนำความหมายต่าง ๆ เข้าสู่ระบบหมุนเวียนภายในสังคมตัวอย่าง กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับจัดได้ว่าเป็นกลุ่มแฟนที่คลั่งไคล้ หลงใหล และชื่นชอบฟุตบอลสโมสรลิเวอร์พูลอย่างมาก เพราะสมาชิกแต่ละคนที่ได้มาสมัครเป็นลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับต่างก็มีการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข่าวสารและความคิดเห็นกันตลอด รวมทั้งการสะสมของที่ระลึกที่เป็นของสโมสรลิเวอร์พูลเหมือนกัน ยิ่งไปกว่านั้นถ้ามีการจัดการเชียร์ฟุตบอลของสโมสรลิเวอร์พูล ทุกคนจะรวมใจกันใส่เสื้อสีแดงที่มีโลโก้ของสโมสรลิเวอร์พูลมาเชียร์พร้อมกัน รวมทั้งมีการระบายสีที่หน้าเพื่อบ่งบอกว่าตนคือแฟนของสโมสรลิเวอร์พูล

สินค้าของบรรดาแฟน ๆ ไม่ได้ถูกผลิตขึ้นมาเพื่อสร้างผลประโยชน์ในการสร้างกำไรแก่ตนเอง พวกเขาไม่ต้องการผลิตสินค้าเพื่อสนองตลาดมวลชน ไม่เหมือนกับวัฒนธรรมทางการ (Official Culture) วัฒนธรรมของแฟนไม่พยายามที่จะส่งสินค้าของตนไปขายนอกชุมชนของตนเอง พวกนี้จะผลิตสินค้าเพื่อขายในวงสังคมแคบ (Narrowest) มากกว่าที่จะผลิตสินค้าที่ได้รับความนิยมในวงกว้าง (Broadcast Texts)

การแต่งตัวหรือการประพาศตัวเยี่ยงคาราหรือกลุ่มผู้มีชื่อเสียงโด่งดังที่ตนหลงใหล กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงการเชื่อมโยงระหว่างทีมและแฟนเข้าสู่ชุมชน เพื่อช่วยกลบเกลื่อนความแตกต่างระหว่างตัวศิลปิน และผู้รับสาร และหลังจากนั้น ก็เป็นการเปลี่ยนเข้าสู่ตัวสินค้า ในช่วงเหตุการณ์ต่อไป การมีส่วนร่วม ในการผลิตสินค้าต่าง ๆ ของแฟน ๆ ทำให้ช่วงเวลาของการตอบรับ แปรเปลี่ยนเป็นช่วงเวลาของการผลิตในวัฒนธรรมของแฟน

แฟนจะมีส่วนร่วมกับชีวิตของบุคคลที่เขาชื่นชอบ การเขียนและการเขียนซ้ำ การบรรยายในการพูดจาและจินตนาการที่ได้จากการชมฟุตบอล ตัวอย่างเช่น การเขียนวิจารณ์ผลการแข่งขันของสโมสรลิเวอร์พูลที่ลงแข่งขันในแต่ละแมตช์ที่ได้มีการถ่ายทอดสดผ่านมาทางโทรทัศน์โดยกลุ่มสมาชิกก็จะมีการวิพากษ์วิจารณ์ ทั้งชื่นชมและตำหนิเกี่ยวกับฟอร์มการเล่นรวมถึงผลการแข่งขัน โดยจะมีการติดต่อสื่อสารผ่านทางเว็บไซต์ ซึ่งสมาชิกแต่ละคนก็จะบรรยายความรู้สึกออกมาซึ่งถือว่าเป็นการเปิดโอกาสให้บรรดาแฟนที่เป็นสมาชิกและไม่เป็นสมาชิกได้มีส่วนร่วมในการวิจารณ์เป็นต้น

จากแนวคิดนี้จะเห็นว่า คำว่า “แฟน” เป็นคำที่ใช้เรียกคนที่ชื่นชอบ หลงใหล คลั่งไคล้ ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีชื่อเสียงเช่นเดียวกับ กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับที่ทุกคนมารวมตัวกัน และก่อตั้งเป็นแฟนคลับ เนื่องจาก ชื่นชอบ หลงใหล และคลั่งไคล้ต่อฟุตบอลของสโมสรลิเวอร์พูล และกลุ่มแฟนคลับก็จะมี ความจงรักภักดีต่อสโมสรลิเวอร์พูล พร้อมทั้งกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ยังแสดงอำนาจของกลุ่มออกมาในสังคมเพื่อแสดงให้เห็นว่าเป็นแฟนของสโมสรลิเวอร์พูล คือไม่ว่าจะเรื่องการแต่งตัวในการเชียร์บอลหรือการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งที่จัดขึ้นมาในนามของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ พร้อมทั้งกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ยังถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่เป็นปากเป็นเสียงแทนคนที่ชื่นชอบทีมลิเวอร์พูลเหมือนกันแต่ไม่ได้เป็นสมาชิก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดเรื่อง “แฟน” (fan) และ “แฟนคอม” (fandom) มาเป็นกรอบในการวิเคราะห์เพื่ออธิบายผล

4. แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์

Kathryn Woodward (อ้างใน สุกัญญา สุดบรรทัด, เอกสารประกอบการสอน) ให้คำอธิบายในเรื่องนี้ไว้มากมายดังนี้

“อัตลักษณ์” (Identity) เป็นคำที่ต้องเชื่อมโยงกับคำว่า “ความแตกต่าง” (Difference) การที่คนให้นิยามตัวเองว่า “ฉันคือใคร” มักจะวางอยู่บนรากฐานของความเข้าใจ “ฉันแตกต่างจากใคร” เช่น ต่างกันที่ศาสนา เชื้อชาติ ภาษา เช่นคนไทยบอกว่าตัวเองแตกต่างจากคนลาวตรงที่เจริญกว่า มีวิถีชีวิตไปในทางวัดมากกว่าชาวลาว การสร้างอัตลักษณ์ที่แตกต่างมักนำมา ซึ่งการถือว่าคนอื่นเป็นคนนอก เป็นคนแปลกหน้า และมักจะนำมาซึ่งการทะเลาะเบาะแว้งหรือการรบราฆ่าฟัน ถ้าจำเป็นเพื่อรักษาอัตลักษณ์ของตนเองให้คงอยู่ เพราะเราไม่สามารถไปใช้ชีวิตในกรอบของคนอื่นได้

ประธานาธิบดีจอร์จ บุช จูเนียร์ ก็กำหนดอัตลักษณ์ของชาวอเมริกันว่ามีความเจริญรุ่งเรือง มีวิถีชีวิตที่น่าอิจฉา นำไฟฝัน เป็นฝ่ายเทพ ต่างจากโลกตะวันออกกลางที่สตรีไม่มีเสรีภาพ รักความรุนแรง และเป็นฝ่ายมาร คังนี่เป็นต้น เป็นภาพของอัตลักษณ์ในระดับร่วมหรือ communal identity เป็นตัวแบ่งแยกเราจากคนอื่น ซึ่งในระดับโลกมีแนวโน้มว่าจะเกิดมากขึ้นเรื่อย ๆ เพราะเป็นตัวผลักดันการเกาะเกี่ยวในเครือข่าย ถ้าเราไม่มีอัตลักษณ์ เราก็ไม่รู้ว่าจะเกาะกับเครือข่ายใคร อัตลักษณ์มีความสำคัญเพราะมันจะเป็นตัวอธิบายความเปลี่ยนแปลงทางสังคม มันเป็นตัวอธิบายว่าบุคคลกำลังคิดอะไร จะทำอะไร มีเป้าหมายอย่างไร จากอัตลักษณ์ที่เขาตั้งก็อยู่เราจะเห็นอัตลักษณ์ของคนได้จากศรัทธาของเขา หรือมิตรของเขา จากสิ่งที่เขาแสดงออก หรือจากสิ่งที่เขาใช้บริโภคหรือยึดถือเป็นสัญลักษณ์ ลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับจัดได้ว่าเป็นชมรมที่มีเครือข่ายที่แข็งแกร่งมาก เนื่องจากสมาชิกของกลุ่มต่างมีการเกาะเกี่ยวทางสังคม มีการปฏิสัมพันธ์กัน มีเครือข่ายที่มีการติดต่อสื่อสารกับสมาชิกที่ชื่นชอบ และคลั่งไคล้ในสโมสรลิเวอร์พูลเหมือนกัน

ต่อมามีการทบทวนความหมายของอัตลักษณ์ เป็นกระบวนการที่สร้างปัญหา (problematic) ในแวดวงวิชาการอยู่ไม่น้อยเพราะความหมายของอัตลักษณ์ได้แปรเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา จากเดิมที่อัตลักษณ์ได้รับการนิยามว่าเป็นคุณสมบัติเฉพาะของคนหรือสิ่งหนึ่ง ซึ่งเป็นความหมายเดียวกับคำว่า “เอกลักษณ์” นั้นในปัจจุบันนี้มุมมองทางสังคมศาสตร์ได้ริ่สร้าง ความหมายเสียใหม่ ให้เหมาะสมกับคำว่า “อัตลักษณ์” มากขึ้น ด้วยการพิจารณาความหมายของอัตลักษณ์ให้สัมพันธ์กับการทำความเข้าใจ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในบริบทของโลกาภิวัตน์ที่เน้นปรากฏการณ์ของการมีปฏิสัมพันธ์ในมิติของเวลาอันรวดเร็ว และมีติของพื้นที่ที่ไร้ขอบเขตจำกัด รวมทั้งการเคลื่อนไหวในระดับขบวนการที่เป็นผลให้การก่อรูปของอัตลักษณ์เกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับทิศทางใหม่ในเชิงสังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ และปัจจัยอื่น ๆ มากขึ้น ไม่ใช่เป็นเพียงสิ่งที่กำหนดจากปัจเจกภาพของบุคคลอีกต่อไป

อัตลักษณ์ในมิติของอัตลักษณ์ร่วมของสังคม

มโนทัศน์หลักของมานุษยวิทยา เน้นว่าการศึกษอัตลักษณ์ ต้องอาศัยกระบวนการแบบหลากหลายมิติ (อาทิเช่น มิติทางสังคม มิติระดับปัจเจก และมิติทางความเชื่อ หรือจิตวิญญาณ) และต้องพิจารณาภายใต้บริบททางวัฒนธรรมของโครงสร้างสังคมนั้น ด้วยเหตุนี้ งานทางมานุษยวิทยาจำนวนมาก จึงพิจารณาอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมตะวันออก ในฐานะของอัตลักษณ์ร่วมของสังคม

นักคิดในสายปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (symbolic interactionism) (อ้างใน สุกัญญา สุขบรรทัด, เอกสารประกอบการสอน) อธิบายอัตลักษณ์ในฐานะของสิ่งที่เกิดขึ้นในกระบวนการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม นั่นคือ ความรู้สึกหรือการให้ความหมายเกี่ยวกับ “ตัวตน” (subjective) ของเรานั้นพัฒนาขึ้นมาจากปฏิกิริยาของเราที่มีต่อการรับรู้ที่ผู้อื่นมองเราว่าอย่างไร หรือที่เรียกกันว่าเป็น “ตัวตนในกระจกเงา” (the looking glass self) ดังที่ Dyer (1993) นักทฤษฎีสายวัฒนธรรมศึกษาได้ชี้ว่า การหลอมรวมของความรู้สึกว่าสังคมหรือผู้อื่นมีจินตภาพต่อเราอย่างไรนั้น เป็นผลที่ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจหรือความต่ำต้อยในอัตลักษณ์ของเรา ด้วยเหตุนี้ จึงต้องวิเคราะห์การใช้อำนาจของกลุ่มหรือโครงสร้างสังคม ตลอดจนบริบทที่แวดล้อมต่าง ๆ ที่มีส่วนสร้างอัตลักษณ์ระดับปัจเจกมีด (Mead) เป็นนักปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (interactionist) อีกผู้หนึ่ง (Mead : 1934 อ้างใน อภิญญา เพ็ญฟูสกุล, 2543) ที่เชื่อว่า กลไกสำคัญของการสร้างอัตลักษณ์คือการเรียนรู้ที่จะสวมบทบาทของผู้อื่น และภาษาคือช่องทางถ่ายทอดระบบสัญลักษณ์และกฎเกณฑ์ร่วมของสังคม แนวคิดมีด (Mead) ก่อให้เกิดการศึกษาในเชิงของกระบวนการสร้างสัญลักษณ์ (การให้ความหมาย) และกระบวนการขัดเกลาทางสังคม ที่มีผลต่อประสบการณ์ของบุคคลเกี่ยวกับความเป็นตัวเรา ในฐานะที่เป็นกลุ่มก้อนเดียวกับหน่วยทางกายภาพในสังคม หรืออัตลักษณ์ของตนในกระบวนการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นนำไปสู่แนวคิดเรื่องของการปิดป้าย (labelling) ที่เห็นว่า อัตลักษณ์คือสิ่งที่กระบวนการทางสังคมปิดป้ายไว้ให้แก่บุคคลหรือกลุ่มบุคคลและมีผลให้บุคคลนั้นรับเอาอัตลักษณ์ตามป้ายนี้เข้ามาหลอมรวมไว้เป็นอัตลักษณ์ของตัวเองหรืออีกนัยหนึ่ง ตามที่ กิดเดนส์ (Giddens) นักสังคมวิทยาร่วมสมัยอธิบายว่า อัตลักษณ์เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวตนกับสังคม ที่กำหนดว่าเราควรมองโลกภายนอกอย่างไร (how to look to the outside world, Giddens : 1994)

ถึงแม้ว่าการอธิบายอัตลักษณ์ในฐานะอัตลักษณ์ร่วมของสังคม ได้ขยายความเข้าใจในเรื่องของความสัมพันธ์ระดับปัจเจกกับโครงสร้างสังคมมากขึ้น แต่ถึงกระนั้น การให้น้ำหนักของแนวคิดไว้ที่การรวมกลุ่มนั้น ทำให้มิติทางสังคมและกลุ่มกลายเป็นแกนกลางของการเคลื่อนไหวทางอัตลักษณ์มากขึ้นไป และทำให้การก่อเกิดหรือการรื้อสร้างอัตลักษณ์ระดับปัจเจก ถูกอธิบายด้วยกระบวนการแบบเป็นเหตุเป็นผลทางสังคมเพียงด้านเดียว

นิธิ เอียวศรีวงศ์ (2542) กล่าวว่า เอกลักษณ์ของท้องถิ่นซึ่งยึดถือกันในสมัยหลังนี้มักเป็นสิ่งที่ส่วนกลางเป็นผู้สร้างให้ตามความเข้าใจและผลประโยชน์ของส่วนกลางเอง จังหวัดเชียงใหม่ได้รับเอกลักษณ์ประเภทนี้ไว้มากมาย เช่น ม่อฮ่อมมิได้เป็นเครื่องแต่งกาย “ประจำชาติ” ของคนทางเหนือ แต่นักธุรกิจที่ต้องการสนับสนุนการท่องเที่ยวคนหนึ่งเป็นผู้นำเอาม่อฮ่อมมาเป็นชุดแต่งกายตามประเพณี เพื่อให้เข้ากับบรรยากาศการจัดงานเลี้ยงขึ้นโตก แม้แต่งานเลี้ยงขึ้นโตกเองก็ไม่ใช่งานเลี้ยงตามประเพณีทางเหนือ แต่คิดกันขึ้นสำหรับขายนักท่องเที่ยว เป็นกลืนอายุแบบพิศดารที่น่าซื้อและซื้อได้ง่าย อย่างไรก็ตามไม่ว่าต้นกำเนิดของเอกลักษณ์ต่าง ๆ จะมาจากไหน แต่นานเข้าคนในท้องถิ่นก็ยึดถือเอาเอกลักษณ์นั้นเป็นของตัวเองไปจริง ๆ มากขึ้น

แนวคิด “อัตลักษณ์” แสดงให้เห็นว่า ในระดับบุคคล การเข้าร่วมเป็นสมาชิกใหม่ในกลุ่มหรือในสังคมใด ๆ ก็ตาม บุคคล ๆ หนึ่งจะต้องผ่านกระบวนการสร้างและกระบวนการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของตนในบริบทของสังคมนั้น ๆ ส่วนในระดับกลุ่ม กลุ่มใดที่ต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงทางสภาพแวดล้อมและสังคมกลุ่มสังคมนั้น ๆ ก็จะต้องผ่านกระบวนการสร้างและกระบวนการปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่มเช่นกัน เช่นเดียวกันกับสมาชิกของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ทุกคนอาจจะมีอัตลักษณ์ของแต่ละคนที่ไม่เหมือนกันแต่เมื่อได้มาเข้ากลุ่มแล้วแต่ละคนก็จะต้องปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของตนเพื่อให้เข้ากับกลุ่มและเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์มาศึกษาเพื่อหาข้อแตกต่างของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับว่า ในกลุ่มมีจุดเด่นอะไรและมีความแตกต่างจากกลุ่มอื่นอย่างไร เนื่องจากอัตลักษณ์มีความสำคัญเพราะเป็นตัวอธิบายความเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้ อัตลักษณ์เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวคนกับสังคม เช่นเดียวกับกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ เนื่องจากว่าสมาชิกแต่ละคนนั้นจะมีอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันไปแต่เมื่อทุกคนที่ได้มาเป็นสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับแล้วและมีการปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มกันแล้ว ดังนั้นสมาชิกแต่ละคนก็จะต้องปรับ

เปลี่ยนอัตลักษณ์ของคนเพื่อที่จะได้เข้ากับกลุ่มทวิตเตอร์ไทยแลนด์แฟนคลับได้และเกิดการยอมรับในกลุ่มขึ้น

5. แนวคิดเกี่ยวกับสัญวิทยา

กาญจนา แก้วเทพ (2542 : 80) ได้ให้คำจำกัดความคำว่า “สัญวิทยา” ว่าเป็นศาสตร์แห่งสัญวิทยา (Science of sign) สำหรับคำว่าสัญวิทยา (Sign) หมายถึงสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้ความหมาย (meaning) แทนของจริง / ตัวจริง (object) ในตัวบท (text) หรือบริบท (context) หนึ่ง ๆ ซึ่งในบริบทหนึ่ง ๆ ของสังคมอาจให้ความหมายที่แตกต่างกันออกไป สิ่งที่น่ามาใช้เป็นสัญวิทยานั้น อาจจะเป็นวัตถุสิ่งของ เช่น รูปภาพ แต่สัญวิทยาที่เรารู้จักมากที่สุดก็คือ ภาษาเราจะเห็นความสำคัญและ พลาณภาพของสิ่งที่เราเรียกว่าสัญวิทยา ดังที่ปรากฏในวรรณกรรม ตำนาน คัมภีร์ทางศาสนา มากมาย

ทฤษฎีสัญวิทยาที่มีเอกลักษณ์อยู่ตรงที่จะสนใจเรื่องการสร้างสรรคและการแปรเปลี่ยนความหมายที่ดำรงอยู่ในสัญวิทยาต่าง ๆ นักวิชาการที่ควรได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้บุกเบิกวางรากฐานของทฤษฎีสัญวิทยา คือ

F. De Saussure (กาญจนา แก้วเทพ, 2542 : 82) นักวิชาการด้านภาษาศาสตร์ชาวสวิส ไม่ได้มีงานเขียนเป็นของตนเอง แต่บรรดาศิษย์รวบรวมคำบรรยายของท่านมาพิมพ์รวมเล่ม เขายอมรับว่า ภาษาเป็นสัญวิทยาอย่างหนึ่ง แต่ขยายและเสนอว่า ยังมีระบบสัญวิทยารูปแบบอื่น ๆ ที่สามารถจะแสดงความหมายและความคิดของผู้ส่งสารได้ ไม่ว่าจะเป็นภาษาใบ้ พิธีกรรม สัญญาอาหาร อาหาร อากาศ เจ็บป่วย ฯลฯ กล่าวคือ ทุกสิ่งทุกอย่างสามารถจะเป็นสัญวิทยาได้หากถูกนำมาใช้แสดงความหมายได้

ดังนั้น สัญวิทยา (Semiology) จึงเป็นศาสตร์ที่ศึกษาวิถีชีวิตของสัญวิทยาที่อยู่ในบริบทหนึ่ง ๆ (Life of sign) เพื่อต้องการหาความหมายอันแท้จริงของสัญวิทยานั้น คำถามที่นักสัญวิทยาจะตั้งก็คือ อะไรเป็นตัวสถาปนาสัญวิทยา (Constitute) มีกฎอะไรบังคับอยู่และสัญวิทยานั้นผกผันไปได้อย่างไร (สิ้นสุดความหมายหนึ่ง หรือแปรเปลี่ยนไปสู่อีกความหมายหนึ่ง)

C. Peirce (กาญจนนา แก้วเทพ, 2542 : 82) มีความคิดว่าสัญลักษณ์หนึ่ง ๆ มีองค์ประกอบ 2 ส่วน คือ ส่วนที่เป็นตัวหมาย (Signifier) และตัวหมายถึง (Signified) เช่น เมื่อเรายกมือขึ้นพนมระหว่างอก (Signifier) ก็มีความหมายถึงการแสดงความรัก (Signified) และจากองค์ประกอบทั้งสองนี้ เขาได้นำเอาระยะห่างระหว่าง Signifier กับ Signified มาจัดประเภท Sign ได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ภาพลักษณ์ (Icon) หมายถึง สัญลักษณ์ที่มีลักษณะเป็นภาพหรือเป็นวัตถุที่มองเห็นได้ชัดเจน เช่น ภาพถ่าย ภาพเหมือน แผนที่
2. ดัชนี (Index) หมายถึง สัญลักษณ์ที่มีลักษณะเป็นตัวชี้ให้เห็นอีกสิ่งหนึ่ง โดยมีความเชื่อมโยงอย่างมีเหตุผล ทำให้ต้องคิดหาเหตุผล เช่น เครื่องหมายที่แสดงยศ ตำแหน่ง จะเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงความมีอำนาจ
3. สัญลักษณ์ (Symbol) หมายถึง สัญลักษณ์ที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับสิ่งที่เป็นกฎหรือระเบียบหรือสิ่งที่ทุกคนเห็นพ้องต้องกัน เข้าใจเหมือน ๆ โดยความเชื่อมโยงเกิดจากข้อตกลง และจะต้องเกิดจากการเรียนรู้ เช่น ภาษาตัวเลข หรือภาพในหลวง ทุกคนก็เข้าใจเหมือนกันหมดว่าเป็นสิ่งที่ต้องให้ความเคารพ ยกย่อง เทิดทูน

หากมีการทำความเข้าใจธรรมชาติของสัญลักษณ์แต่ละชนิดที่ถูกใช้ในแต่ละบริบทแล้ว ทำให้เราสามารถใช้อนุสัญญาคำได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะสัญลักษณ์คือสิ่งที่มีความหมายมากกว่าตัวของมันเอง เช่น รูปผู้หญิง ผู้ชาย ที่ติดอยู่หน้าห้องน้ำ ไม่เพียงเป็นรูปหมายถึง ผู้หญิง หรือผู้ชายเท่านั้น แต่มีความหมายถึง ห้องน้ำสำหรับผู้หญิง และห้องน้ำสำหรับผู้ชาย และสัญลักษณ์หนึ่ง ๆ อาจประกอบด้วยรูปแบบต่าง ๆ กัน ซึ่งอาจจะเป็นทั้งภาพลักษณ์ ดัชนี และสัญลักษณ์ รวมกันอยู่ก็ได้ เช่น ภาพพระสงฆ์ สามารถจะเป็นได้ทั้งภาพลักษณ์ ก็คือ ภาพเหมือนของพระจริง ๆ ขณะเดียวกันก็เป็นดัชนี คือ เป็นตัวชี้ให้เห็นถึงเป็นตัวแทนของศาสนา และก็เป็นทั้งสัญลักษณ์ด้วยในแง่ที่ทุกคนต้องให้ความเคารพ นับถือ

นอกจากนี้ John Fiske (1990, อ้างใน ลักษณะ จุติสมุท, 2545 : 49) ได้ให้ความสำคัญกับสัญลักษณ์ เพราะไม่มีการสื่อสารใดที่เกิดนอกระบบสัญลักษณ์ ซึ่ง John Fiske กล่าวถึงวิธีการศึกษาเชิงสัญลักษณ์วิทยาว่าเป็นการศึกษาในส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ

1. เป็นการศึกษาในเรื่องของสัญลักษณ์ (Sign) ศึกษาประเภทต่าง ๆ ของสัญลักษณ์ นับตั้งแต่เรื่องภาษาพูด ภาษาเขียน ภาษาภาพ ภาษาเสียง ไปจนถึงอาการของโรค อาหาร รูปร่าง เสื้อผ้า เป็นต้น โดยจะสนใจวิธีการตีความหมายของสัญลักษณ์เหล่านี้ รวมทั้งวิธีการที่สัญลักษณ์เหล่านี้

เข้ามา เกี่ยวพันเชื่อมโยงกับผู้ใช้สัญญาณทั้งนี้เนื่องจากข้อเท็จจริงที่ว่า สัญญาณเป็นผลผลิตทางความคิดของมนุษย์ ดังนั้น การที่จะทำความเข้าใจกับสัญญาณ จึงจำเป็นต้องเข้าใจตัวมนุษย์ผู้สร้างสัญญาณนั้นด้วย

2. เป็นการศึกษาในเรื่องของรหัส (Code) เป็นกฎการควบคุมการรวมตัวของสัญญาณย่อย โดยทุกรหัสต้องประกอบด้วยสัญญาณย่อย ทุกรหัสต้องมีความหมายมากกว่าตัวเอง รหัสแต่ละตัวอาจแสดงออกต่างกัน บางรหัสอาจรับรู้เป็นนัย ๆ โดยอาศัยความเข้าใจร่วมกัน ส่วนใหญ่จะเป็นรหัสที่ปรากฏอยู่ในสังคมและวัฒนธรรมนั้น โดยรหัสสามารถแบ่งได้ดังนี้

- Product codes เป็นรหัสที่เกี่ยวกับวัตถุสิ่งของเครื่องใช้ ที่บ่งบอกความที่แตกต่างกัน เช่น เมื่อเรามองดูจานอาหารที่แต่ละบ้านใส่อาหาร เราก็จะทราบความหมายของบ้านนั้นได้

- Social codes เป็นรหัสที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเช่น คนไทยไม่อนุญาตให้ถูกตบหัวหรือตบไหล่ เพราะคนไทยจะถือว่า การที่ถูกหรือเด็กมีการตบหัวผู้ใหญ่แสดงว่าไม่เคารพผู้ใหญ่ แต่รหัสของอเมริกาจะถือว่าเป็นการแสดงความรัก ดังนั้นคนอเมริกาจะอนุญาตการแสดง ความหมายนั้น

- Cultural codes เป็นรหัสที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ เช่น การยิ้มของคนไทยจะมีรหัสให้กระทำได้หลายวาระโอกาสหลายความหมาย ในขณะที่สังคมตะวันตกจะมีรหัสที่มีความหมายน้อยกว่า

- Personal codes เป็นรหัสที่เกี่ยวกับบุคคล เช่น การเป็นนักการเมืองในสังคมอเมริกา และสังคมไทยจะมีความหมายแตกต่างกัน

Berger, 1982 (กาญจนา แก้วเทพ, 2542 : 94) กล่าวว่า รหัสเป็นแบบแผนขั้นสูงที่ซับซ้อนของความสัมพันธ์ระหว่างสัญญาณต่าง ๆ หรือเป็นการนำเอาสัญญาณย่อยต่าง ๆ มาสัมพันธ์กันอย่างไร แบบแผนนี้จะทำหน้าที่เป็นโครงสร้างที่อยู่ในหัวสมองและจะทำงานในการรับรู้และตีความเมื่อเราเปิดรับสัญญาณต่าง ๆ เช่น รหัสเรื่องการนับญาติที่ฝังอยู่ในสมองของคนไทย และเป็นตัวกำหนดว่าเมื่อเราเจอญาติคนใหม่สายพ่อที่เป็นผู้หญิง เราจะขานสรรพนามของญาติว่าอย่างไร

3. วัฒนธรรม (culture) เนื่องจากสัญญาณเป็นผลิตรกรรมของมนุษย์ (man - made) ดังนั้นจึงเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมทั้งสัญญาณและรหัส จึงถูกสร้าง ถูกใช้ และทำงานอยู่ได้ ภายใต้บริบททางวัฒนธรรมแบบหนึ่งเท่านั้น หากเปลี่ยนบริบทไป สัญญาณและรหัสนั้นก็จะเปลี่ยนแปลงความหมายไป อีกประการหนึ่งหากตัววัฒนธรรมที่รองรับห่อหุ้มสัญญาณนั้นเปลี่ยนแปลงไป ความหมายของสัญญาณก็จะเปลี่ยนแปลงไปด้วยเช่นกัน เช่น “ความแก่ชรา” อาจมีความหมายถึง

ความน่าเคารพในสังคมไทย แต่มีความหมายถึงการหมดสมรรถภาพในสังคมตะวันตกสมัยใหม่
เกี่ยวพันกันอยู่ในแต่ละวัฒนธรรม และจะมีความหมายเฉพาะเมื่ออยู่ในวัฒนธรรมนั้น ๆ

ศิริชัย ศิริกายะ และกาญจนา แก้วเทพ (2531 : 184 - 185) ได้อธิบายถึงแนวคิดเชิง
สัญญาวิทยาว่า โดยหลักการแล้วอะไรก็ตามที่สามารถสร้างประทับความรู้สึกได้ก็สามารถจะเป็น
สัญญาได้และการประทับความรู้สึกที่เกิดจากสัญญานี้ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับภาพประทับความ
รู้สึกที่เกิดจากสิ่งที่เป็นตัวหมาย เช่น การเห็นตัวอักษรคำว่า “ม้า” ไม่จำเป็นต้องทำให้เกิดอารมณ์
ความรู้สึกเช่นเดียวกับการได้เห็นม้าจริง ๆ

จุดนี้จึงเป็นจุดที่มีความสำคัญและทำให้เราต้องให้ความสนใจกับระบบสัญญา ทั้งระบบ
เป็นพิเศษ ทั้งนี้เพราะในการสื่อสารไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของความหมาย เรื่องของการถ่ายทอดล้วน
แล้วแต่ มีที่มาจากระบบสัญญาและความรู้ที่เรามีต่อระบบสัญญาทั้งนั้น การที่บรรดาสัญญาแต่ละ
ตัวเกิดมีความหมายเฉพาะขึ้นได้ ก็เนื่องจากสัญญาแต่ละตัวนั้นมีความผิดแผกแตกต่างกันและต่างมี
ตัวเล็อกออกไปหลาย ๆ แบบ โดยที่ควบคุมจากรหัสทางภาษาศาสตร์หรือรหัสของระบบสัญญาและ
จากค่านิยม ไม่ว่าจะเป็นค่านิยมในทางบวกหรือทางลบก็ตาม ที่ถูกกำหนดอีกขึ้นหนึ่งโดยกฎเกณฑ์
ของวัฒนธรรมและกฎเกณฑ์ของระบบสัญญาเอง

วิชาสัญญาวิทยาก็คือ วิชาที่นำการสำรวจธรรมชาติของระบบสัญญา นำการควบคุมการ
สร้างความหมายของ “ตัวบท” (Text) ให้เป็นไปอย่างมีความสลับซับซ้อนอย่างแฝงเร้นและต้องขึ้น
อยู่กับลักษณะของแต่ละวัฒนธรรม ความหมายที่กล่าวถึงนี้มีทั้ง 2 ระดับ คือ การตีความตามความ
หมายตรงและการตีความหมายโดยนัยแฝง โดยที่ความหมายโดยนัยนั้นหมายถึงกลุ่มของความหมาย
ที่มาเชื่อมโยงเข้าด้วยกันและภาพลักษณ์ที่ถูกกระตุ้นและแสดงออกโดยการใช้และการนำเอาสัญญา
มาผสมกันเป็นแบบต่าง ๆ ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดที่สุดก็คือ ในกรณีของนิทานปรัมปรา ซึ่งเน้นความ
คิดที่มีอยู่ในสังคมดั้งเดิม และเป็นเรื่องที่เต็มไปด้วยค่านิยมนานาชนิตที่มาจากวัฒนธรรมนั่นเอง
ดังนั้นเวลาที่เราฟังเรื่องของนิทานเหล่านี้ เช่น ในเรื่องโสนน้อยเรือนงาม ถ้าหากเราไม่ทราบความ
หมายของ “เรือนงาม” และไม่รู้จักค่านิยมที่มีอยู่ในสัญลักษณ์นี้ เนื่องจากเราไม่ได้มีชีวิตอยู่ในสังคม
และวัฒนธรรมเดียวกับที่ตำนานเล่าเรื่องนี้ถือกำเนิดขึ้นมา เราจะไม่สามารเข้าถึงความหมายที่
นิทานเรื่องนี้ต้องการสื่อสารได้ ตำนานปรัมปรานี้เป็นสิ่งที่ได้รับการถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งไปยัง
คนอีกรุ่นหนึ่งด้วยระบบสื่อสาร เช่น การนั่งเล่านิทานรอบกองไฟ เป็นต้น

จากทฤษฎีสัญญาวิทยาที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนั้นสามารถสรุปได้ว่าสัญญาก็คือ สิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้มีความหมายมากกว่าตัวของมันเอง โดยมีลักษณะสำคัญ 3 ประการคือ หนึ่งต้องมีลักษณะทางกายภาพ อาจเป็นสิ่งของหรือรูปภาพหรือภาษาเป็นต้น สองมีความหมายบางอย่างนอกเหนือจากตัวของมันเอง เช่น ทอง แทนความหมายของความร่ำรวย อำนาจ และสามต้องเป็นสิ่งที่คุณกลุ่มหนึ่งตกลงใช้สิ่งนั้นเป็นเครื่องหมาย (mark) ถึงอีกสิ่งหนึ่งที่ไม่ได้ปรากฏ เช่น ดอกบัวเป็นเครื่องหมายแสดงถึงศาสนาพุทธ

ทฤษฎีสัญญาวิทยาสามารถวิเคราะห์ได้ 2 ประเภทคือ วิเคราะห์โดยการตีความหมายตามตรง (Denotative) และการตีความหมายโดยนัย (Connotative) สำหรับการตีความหมายตามตรงก็คือการตีความหมายที่เข้าใจตรงกันความหมายที่ชัดเจนเข้าใจกันตามตัวอักษรเช่น “แม่” คือสตรีที่ให้กำเนิดลูกเป็นต้น และการตีความหมายโดยนัยคือการตีความหมายโดยอ้อมที่เกิดจากข้อตกลงของกลุ่มหรือเกิดความเชื่อดั้งเดิม หรือเกิดจากประสบการณ์เฉพาะของบุคคล เช่น “แม่” อาจหมายถึงความอบอุ่น หรือบางคนอาจนึกถึงความเข้มงวด หรืออาจหมายถึงประสบการณ์ที่ขมขื่นตามที่ประสบมา เป็นต้น

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเรื่องสัญญามาเป็นกรอบในการวิเคราะห์สัญญะของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับว่า ในชมรมนี้มีการสร้างสัญญะขึ้นมาเพื่อให้ความหมายหรือแทนความหมายในกลุ่มอย่างไรไม่ว่าจะเป็นสัญลักษณ์ต่าง ๆ ตั้งแต่โลโก้ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ, ภาษาคำศัพท์ที่ใช้เรียกกันภายในกลุ่มว่ามีรหัสอะไรหรือเปล่าที่ทางสมาชิกในกลุ่มเข้าใจความหมายกันเอง ซึ่งสัญญะวิทยานั้นมีหลักว่าอะไรก็ตามที่สามารถสร้างความประทับใจหรือความรู้สึกได้ก็สามารถเป็นสัญญะได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดและทฤษฎีสัญญาวิทยามาใช้ในการวิเคราะห์สัญญะของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ เพื่ออธิบายผลที่ได้จากการวิจัยให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

6. ทฤษฎีเทคโนโลยีสื่อสารเป็นตัวกำหนด

สถานะของกลุ่มเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนด

ความสนใจในการวิเคราะห์โดยพื้นฐานของกลุ่มเศรษฐศาสตร์ การเมื่อนั้นมีอยู่ 2 มิติ มิติแรก คือ ความสนใจในพลังการผลิต (Productive force) ซึ่งสามารถแยกย่อยออกไปเป็น 2 มิติย่อยคือ พลังการผลิตในส่วนที่เป็นเทคโนโลยี และพลังงานผลิตในส่วนที่เป็นแรงงานมนุษย์ นักวิเคราะห์ที่สนใจพลังการผลิตจะติดตามดูว่าในสังคมที่วิเคราะห์นั้น มีความก้าวหน้า

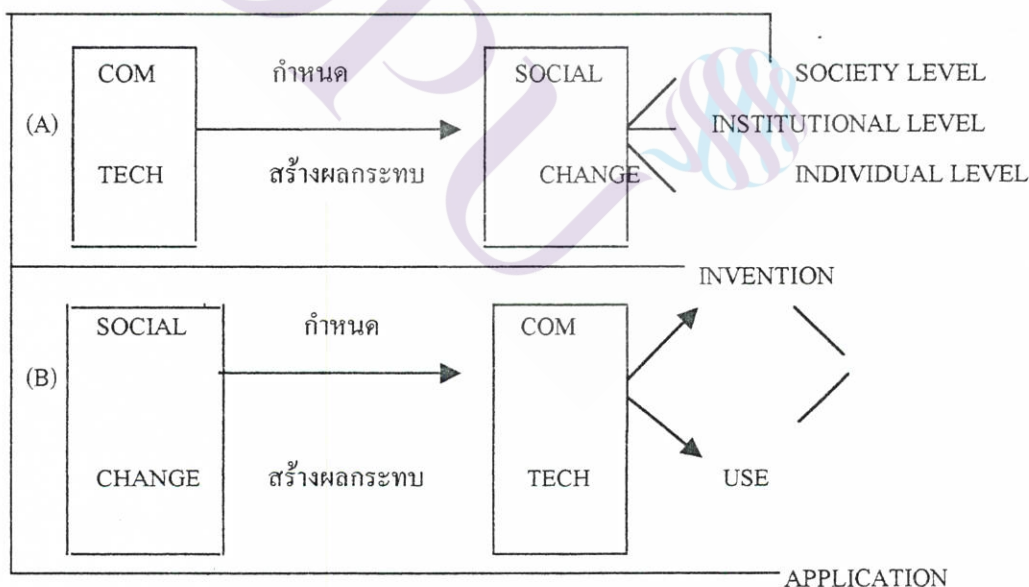
ด้านเทคโนโลยีมากนักน้อยเพียงใด หรือแรงงานมีทักษะความรู้มากนักน้อยเพียงใด อีกมิติหนึ่งจะสนใจในเรื่อง “ความสัมพันธ์ทางการผลิต” (Relation of Production) นักวิเคราะห์ในแนวทางนี้จะสนใจศึกษาปัญหาที่ว่า ในสังคมที่วิเคราะห์ใครเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตใครมีอำนาจในการตัดสินใจแบ่งสรรผลประโยชน์ที่เกิดจากการผลิตใครสามารถจะสะสมทุนและกำไรเป็นต้น

สำหรับกลุ่มทฤษฎีเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนด (Technology Determinism) ที่กำลังจะกล่าวถึงต่อไปนี้ จัดได้เป็นปีกหนึ่งของกลุ่มเศรษฐศาสตร์การเมืองที่สนใจวิเคราะห์หลังการผลิตในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและเมื่อนำไปประยุกต์ใช้แวดวงสื่อสารมวลชนหมายความว่าถึงก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารทั้งหลาย (Communication Technology)

แนวทางการศึกษาเทคโนโลยีการสื่อสารกับสังคมนั้นสามารถพิจารณาได้ใน 2 มุมมอง

ภาพที่ 5

แผนภาพแสดงแนวทางการศึกษาเทคโนโลยีการสื่อสารกับสังคม

ที่มา : กาญจนา แก้วเทพ. การศึกษาสื่อมวลชนด้วยทฤษฎีวิพากษ์, 2543 : 113

จากแนวทางการศึกษาเทคโนโลยีการสื่อสารกับสังคมตามแผนภาพข้างต้น สามารถอธิบายได้ว่า แนวคิดในแบบจำลอง (A) นั้น จะต้องตั้งคำถาม เมื่อเทคโนโลยีทางการสื่อสารได้เปลี่ยนแปลงไป จะสร้างผลกระทบอะไรให้เกิดขึ้นกับระดับสังคม สถาบันและปัจเจกบุคคลบ้าง

แนวคิดนี้เป็นพื้นฐานของกลุ่ม Technology Determinism โดยแท้ เพราะมีความเชื่อว่าเทคโนโลยีเป็นตัวสาเหตุหลัก (Prime Mover) ในการขับเคลื่อนความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับส่วนอื่น ๆ

แนวคิดในแบบจำลอง (B) นั้น จะตั้งคำถามในทางกลับกันว่า ภายใต้เงื่อนไขของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมอะไรบางอย่างที่เป็นตัวให้กำเนิดแก่ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีแบบต่าง ๆ แนวคิดที่สองนี้จะมองว่าเงื่อนไขความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีนั้นกลายมาเป็นสังคมนั้นจะเป็นตัวสาเหตุหลัก ส่วนการพัฒนาเทคโนโลยีนั้นจะกลายมาเป็นผลลัพธ์ ทั้งนี้โดยที่หากแยกขั้นตอนของการพัฒนาเทคโนโลยีออกเป็น 2 จังหวะ คือขั้นตอนของการประดิษฐ์ค้นคว้าทดลอง ซึ่งมักเป็นงานของนักวิทยาศาสตร์หรือกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ กับขั้นตอนในการนำเอาผลงานทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในสังคมกว้าง ทั้งสองขั้นตอนนี้ต่างก็ถูกกำหนดมาจากความจำเป็น ความต้องการและกฎระเบียบของสังคมตัวอย่างเช่น ในสังคมที่มีอากาศหนาว ย่อมเป็นปัจจัยผลักดันให้เกิดการค้นคิดเทคโนโลยีที่สร้างความอบอุ่นให้แก่ผู้คนในเงื่อนไขของสงครามระหว่างค่ายอุดมการณ์ของโลกทำให้เกิดแรงผลักดันให้เกิด การค้นคว้าเทคโนโลยีด้านอวกาศ เป็นต้น หรือในขั้นตอนของการนำมาประยุกต์ใช้นั้น จะเห็นตัวอย่างได้จากกรณีของสังคมจีนโบราณที่ได้ค้นพบการทำให้ระเบิดด้วยดินประสิวมาเป็นเวลานานแล้ว แต่ได้มีการยับยั้งเรื่องการนำมาใช้ในสังคมหรือการค้นคว้าพัฒนาต่อไป เนื่องจากสังคมมีความเห็นว่า เทคโนโลยีเช่นนี้เป็นมหันตภัยต่อสังคมมนุษย์ เป็นต้น

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า ในที่นี้เราจะให้ความสนใจกับกลุ่มนักทฤษฎีแนวเทคโนโลยีกำหนด ซึ่ง D. McQuail (1994) ได้ประมวลคุณลักษณะเด่น ๆ ของแนวคิดของกลุ่มทฤษฎีนี้เอาไว้ดังนี้

1. เทคโนโลยีการสื่อสารเป็นพื้นฐานของทุกสังคม
2. เทคโนโลยีแต่ละชนิดก็จะเหมาะสมกับรูปแบบโครงสร้างสังคมแต่ละอย่าง
3. ขั้นตอนของการผลิตและการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารจะเป็นตัวนำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสังคม
4. การปฏิวัติเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการสื่อสารในแต่ละครั้งจะทำให้เกิดการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงสังคมตามมาเสมอ

สำหรับนักทฤษฎีในกลุ่มเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนดที่จะกล่าวถึงในตอนต่อไปนี้จะป็นนักวิชาการด้านการสื่อสารที่สนใจการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีทางการสื่อสารที่มีผลกระทบต่อสังคมและปัจเจกบุคคลในแง่ของเวลา (time) สถานที่ (space) และการเปลี่ยนแปลงรูปแบบชีวิตประจำวัน

McLuhan แห่งสำนัก Toronto เป็นนักทฤษฎีกลุ่มเทคโนโลยีเป็นตัวกำหนดที่ทำงานอยู่ในสำนักโทรอนโตเช่นเดียวกับ Innis แต่เป็นรุ่นหลัง McLuhan ได้นำเอาแนวคิดของ Innis มาสานต่อหลายประการ แต่ในเวลาเดียวกัน ก็มีความสนใจและแนวการวิเคราะห์ที่แตกต่างไปจาก Innis ด้วย

1. ความแตกต่างประการแรก คือ ทำทีที่มีต่อเทคโนโลยี ในขณะที่ Innis ค่อนข้างจะมองว่าเทคโนโลยีการสื่อสารนั้นเป็นกลไกประการหนึ่งที่ทำให้การเอารอดเอาเปรียบและการใช้อำนาจอย่างไม่เท่าเทียมในสังคม McLuhan กลับมองเห็นเทคโนโลยีการสื่อสารในแง่ชื่นชมยินดี เนื่องจากประทับใจว่าเทคโนโลยีดังกล่าว ได้ช่วยขยายประสบการณ์ของมนุษย์ให้กว้างออกไป

2. ความแตกต่างประการที่สอง คือ หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ในขณะที่ Innis สนใจการวิเคราะห์ระดับมหภาค (Macro) คือสังคม McLuhan กลับใส่ใจกับการวิเคราะห์ระดับจุลภาค (Micro) คือประสบการณ์ของปัจเจกบุคคล

ประเด็นคำถามที่ McLuhan ต้องการหาคำตอบก็คือ มีความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของสื่อกับประสบการณ์ด้านการผัสสะ (sense) ของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นการได้ยืมการสัมผัส ในกาลและเทศะต่าง ๆ อย่างไรบ้าง

3. แนวคิดพื้นฐานของ McLuhan ต่อเทคโนโลยีสื่อสารที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของมนุษย์ก็คือ สื่อทุกชนิด (Media) คือการขยายประสบการณ์ด้านผัสสะของมนุษย์ (Extension of experience) เริ่มตั้งแต่จดหมายที่ทำให้เราสามารถจะพูดคุยกับคนที่อยู่ห่างไกลในรูปแบบสื่ออักษร จนกระทั่งมาเป็นโทรศัพท์ที่ทำให้พูดคุยได้ในรูปแบบสื่อเสียงโทรศัพท์สนทนาให้มองเห็นได้ยิน (และเกือบจะสัมผัส) กับเรื่องราวที่อยู่ไกลตัว McLuhan กล่าวว่าโดยเฉพาะสื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้น ได้ขยายประสบการณ์ของมนุษย์ออกไปอย่างมากจนราวกับว่า ทำให้คนจำนวนมากสามารถจะไปรู้เรื่องที่ไหนก็ได้ (space) ภายในเวลาที่รวดเร็วขึ้นยิ่ง (time) การเกิดขึ้นของการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียม ทำให้คนที่อยู่ห่างจากเหตุการณ์นับเป็นหมื่น ๆ ไมล์ (space) ได้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นช่วงเวลาจริง (real time) อย่างแทบไม่น่าเชื่อ พัฒนาการของเทคโนโลยีการสื่อสารในยุคปัจจุบัน ทำให้อุปสรรคด้านระยะทางกาลเวลากลายเป็นเรื่องที่ไร้ความหมายเพราะไม่อาจจะปิดกั้นประสบการณ์ของมนุษย์ได้อีกต่อไปแล้ว

4. สำหรับความสนใจเรื่องสื่อกับประสบการณ์ของมนุษย์นั้น จุดเด่นของ McLuhan อยู่ที่ว่าเขาไม่สนใจว่า “คนเรามีประสบการณ์กับอะไร” (What we experience) แต่กลับสนใจว่า “คนเราจะมีประสบการณ์อย่างไร” (How we experience) หากพูดในภาษาการสื่อสารก็คือ McLuhan ไม่ได้สนใจ “เนื้อหาของข่าวสาร” (Content) หากแต่สนใจ “รูปแบบของสื่อ” (form / media) ดังที่อยู่ในข้อสรุปสั้น ๆ ของเขาที่ว่า “เพียงแค่ตัวสื่อก็เป็นสารแล้ว” (Medium is the Message) เนื่องจาก

McLuhan คิดเพียงแค่การเปลี่ยนตัวสื่อเท่านั้น ก็จะสร้างผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงกับประสบการณ์ของมนุษย์แล้ว ตัวอย่างเช่น เมื่อรูปแบบหลักการสื่อสารของมนุษย์อยู่ในรูปแบบของสื่อสิ่งพิมพ์ ประสบการณ์ของมนุษย์ที่ต้องสัมผัสอยู่กับสื่อสิ่งพิมพ์จะมีลักษณะดังต่อไปนี้

- จะแยกตัวอย่างโดดเดี่ยว (isolate) ทั้งนี้เพราะกิจกรรมการอ่านหนังสือจะต้องการความเป็นส่วนตัว อ่านคนเดียวเป็นส่วนใหญ่จะยังรักษาระยะห่างระหว่างตัวเองกับเรื่องที่อ่าน (Non - in - volving) ทั้งนี้เพราะรูปแบบการอ่าน (ประสบการณ์กับการสื่อสิ่งพิมพ์) ผู้อ่านจะเป็นผู้ควบคุมการสื่อสารทำให้เรื่องราวในสื่อมีอำนาจโน้มน้าวผู้อ่านได้น้อยกว่า (โดยการเปรียบเทียบกับโทรทัศน์) เพราะเมื่อผู้อ่านรู้สึกว่าจะ “in” เข้าไปกับสารก็มีสิทธิ์จะถอยห่างออกมาใช้สติพิจารณาใคร่ครวญได้ตลอดเวลา

- การอ่านจะส่งเสริมวิธีคิดแบบมีเหตุผล เนื่องจากการอ่านมีช่วงเวลาให้หยุดคิด
- การอ่านจะส่งเสริมให้คนมีทัศนคติแบบปัจเจกบุคคลนิยม (in - dividualistic) เป็นอิสระทางความคิด เป็นตัวของตัวเอง อันเป็นผลลัพธ์มาจาก “วิธีการ” (how) ที่คนสัมผัสกับรูปแบบการสื่อสารดังกล่าว

ในทางตรงกันข้าม เมื่อนำเอามาเปรียบเทียบกับสื่อโทรทัศน์แล้ว จะเห็นได้เลยว่า ประสบการณ์ของผู้รับสารที่สัมผัสกับสื่อโทรทัศน์จะมีลักษณะดังนี้

- จะมีลักษณะเอาตัวเข้ากับผูกพันกับเรื่องราวในสื่อสูงมาก (in - volving) ทั้ง ๆ ที่ตัวสื่ออาจจะไม่ได้ให้ข้อมูลต่าง ๆ มากมายนัก ทั้งนี้เพราะสื่อโทรทัศน์เป็นรูปแบบสื่อที่ให้ภาพและเสียง ซึ่งเป็นรูปแบบสื่อที่ดึงดูดทั้งใจและ (คล้าย ๆ กับ) กายของผู้รับให้เข้าไปสังเกตในระยะเวลาใกล้ ๆ และกระชั้นชิดมากยิ่งขึ้นทุกที มุมกล้องและระยะห่างของกล้องสามารถจะดูดเอาผู้ชมให้ “in” เข้าไปอย่างที่ว่าผู้ชมอาจจะไม่รู้ตัวก็ได้ นอกจากนั้นช่วงเวลาของสื่อโทรทัศน์จะมีลักษณะต่อเนื่องและผู้ชมไม่ได้เป็นผู้ควบคุมการสื่อสาร (ต้องดูตามเวลาที่โทรทัศน์กำหนด) รวมทั้งไม่มีจังหวะให้ยุติ คิดใคร่ครวญด้วย

- จากคุณสมบัติต่าง ๆ ของสื่อโทรทัศน์ที่ได้กล่าวมาจะทำให้ประสบการณ์ของผู้ชมมีลักษณะให้อารมณ์มากกว่าใช้เหตุผลและไม่ค่อยมีเวลาคิดหน้าคิดหลัง (less rational & less calculate)

จากทฤษฎีดังกล่าวจะเห็นว่าสื่อเป็นตัวกำหนดที่สามารถทำให้ประชาชนจำนวนมากได้รับรู้เรื่องราวต่าง ๆ จากที่ไหนก็ได้พร้อมกันภายในเวลาที่รวดเร็ว เช่นเดียวกับการถ่ายทอดสด

ผ่านความเทียมการแข่งขันฟุตบอลพรีเมียร์ลีกของประเทศไทย เนื่องจากทุกครั้งที่มีการแข่งขันระหว่างสโมสรลิเวอร์พูลและสโมสรแมนเชสเตอร์ยูไนเต็ด และมีการถ่ายทอดสดผ่านความเทียมมายังประเทศไทยเพื่อให้ประชาชนคนไทยได้รับชมนั้น ก็จะมีปรากฏการณ์การรวมกลุ่มเชียร์บอลของทั้ง 2 สโมสรเกิดขึ้นโดยในสังคมไทยจะใช้ชื่อว่า “ศึกวันแดงเดือด” และการรวมกลุ่มนี้เอง กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับก็จะมีมารวมตัวกันขึ้น เพื่อเชียร์สโมสรลิเวอร์พูลที่ได้ทำการแข่งขันอยู่ที่ประเทศอังกฤษ สิ่งนี้ชี้ให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าสื่อเป็นเทคโนโลยีการสื่อสารที่เป็นตัวกำหนดปรากฏการณ์การรวมตัวของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ เนื่องจากถ้าไม่มีสื่อในการถ่ายทอดสดผ่านความเทียมมาให้ประชาชนคนไทยได้รับชม การรวมกลุ่มของแฟนคลับก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ เพราะทุกคนจะไม่สามารถได้รับชมการแข่งขันว่าในขณะนั้นการแข่งขันไปถึงไหนแล้วและทีมไหนเป็นทีมชนะ ดังนั้นผู้วิจัยจึงนำทฤษฎีเทคโนโลยีสื่อสารเป็นตัวกำหนดมาใช้ในการวิเคราะห์เพื่ออธิบายผลที่ได้จากการวิจัยให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เกศินี ศิลปี (2538) ศึกษาเรื่อง “การศึกษาชมแฟนภาพยนตร์ของหนังสือสตาร์พิคส์และหนังสือซีเนีแม็ค” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงลักษณะการเกิดของชมรมภาพยนตร์ของหนังสือสตาร์พิคส์และหนังสือซีเนีแม็ค และลักษณะของแฟนชมรมภาพยนตร์ของหนังสือทั้งสองเพื่อสรุปถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการรวมกลุ่มของแฟนชมรมภาพยนตร์ และผลประโยชน์ที่จะได้รับทั้งในแง่ของทีมผู้ผลิตสื่อและแฟนชมรมเอง

ผลการวิจัยพบว่า ในแง่ของผู้ผลิตสื่อจุดหมายในการก่อตั้งชมรมภาพยนตร์ของหนังสือสตาร์พิคส์และหนังสือซีเนีแม็ค เกิดจากผลประโยชน์ทางการตลาดและเป็นการคืนกำไรให้ลูกค้า ส่วนกิจกรรมกลุ่มที่แสดงออกถึงความเป็นผู้มีรสนิยมเดียวกันและชอบในสิ่งเดียวกันระหว่างทีมผู้ผลิตสื่อและแฟนหนังสือคือ “การชมภาพยนตร์รอบปริวิว” ร่วมกัน

ส่วนลักษณะของแฟนชมรมภาพยนตร์ของหนังสือทั้งสองจะเป็นแฟน “สื่อ” และสื่อในที่นี้หมายถึง “สื่อภาพยนตร์” และ “สื่อหนังสือ” กลุ่มแฟนของสื่อหนังสือทั้งสองจะมีลักษณะ

“Textual Poachers” เป็นกลุ่มที่มีความรู้ลึกเป็นเจ้าของบทความในหนังสือ จนเป็นแฟนประจำและมีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการเขียนบทความหรือบทวิพากษ์วิจารณ์ของตนเองลงในหนังสือทั้งสองเล่ม รวมทั้งมีความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการผลิตและกลุ่มแฟนชมรมของภาพยนตร์ของหนังสือทั้งสองเป็นกลุ่มแฟนที่มีการศึกษา ปัจจัยหลักที่ทำให้เกิดการรวมกลุ่มของแฟนชมรมภาพยนตร์ของหนังสือทั้งสองได้แก่ ปัจจัยในแง่ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ผลิตสื่อและกลุ่มผู้บริโภค (ผู้อ่าน) ปัจจัยในด้านความบันเทิงต่าง ๆ จากกิจกรรมที่จัด ปัจจัยในด้านความสัมพันธ์ระหว่างแฟนชมรม

ด้วยตนเอง และปัจจัยในด้านการเป็นเอกสิทธิ์ในฐานะของสมาชิกชมรมภาพยนตร์ของหนังสือทั้งสอง ตลอดจนผลประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม

งานวิจัยของ “เกศินี ศิลป์” เป็นการศึกษาเกี่ยวกับ “แฟน” (แฟนชมภาพยนตร์) โดยได้ทำการศึกษาในหลายแง่มุม ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยชิ้นนี้ ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับแฟนคลับของสโมสรลิเวอร์พูล (แฟนฟุตบอล) ทั้งในด้านของลักษณะของสมาชิกแฟนคลับ ปัจจัยที่ทำให้แฟนบอลสมัครเป็นสมาชิกแฟนคลับ เป็นต้น

กรอบแก้ว ปันยารชุน (2539) ศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการเป็นสมาชิกโทรทัศน์บอกรับสมาชิก” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการเป็นสมาชิกโทรทัศน์บอกรับสมาชิก

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะทางประชากร เพศ อายุ การศึกษา และสถานภาพสมรสไม่มีผลต่อความพึงพอใจในการเป็นสมาชิกโทรทัศน์บอกรับสมาชิก แต่อาชีพลักษณะที่อยู่อาศัยและความเป็นเจ้าของนั้นมีผลต่อความพึงพอใจในการเป็นสมาชิกโทรทัศน์บอกรับสมาชิก รวมถึงส่วนประสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการเป็นสมาชิกโทรทัศน์บอกรับสมาชิก

บุญเกิด มาอ่อง (2537) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษารวมกลุ่มและการทำกิจกรรมร่วมกันของกลุ่มผู้รับฟังวิทยุ จส.100” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการรวมกลุ่มความสัมพันธ์กันภายในในกลุ่มรวมทั้งผลของกิจกรรมที่เกิดจากการรวมกลุ่มของผู้ฟัง จส. 100

ผลการวิจัยพบว่า การรวมกลุ่มของกลุ่มผู้รับฟังวิทยุ จส. 100 เป็นการรวมตัวเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมคือ เพื่อการแก้ไขปัญหาจราจรและกิจกรรมทางสังคม ๆ อีกด้วย เหตุผลของการเข้าร่วมกิจกรรมเหล่านี้เพื่อทำประโยชน์ให้กับสังคมตามแนวทาง “ด้วยใจเพื่อสังคม” ซึ่งการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มผู้รับฟังวิทยุ จส.100 ยังแฝงไปด้วยผลประโยชน์ส่วนตัวและยอมรับว่ากิจกรรมการรวมกลุ่มผู้รับฟังวิทยุ จส. 100 มีส่วนช่วยบรรเทาปัญหาการจราจร สร้างความรู้สึกร่วมของการรวมกลุ่มเกิดขึ้น เพื่อทักษะทางการสื่อสารและประสบความสำเร็จอย่างมากในการช่วยแก้ไขปัญหากิจกรรมทางสังคมนั้น ๆ

จารุณี พัทธพิมานสกุล (2542) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การศึกษาเครือข่ายการสื่อสารของกลุ่มชีวิต” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะเครือข่ายการสื่อสารของกลุ่มชีวิต และปัจจัยสื่อสารที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของเครือข่ายกลุ่มชีวิต

ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะเครือข่ายการสื่อสารของกลุ่มชีวิตเป็นเครือข่ายการสื่อสารแบบแนวระนาบมี ดร. สาทิส อินทรกำแหง เป็นศูนย์กลาง และเครือข่ายประกอบด้วย 3 กลุ่มหลัก

ได้แก่ มุถุนิธิชีวิต กลุ่มแกนนำภายนอก และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สำหรับรูปแบบการติดต่อสื่อสารแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ รูปแบบการติดต่อสื่อสารภายในกลุ่ม และรูปแบบการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายของกลุ่ม โดยรูปแบบการติดต่อสื่อสารภายในกลุ่มแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะคือ การติดต่อสื่อสารแบบทางเดียว การติดต่อสื่อสารแบบสองทางกึ่งทางการ และการติดต่อสื่อสารสองทางแบบไม่เป็นทางการ ส่วนรูปแบบการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายของกลุ่ม แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะคือ การติดต่อสื่อสารสองทางแบบไม่เป็นทางการ การติดต่อสื่อสารสองทางแบบเป็นทางการ การติดต่อสื่อสารสองทางไม่เป็นทางการและปฏิภิกิริยาน้อย การติดต่อสื่อสารแบบทางเดียวไม่เป็นทางการ

ปัจจัยการสื่อสารที่ส่งผลต่อการพัฒนาการของเครือข่ายกลุ่มชีวิตประกอบด้วย 5 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านผู้ส่งสาร, ปัจจัยด้านคุณสมบัติของแนวคิดชีวิต, ปัจจัยด้านช่องทางการสื่อสาร, ปัจจัยด้านผู้รับสารบริบทสังคม

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การสื่อสารกับการรับรู้อัตลักษณ์ของแฟนคลับฟุตบอลต่างประเทศในสังคมไทย กรณีศึกษา: ลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ” ได้แบ่งหัวข้อระเบียบวิธีวิจัย ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบของการวิจัย
2. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย
3. วิธีการเข้าถึงข้อมูล
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. การนำเสนอข้อมูล

รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงกระบวนการรวมกลุ่มของสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ, การสื่อสารของกลุ่ม, อัตลักษณ์และสัญญาณของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ โดยผู้วิจัยได้ใช้เอกสารและการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นหลักและใช้วิธีการนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ผู้ก่อตั้ง กลุ่มแกนนำ กลุ่มสมาชิก ได้แก่

1. ผู้ก่อตั้งกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ คือ คุณศิริชัย สุรจิตติรัตน์
2. กลุ่มแกนนำ หมายถึง บุคคลที่ช่วยในการประสานงานและดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ โดยจะคอยประสานกิจกรรมของกลุ่ม รวมทั้งเป็นผู้คอยให้ข้อมูลแก่สมาชิก ซึ่งกลุ่มแกนนำจะมีบทบาทสำคัญมากในกลุ่ม โดยกลุ่มแกนนำจะแบ่งออกเป็น 4 ฝ่ายด้วยกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการสัมภาษณ์กลุ่มแกนนำฝ่ายละ 2 คนรวมทั้งหมด 8 คน ได้แก่

1. คุณบุญชัย มงคลรัตนกร แกนนำฝ่ายกิจกรรม
2. คุณสุรเชษฐ์ หลักดี แกนนำฝ่ายกิจกรรม
3. คุณเพียงพร นามวงษ์ แกนนำฝ่ายจัดทำเว็บไซต์
4. คุณสุภารัตน์ ชางคำ แกนนำฝ่ายจัดทำเว็บไซต์
5. คุณดิษฐา จำปาแขก แกนนำฝ่ายประชาสัมพันธ์
6. คุณอังคณา จัตตริงาม แกนนำฝ่ายประชาสัมพันธ์
7. คุณสมบัติ ครองศิริวัฒน์ แกนนำฝ่ายนันทนาการ
8. คุณกิติกร คำโบ แกนนำฝ่ายนันทนาการ

3. กลุ่มสมาชิก ได้แก่ บุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์ แฟนคลับ ได้จัดขึ้นมาอย่างสม่ำเสมอ ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มสมาชิก โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายจำนวน 30 คน ได้แก่

1. คุณวิชัย ชัยอนันต์
2. คุณไพฑูรณ์ พรหมจรรย์
3. คุณการะเกษ สุขคำ
4. คุณมนตรี อาจหาญ
5. คุณปาริชาติ ขอเพิ่มกลอง
6. คุณนเรศ แสงจันทร์
7. คุณอดิเรก อาจหาญ
8. คุณนฤมล จงทอง
9. คุณบุญญารัตน์ ดีเสมอ
10. คุณมาวดี ไม้สัก
11. คุณยุทธพงษ์ มุลขุนเทศ
12. คุณวิทวัช ทิพย์เดโช
13. คุณบัลลังค์ เกิดปัญญา
14. คุณปิยะนุช อิงค์ประเสริฐ
15. คุณธัญญาลักษณ์ ทวีวัน
16. คุณภัทราวดี แหวนแก้ว
17. คุณสุลิตรา จันทร์มงคล
18. คุณอภิชาติ หลงกุล
19. คุณภิญโญ ดีสม

21. คุณสน เอียสกุล
22. คุณอิสริยา แก้วดี
23. คุณกิติกุล นาคำ
24. คุณศรายุช อุปนันท์
25. คุณพลธลา วิชากุล
26. คุณณัฐพล หิรัญธาดา
27. คุณอคิเรก รุ่งรัตนชัย
28. คุณณัฐพงษ์ พิมพ์ภูลาด
29. คุณวิสัน สมกิตเจริญ
30. คุณคนตรี ดอกไม้

โดยผู้วิจัยจะใช้วิธีการแบบสโนว์บอลล์ (Snowball Technique) คือ ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์สมาชิกในชมรม หลังจากนั้นผู้วิจัยจะให้สมาชิกคนดังกล่าวแนะนำสมาชิกคนอื่น ๆ ให้ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ในเรื่องและขอบเขตเดียวกันต่อไป ให้ได้ข้อมูลครบตามที่ต้องการ หลังจากนั้นก็จะขอให้สมาชิกคนดังกล่าวแนะนำสมาชิกคนอื่น ๆ ต่อไปอีก ทำเช่นนี้จนผู้วิจัยได้กลุ่มสมาชิกตามที่กำหนด

วิธีการเข้าถึงข้อมูล

วิธีการเข้าถึงข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการในขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลเบื้องต้นจากบทความและเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัยและการเตรียมพร้อมในการวิจัย
2. ผู้วิจัยได้ติดต่อสอบถามไปยังกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับโดยส่ง E-mail พร้อมชี้แจงรายละเอียด ถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ให้ทราบ รวมทั้งรูปแบบการเก็บรวบรวมข้อมูล หลังจากนั้น ผู้วิจัยได้มีการนัดหมายกับผู้ก่อตั้งเพื่อสัมภาษณ์ข้อมูลเบื้องต้น พอสังเขป
3. ผู้วิจัยเข้าพบกลุ่มแกนนำและกลุ่มสมาชิก โดยการนัดหมายและแนะนำโดยผู้ก่อตั้งชมรม ในการเข้าพบครั้งนี้ผู้วิจัยได้แนะนำตัวโดยแสดงบทบาทของนักวิจัย จากนั้นอธิบายและบอกถึงจุดมุ่งหมายในการวิจัย แนวคำถามในการสัมภาษณ์ และประโยชน์ของการวิจัย และขอความร่วมมือจากกลุ่มเป้าหมาย
4. ผู้วิจัยเข้าไปทำการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม โดยเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมทั้งหมด 5 ครั้ง ได้แก่

รูปแบบมีส่วนร่วม โดยเข้าร่วมกิจกรรมของชมรมทั้งหมด

5 ครั้งได้

- ร่วมชมรมเชอหนง (Kasim) อดีตนักเตะของสโมสรลิเวอร์พูลที่โรงแรมปทุมวันปริ๊นเซส

- ร่วมบันทึกเทป The kop in Thailand³ กับทีมงาน NOW. Com จากประเทศอังกฤษ

- ร่วมเชียร์กีฬาในงาน “ศึกวันแดงเดือด”

- ร่วมกิจกรรมการออกกำลังกายที่สนามกองพันทหารม้าที่4 รักษาพระองค์

- ร่วมกิจกรรมสาธารณะประโยชน์การเลี้ยงอาหารกลางวันที่บ้านราชวิถี

5. ผู้วิจัยดำเนินการในกระบวนการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายตามข้อตกลงร่วมกันกับการทำกิจกรรมคือ ผู้วิจัยจะไม่เข้าไปปะปนกับกลุ่มแฟนคลับอื่น ๆ นอกเหนือจากกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับจนกว่าผู้วิจัยจะทำการวิจัยสำเร็จ การเก็บข้อมูลจึงดำเนินการไปด้วยความจริงใจและรักษาสัมพันธภาพตลอดระยะเวลาการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้แนวทางจากการศึกษางานวิจัยที่มีลักษณะใกล้เคียง และใช้แนวทางตามกรอบแนวคิดและทฤษฎี ทั้งนี้แนวคำถามสัมภาษณ์เชิงลึกจะเป็นคำถามปลายเปิด (Open - ended question) ที่ไม่ชี้นำคำตอบ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีอิสระในการตอบคำถามตามประเด็นที่ผู้วิจัยตั้งไว้ โดยใช้เครื่องบันทึกเสียง ประกอบกับการสัมภาษณ์ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant observation) ร่วมกับการถ่ายรูป หากมีโอกาสดังกล่าวและได้รับอนุญาตเพื่อนำมาเป็นข้อมูลทางการวิจัยและมีการจดบันทึก เพื่อเก็บข้อมูลและภาพเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับได้จัดขึ้น

³The kop in Thailand คือ รายการของประเทศอังกฤษที่มาถ่ายทำแฟนบอลของสโมสรลิเวอร์พูลในแถบเอเชียรวมถึงประเทศไทยด้วย โดยมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องของผลงานที่ตกต่ำของสโมสรลิเวอร์พูลในปัจจุบันว่าแฟน ๆ มีความรู้สึกและมีความคิดเห็นอย่างไรบ้าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ประกอบกับการสังเกตแบบมีส่วนร่วมนั้น ผู้วิจัยจะดำเนินการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth interview) ตามประเด็นดังกล่าวข้างต้นกับกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งต้องอาศัยความรู้จักและคุ้นเคยกับแหล่งข้อมูลให้มากที่สุด ผู้วิจัยจึงได้วางแผนดำเนินการเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและบทความ ได้แก่ บทความเกี่ยวกับกลุ่มแฟนคลับที่เกิดขึ้นในเมืองไทย ข้อมูลประวัติของสโมสรลิเวอร์พูลตลอดจน ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายการสื่อสารของกลุ่มแฟนคลับต่าง ๆ

2. การเก็บข้อมูลโดยการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับได้จัดทำขึ้นมา เพื่อให้เกิดความสนิทสนมกับบุคคลในกลุ่มมากยิ่งขึ้น ในขณะที่เข้าร่วมกิจกรรมนั้นก็ จะทำการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมควบคู่ไปด้วย เพื่อให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของคนในกลุ่ม ในขณะเดียวกันผู้วิจัยก็จะทำการพูดคุย และสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการควบคู่ไปด้วย

3. การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยจะใช้การสัมภาษณ์โดยผสมผสานหลายวิธีเข้าด้วยกัน ทั้งแบบเปิดกว้างไม่จำกัดคำตอบ แบบเจาะลึกในบางกรณี เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ตรงที่สุด โดยผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ ผู้ก่อตั้งกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับคือ คุณศิริชัย สุรจิตศิริรัตน์ หลังจากนั้นก็จะสัมภาษณ์กับกลุ่มสมาชิกคนอื่น ๆ โดยใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสโนว์บอลล์ (Snowball Technique) คือผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์กลุ่มสมาชิกโดยเมื่อผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว ก็จะให้สมาชิกคนดังกล่าวแนะนำสมาชิกคนอื่น ๆ ให้ผู้วิจัยได้ทราบและทำการสัมภาษณ์ต่อไปทำเช่นนี้ต่อไปเรื่อย ๆ จนผู้วิจัยได้ข้อมูลครบตามที่ต้องการ

4. การสังเกตการณ์ผู้วิจัยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมโดยผู้วิจัยจะเข้าร่วมกับกิจกรรมที่ทางลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับได้จัดขึ้นตามแต่โอกาสที่เหมาะสม โดยจะเน้นกิจกรรมสำคัญ ๆ เช่น การเข้าร่วมจัดกิจกรรมการออกกำลังกายของกลุ่มที่จัดขึ้นทุกวันอาทิตย์ที่สนาม ม.พิน 4, การเข้าร่วมกิจกรรมเชียร์กีฬาในศึกวันแดงเดือด เป็นต้น ใช้การจดบันทึกและกล้องถ่ายรูปเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล โดยจะมีการขออนุญาตผ่านทางชมรมลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับก่อน

ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์เชิงลึกในช่วงระหว่างเดือน เมษายน - กรกฎาคม พ.ศ. 2546 ใช้ระยะเวลาประมาณ

4 เดือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจะดำเนินไปพร้อมกับการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำข้อมูลทั้งการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกมาเปรียบเทียบซึ่งกันและกัน เพื่อนำมาวิเคราะห์ในด้านของกระบวนการรวมกลุ่ม, การติดต่อสื่อสารของกลุ่มตลอดจนการวิเคราะห์ในด้านความสัมพันธ์ภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่ม เพื่อให้ให้เห็นภาพรวมของการสื่อสารของกลุ่มลิเวอร์พูลไทย แลนด์แฟนคลับ รวมทั้งการสร้างสัญลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเพื่อแทนความหมายของกลุ่มจนทำให้กลุ่มมีความแตกต่างจากกลุ่มอื่นและก่อให้เกิดอัตลักษณ์ของกลุ่มขึ้นมา

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์(Descriptive Analysis) ประกอบกับแนวคิดทฤษฎีที่นำมาใช้เพื่อชี้ให้เห็นตามประเด็น ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละประเด็นที่ศึกษา ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้เก็บข้อมูลหลายรูปแบบ การวิเคราะห์จึงแบ่งออกเป็น การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และข้อมูลจากการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม โดยเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการแสดงความคิดเห็นทัศนคติที่มีต่อประเด็นต่าง ๆ และข้อมูลที่ได้รับนั้น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์โดยตีความความหมาย รวมทั้งจัดเป็นระบบหมวดหมู่ตามความเกี่ยวข้องของขอบเขตการวิจัย

การวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นที่ศึกษาโดยการนำข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องมารวบรวมเพื่อนำไปสู่ข้อสรุป ซึ่งในแต่ละประเด็นจะต้องตีความ พร้อมทั้งเพื่อตอบคำถามตามปัญหาคำถามวิจัยที่กำหนดไว้ ให้ได้อย่างถูกต้องและชัดเจน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ประกอบกับการสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม ในการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิกแต่ละกลุ่ม ตลอดจนการติดต่อสื่อสารกันภายในกลุ่มและนอกกลุ่ม จากนั้นนำข้อมูลที่ได้นำมาประกอบกับส่วนที่เป็นเอกสารทำการวิเคราะห์เรียบเรียง และได้แบ่งผลการวิจัยเป็น 4 ส่วน คือ .

ส่วนที่ 1 กระบวนการรวมกลุ่มของสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

ส่วนที่ 2 การสื่อสารของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

ส่วนที่ 3 อัตลักษณ์ของสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

ส่วนที่ 4 สัญลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

ส่วนที่ 1 กระบวนการรวมกลุ่มของสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

1.1 การเกิดของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

แฟนฟุตบอลต่างประเทศถือเป็นจุดเริ่มต้นของการรวมกลุ่มจัดตั้งแฟนคลับขึ้นมา เนื่องจากพัฒนาการของฟุตบอลต่างประเทศในสังคมไทยและระบบสื่อมวลชนที่เติบโตขึ้นอย่างมาก ในช่วง พ.ศ. 2509 - 2547 จึงทำให้มีการนำเสนอรายการแข่งขันฟุตบอลโลกและรายการแข่งขันฟุตบอลสโมสรในต่างประเทศต่าง ๆ ของยุโรปเป็นรายการหลักสามารถสร้างความสนใจในกลุ่มผู้รับชมในสังคมไทยอย่างมาก วัฒนธรรมฟุตบอลต่างประเทศจึงสามารถสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไทยและของกลุ่มคนไทยที่ติดตามฟุตบอลต่างประเทศอย่างใกล้ชิด

สื่อมวลชนเป็นตัวผลักดันสำคัญที่ทำให้เกิดคาราฟุตบอลในสังคมนักกีฬาและสังคมทั่วไป เพราะผู้สื่อข่าวกีฬาจะเป็นปัจจัยสำคัญในการยกย่องนักฟุตบอลให้เป็นคาราฟุตบอลได้ เมื่อมีการนำเสนอข่าวสารอย่างต่อเนื่องให้ผู้ชมได้รับรู้ถึง ความสำเร็จของคาราฟุตบอลคนนั้น ไม่ว่าจะ เป็นในเรื่องของการนำเสนอแต่ภาพลักษณ์ดี ๆ ความสามารถที่โดดเด่นในการเล่นฟุตบอล รวมถึงการเป็นแชมป์ของสโมสรในรายการแข่งขันฟุตบอลประเภทต่าง ๆ ทำให้ผู้รับชม

เกิดความชอบและชื่นชม ดังนั้นจึงเกิดการติดตามข่าวต่าง ๆ ของคาราฟูตบอลคนที่ตนเอง ชื่นชอบตลอดมาอย่างต่อเนื่องตัวอย่างเช่น เคนนี่ เดลกลิช นักฟุตบอลของสโมสรลิเวอร์พูลที่ ผู้สื่อข่าวได้นำเสนอถึงความสามารถและได้รับการยกย่องจากสื่อมวลชนอังกฤษในตำแหน่ง “คิง ออฟ เดอะ คีป” หรือราชาแห่งลิเวอร์พูล ว่ามีสไตล์การเล่นที่กดดันคู่แข่งทุกวินาที พร้อมทั้งจะ พังทลายประตูทุกวินาที ถือว่าเป็นสุดยอดของนักเตะในสมัยนั้น (ไทยรัฐ, 22 มิถุนายน 2525 : 14) เช่นเดียวกับผู้สื่อข่าวกีฬาไทยที่ยกย่อง เอียนรัช นักเตะของลิเวอร์พูลอีกยุคหนึ่งว่า “เขาสามารถ เทียบบริศมี เคนนี่ เดลกลิช ยอดนักเตะของลิเวอร์พูลได้อย่างเต็มภาคภูมิใจ เป็นศูนย์หน้าที่แตกต่างกัน จากศูนย์หน้าในอดีตเนื่องจากสามารถยิงประตูได้ทั้งสองเท้า เล่นลูกกลางอากาศได้ดี”(สตาร์ชอคเกอร์, 13 - 20 มกราคม 2526 : 5)

การยกย่องและการนำเสนอของผู้สื่อข่าวทำให้ผู้ชมที่ติดตามข่าวเกิดความชื่นชอบและชื่นชมในตัวนักเตะ จนทำให้ผู้ชื่นชอบรวมตัวสร้างอัตลักษณ์ในความเป็นแฟนของคาราฟูตบอลคน นั้นในเวลาต่อมา อคิสรณ์ พิงยา นักข่าวกีฬาซึ่งเป็นแฟนสโมสรลิเวอร์พูลมาตั้งแต่ประมาณ พ.ศ. 2525 เป็นต้นมาได้กล่าวไว้ว่า “จุดเริ่มต้นน่าจะมาจากการอ่านที่เมื่อก่อนลิเวอร์พูลดังมาก และจะมีข่าวเกี่ยวกับพวกเขาตลอด หนังสือพิมพ์ล้งบ้อย ชื่อนี้มันน่าสนใจดี ชื่อมันฟังมาก ชื่อมันเข้ามาอยู่ในหัวเอง “ลิเวอร์พูล” ชื่อทีมฟังแล้วชอบ ชื่อเรียกง่าย ก็ไม่รู้ว่าจะเล่นดียังไง นักฟุตบอลที่ชอบสมัยนั้นยังไม่มี เพราะอ่านแล้วไม่รู้ว่าใครเก่งไม่เก่ง ใช้จินตนาการอ่านจากหนังสือบรรยายได้ดีมาก แปลได้ดีมาก ทำให้เรามีความรู้สึกดี คิดตรงนั้นมา ทำให้ติดตามอ่าน มีความรู้สึกพิเศษกับทีมนี้เพราะเมื่อก่อนไม่ค่อยมีการถ่ายทอดสด พอมีการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์เข้ามา ได้ดูภาพ ก็รู้ว่าเก่งจริงชอบทุกอย่าง” (อ้างใน เนตรนภา ประกอบกิจ, 2545 : 240)

ผู้สื่อข่าวกีฬาในเครือสยามสปอร์ตอีกคนซึ่งมีนามปากกาว่า “เด็กบางจาก” ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า “อาจเป็นเพราะส่วนใหญ่ผมได้ชมการเล่นของหงส์แดงมากเป็นพิเศษ มันคงเป็นการซึมซับทุกครั้ง ผมได้เห็นการทำงานของเครื่องจักรที่ไหลลื่นแต่เต็มเปี่ยมได้ด้วยพลาคุณภาพในยุคของ บาร์นส์, เบียร์ดสลีย์, เอียน รัช, ช่วงเป็นยุคที่น่าทึ่งที่สุด.....นับจากวันนั้นผมไม่ลังเลที่จะชี้ว่านี่แหละคือทีมที่เราต้องเชียร์ นี่แหละ เดอะ คีป” (Liverpool in Thailand เด็ก บางจาก, 2544 : 20)

คำกล่าวข้างต้นแสดงข้อมูลที่ชัดเจนถึงบทบาทและความสำคัญของการพัฒนาการของแฟนบอลต่างประเทศในสังคมไทย ว่ามาจากปัจจัยและอิทธิพลของระบบสื่อมวลชนทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์และการแพร่ภาพทางโทรทัศน์ อิทธิพลของสื่อมวลชนทำให้เกิดกลุ่มแฟนบอลต่างประเทศขึ้นและสื่อมวลชนก็ปลูกฝังวัฒนธรรมการชื่นชมคาราฟูตบอลขึ้นเช่นกัน เช่นเดียวกับ

ความสำเร็จของการปลูกฝังฟุตบอลทีมลิเวอร์พูลที่ผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ รวมทั้งการเผยแพร่ภาพการแข่งขันในรายการโทรทัศน์ส่งผลให้การเติบโตของแฟนบอลสโมสรลิเวอร์พูลในสังคมไทยขยายตัวมากขึ้น ตามความสำเร็จของสโมสรและคาราฟุตบอลของสโมสรในช่วงเวลานั้น ๆ ฉะนั้นเมื่อผู้ที่เข้าชมได้ติดตามข่าวสารอย่างต่อเนื่องจากการนำเสนอของสื่อมวลชนในช่วงเวลานั้น ก็จะทำให้ผู้ที่ติดตามเกิดความชื่นชอบจนเป็นแฟนบอลต่อนักเตะคนนั้นในเวลาต่อมา

ปรากฏการณ์การหลงใหลหรือคลั่งไคล้คาราฟุตบอลที่เป็นระดับซูเปอร์สตาร์ของสโมสรลิเวอร์พูลเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่ทำให้บรรดากลุ่มคนที่เราเรียกกันว่า “แฟนบอล” เริ่มติดตามการเล่นของคาราฟุตบอลที่ตนเองชื่นชอบ เมื่อมีการติดตามชมการแข่งขันของคาราฟุตบอลที่ตนเองชื่นชอบอยู่บ่อยครั้งมาก ๆ เข้า การติดตามการชมฟุตบอลจึงขยายไปสู่การชมสโมสรฟุตบอลที่คาราฟุตบอลของตนเองสังกัดอยู่ ปรากฏการณ์ดังกล่าวจึงได้นำไปสู่การรวมตัวของแฟนบอลกลุ่มที่รักและชื่นชอบคาราฟุตบอลและสโมสรลิเวอร์พูลประเภทชิมชาบเข้าไปในสายเลือดเหมือนกัน ได้มีการรวมตัวกันจัดตั้ง “แฟนคลับ” ขึ้นมาอย่างจริงจัง เพื่อที่จะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนสนทนาและมีกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน

กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเกิดขึ้นมาได้จากการรวมตัวของแฟน ๆ ที่ชื่นชอบหลงใหล คลั่งไคล้ต่อสโมสรลิเวอร์พูล โดยส่วนใหญ่จะมีการรวมกลุ่มกันเชียร์บอลเมื่อมีการถ่ายทอดสดการแข่งขันฟุตบอลของสโมสรลิเวอร์พูลตามบ้านเพื่อนหรือตามร้านอาหาร จากความสัมพันธ์ของแฟนบอลที่ทุกคนมีต่อสโมสรลิเวอร์พูลได้แปรเปลี่ยนมาเป็นแฟนคลับขึ้น โดยมีการจัดตั้งขึ้นเป็นชมรมโดยใช้ชื่อว่า “ลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ” ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 ประธานชมรมคือ คุณศิริชัย สุรจิตศิริตัน โดยในระยะแรกเริ่มต้นมีสมาชิกเพียง 20 - 30 คน ต่อมาสมาชิกก็ได้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ หลังจากที่ชมรมเป็นที่รู้จักโดยผ่านสื่อ หรือการไปออกเกมส์โชว์ต่าง ๆ จนทำให้ปัจจุบันมีสมาชิกเพิ่มขึ้นประมาณ 1,000 คน ซึ่งสมาชิกที่อายุน้อยที่สุดคือ 5 ปี และสมาชิกที่อายุมากที่สุดประมาณ 60 ปี

ในการก่อตั้งชมรมมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางการรวมตัวของผู้ที่รักและชื่นชอบต่อสโมสรลิเวอร์พูลทั้งชายและหญิง โดยมีการติดต่อสื่อสารกันภายในกลุ่มและนอกกลุ่ม, มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น, ข้อมูลข่าวสารตลอดจนทัศนคติต่าง ๆ ที่มีต่อนักเตะและต่อทีมสโมสรลิเวอร์พูล รวมถึงการได้ทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อสร้างความสนิทสนมในกลุ่มยิ่งขึ้น

การเกิดและการรวมกลุ่มของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ เกิดขึ้นมาได้เนื่องจากความต้องการของสมาชิกแต่ละคนที่ต้องการเข้าร่วมกลุ่มที่มีความแตกต่างกันไป แต่สิ่งหนึ่งที่มีความเป็นกลางร่วมกันคือ “ปฏิสัมพันธ์” ซึ่งถือได้ว่าเป็นธรรมชาติของมนุษย์ ที่มีความต้องการการติดต่อสื่อสารอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นปัจจัยที่เกิดจากความต้องการของมนุษย์ที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารประกอบไปด้วย 4 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยด้านสังคม

สมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับต้องการที่จะเข้าสังคมคือ เมื่อทราบว่าลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับได้ก่อตั้งแฟนคลับของคนทีรักสโมสรลิเวอร์พูลขึ้นมา ดังนั้นเมื่อตนเองก็เป็นหนึ่งในคนที่ชื่นชอบลิเวอร์พูลเช่นกัน จึงมีความต้องการที่จะเข้าร่วมกลุ่มเพื่อต้องการเพื่อนที่รักในสโมสรลิเวอร์พูลเหมือนกัน ต้องการพึ่งพาอาศัยและต้องการช่วยทำงานในกลุ่ม

เมื่อผู้วิจัยสอบถามสมาชิกของกลุ่มถึงสาเหตุที่เข้าร่วมกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับสมาชิกหลายคนให้เหตุผลว่า

“รู้ข่าวจากหนังสือสารชอคเกอร์ของบิกี้⁴ ว่ามีชมรมลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเกิดขึ้น และก็มีการเล่นฟุตบอลทุกวันอาทิตย์ที่วัดมณฑกฤษณ์ตรีาราม พี่ก็เลยไปที่วัดมณฑกฤษณ์ เพื่อที่จะเข้าร่วมกลุ่มต้องการเข้าสังคม เพราะมันเป็นการรวมกลุ่มของทีมที่เรารักมาก ซึ่งพี่ไม่คิดว่าจะมีคนที่ชื่นชอบทีมลิเวอร์พูลเหมือนกับเราและมีการรวมกลุ่มกันขึ้นมา” (ยุทธพงษ์ มูลขุนทด, 16 พฤษภาคม 2546)

“พี่รู้ว่าเรามีการจัดตั้งแฟนคลับของลิเวอร์พูลมาได้ระยะหนึ่งแล้ว แต่พี่เพิ่งมาเป็นสมาชิกตอนลิเวอร์พูลมาเมืองไทยเมื่อ วันที่ 19 กรกฎาคม เพราะพี่ไม่อยากจะแค่ชอบอยู่เฉย ๆ แต่อยากที่จะเข้าร่วมกลุ่มเพื่อจะได้ช่วยกลุ่มทำงานและจะได้รู้จักเพื่อน ๆ ที่ชอบลิเวอร์พูลมากขึ้น” (นเรศ แสงจันทร์, 16 กรกฎาคม 2546)

⁴ บิกี้ คือ นามปากกาของคุณ สาธิต กรีกุล ผู้สื่อข่าวหนังสือพิมพ์สารชอคเกอร์ เขียนคอลัมน์วิจารณ์ฟุตบอลต่างประเทศ โดยใช้ชื่อนามปากกาว่า “บิกี้” ซึ่งทางคุณสาธิต จะมีพื้นที่ให้บรรดาชมรมแฟนคลับฟุตบอลประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ของชมรมเพื่อแจ้งให้กับสมาชิกในชมรมได้รับรู้โดยส่วนใหญ่บรรดาสมาชิกของแฟนคลับจะรับรู้ถึงการประชาสัมพันธ์ครั้งนี้

“ผมเป็นสมาชิกได้ 6 ปีแล้วครับ ตั้งแต่แรกๆเลย ช่วยที่เขาทำงานตลอดไม่ว่าจะเรื่องการจัดงานเล่นฟุตบอลหรืองานการกุศลบริจาคของตามสถานที่ต่าง ๆ ผมจะอาสาช่วยเพราะเวลาเราทำงานเราจะไปในนามกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับมันก็เหมือนเป็นหน้าเป็นตาของแฟนสโมสรลิเวอร์พูล ผมชอบและก็เต็มใจที่ได้ทำมันรู้สึกว่าได้ทำในสิ่งที่ดีและได้ทำให้กับกลุ่ม” (อดิเรก อาจหาญ, 16 กรกฎาคม 2546)

2. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ

กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับถือเป็นกลุ่มที่ใหญ่มาก ดังนั้นสมาชิกแต่ละคนที่เข้ามาอยู่ในกลุ่มจึงมีความต้องการที่แตกต่างกัน ถึงแม้ความต้องการของกลุ่มที่มาอยู่ร่วมกันไม่ได้เกี่ยวข้องกับการเล่นการพนันขั้นค่อ แต่สำหรับสมาชิกกลุ่มย่อย ๆ ที่ไม่สามารถควบคุมได้ก็มีการเล่นการพนันร่วมกัน แต่อาจจะไม่แสดงตัวมากนักเพราะเมื่อผู้วิจัยได้มีการสอบถามและสัมภาษณ์ถึงเรื่องของการเล่นการพนันของสมาชิกในกลุ่มลิเวอร์พูลฯ ทางกลุ่มได้บอกกล่าวว่าจะทางชมรมจะไม่ให้มีการเล่นพนันเด็ดขาด เมื่อเวลาที่มีการรวมกลุ่มกันเชียร์บอล แต่ในขณะที่อยู่ข้างนอกทางกลุ่มก็ไม่สามารถห้ามได้ดังคำกล่าวของคุณบุญชัยว่า

“พี่จะพยายามบอกเพื่อน ๆ น้อง ๆ ในกลุ่มตลอดว่าเรารวมกลุ่มกันขึ้นมา เพื่อต้องการเป็นศูนย์กลางของเหล่าแฟน ๆ สโมสรลิเวอร์พูลที่ต้องการติดต่อสื่อสารหรือทำงานร่วมกัน ไม่ใช่รวมกลุ่มเพื่อเล่นพนันหรือแทงบอล เพราะฉะนั้นเวลารวมกลุ่มกันขอร้องอย่าเอาเรื่องพนันเข้ามาในกลุ่มเพราะสมาชิกในกลุ่มบางคนก็ยังคงเด็ก ๆ ทั้งนั้น น้อง ๆ ที่เป็นสมาชิกเขาก็รับรู้และเชื่อนะครับ แต่ถ้าเวลาเขาอยู่ข้างนอกเขาอาจจะเล่นกันมาก่อนตั้งแต่ออกจากบ้านหรือเปล่า พี่ก็ไม่สามารถรู้ได้เพราะเราจะไปบังคับให้เขามาเชื่อเราก็ไม่ได้เพราะมันเป็นสิทธิของแต่ละคน” (บุญชัย มงคลรัตนกร, 13 กรกฎาคม 2546)

จากการสังเกตการณ์ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า การเล่นพนันบอลของสมาชิกบางคนโดยส่วนใหญ่จะเป็นการพนันที่ให้ความรู้สึกเมามันหรือเพิ่มความเร้าใจในการเชียร์ในแต่ละครั้งหรือต้องการจะกระดุนหรือลุ้นให้รู้สึกถึงความตื่นเต้นมากขึ้น โดยเรื่องของการแทงบอลอาจเป็นความรู้สึกของสมาชิกบางคนที่มีความซับซ้อนซ่อนอยู่ในจิตใจ ซึ่งผู้วิจัยสังเกตได้จากการที่ผู้วิจัยได้เข้าไปคลุกคลีพบว่า สมาชิกบางคนถือหนังสือพิมพ์ “สปอร์ตพูล” และ “เจาะเกมส์” เพราะจากการศึกษาและค้นคว้าผู้วิจัยได้ทราบว่าหนังสือพิมพ์ดังกล่าวจะเป็นหนังสือพิมพ์กีฬาที่เนื้อความข้างในมีเรื่องเกี่ยวกับการบอกราคาต่อรองของทีมฟุตบอลที่จะมีการแข่งขันขึ้นในแต่ละนัดรวมถึงนานา

ทักษะในการแสดงความคิดเห็นของคอตัมนิสต์บางคนว่า ทีมไหนน่าจะชนะหรือเสมอในราคาต่อรองเท่าไรและควรที่จะแทงทีมไหนมากกว่ากัน ดังนั้นผู้วิจัยสันนิษฐานว่าผู้ที่ซื้อหนังสือเล่มดังกล่าวมาอ่าน ก็อาจมีความต้องการที่มุ่งหวังที่จะทราบรายละเอียดตรงนี้เพื่อศึกษาข้อมูลของทีมที่ตนเองต้องการจะแทงบอล ซึ่งความต้องการด้านนี้ก็เพื่อที่จะมีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกันคือเล่นการพนันในทีมที่ขึ้นชอบเหมือนกัน เพราะสามารถช่วยเพิ่มความมั่นใจให้กับตัวเองเมื่อต้องการเล่นพนันด้วยกันและทำร่วมกันเป็นกลุ่ม

ภาพที่ 6

แผนภาพแสดงราคาต่อรองฟุตบอลในหนังสือพิมพ์ “สปอร์ตพูล” และ “เจาะเกมส์”

สปอร์ตพูล
สยามกีฬา

อัตราต่อรอง
ฟุตบอลต่างประเทศ

ฟุตบอลพรีเมียร์ลีก

ปอร์ทสมิธ - แมนเชสเตอร์	แมนฯ ยูไนเต็ด	แมนฯ ยูไนเต็ดครึ่งควบลูกบอล 10-9
แบล็คเบิร์น - เชสเตอร์	แบล็คเบิร์นครึ่งควบลูกบอล 10-9	
โบตัน - สเปอร์ส	โบตันครึ่งควบลูกบอล 8.5	
ชาร์ลตัน - เบอร์มิงแฮม	ชาร์ลตันครึ่งควบลูกบอล 9.25	
เชลซี - เอฟเวอร์ตัน	เชลซีครึ่งควบลูกบอล 8.75	
ลิเวอร์พูล - ฟูลัม	ลิเวอร์พูลครึ่งควบลูกบอล	
แมนฯ ซิตี้ - แอสตันวิลลา	แมนฯ ซิตี้ครึ่งควบลูกบอล 9.5	
เวสต์แฮม - มิดเดิลส์เบรอ	มิดเดิลส์เบรอครึ่งควบลูกบอล 8.5	

เจาะเกมส์

พรีเมียร์ลีก

ปอร์ทสมิธ	แมนฯ ยูไนเต็ด	แมนฯ ยูไนเต็ดครึ่งควบลูกบอล 10-9
แบล็คเบิร์น	เชสเตอร์	แบล็คเบิร์นครึ่งควบลูกบอล 10-9
โบตัน	สเปอร์ส	โบตันครึ่งควบลูกบอล 8.5
ชาร์ลตัน	เบอร์มิงแฮม	ชาร์ลตันครึ่งควบลูกบอล 9.25
เชลซี	เอฟเวอร์ตัน	เชลซีครึ่งควบลูกบอล 10-9
ลิเวอร์พูล	ฟูลัม	ลิเวอร์พูลครึ่งควบลูกบอล
แมนฯ ซิตี้	แอสตันวิลลา	แมนฯ ซิตี้ครึ่งควบลูกบอล
เวสต์แฮม	มิดเดิลส์เบรอ	มิดเดิลส์เบรอครึ่งควบลูกบอล 8.5

3. ปัจจัยด้านเทคโนโลยี

การติดต่อสื่อสารของกลุ่มมีการนำสื่อด้านเทคโนโลยีมาเกี่ยวข้อง เนื่องจากการพัฒนาของสังคมในยุคนี้ที่อินเทอร์เน็ตมีส่วนเกี่ยวข้องในการติดต่อสื่อสารของกลุ่มวัยรุ่นอย่างมาก เช่นเดียวกับกลุ่มลิวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับที่นำการติดต่อสื่อสารทางอินเทอร์เน็ตผ่านเว็บไซต์มาเป็นตัวกลางในการสื่อสารระหว่างกลุ่ม และใช้เป็นสื่อในการสมัครสมาชิกซึ่งถือทำให้ความสะดวกสบายสำหรับผู้สนใจเพียงแค่นำมาในเว็บไซต์แล้วคลิกที่ข้อความว่า “สมัครสมาชิก” แค่นี้ก็สามารถสมัครได้ซึ่งถือได้ว่าการเป็นสมาชิกรุ่นนั้นไม่ลำบากยากเย็นอะไร ดังเช่น ภิญโย คีสม กล่าวว่

“ผมสมัครเป็นสมาชิกทางเว็บไซต์ เพราะผมรู้ว่าไม่มีโอกาสได้ไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ชมรมจัดขึ้นเพราะบ้านอยู่ไกล แต่ผมชอบทีมลิวอร์พูลและอยากพูดคุยกับเพื่อนที่ชอบลิวอร์พูลเหมือนกัน” (ภิญโย คีสม, 16 กรกฎาคม 2546)

“ชอบลิวอร์พูลมานานแล้วค่ะ ตั้งแต่ฟลาวเลอร์ครั้งแรก ๆ ตอนนั้นเขาเล่นเก่งมาก พี่ก็เลยตัดสินใจสมัครเป็นสมาชิก ส่วนใหญ่จะคุยกับเพื่อนในกลุ่มทางโทรศัพท์กับเว็บไซต์มากกว่า ถ้าอยากูรู้เรื่องราวของชมรมว่ามีกิจกรรมอะไรแล้วบ้างก็จะเข้าไปดูในเว็บ หรือไม่ก็เข้าไปแสดงความความคิดเห็นต่าง ๆ” (สุวิจิต สมกิตเจริญ, 1 มิถุนายน 2546)

การติดต่อสื่อสารของกลุ่มลิวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับได้นำการติดต่อสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต ผ่านเว็บไซต์มาเป็นตัวกลางในการสื่อสารระหว่างกลุ่ม ดังนั้นเมื่อสมาชิกบางคนที่ไม่สะดวกในการพบปะกันแต่นิยมในการเล่นอินเทอร์เน็ต ความต้องการด้านนี้จึงเป็นความต้องการของสมาชิกบางคนที่ต้องการพูดคุยและติดต่อสื่อสารกับสมาชิกในกลุ่มที่รักในลิวอร์พูลเหมือนกัน ต้องการพูดคุยเกี่ยวกับระดับความสามารถของนักเตะลิวอร์พูลในแต่ละนัดว่าใครเล่นเป็นอย่างไร รวมถึงการวิจารณ์ผลการแข่งขันของทีมสโมสร ประกอบกับใช้สื่อสารถามถึงทุกข์สุขของสมาชิกที่ติดต่อกันปรึกษาหารือกันนอกเหนือจากเรื่องของลิวอร์พูล ซึ่งเทคโนโลยีสมัยใหม่ย่อมจะมีผลในการติดต่อสัมพันธ์ทางสังคมอย่างมากและจะช่วยให้การติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มสะดวกขึ้นช่วยในการให้ข้อมูลข่าวสารเร็วขึ้น สำหรับการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมในแต่ละครั้งที่ทางกลุ่มลิวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับได้มีการจัดขึ้น ดังนั้นจึงถือได้ว่าสื่อเทคโนโลยีถือเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นตัวเร่งทำให้เกิดการรวมกลุ่มได้

4. ปัจจัยด้านจิตวิทยา

ปัจจัยด้านนี้ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการรวมกลุ่มเพราะความต้องการของสมาชิกส่วนมากก็เพื่อต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ต้องการการยอมรับของกลุ่ม ซึ่งความต้องการเหล่านี้มาจากหลายสาเหตุ โดยส่วนใหญ่มาจากการรวมกลุ่มที่มองในแง่ของจิตวิทยาเกิดจากสาเหตุการจูงใจเช่น

- ความชอบพอเป็นส่วนตัวกับสมาชิก คือมีเพื่อนที่เป็นสมาชิกอยู่แล้วชักจูงให้เข้ากลุ่มด้วย
- ความพอใจในกิจกรรมของกลุ่มไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมเตะฟุตบอล, กิจกรรมการทำบุญ, หรือกิจกรรมการเชียร์ฟุตบอลในศึกวันแดงเดือด ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้สามารถให้ความสนุกสนานและความพึงพอใจอย่างที่สมาชิกต้องการ
- ความพอใจที่จะมีส่วนร่วมหรือมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่ม

สุภารัตน์ ชางคำ ซึ่งเป็นสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ได้กล่าวไว้ว่า “พี่ชอบลิเวอร์พูลมาก ชื่นชอบมาประมาณ 10 ปีที่แล้วและก็เป็นทีมแรกที่เชียร์และก็จะเชียร์คนเดียว ดังนั้นเมื่อทราบข่าวว่ามีการก่อตั้งแฟนคลับของสโมสรลิเวอร์พูลขึ้น พี่ก็ไม่รีรอรีบมาสมัครเป็นสมาชิก เพราะพี่อยากเป็นส่วนหนึ่งของชมรมอยากรู้จักคนที่รักลิเวอร์พูลเหมือนกัน” (สุภารัตน์ ชางคำ, 13 เมษายน 2546)

“เหตุผลที่ทำให้ผมตัดสินใจเข้าแฟนคลับก็เพราะว่าการเป็นสมาชิกของแฟนคลับทำให้ผมไม่ต้องนั่งดูลิเวอร์พูลคนเดียวต่อไป” (ณัฐพล หิริธาดา, 17 มิถุนายน 2546)

สมาชิกส่วนหนึ่งให้ความเห็นในทำนองเดียวกันว่า “ได้รับการชักชวนจากเพื่อนสมาชิกที่อยู่ก่อนแล้ว” แต่ความต้องการที่จะร่วมกลุ่มก็ยังอยู่บนความชอบทีมลิเวอร์พูลเป็นพื้นฐานและเล็งเห็นว่าถ้าเข้าร่วมกลุ่มอาจจะช่วยเหลือกลุ่มได้บ้างประกอบกับได้พบกับเพื่อน ๆ กลุ่มลิเวอร์พูลที่มีความชอบเหมือนกัน ดังที่คุณบุญชัย มงคลรัตนกร เล่าให้ฟังว่า “ผมทราบอยู่ก่อนแล้วว่ามีชมรมนี้เกิดขึ้น แต่ไม่ได้เป็นสมาชิก โดยส่วนตัวผมชอบ สโมสรลิเวอร์พูลอยู่แล้ว ชอบมาตั้งแต่ ม. 2 พอได้รู้จักกับคุณชัย ที่เป็นประธานชมรมเลยชักชวนให้มาเล่นฟุตบอล ซึ่งถือได้ว่าเป็นกิจกรรมหนึ่งของชมรมที่ได้ทำอยู่เป็นประจำ ผมสนใจกิจกรรมตัวนี้ผมก็เลยมาสมัคร เพราะผมมองว่าชมรมนี้สร้างสรรค์ดี ชวนเด็ก ๆ มาออกกำลังกาย” (สัมภาษณ์, แหล่งเดิม)

ลักษณะความต้องการทางจิตวิทยา คือความต้องการที่จะผูกพันอยู่กับบุคคลอื่น ๆ ซึ่งสมาชิกที่มีความต้องการประเภทนี้จะเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มได้ง่าย คือ ต้องการที่จะหลุดพ้นจากสภาพการเป็นอยู่อย่างโดดเดี่ยว และจากผลการวิจัยสมาชิกส่วนใหญ่มีความต้องการทางด้านจิตวิทยา คือต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของแฟนคลับลิเวอร์พูล, ต้องการที่จะเชียร์ฟุตบอลเป็นกลุ่ม, ต้องการการยอมรับจากกลุ่ม, ต้องการที่จะทำงานให้กับชมรมและทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่ม, และต้องการเล่นกีฬาซึ่งความต้องการพื้นฐานของสมาชิกทุกคนจะต้องชอบสโมสรลิเวอร์พูลเป็นสำคัญ

การรวมกลุ่มของสมาชิกกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับนั้นเกิดขึ้นมาจากความต้องการของแฟนบอลที่ชื่นชอบต่อสโมสรลิเวอร์พูลเป็นหลัก ทุกคนที่มาเป็นแฟนคลับเรียกได้ว่า "ไม่รู้จักมักคุ้นกันมาก่อนเลยแม้แต่น้อย" ทุกคนเดินทางมาด้วยความรักที่มีต่อสโมสรลิเวอร์พูลอย่างแท้จริงก็ว่าได้ ซึ่งความต้องการของแต่ละบุคคลจะมีความต้องการที่เหมือนกันก็คือ ต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของแฟนคลับสโมสรลิเวอร์พูลซึ่งเป็นสิ่งที่พวกเขาชื่นชอบหลงใหลและคลั่งไคล้, ต้องการที่จะเชียร์กีฬาไปกับกลุ่ม, ต้องการที่จะทำงานให้กับชมรมและต้องการที่จะเล่นกีฬา โดยสมาชิกทุกคนที่ได้เข้าร่วมกลุ่มทุกคนจะรับรู้ความเป็นพวกเดียวกัน จะมีความจงรักภักดีต่อสิ่งที่พวกเขารักและจะไม่ทอดทิ้งในสิ่งที่รัก ไม่ว่าจะสโมสรลิเวอร์พูลจะประสบความสำเร็จหรือกำลังตกต่ำแย่แค่ไหน ผลการแข่งขันในแต่ละนัดที่สโมสรลิเวอร์พูลได้ทำการแข่งขันจะออกมาในรูปแบบใด ทุกคนก็ยังรักและศรัทธาในตัวนักเตะตลอด สมาชิกทุกคนพร้อมที่จะร่วมทุกข์เมื่อผลการแข่งขันแพ้และพร้อมที่จะร่วมสุขเมื่อผลการแข่งขันชนะ เขาจะเดินไปพร้อม ๆ กันเพราะเมื่อทุกคนได้มาเป็นแฟนบอลหรือเป็นแฟนคลับของสโมสรลิเวอร์พูลแล้วทุกคนก็จะไม่มีทางที่จะเปลี่ยนแปลงหรือเปลี่ยนใจเลิกเล่นกับบทเพลงของสโมสรลิเวอร์พูลที่ว่า "You'll never walk alone" คุณจะไม่มีวันเดินเดียวดาย ทุกคนจะมีความรักและภักดีต่อสโมสร ดังเช่นคำกล่าวของแฟนบอลที่ชื่นชอบสโมสรลิเวอร์พูล คุณอดิสรณ์ พึ่งยา (ผู้สื่อข่าวกีฬา)

“ผมไม่เคยเปลี่ยนความนิยมที่มีต่อลิเวอร์พูล เหมือนรักแล้วรักเลย ยาวเลย เราผูกพันมันเป็นพัฒนาการที่เริ่มจากจุดเล็ก ๆ แล้วก็ซึมเข้ามา มันผูกพันและต้องติดตามเรื่องของเขาไปตลอด ไม่ว่าเขาจะทำอะไรที่ไหน” (อ้างใน เนตรนภา ประกอบกิจ, 2545 : 240)

“วันไหนที่หงส์แดงมีชัย ผมรู้สึกกระฉับกระเฉงมีความสุขอย่างบอกไม่ถูก แต่ถ้าวันไหนหงส์แดงปึกหัก เชื่อไหมว่าผมกินข้าวไม่ลง คงเป็นเพราะเลือดหงส์มันเข้าสายเลือดผมแล้วมั้ง” (กิติกร คำโบ, 13 กรกฎาคม 2546)

บทสัมภาษณ์ของคุณศิษฐา จำปาแขกแกนนำของชมรมลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับได้กล่าวไว้ว่า “แฟนบอลสโมสรแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ด ที่มีมากในปัจจุบันเนื่องมาจากเป็นสมัยนิยม และจากการที่เด็กรุ่นใหม่เห็นถึงความสำเร็จของสโมสรแมนยูฯ บ่อยครั้ง แต่ก่อนทศวรรษ 90 แฟนสโมสรลิเวอร์พูลมีจำนวนมาก หรือเป็นคนรุ่นแรก ๆ ที่ติดตามสโมสรมานาน โดยคนทั่วไปไม่มีวันรู้หรือรู้ว่าโลกของเรา (แฟนคลับลิเวอร์พูล) เป็นอย่างไร ก็หากเราชอบลิเวอร์พูลก็เป็นแฟนพันธุ์แท้กันไปเลย และเราไม่เคยน้อยเนื้อต่ำใจ แม้ว่าทีมจะตกต่ำไปแค่ไหน ผมอยากจะทำบอกทุก ๆ คนว่าให้กลับไปศึกษาถึงอดีตของสโมสรลิเวอร์พูลก็จะเข้าใจถึงความยิ่งใหญ่” (ศิษฐา จำปาแขก, 16 พฤษภาคม 2546) ความจงรักภักดีที่มีต่อสโมสรได้เป็นที่มาของคำว่า “แฟนพันธุ์แท้” เป็นคำที่ใช้เรียกผู้ที่เป็นแฟนบอลของสโมสรและมีความผูกพันกับสโมสรอย่างแท้จริงไม่เคยเปลี่ยนความนิยมที่มีต่อสโมสร แม้ว่าผลงานของสโมสรจะเป็นอย่างไรก็ยังคงชื่นชอบต่อไป

การรวมกลุ่มกันของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับนั้นสามารถมองเห็นถึงลักษณะสมาชิกของผู้ชายและผู้หญิงที่แตกต่างกันคือผู้ชายจะเป็นลักษณะของการชื่นชอบเป็นกลุ่มและมีความต่อเนื่อง โดยส่วนใหญ่จะชอบเล่นกีฬาเป็นทุนเดิมอยู่แล้วและชื่นชอบในเรื่องของการเล่นกีฬาฟุตบอลโดยตรง สนใจข้อมูลข่าวสารการเล่นฟุตบอลของคาราฟุตบอลที่ตนเองชื่นชอบซึ่งจะแตกต่างไปจากแฟนคลับที่เป็นผู้หญิงที่จะคลั่งไคล้คาราฟุตบอลในเรื่องของรูปร่างหน้าตา บุคลิกภาพพร้อม ๆ กับการสามารถในการเล่นฟุตบอล ซึ่งเป็นภาพลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นโดยสื่อมวลชนทั้งของไทยและของต่างประเทศ แม้ว่าแฟนบอลที่เป็นผู้หญิงส่วนใหญ่จะชื่นชอบในภาพลักษณ์ของนักฟุตบอลแต่ความชื่นชอบในภาพลักษณ์ของนักฟุตบอลก็เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้แฟนบอลที่เป็นผู้หญิงบางคนพัฒนามาเป็นแฟนสโมสรด้วยจนกลายมาเป็นแฟนคลับในเวลาต่อมา

การรวมกลุ่มทำให้มีการพบปะสังสรรค์กันภายในกลุ่ม, มีการติดต่อสื่อสารกัน, มีการทำกิจกรรมร่วมกันซึ่งถือได้ว่าสมาชิกแต่ละคนที่เข้าร่วมกิจกรรมนั้นจะมีความรักใคร่กัน สมัคสามัคคีกัน รู้จักเอื้ออารีต่อกันและรู้จักแพ้รู้จักชนะ ซึ่งผลของความสำเร็จในแต่ละครั้งของการทำงานร่วมกันของสมาชิกนั้น จะทำให้สมาชิกแต่ละคนเกิดความรู้สึกถึงความสำเร็จในการดำเนินงานร่วมกัน ซึ่งนับเป็นความรู้สึกอย่างหนึ่งที่ถือได้ว่าเป็นที่มาแห่งความพอใจอันเป็นตัวการสำคัญที่จะช่วยให้ได้มาของการทำงานที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

1.2 กิจกรรมของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

กิจกรรมหลักของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์ที่จัดทำขึ้นอยู่เป็นประจำ คือ

1. การเล่นเกมกีฬาฟุตบอล เนื่องจากทางชมรมต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งในการส่งเสริมด้านกีฬา อยากรให้สมาชิกทุกคนที่รักในการออกกำลังกายได้มาเล่นฟุตบอลดีกว่าจะไปยุ่งกับยาเสพติดซึ่งจะมีการเล่นเกมกีฬาฟุตบอลประจำทุกวันอาทิตย์คือ

- สำหรับสมาชิกผู้ชาย จะมาซ้อมฟุตบอลกันที่ สนาม ม.พัน 4 (สนามกองพันทหารม้าที่ 4 รักษาพระองค์) ตั้งแต่เวลา 10.00 - 12.00 น.

- สำหรับสมาชิกผู้หญิง จะมาซ้อมฟุตบอลกันที่สนาม โรงเรียนมัธยมวัดมกุฎกษัตริยาราม ตั้งแต่เวลา 9.00 - 12.00 น.

ถึงแม้กิจกรรมของชมรมในปัจจุบันจะเกี่ยวกับการเล่นฟุตบอลแต่ลักษณะของกิจกรรมนั้นช่วยเสริมสร้างความสนิทสนมคุ้นเคย ซึ่งเป็นแรงจูงใจให้สมาชิกมีส่วนร่วมในการสร้างสังคมของตัวเองโดยทางคุณสุรเชษฐ์แสดงความคิดเห็นว่า “เราเปิดชมรมมาไม่ได้หมายความว่าเตะบอลเป็นหลัก เพราะถ้าหากมองย้อนกลับไปคือเราต้องการรวมคนที่เชียร์ลิเวอร์พูล โดยมีการเตะฟุตบอลเพื่อเป็นกิจกรรมเสริมให้กับสมาชิกในชมรมว่า ทุกวันอาทิตย์มาเจอกัน เล่นฟุตบอลด้วยกันก็เพื่อต้องการสร้างความคุ้นเคยและสร้างความสนิทสนมกันภายในกลุ่ม ซึ่งตอนหลังก็เป็นกิจกรรมที่ทางชมรมร่วมกันทำอยู่เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง จนกลายมาเป็นกิจกรรมหลักที่ทำกันมาจนถึงปัจจุบัน” (สุรเชษฐ์ หลักดี, 1 มิถุนายน 2546)

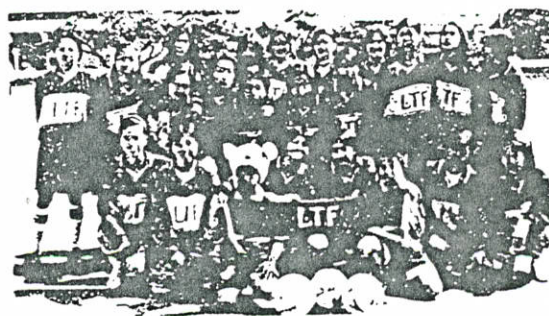
ภาพที่ 7

แผนภาพแสดงนักฟุตบอลทีมชายและทีมหญิงของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

ทีมชาย

ทีมหญิง

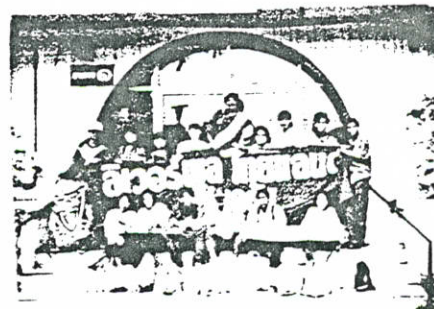
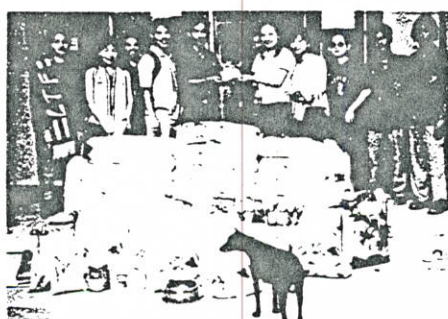
2. กิจกรรมสาธารณะประโยชน์ ทางชมรมมีการจัดกิจกรรมเพื่อการกุศลอยู่เป็นประจำ ซึ่งกิจกรรมแต่ละอย่างที่จัดขึ้นก็แล้วแต่โอกาสและวันเวลาที่เหมาะสมและความสะดวก โดยทางกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับมีการติดต่อกับองค์กรภายนอกอยู่ตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการทำบุญบริจาคสิ่งของ, การมอบอุปกรณ์การศึกษาและอุปกรณ์การศึกษาให้กับน้อง ๆ ที่ขาดแคลน ในต่างจังหวัด รวมไปถึงการเลี้ยงอาหารกลางวันให้กับน้อง ๆ ที่บ้านราชวิถีเป็นต้น ซึ่งกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ที่จัดขึ้นนั้นก็จะมีประมาณปีละ 2 - 3 ครั้ง

“พี่จะไปทำบุญเลี้ยงอาหารกลางวันให้กับน้อง ๆ ที่บ้านราชวิถีตลอด ที่เราเลือกไปที่นี่ เพราะเราไปกันประจำและเรารู้จักกับพี่ ๆ ที่ทำงานเป็นผู้ดูแลอยู่ที่นั่น มันรู้สึกดีนะเวลาเห็นน้อง ๆ เพราะเขาจะดีใจมากเวลาเห็นพวกเราไปเยี่ยม เพราะกลุ่มเราจะมีเกมสนุก ๆ ไปเล่นกับน้องตลอด” (บุญชัย มงคลรัตนกร, 18 พฤษภาคม 2546)

“พี่เคยไปบริจาคเลือดกับชมรมรู้สึกดีมาก ๆ มันเหมือนกับว่าเราได้ทำประโยชน์เพื่อสังคมได้ช่วยเหลือคนอื่น และแถมยังได้เป็นตัวแทนกลุ่มทำในสิ่งที่ดี ที่ว่ามันคุ้มนะ เพราะตอนพวกพี่ไปบริจาคเลือดเราไปในนามชมรมของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ” (สุภารัตน์ ชางคำ, 13 เมษายน 2546)

ภาพที่ 8

แผนภาพแสดงกิจกรรมสาธารณะกุศล

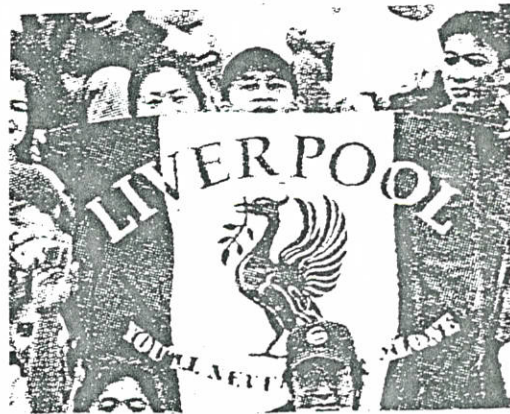
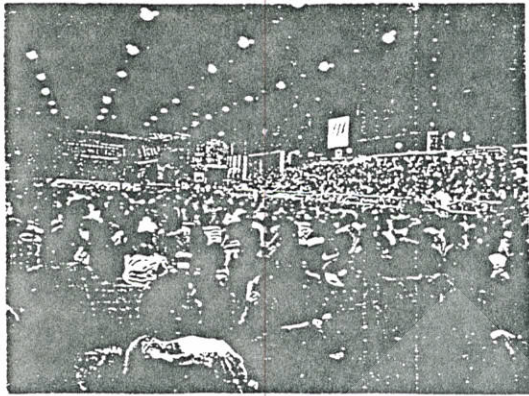

3. กิจกรรมการเชียร์บอลในศึกวันแดงเดือด กิจกรรมนี้ถือเป็นกิจกรรมประเพณีเลยทีเดียวที่ได้เป็นกิจกรรมที่สมาชิกทุกคนพร้อมใจกันมาเชียร์สโมสรลิเวอร์พูล เนื่องจากเป็นฟุตบอลแห่งศักดิ์ศรีเป็นคู่แข่งระหว่างสโมสรลิเวอร์พูลและสโมสรแมนเชสเตอร์ยูไนเต็ด โดยปีหนึ่งจะมีศึกวันแดงเดือดถึง 2 ครั้ง คือนัดเหย้าและนัดเยือนประชาชนทั่วไปและสื่อมวลชนจะให้ความสนใจอย่างมากเนื่องจากเป็นปรากฏการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นในสังคม ทุกคนที่รักและชื่นชอบในสโมสรลิเวอร์พูลไม่ว่าจะเป็น สมาชิกแฟนคลับของชมรมหรือไม่ได้เป็นสมาชิกแต่รักในสโมสรลิเวอร์พูล ทุกคนตั้งใจมาร่วมกันเชียร์ทีมที่ตนเองรัก ซึ่งถือได้ว่าเป็นการคอยเชียร์ให้ประชาชนทั่วไปได้รู้ถึงการเป็นตัวตนของกลุ่มว่าเป็นอย่างไร เนื่องจากบรรยากาศในการเชียร์แต่ละครั้งทุกคนจะพากันแต่งตัวมาอย่างครบเครื่องคือ จะมีการใส่เสื้อที่มีโลโก้ของสโมสรลิเวอร์พูลเพื่อแสดงให้เห็นว่า ฉันคือสาวกของหงส์แดง ประกอบกับมีอุปกรณ์เสริมก็จะพากันเอามาแสดงสัญลักษณ์ไม่ว่าจะเป็น ผ้าพันคอ, ธงสโมสร, หมวก, รวมถึงการทำป้ายผ้าโชว์บอกว่าเราคือสาวกหงส์แดง รวมไปถึงการทำตามตัวและการวาดรูปโลโก้ของสโมสรลิเวอร์พูลตามใบหน้า

บรรยากาศในวันนั้นจะเต็มไปด้วยความหลงใหลในสีแดงเพลิงของลิเวอร์พูล และที่สำคัญที่สุดคือการร่วมกันร้องเพลง **"You'll never walk alone"** ซึ่งการแสดงออกของกลุ่มสมาชิกลิเวอร์พูลนั้นสามารถแสดงความเป็นตัวตนของกลุ่มที่รักและหลงใหลคลั่งไคล้ต่อสโมสรลิเวอร์พูลอย่างชัดเจน ในช่วงนี้จะเกิดการแสดงอัตลักษณ์ของชมรมออกมาได้อย่างเด่นชัด คือการเป็นสมาชิกลิเวอร์พูลที่แสดงออกผ่านทางร่างกาย, ซึ่งสมาชิกทุกคนจะมีความรู้สึกมั่นคงที่ตนเองได้มาพบปะกับกลุ่มเดียวกันที่มีความรักในสโมสรลิเวอร์พูลเหมือนกันร่วมกันเชียร์กีฬาพร้อมกัน, ร่วมกันร้องเพลงเชียร์, ร่วมกันแสดงสัญลักษณ์ของสโมสรลิเวอร์พูล ดังนั้นการรวมกลุ่มกันมาเชียร์บอลจึงทำให้กลุ่มเกิดความเหนียวแน่นมากขึ้นเพื่อสะท้อนความเป็นตัวตนของลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับยิ่งขึ้น ดังคำกล่าวของคุณอิสริยาว่า "ในศึกศักดิ์ศรีวันแดงเดือดระหว่างทีมลิเวอร์พูลและทีมแมนยูนั้น เราจะแต่งตัวกันเต็มยศ ทั้งเสื้อ ผ้าพันคอ หมวก ธงมีเท่าไรจะนำมาให้หมด เราเอาธงผืนใหญ่ไปเชียร์ ซึ่งเราทุกคนจะเตรียมทุกอย่างแบบที่อังกฤษเลย เช่นเตรียมไฟเย็นเวลาที่นักเตะออกมาจากอุโมงค์ ทุกคนจะเชียร์กันหน้าโปรเจกเตอร์ขนาดใหญ่ จะมีการเขียนหน้าเป็นรูปสัญลักษณ์ของทีมจะช่วยกันร้องเพลง **"You'll never walk alone"** ทางเราทำสำเนาแจกแก่สมาชิกใครที่จำเนื้อไม่ได้ ก็ร้อง วอลต์ ออน ๆ บรรยากาศในฮอลล์นั้นน่าทึ่งมากเพราะเหมือนกับได้อยู่ในสนามจริง ๆ ในประเทศอังกฤษทั้งที่เราก็คือในเมืองไทย" (อิสริยา แก้วดี, 18 พฤษภาคม 2546)

ภาพที่ 9

แผนภาพแสดงบรรยากาศในงาน “ศึกวันแดงเดือด”

ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับนั้นสามารถแสดงให้เห็นถึงความเป็นแฟนพันธุ์แท้ของสมาชิกและการชื่นชอบหลงใหลคลั่งไคล้ต่อสโมสรลิเวอร์พูลว่าทุกครั้งถ้ามีการเชียร์ฟุตบอลเราก็พร้อมที่จะมาร่วมกันเชียร์ เพื่อที่จะได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มในการร่วมกันทำกิจกรรมในการเชียร์บอลในแต่ละครั้ง แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีแฟนคลับอย่างเป็นทางการมารวมตัวกัน แต่จำนวนสมาชิกก็ยังไม่ได้มากนักเมื่อเทียบกับจำนวนแฟนบอลสโมสรลิเวอร์พูลที่กระจายอยู่ทั่วไปในประเทศไทย ซึ่งน่าจะมีจำนวนที่มากกว่า เพราะเมื่อมีการแข่งขันฟุตบอลนัดพิเศษด้วยการว่าจ้างสโมสรลิเวอร์พูล เข้ามาแข่งขันในเมืองไทยถึง 2 ครั้งคือวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 และวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2546 ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นคือพบว่าแฟนบอลหลายหมื่นคนเข้ามาชมการแข่งขันฟุตบอลนัดพิเศษดังกล่าว ซึ่งส่วนใหญ่เป็นแฟนบอลสโมสรลิเวอร์พูลดังที่ให้เห็นในภาพประกอบ (ดูภาพที่ 10 - 12)

ภาพที่ 10

แผนภาพแสดงบรรยากาศการเชียร์บอลของแฟน ๆ สโมสรลิเวอร์พูล

ที่มา : เดลินิวส์, 20 กรกฎาคม 2544 : 19

ภาพที่ 11

แผนภาพแสดงการบรรยากาศเชียร์บอลของแฟน ๆ สโมสรลิเวอร์พูล

ที่มา : เดลินิวส์, 20 กรกฎาคม 2544 : 19

ภาพที่ 12

แผนภาพแสดงการบรรยายกาศเชียร์บอลของแฟน ๆ ลิเวอร์พูล

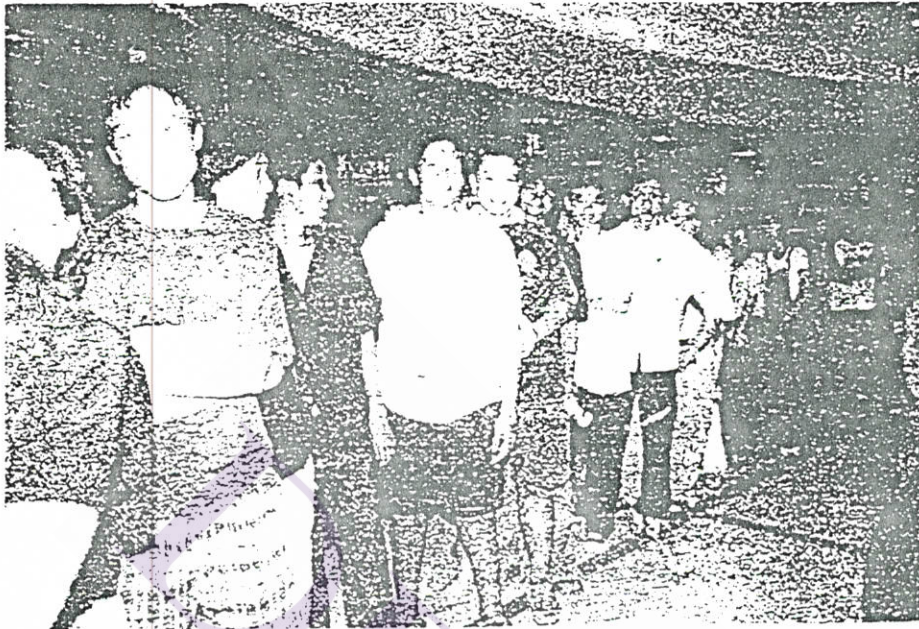

ที่มา : เดลินิวส์, 20 กรกฎาคม 2544 : 19

การเชียร์ฟุตบอลถือเป็นกิจกรรมหลักของแฟนคลับและแฟนบอลทั่วไป แต่ในกรณีของสังคมไทย แฟนบอลที่จะมีโอกาสไปเชียร์สโมสรที่รักของคนในต่างแดนเป็นเรื่องยากสำหรับคนจำนวนมาก แต่เป็นเรื่องง่ายสำหรับผู้ที่มีฐานะดี เราจะพบปรากฏการณ์ของแฟนบอลคนไทยที่จะแสดงวัฒนธรรมการเชียร์บอลที่มีต่อทีมลิเวอร์พูลเมื่อทีมลิเวอร์พูลได้เข้ามาแข่งขันฟุตบอลรายการพิเศษในเมืองไทย มีฝูงชนชาวไทยที่เป็นแฟนบอลและเป็นแฟนคลับเข้าคิวซื้อบัตรเข้าชมอย่างมาก และแฟนบอลชาวไทยแต่งตัวแต่งหน้า แสดงตนเป็นแฟนสโมสรฟุตบอลลิเวอร์พูลไม่ต่างอะไรไปจากแฟนต่างประเทศ

ภาพที่ 13

แผนภาพแสดงแฟนบอลชาวไทยขณะรอซื้อบัตรเข้าชมการแข่งขันฟุตบอลนัดพิเศษระหว่าง
ทีมชาติไทยกับทีมสโมสรลิเวอร์พูล พ.ศ. 2544

ที่มา : สตาร์ชอคเกอร์, 4 กรกฎาคม 2544 :24

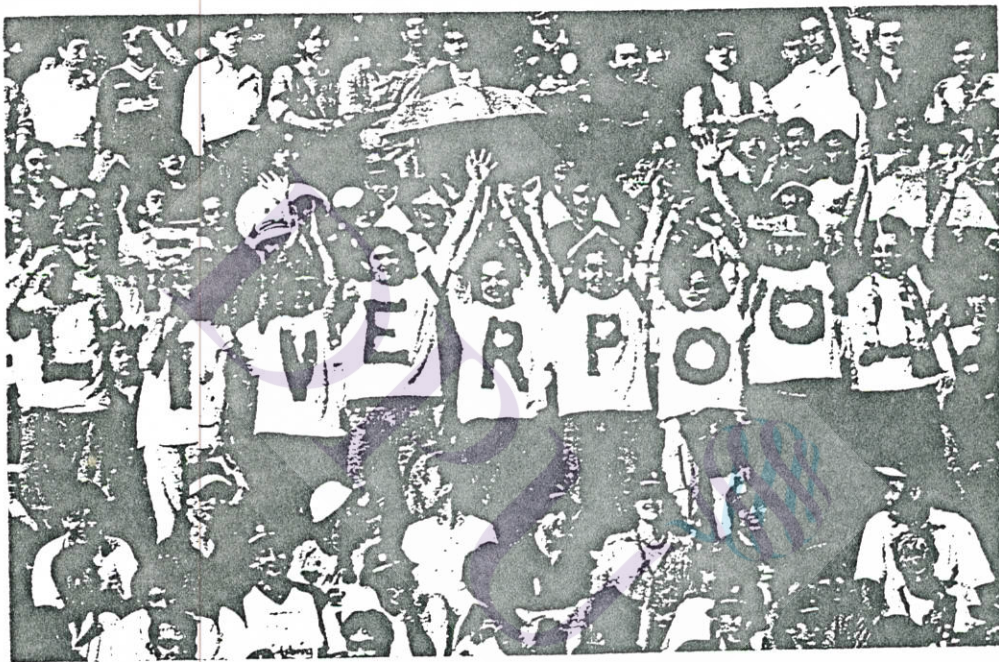
ปรากฏการณ์คลังไคส์ที่มีต่อสโมสรลิเวอร์พูลแสดงให้เห็นตั้งแต่การมารอต้อนรับนักฟุตบอลที่สนามบินดอนเมือง บรรยากาศที่ท่าอากาศยานดอนเมือง มีแฟนบอลหงส์แดงหลายพันคนมาเฝ้ารอรับนักเตะยอดเยี่ยมใจกันอย่างคึกคัก ซึ่งมีแฟนบางคนมารอตั้งแต่เช้า ด้วยความหวังที่จะได้ลโหมนักเตะซูเปอร์สตาร์อย่างใกล้ชิด โดยส่วนใหญ่จะกระจายไปดักตามจุดต่าง ๆ ของสนามบิน แฟนบอลมีการแต่งหน้าและแต่งตัวที่แสดงออกถึงการเป็นแฟนสโมสรพร้อมทั้งชูป้ายสโมสรและชูป้ายนักฟุตบอลของสโมสรด้วย แต่ก็มีแฟนบอลกลุ่มใหญ่ที่คลังไคส์ทีมเร็ดแมทชินอย่างหนักจนถึงขั้นวิ่งตามรถออกไปจนถึงถนนใหญ่ และหลายคนก็ควรถตามขบวนนักเตะหงส์แดงไปจนถึงโรงแรม (ไทยรัฐ, 19 กรกฎาคม 2544 : 16)

บรรยากาศในวันแข่งขันระหว่างสโมสรชาติไทยกับสโมสรลิเวอร์พูลมีแฟนบอลชาวไทยกว่า 60,000 คนในสนามราชมังคลากีฬาสถานแต่งตัวแต่งหน้าแสดงออกถึงความเป็นแฟนบอลของสโมสรลิเวอร์พูล ประการสำคัญในการเชียร์บอลในสนามของแฟนบอลชาวไทยมีการแสดงสัญลักษณ์ความเป็นแฟนบอลของสโมสรอย่างชัดเจน (ดังรายละเอียดในภาพที่ 14)

ภาพที่ 14

แผนภาพแสดงแฟนบอลสโมสรลิเวอร์พูลชาวไทยที่เป็นกลุ่มเดียวกัน
ใช้วิธีการใส่เสื้อตัวอักษร "Liverpool" คนละหนึ่งตัวอักษร

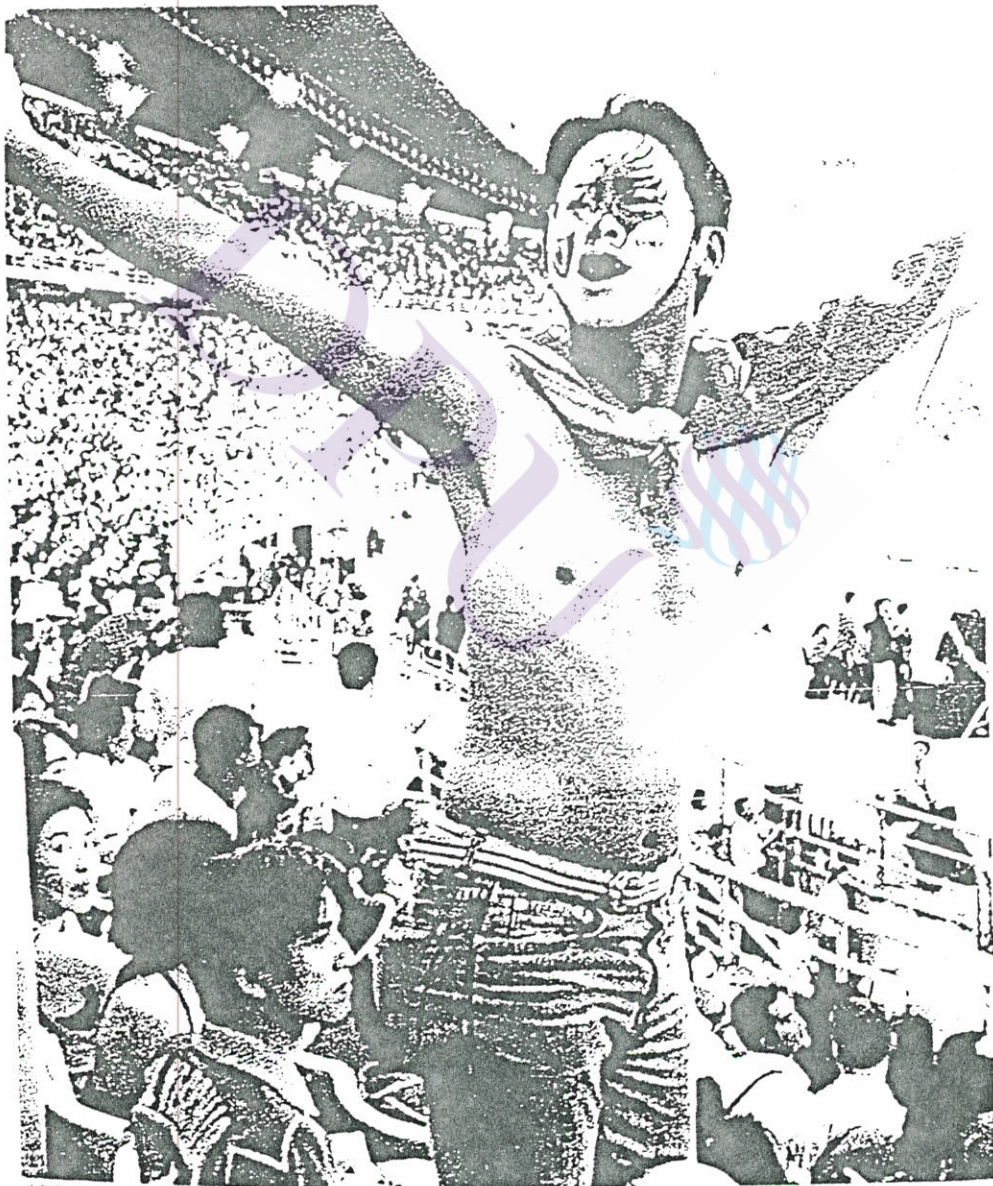
ที่มา : เติลินิวส์, 20 กรกฎาคม 2544 : 19

แฟนบอลลิเวอร์พูลบางคนใช้วิธีการแต่งหน้าแบบแฟนซีเช่นเดียวกับแฟนบอลอังกฤษ คือเป็นรูปหงส์แดงซึ่งเป็นตราสัญลักษณ์และใช้ธงสโมสรลิเวอร์พูลผูกคอ ซึ่งภาพดังกล่าวสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของแฟนบอลและแฟนคลับที่คลั่งไคล้สโมสรลิเวอร์พูล โดยต้องการจะแสดงออกให้คนอื่นได้รับรู้

ภาพที่ 15

แผนภาพแสดงแฟนบอลสโมสรลิเวอร์พูลที่แต่งหน้าเป็นรูปหงส์แดง ขณะเชียร์บอล

ณ. สนามราชมิ่งเกล้ากีฬาสถาน เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ. 2544

ที่มา : เดลินิวส์, 20 กรกฎาคม 2544 : 19

จากกระแสไฟเวอร์ของหงส์แดง ส่งผลให้เกิดโศกนาฏกรรมเศร้าของแฟนบอลหนุ่มชื่อนายศักดิ์ชัย สิทธิชัย อายุ 28 ปี ที่เคยจัดกระโดดตึกฆ่าตัวตายเพราะหาซื้อตั๋วของสโมสรลิเวอร์พูลที่มาแข่งขันในเมืองไทยไม่ได้ โดยภรรยาของผู้ตายได้เปิดเผยกับผู้สื่อข่าวว่า สามีนองคนคลั่งสโมสรหงส์แดงแห่งเกาะอังกฤษชนิดเข้ากระดูกดำ (ไทยรัฐ, 19 กรกฎาคม 2544 : 16) โดยผู้ตายได้เขียนจดหมายด้วยลายมือของตนเองระบุว่า “หากมีใครพากลับบ้าน อยากกินแดงโม แกงเขียวหวานไก่ อยากดูลิเวอร์พูล อยากฟังเพลงโตโซ” พร้อมมีคำลงท้ายเป็นภาษาอังกฤษว่า “You’ll never walk alone” พร้อมลงชื่อผู้ตาย นายศักดิ์ชัย สิทธิชัย (แหล่งเดิม)

ภาพที่ 16

แผนภาพแสดงหัวข่าวของแฟนสโมสรลิเวอร์พูลที่ฆ่าตัวตาย

นสพ.จำหน่ายมากที่สุดของประเทศ

ไทยรัฐ

ปีที่ 52 ฉบับที่ 15885 วันพฤหัสบดีที่ 19 กรกฎาคม พ.ศ.2544 ราคา 8.00 บาท

สังเวช'ลิเวอร์พูล' แฟนคลั่ง! โดดตึกดับสยอง

เครียด-ไม่มีค่าตัว แฟนหงส์แดงเมืองไทยนับหมื่นคลั่งแห่ต้อนรับขุนพลลูกหนังเครื่องจักร ทงส์พิศตะเยินนี้ สีแดง "ลิเวอร์พูล" ★ มีต่อหน้า 16!

ที่กิดเหตุเป็นอาการร้ายไม่มีผู้เอาตัวไปจับ
ด้านบรรณวิเศษเดอะมอลล์ ท่าพระ เจ้าหน้าที่ตำรวจพบ
สภนายศักดิ์ชัย สิทธิชัย อายุ 28 ปี ที่อยู่ตามโรง
ประชาชนเลขที่ 143/เฮา หมู่ 7 ต.ละหาร อ.บางบัวทอง
จ.นนทบุรี ขณะลางอยู่ในชุดเสื้อยืดคอปกทีมฟุตบอล
ลิเวอร์พูลสีแดง กางเกงขาสั้นสีน้ำเงิน ไม่สวมรองเท้า
สภนายอนงค์ รัตน์ ระบุว่าถูกตำรวจสนธิ์จับที่กิดเหตุ
วรจสงเนืองถึงเหตุว่า กะโดดตึกเพราะแฟนหงส์แดง
ขงซีซงกัก ต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจจับในโอรเวลาสูงไฟ
ชั้น 4 แนวตึกกับจุดยืนนายศักดิ์ชัยลงลงมา นกตือ
ซงฟารีสีน้ำเงิน 1 ตัว ลอดออกมาอยู่บรอมที่หน้าวิ
ลิต้า 1 คู่ ขอมเสาสถิงโอรเวลาสูงไฟในทีมหงส์
ลิเวอร์พูลสีขาวย่นละ 2 เม็ด กับตงงไฟลิต้า 1 คู่
เขียนว่า "ลิเวอร์พูล" ขอมผู้ลางหงส์ ซอควมว่า
"หากมีใครพากลับบ้าน อยากกินแดงโม แกงเขียวหวาน
ไก่ อยากดูลิเวอร์พูล อยากฟังเพลงโตโซ" พร้อม
ลงท้ายเป็นภาษาอังกฤษ "you want never
work alone" ลงชื่อผู้ลาง นายศักดิ์ชัย สิทธิชัย

ที่มา : ไทยรัฐ, 19 กรกฎาคม 2544 : 16

1.3 พัฒนาการของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

การรวมกลุ่มของลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับนั้นได้มีพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มในทางที่ดีขึ้นโดยมีการจัดตั้งเป็นองค์กร มีกิจกรรมร่วมกันทางสังคม มีการจัดทำเว็บไซต์และได้รับความสนใจอย่างมาก ประกอบกับทางชมรมได้มีการติดต่อสื่อสารกับองค์กรภายนอกจนทำให้เป็นที่ยอมรับของสื่อมวลชน และได้รับการสนับสนุนจากสื่อในเรื่องของการกระจายข่าวสารหรือประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกลุ่มแฟนคลับผ่านสื่อสิ่งพิมพ์คือ หนังสือพิมพ์สตาร์ชอคเกอร์ในคอลัมน์ “บิกจ๊ะ” ผู้วิจัยได้ทราบคำบอกกล่าวเกี่ยวกับการยอมรับของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับจากบุคคลภายนอก ดังเช่นที่ คุณกิติกุล นาคำ กล่าวว่

“ชมรมนี้เป็นชมรมที่ดีเพราะเห็นได้จากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นคือ แต่ก่อนเป็นชมรมเล็ก ๆ แต่ปัจจุบันสามารถรวมกันเป็นกลุ่มที่ใหญ่ขึ้น เห็นได้จากแต่ก่อนมีคนมาเล่นฟุตบอลแค่ 10 กว่าคน ตะกันที่สนามเล็ก ๆ แต่ปัจจุบันมีเพิ่มมากขึ้นถึง 50 - 60 คน สนามที่ใช้เล่นก็ใหญ่ขึ้นคือสนาม ม.พัน 4 มีการจัดการแข่งขันเป็นลีก คือแข่งขันกับแฟนคลับสโมสรอื่น ๆ ซึ่งถือได้ว่ากลุ่มมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ความสำเร็จที่เกิดขึ้นนี้ก็มาจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกคือ ทุกคนมาเล่นกีฬาด้วยกัน ทำให้ทุกคนในกลุ่มเกิดความผูกพันกัน, รักกัน, สามัคคีกันมากขึ้น รู้จักแพ้รู้จักชนะ” (กิติกุล นาคำ, 18 พฤษภาคม 2546)

คุณบุญชัย มงคลรัตนกร ได้ให้ความเห็นว่า “กลุ่มนี้เป็นชมรมที่สร้างสังคมของกลุ่มดีมากคือ เขามีกฎที่ตั้งขึ้นในกลุ่มคือ เวลาเล่นฟุตบอลในสนามห้ามมีการดื่มเหล้าและสูบบุหรี่ในบริเวณสนาม ถ้าคุณจะทำก็ไปทำที่อื่น คือเขาจะมีกฎบังคับสมาชิกว่าในช่วงเวลา 3 - 4 ชั่วโมงที่เล่นก็ห้ามมีอบายมุขเข้ามาเกี่ยวข้อง แต่ถ้าข้างนอกก็เป็นเรื่องหนึ่ง เพราะเราไม่สามารถบังคับเขาได้ ผมว่ากลุ่มนี้เขาสร้างสรรคดี ทำให้กลุ่มมีความชัดเจนในการแสดงออกดีครับ” (บุญชัย มงคลรัตนกร, 18 พฤษภาคม 2546)

พัฒนาการของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเป็นพัฒนาการที่ค่อย ๆ เติบโตขึ้นเป็นขั้นเป็นตอนจากกลุ่มเล็ก ๆ ที่มีสมาชิกเพียงแค่ 20 - 30 คน ได้ขยายวงกว้างมาเป็น 1,000 กว่าคน สามารถมองเห็นการเปลี่ยนแปลงของกลุ่มได้อย่างชัดเจน จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ สามารถสะท้อนการก่อเกิดและพัฒนาการของกลุ่มที่เกิดเคียงคู่กันไป ทำให้เห็นถึงลำดับขั้นตอนของการเติบโตพัฒนาการและการปฏิสัมพันธ์ทางการสื่อสารที่เกิดขึ้นระหว่างกลุ่มกับ

องค์กรภายนอก ดังนั้นสามารถสรุปพัฒนาการของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับได้ตามลำดับ ดังนี้ คือ

ระยะก่อตั้ง (พ.ศ. 2538 - 2540)

เป็นระยะของการเริ่มต้นในการรวมตัวเป็นกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการจากกลุ่มเพื่อน ประมาณ 10 กว่าคน ที่มีใจรักต่อสโมสรลิเวอร์พูลเหมือนกัน จับกลุ่มกันเชียร์ฟุตบอลตามบ้านเพื่อน หรือตามร้านอาหาร โดยแต่ละคนมีความคิดที่จะอยากจัดตั้งแฟนคลับขึ้นมาอย่างจริงจัง เริ่มก่อตั้ง วันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 คุณศิริชัย สุรจิตศิริรัตน์ ได้ชักชวนเพื่อน ๆ ที่ชื่นชอบในทีมลิเวอร์พูล มาจัดตั้งแฟนคลับขึ้น โดยมีสมาชิกที่ร่วมกลุ่มประมาณ 20 - 30 คน กิจกรรมที่เกิดขึ้นมีการพบปะกัน เพื่อนัดทานข้าวและสังสรรค์กัน ติดต่อสื่อสารกันทางโทรศัพท์เป็นส่วนใหญ่ ไม่มีการเสียค่าสมาชิก ใด ๆ ทั้งสิ้น, มีการจัดทำกิจกรรมคือนัดกันมาเตะฟุตบอลกันทุกวันอาทิตย์ร่วมกับทำกิจกรรมภายนอกเพื่อสังคม

ข้อจำกัดของระยะนี้คือ สมาชิกจะเป็นเพียงกลุ่มเล็ก ๆ ที่เป็นเพื่อนกันเท่านั้นจะสนิทกัน แต่เฉพาะสมาชิกที่รู้จักกันมาก่อน ส่วนคนที่มาทีหลังจะยังไม่ค่อยแสดงพฤติกรรมที่แท้จริงออกมา ในเรื่องการติดต่อสื่อสารจะมีอุปสรรคมากเพราะสมาชิกบางคนไม่กล้าที่จะติดต่อกันเนื่องจากยังไม่คุ้นเคย

ระยะแห่งการพัฒนา (พ.ศ. 2541 - 2543)

มีการจัดทำเว็บไซต์ของชมรมขึ้นมาเป็นครั้งแรกคือ WWW.liverpoolthailand.com หลังจากประสบความสำเร็จจากการจัดตั้งรวมกลุ่มแฟนคลับขึ้นมา ทางกลุ่มแกนนำจึงคิดขึ้นว่า เราสมควรที่จะจัดทำเว็บไซต์ที่เกี่ยวกับสโมสรลิเวอร์พูลขึ้นเพื่อที่แฟน ๆ ของสโมสรลิเวอร์พูลจะได้รู้เรื่องราวข่าวสารของสโมสรว่าตอนนี้มีข่าวอะไรบ้างที่น่าสนใจและเป็นสื่อกลางในการติดต่อพูดคุยกันระหว่างสมาชิกด้วยกัน ซึ่งถือได้ว่าเว็บไซต์ที่ทางกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับได้จัดทำขึ้นถือเป็นกระบอกเสียงของสโมสรลิเวอร์พูลในการนำเสนอเรื่องราวต่าง ๆ ที่ทุกคนไม่สามารถรู้ได้จากที่อื่นมาบอกกล่าวให้กับแฟน ๆ ของสโมสรลิเวอร์พูลได้รับรู้ดังที่ คุณเพียงพร นามวงษ์ เถ่าให้ ฟังว่า

“การที่เรามาทำงานตรงจุดนี้ รู้สึกภูมิใจว่า เราได้ทำงานเพื่อพี่ ๆ น้อง ๆ ทุกคน เราได้ทำงานเพื่อแฟน ๆ ของลิเวอร์พูล ซึ่งบางคนอาจจะไม่สะดวกมาทำงานอย่างเรา เพราะบางทีการแปลข่าวในแต่ละครั้งต้องใช้เวลานานมาก บางครั้งต้องแปลข่าวทีละ 4 - 5 ชั่วโมง โดยเราจะต้องแปลข่าวตลอด ซึ่งถ้าใครที่เคยเข้าเว็บไซต์ของเราจะรู้ว่าข่าวของเราไม่เหมือนที่อื่น จะเป็นข่าวที่มาจากเว็บไซต์ของสโมสรลิเวอร์พูลโดยตรง แล้วก็ป็นข่าวย่อย ๆ ของนักเตะแต่ละคนรวมถึงข่าวในทีมสำรอง ซึ่งเว็บไซต์ทั่วไปไม่แปลแน่นอน ทางเราเข้าใจตรงกันว่าแฟนคลับทุกคนหรือแฟนบอลที่ชื่นชอบลิเวอร์พูลแต่ไม่ได้เป็นสมาชิกแฟนคลับของเรา เมื่อเข้ามาเปิดเว็บไซต์ของเราพวกเขาต้องการที่อยากจะทำข่าวและอยากจะได้รับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับทีมที่ตนเองรักและชื่นชอบ ทางเราก็เลยแปลเพราะเราอยากให้ทุกคนที่รักและชื่นชอบลิเวอร์พูลรู้จักข่าวสารและทราบความเคลื่อนไหวของลิเวอร์พูลอยู่ตลอดเวลา” (เพียงพร วงษ์นาม, 13 เมษายน 2546)

หลังจากที่ชมรมมีเว็บไซต์จึงทำให้การติดต่อสื่อสารกว้างขึ้นไม่ว่าจะระหว่างสมาชิกทางชมรมหรือจากบุคคลภายนอกที่เข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ โดยทางชมรมเริ่มมีการสมัครสมาชิกผ่านทางเว็บไซต์ คือบุคคลที่เข้ามาในเว็บไซต์แล้วต้องการจะสมัครเป็นสมาชิกสามารถสมัครได้ทางเว็บไซต์ได้เลย และสามารถที่จะพูดคุยติดต่อกับสมาชิกคนอื่น ๆ ได้ทางเว็บไซต์ แต่สำหรับกลุ่มที่มีความสนิทสนมกันมากก็จะมีนัดมาเจอกันที่สนามแข่งฟุตบอลในวันอาทิตย์ และเริ่มมีการจัดงานพบปะสรรคักันตาม โรงแรมหรือตามร้านอาหาร เพื่อต้องการสร้างความคุ้นเคยกับสมาชิกที่ได้มาเล่นกีฬาหรือมาร่วมทำกิจกรรมในกลุ่ม

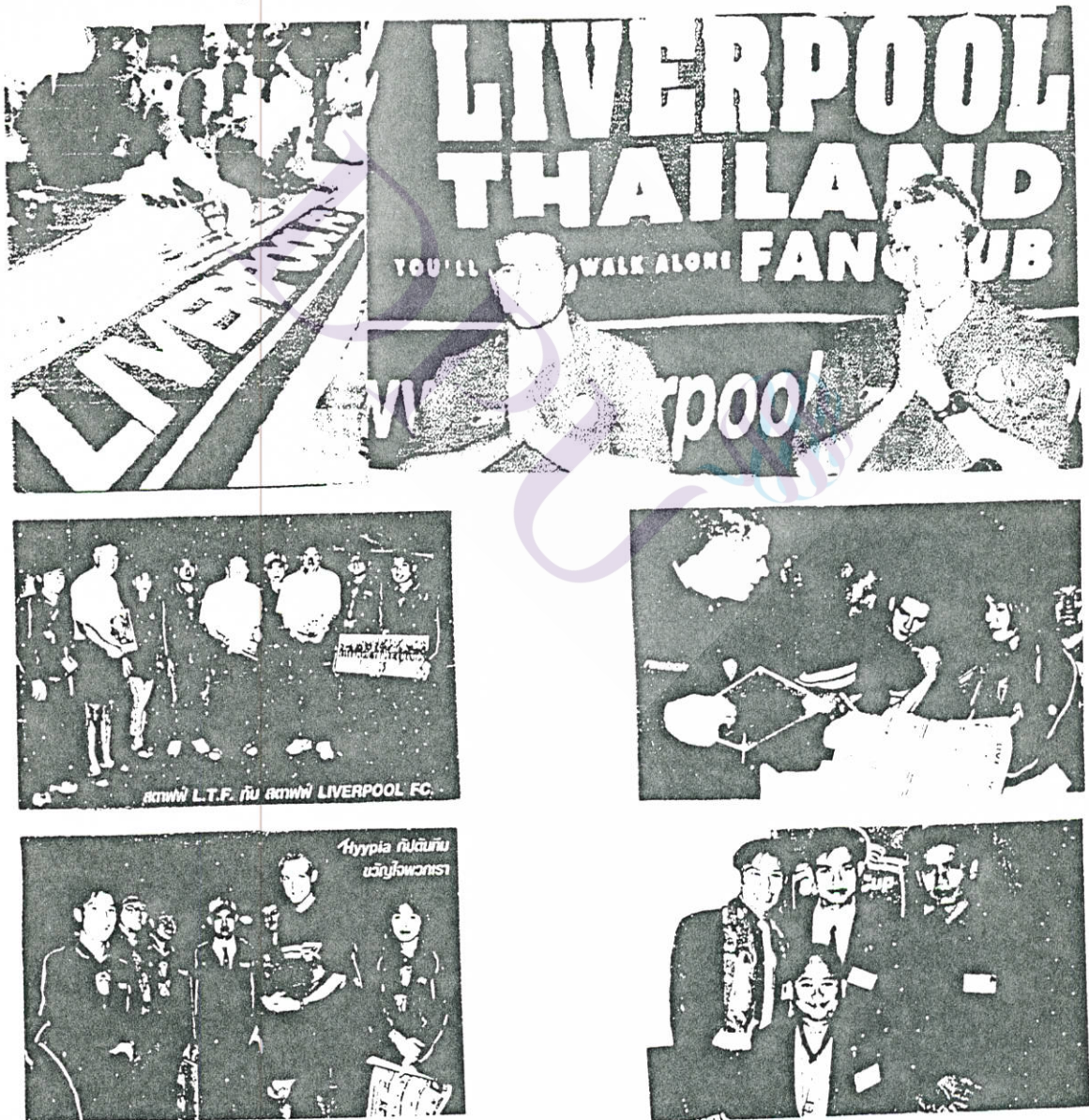
ระยะปัจจุบัน (ตั้งแต่ พ.ศ. 2544)

จากการมีจำนวนสมาชิกเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ทางชมรมได้มีการติดต่อจากองค์กรภายนอกมากขึ้นและทางสปอร์เซอร์ก็เริ่มรู้จักทางชมรมมากขึ้น หลังจากทีสโมสรลิเวอร์พูลจากอังกฤษได้มาเมืองไทยทางชมรมได้รับการติดต่อจากบริษัทไทยน้ำทิพย์ จำกัด (โค้ก) บริษัทที่เป็นสปอร์เซอร์ในการจัดงานครั้งนี้ โดยเชิญให้ชมรมไปร่วมต้อนรับผู้อำนวยการสโมสรลิเวอร์พูลในวันแถลงข่าวที่จะมาเมืองไทย การต้อนรับทำให้ผู้อำนวยการสโมสรลิเวอร์พูลประทับใจมาก เพราะไม่คิดว่าในแถบเอเชียจะมีกลุ่มแฟนบอลที่ชื่นชอบสโมสรลิเวอร์พูลมากขนาดนี้ ทางผู้จัดการสโมสรลิเวอร์พูลจึงได้ฝากฝังกับสปอร์เซอร์ที่จัดงานให้ดูแลชมรมลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ตั้งแต่นั้นมาทางกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ จึงมีการติดต่อกับทางบริษัทไทยน้ำทิพย์ จำกัด (โค้ก) ตลอดเวลาดังกล่าวคุณเพียงพรว่า

“กลุ่มเราโชคดีมากที่ได้รับการติดต่อจากบริษัทโศกให้ทางกลุ่มไปต้อนรับ“ริค แพร์รี่” (Rick Parry) ผู้อำนวยการสโมสรลิเวอร์พูลที่กำลังมาเมืองไทย พอเราทราบเรื่องทางชมรมตื่นเต้นและวุ่นวายมาก เพราะเราต้องรีบเตรียมงานให้ดีที่สุด เราต้องการให้เขาประทับใจกับชมรมเรา แล้วมันก็เป็นเช่นนั้นจริง ๆ เขาปลื้มเรามาก เขาบอกว่าถ้าเขามาเมืองไทยเขาอยากเจอชมรมเราทุกครั้ง และเขายังฝากฝังให้โศกดูแลชมรมเราด้วยอย่าให้สลายหายไปเพราะเขาไม่คิดว่าเมืองไทยจะมีแฟนที่ชื่นชอบทีมสโมสรลิเวอร์พูลมากขนาดนี้” (เพียงพร นามวงศ์, 13 เมษายน 2546)

ภาพที่ 17

แผนภาพแสดงกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเข้าร่วมต้อนรับนักเตะสโมสรลิเวอร์พูล

จากการได้เข้าไปต้อนรับ “ริค แพร์รี่” (Rick Parry) ทำให้กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ได้มีโอกาสเข้าไปในงานเลี้ยงต้อนรับนักเตะของสโมสรลิเวอร์พูล สิ่งนี้ทำให้ทางชมรมเริ่มเล็งเห็นถึงการขยายกลุ่มให้กว้างขึ้นและโตขึ้น จึงได้มีการเปิดรับสมัครสมาชิกขึ้นโดยมีการเสียค่าสมัครสมาชิกตลอดชีพเป็นจำนวน 200 บาท เพื่อนำเงินไปเป็นค่าของที่ระลึกให้กับนักเตะสโมสรลิเวอร์พูลทุกคน ในกลุ่มมีการจัดทำบัตรสมาชิกที่เป็นรูป 3 แชมป์ของสโมสรลิเวอร์พูลขึ้นเพื่อที่จะได้แสดงตัวว่าตนเองคือสมาชิก มีการจัดทำโปรเตอร์ของสโมสรลิเวอร์พูลซึ่งเป็นสินค้าที่ทางชมรมจัดทำสำหรับสมาชิกทุกคน มีการจัดทำเสื้อยืดสีแดงคอปกขายโดยมีสัญลักษณ์ของกลุ่มไว้ข้างอกด้านซ้ายส่วนข้างหลังเขียนว่า “ชมรมคนรักหงส์แดง” ชมรมลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ยังได้เป็นสื่อกลางในการเชื่อมโยงแฟนบอลของทางสโมสรลิเวอร์พูลโดยทางเว็บไซต์ได้รับอนุญาตจากทางเว็บไซต์ของสโมสรลิเวอร์พูลที่ประเทศอังกฤษว่า สามารถที่จะเข้าชมเว็บไซต์สโมสรลิเวอร์พูลได้โดยผ่านทางเว็บไซต์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ได้เลย

หลังจากที่กลุ่มเริ่มมีการเติบโตขึ้นทางกลุ่ม ได้ถูกใช้เป็นช่องทางในการจัดกิจกรรมขององค์กรภายนอกต่าง ๆ เช่น

- ร่วมต้อนรับเอียน รัช (Rushie) อดีตนักเตะของสโมสรลิเวอร์พูลที่มาเมืองไทย
- ร่วมบันทึกเทป The kop in thailand กับทีมงาน NOW.com จากประเทศอังกฤษ
- ร่วมบันทึกเทปรายการ “เจาะสนาม” ในศึกวันแดงเดือด” ที่ช่อง 7
- ร่วมบันทึกเทปรายการ “WAKE CLUB” ในช่อง 5
- ร่วมบันทึกเทปรายการ “ย้อนรอย” ที่ช่อง ITV
- ร่วมแข่งขันฟุตบอลการกุศล ที่สนามเทพหัสดิน โดยมีคุณศักดิ์สิทธิ์ แห่งทองและคอลัมนิสต์สยามกีฬา คือ คุณอดิสรณ์ พึ่งยา, คุณศานันท์ ร่วมแข่งขันด้วยส่วนในเรื่องของความสัมพันธ์ภายในกลุ่มซึ่งเน้นความสามัคคีและคอยช่วยเหลือกันเป็นหลักในการทำงาน ทำให้กระบวนการกลุ่มตลอดจนวิธีการสื่อสารที่เกิดขึ้นเป็นไปอย่างราบรื่น เนื่องจากการมีการพบปะกันมากขึ้นและมีกิจกรรมที่ทำกันอยู่อย่างต่อเนื่อง

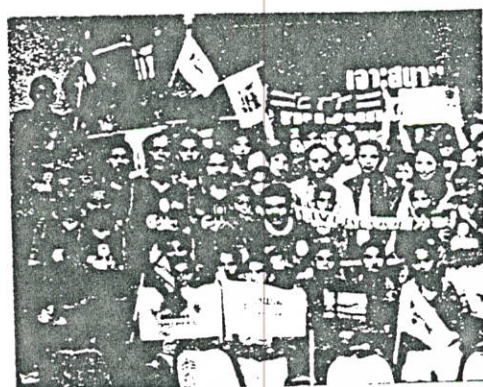
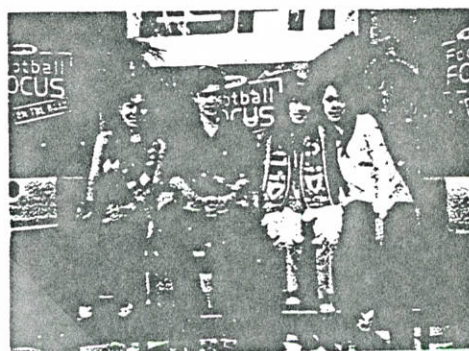
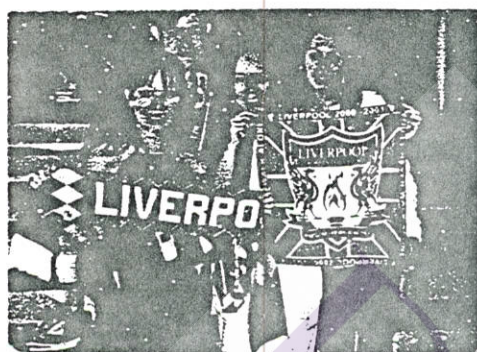
กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับมีการพัฒนาที่ต่อเนื่องเป็นขั้นเป็นตอน จากกลุ่มเล็ก ๆ ที่ก่อกำหนดขึ้นมาเพียงเพื่อเชียร์บอล กลายมาเป็นการจัดกิจกรรมเล่นกีฬาฟุตบอลกันเป็นประจำ ประกอบกับมีการทำกิจกรรมเพื่อสังคมในวงแคบ ๆ ไม่มีใครรับรู้นอกจากสมาชิกในกลุ่มจนขยายมาเป็นกลุ่มที่มีขนาดใหญ่ มีเครือข่ายที่กว้างขึ้นคือมีพัฒนาการที่โตขึ้นเริ่มมีการจัดทำเว็บไซต์เพื่อใช้ในการติดต่อสื่อสารกับสมาชิกที่ไม่สามารถมาเจอกันได้หรือใช้สำหรับติดต่อกับสมาชิกต่างจังหวัด ประกอบกับมีการแปลข่าวของสโมสรลิเวอร์พูลเพื่อสนองความต้องการของสมาชิกใน

เรื่องของการรับรู้ข่าวสาร, มีการติดต่อสื่อสารกับองค์กรภายนอก มีการเปิดตัวอย่างจริงจังจนเป็นที่ยอมรับของประชาชนที่สนใจในเรื่องฟุตบอลและได้รับการสนับสนุนและการยอมรับจากสื่อมวลชน ดังที่ให้เห็นในภาพประกอบ

ภาพที่ 18

แผนภาพแสดงกิจกรรมของกลุ่มลิวเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับที่ติดต่อร่วมงานกับองค์กรภายนอก

ส่วนที่ 2 การสื่อสารของกลุ่มลิวอร์ฟูลไทยแลนด์แฟนคลับ

2.1 โครงสร้างการสื่อสาร

รูปแบบการติดต่อสื่อสารถือได้ว่าเป็นช่องทางในการเชื่อมโยงกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ในเครือข่ายเข้าด้วยกัน เพราะการสื่อสารภายในกลุ่มนั้นเป็นปัจจัยพื้นฐานสากลของการปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในกลุ่ม จะช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างสมาชิก เป็นพาหะที่ทำให้เกิดอิทธิพลต่อกัน รวมทั้งการติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายนอกกลุ่มก็จะต้องคำนึงถึงการติดต่อสื่อสารเป็นสำคัญเช่นกัน ซึ่งจะสามารถพิจารณาได้จากโครงสร้างทางการสื่อสารในกลุ่มอันเป็นระบบการแพร่กระจายข่าวสารในบรรดาสมาชิก

รูปแบบการสื่อสารในกลุ่มลิวอร์ฟูลไทยแลนด์แฟนคลับเป็นเครือข่ายการสื่อสารแบบครบทุกช่องทาง กล่าวคือ ด้วยบทบาทหน้าที่ของประธานกลุ่มที่เป็นผู้นำในการบริหารจัดการกลุ่ม มีกลุ่มแกนนำที่ทำหน้าที่เป็นคนช่วยประสานงานและดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ และประสานการสื่อสารระหว่างสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม และสมาชิกแต่ละคนยังสามารถมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันได้ด้วยตนเองสามารถสื่อสารโต้ตอบกันได้ ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลซึ่งกันและกันภายในกลุ่ม สมาชิกมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและแสดงความสามารถในกระบวนการทำงานกับกลุ่มได้อีกด้วย

โครงสร้างของกลุ่มการสื่อสารในกลุ่มลิวอร์ฟูลไทยแลนด์แฟนคลับ ผู้วิจัยได้แยกเป็น 3 ส่วน เพื่อให้เห็นปฏิสัมพันธ์ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น คือ

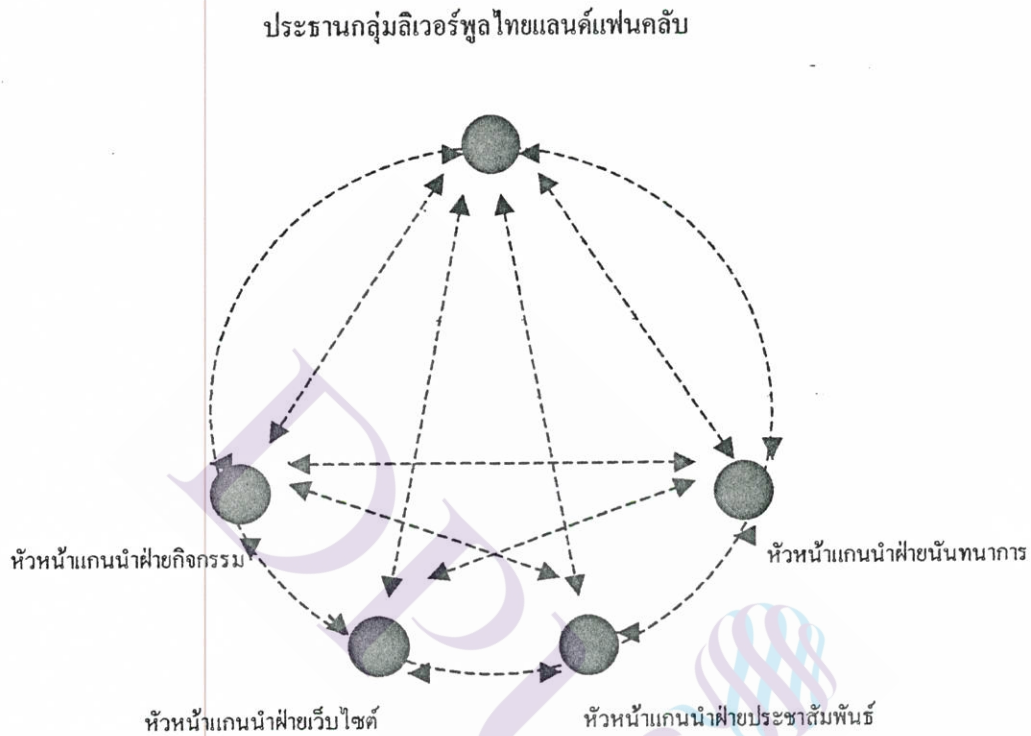
- ส่วนที่ 1 โครงสร้างการสื่อสารของกลุ่มผู้นำ อันประกอบไปด้วย ประธานกลุ่มและหัวหน้ากลุ่มแกนนำ 4 ฝ่าย
- ส่วนที่ 2 โครงสร้างการสื่อสารระหว่างหัวหน้ากลุ่มแกนนำกับสมาชิกในกลุ่ม
- ส่วนที่ 3 โครงสร้างการสื่อสารโดยภาพรวมของกลุ่มลิวอร์ฟูลไทยแลนด์แฟนคลับ

รายละเอียดของการสื่อสารในแต่ละส่วนสามารถแสดงเป็นแผนภาพได้ดังนี้

ส่วนที่ 1 โครงสร้างการสื่อสารของกลุ่มผู้นำ

ภาพที่ 19

แผนภาพแสดงโครงสร้างการสื่อสารของกลุ่มผู้นำกลุ่มลิวอร์ฟูลไทยแลนด์แฟนคลับ

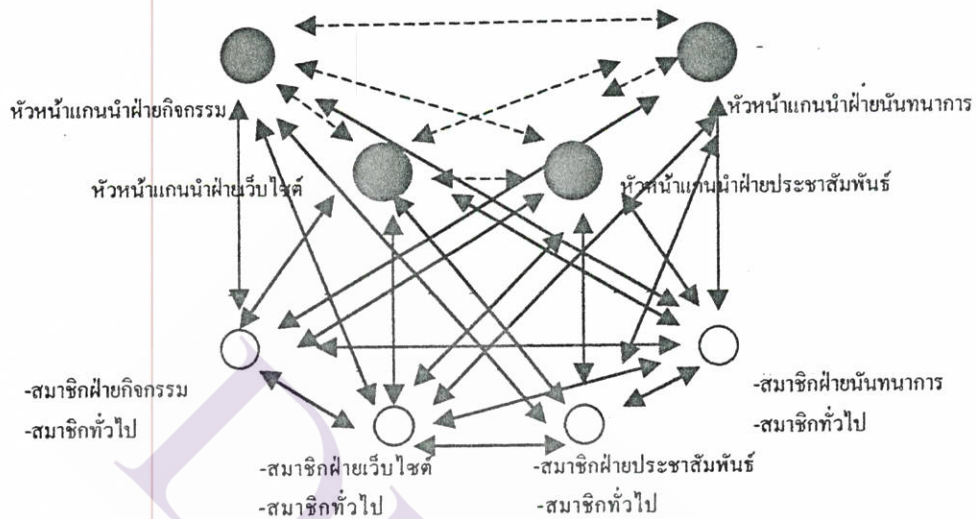

การสื่อสารในส่วนนี้จะเริ่มต้นจากประธานกลุ่มคือ คุณสิริชัย สุรจิตติรัตน์ ทำการสื่อสารกับหัวหน้ากลุ่มแกนนำทั้ง 4 คน เพื่อมอบหมายงานและแจ้งรายละเอียดของงานหรือกิจกรรมในแต่ละครั้งที่มีการจัดขึ้น การสื่อสารของประธานกลุ่มกับหัวหน้ากลุ่มแกนนำเป็นการสื่อสารที่ไม่เป็นทางการเนื่องจากมีความสนิทสนมและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมากเป็นพิเศษ ดังนั้นการพูดคุยในการดำเนินงานในแต่ละครั้งจึงไม่มีขั้นตอนมากมาย โดยทุกคนสามารถสื่อสารกันได้ทั้งหมด ดังจะเห็นจากเส้นประที่มีลูกศรทั้งสองปลายแทนปฏิสัมพันธ์ที่บุคคลทั้ง 5 มีต่อกัน ซึ่งสามารถสื่อสารเชื่อมโยงกันได้ครบทุกช่องทาง คือ สามารถสื่อสารกันได้ทั้งหมดโดยไม่ต้องผ่านบุคคลอื่น

ส่วนที่ 2 โครงสร้างการสื่อสารระหว่างหัวหน้ากลุ่มแกนนำกับสมาชิกในกลุ่ม

ภาพที่ 20

แผนภาพแสดงโครงสร้างการสื่อสารระหว่างหัวหน้ากลุ่มแกนนำกับสมาชิกในกลุ่ม

หมายเหตุ : เส้นประ คือ การสื่อสารระหว่างหัวหน้ากลุ่มแกนนำแต่ละฝ่าย
เส้นทึบ คือ การสื่อสารระหว่างหัวหน้ากลุ่มแกนนำกับสมาชิก

สำหรับการสื่อสารในส่วนนี้จะเห็นว่าหัวหน้ากลุ่มแกนนำจะทำหน้าที่ในการแบ่งงานให้กับสมาชิกของแต่ละกลุ่มตามที่ได้รับมอบหมายมา และสมาชิกก็สามารถสื่อสารได้ตอบกับหัวหน้ากลุ่มแกนนำของตนเองได้ นอกจากนี้ทั้งหมดยังสามารถติดต่อสื่อสารเชื่อมโยงกันได้ทั้งหมดตามเส้นทึบที่มีลูกศรสองปลายแสดงถึงปฏิสัมพันธ์ที่ทุกคนมีต่อกัน ทำให้สื่อสารกันได้ครบทุกช่องทาง

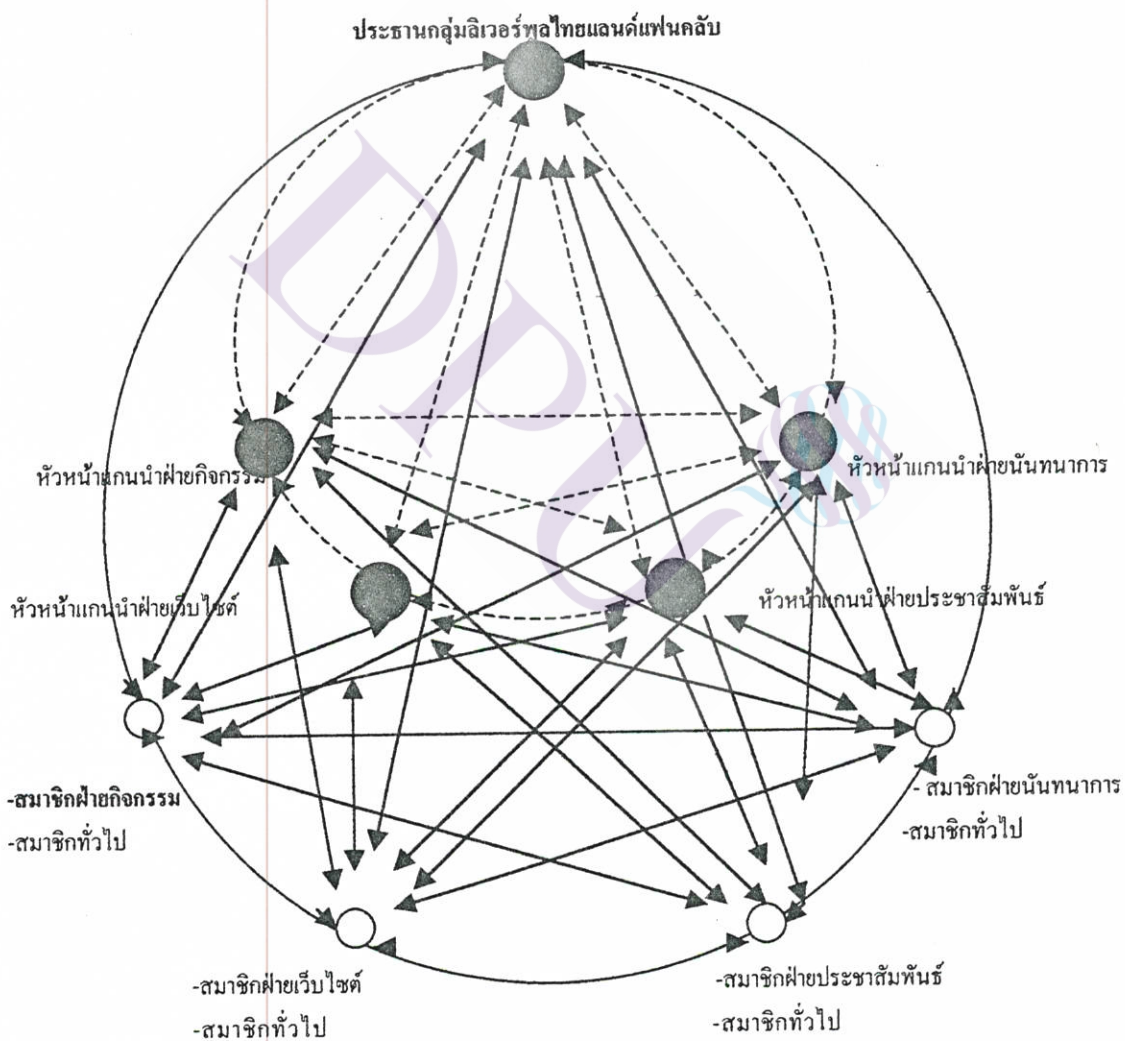
เมื่อรวมแผนภาพที่ 19 และ 20 เข้าด้วยกันเป็นแผนภาพที่ 21 ทำให้เห็นได้ว่าโครงสร้างของช่องทางการสื่อสารทั้ง 2 ส่วน อันประกอบไปด้วยการสื่อสารของกลุ่มผู้นำ และการสื่อสารระหว่างหัวหน้ากลุ่มแกนนำกับสมาชิกแต่ละกลุ่มนั้น สามารถเชื่อมโยงและสื่อสารกันได้ทั่วถึงทุกคนคือ คุณศิริชัยผู้ที่เป็นประธานกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ สามารถสื่อสารกับหัวหน้ากลุ่มแกนนำตามเส้นประที่มีลูกศรสองปลาย และหัวหน้ากลุ่มแกนนำสามารถที่จะสื่อสารกับสมาชิกของแต่ละกลุ่มได้ตามเส้นทึบที่มีลูกศรสองปลาย เมื่อรวมทั้งสองส่วนเข้าด้วยกันจะเห็นว่าสมาชิกของกลุ่มก็สามารถสื่อสารกับประธานกลุ่มคือ คุณศิริชัยได้โดยไม่ต้องผ่านหัวหน้ากลุ่มแกนนำ ดังจะเห็นได้จากเส้นทึบที่มีลูกศรสองปลายที่เชื่อมโยงระหว่างประธานกลุ่ม กับสมาชิกแต่ละกลุ่มย่อย

สมาชิกของกลุ่มทุกคนทั้งหมดจึงสามารถเชื่อมโยงปฏิสัมพันธ์ และทำการสื่อสารได้ตามโครงสร้างของการสื่อสารแบบครบทุกช่องทาง (All - Channel Network)

ส่วนที่ 3 โครงสร้างการสื่อสารของกลุ่มลิวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

ภาพที่ 21

แผนภาพแสดงโครงสร้างการสื่อสารในกลุ่มลิวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

2.2 รูปแบบการสื่อสารของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

รูปแบบการติดต่อสื่อสารถือว่าเป็นช่องทางสำคัญในการเชื่อมโยงกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ในเครือข่ายเข้าด้วยกัน และสามารถทำให้การดำเนินงานของกลุ่มมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ เพื่ออธิบายรูปแบบการสื่อสารให้ชัดเจน ผู้วิจัยขอแยกลักษณะรูปแบบการสื่อสารออกเป็น 2 ส่วน ด้วยกันคือ

2.2.1 รูปแบบการติดต่อสื่อสารภายในกลุ่ม

2.2.2 รูปแบบการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายของกลุ่มกับองค์กรภายนอก

2.2.1 รูปแบบการติดต่อสื่อสารภายในกลุ่ม

จากผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการติดต่อสื่อสารภายในกลุ่มของลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับจะเป็นการสื่อสารระหว่างกลุ่มใหญ่และกลุ่มย่อย ซึ่งการสื่อสารนั้นเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการเข้าใจถึงความสัมพันธ์ของบุคคลภายในกลุ่ม ซึ่งสามารถแบ่งการสื่อสารออกเป็น 2 ลักษณะคือ

การสื่อสารอย่างเป็นทางการ

การสื่อสารอย่างเป็นทางการที่พบในการติดต่อสื่อสารภายในกลุ่มระหว่างกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับกับสมาชิกในกลุ่มเพื่อให้สมาชิกได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางกลุ่มได้จัดขึ้น ซึ่งเป็นรูปแบบการสื่อสารแบบทางเดียวคือ

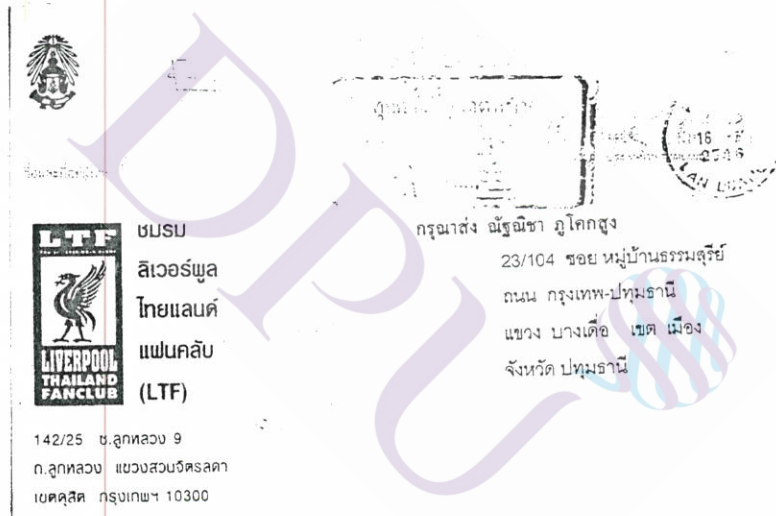
- **เว็บไซต์** ทางกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับได้เห็นความสำคัญของสื่ออินเทอร์เน็ตที่สามารถติดต่อสื่อสารกันได้ทั่วโลกมาเป็นตัวกลางในการเผยแพร่ข่าวสาร โดยมีการจัดตั้งฝ่ายจัดทำเว็บไซต์ขึ้นมาเฉพาะ เพื่อแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมของกลุ่มไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการออกกำลังกาย, กิจกรรมวันสติกแดงเดือดหรือแม้แต่กิจกรรมสาธารณะประโยชน์เป็นต้น จึงถือได้ว่า WWW.Liverpoolthailand.com เป็นตัวกลางในการติดต่อสื่อสารอย่างเป็นทางการภายในกลุ่มของลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับมากที่สุด

- **ปราชญ์บัตร** เป็นอีกช่องทางหนึ่งในการที่กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับให้แจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทางกลุ่มจัดทำขึ้น ให้สมาชิกได้รับทราบและเชิญชวนให้มาเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางกลุ่มได้จัดขึ้น อาทิ การจัดงานพบปะสังสรรค์, หรือการจัดทำกิจกรรมสำคัญของ

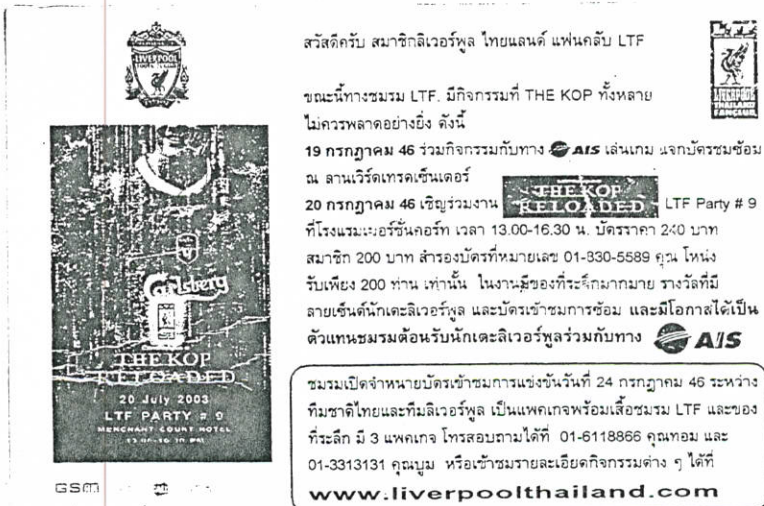
ชมรมคือการทำบุญร่วมกันบริจาคสิ่งของตามสถานที่บ้านพักคนชราหรือบ้านเด็กกำพร้า โดยส่วน
ใหญ่จะเป็นการติดต่อสื่อสารของสมาชิกที่เป็นกลุ่มใหญ่ ซึ่งลักษณะการส่งไปรษณียบัตรไปแจ้งข่าว
แก่สมาชิกจะมีลักษณะแตกต่างกันดังคำกล่าวของ คุณบุญชัย มงคลรัตนกร กล่าวว่า “เนื่องจาก
สมาชิกของเรามีมาก ดังนั้นในการแจ้งข่าวสารของกิจกรรม ทางกลุ่มจะเน้นการแจ้งข่าวสารทาง
เว็บไซต์เป็นหลัก นอกจากนี้ก็มีการส่งไปรษณียบัตรเพื่อแจ้งข่าวสารไปให้สมาชิก เพราะสมาชิกบาง
คนไม่มีคอมพิวเตอร์ โดยทางเราจะดูรายชื่อจากสมาชิกที่ลงทะเบียนไว้แล้วจะส่งไปรษณียบัตรให้
กับสมาชิกได้ทราบถึงกิจกรรมที่กลุ่มกำลังจะจัดขึ้น” (บุญชัย มงคลรัตนกร, 18 พฤษภาคม 2546)

ภาพที่ 22

แผนภาพแสดงการแจ้งข่าวสารทางไปรษณียบัตรของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ด้านหน้า

ด้านหลัง

ชมรมเปิดจำหน่ายบัตรเข้าชมการแข่งขันวันที่ 24 กรกฎาคม 46 ระหว่าง
ทีมชาติไทยและทีมลิเวอร์พูล เป็นแพคเกจพร้อมเสื้อชมรม LTF และของ
ที่ระลึก มี 3 แพคเกจ โทรสอบถามได้ที่ 01-6118866 คุณหอม และ
01-3313131 คุณนุ้ม หรือเข้าชมรายละเอียดกิจกรรมต่าง ๆ ได้ที่
www.liverpoolthailand.com

● **แจ้งข่าวทางหนังสือพิมพ์สตาร์ชอคเกอร์** นอกจากการแจ้งข่าวสารทางเว็บไซต์ และทางไปรษณียบัตรแล้ว ทางลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับยังมีการแจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกได้รับรู้ถึงกิจกรรมที่ทางกลุ่มกำลังจะมีขึ้น และต้องการให้สมาชิกได้รับรู้พร้อมมาร่วมงาน โดยการประชาสัมพันธ์ผ่านทางหนังสือพิมพ์สตาร์ชอคเกอร์ คอลัมน์ “บีกี้จ๊ะ” (สาธิต กรีกุล) ไม่ว่าจะ เป็นในเรื่องของการชักชวนให้เยาวชนมาออกกำลังกายโดยการ เล่นฟุตบอล รวมถึงการจัด กิจกรรมสาธารณะประโยชน์ต่าง ๆ ที่ทำขึ้นมาเพื่อสังคม ทั้งนี้เนื่องจากทางกลุ่มมีความสัมพันธ์อันดี ต่อนักข่าวคอลัมน์สตีในสยามสปอร์ตฯหลายคน ประกอบกับทางคอลัมน์สตีก็เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วย ผลักดันให้ทางกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับได้โตขึ้น เพราะเล็งเห็นว่าเป็นกลุ่มที่น่าจะ สนับสนุน มีการก่อตั้งกลุ่มขึ้นมาไม่ใช่เพื่อมุ่งหวังจะเชียร์บอลและรวมกลุ่มเพื่อพบปะสังสรรค์เพียง อย่างเดียว แต่มีการจัดกิจกรรมกันทำในกลุ่ม ในเรื่องของการชักชวนให้เยาวชนมาออกกำลังกายโดย การเล่นฟุตบอลรวมถึงการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ต่าง ๆ ที่ทำขึ้นมาเพื่อสังคม

“การแจ้งข่าวเกี่ยวกับกิจกรรมของกลุ่มเรานั้น มีทั้งทางเว็บไซต์, การแจ้งข่าวทาง ไปรษณียบัตรแล้วก็ทางหนังสือพิมพ์สตาร์ชอคเกอร์ในคอลัมน์ “บีกี้จ๊ะ” แต่ในชอคเกอร์อาจจะไม่มี บ่อยนัก ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องของการชวนเชิญสมาชิกมาแข่งขันฟุตบอลบ้าง หรือชวนไปร่วม กิจกรรมเพื่อสังคมตามต่างจังหวัดมากกว่า (บุญชัย มงคลรัตนกร, 18 พฤษภาคม 2546)

“ส่วนมากแล้วผมจะรู้ข่าวเกี่ยวกับกิจกรรมกลุ่มจากเว็บไซต์ แต่บางครั้งก็จะรู้ทาง หนังสือพิมพ์ชอคเกอร์บ้าง จะเป็นเรื่องของกิจกรรมที่ชวนให้เพื่อนในกลุ่มมาเล่นฟุตบอล หรือชวน ให้ไปร่วมบริจาคอุปกรณ์กีฬาให้กับโรงเรียนที่ขาดแคลนบ้าง” (ไพฑูล พรหมจรรย์, 1 กรกฎาคม 2546)

ภาพที่ 23

แผนภาพแสดงการแจ้งข่าวในหนังสือพิมพ์สตาร์ซอคเกอร์ของ
กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

☆☆☆

ฟุตบอลหญิงกับลิเวอร์พูลไทยแลนด์ แฟนคลับ No.1
สวัสดีค่ะ อาบิกัน และเพื่อนๆ ชาว S.S. ทุกคน
ฉบับนี้บุคคลใจเขียนเป็นพิเศษ เพราะมาในฐานะ
ประชาสัมพันธ์ให้กับทาง L.T.F นะคะ เื่อ! ไม่รู้จะเริ่มเขียนตรงไหนก่อนดี
ลิ้ม...เริ่มตรงนี้จะกัน ตอนนีทางชมรมลิเวอร์พูลไทยแลนด์ แฟนคลับ
หรือเรียกสั้นๆ ว่า L.T.F นั้นแหละ กำลังมีโครงการ "ฟุตบอลหญิง
เพื่อสุขภาพ" ซึ่งหลายๆ คนคงพอรู้ข่าวคร่าวๆแล้วว่าทาง L.T.F
กำลังจะมีฟุตบอลหญิงสมัครมาแข่งรายการเอเชียให้ชัดเจนและกัน
โครงการนี้เราต้องการรับสมัครนักฟุตบอลหญิงจำนวนมาก ฮ่า! ว่า
นักฟุตบอลหญิงเท่านั้นนะ (งานนี้ตีไม่เกีย) คุณสมัครก็ไม่มีอะไรยาก แต่
1. เป็นผู้หญิงแท้ 100% (สำหรับสาวประเภท 2, 3 จะพิจารณาอีกที)
2. มีใจรักฟุตบอล ไม่จำกัดสัญชาติ จะเป็นฝรั่ง แมนฯ ซา, ฮาร์เซมอลล์,
เชลซี ฯลฯ ก็ขอเพิ่มเอาได้ทั้งนั้น 3. อายุไม่เกิน 25 ปี นับขอได้ 3 ข้อ
ก็มาสมัครกันได้แล้ว ทางเราไม่จำกัดรูปร่างหน้าตา การศึกษา ฐานะ
ความสามารถ ฯลฯ แต่ต้องการที่จะเล่นฟุตบอลก็เพียงพอแล้ว ตอนนี
ทางเรากำลังรวบรวมคนอยู่ไม่ต้องตกใจ ไม่ต้องกังวลว่าจะไม่รู้ก็ใคร,
ไม่มีเพื่อน ตอนนีทาง L.T.F สามารถรวบรวมหญิงสาวที่สนใจคือโครงการ
ได้จำนวนหนึ่งแล้ว (ราวๆ 10 กว่าคน) ซึ่งไม่รวมถึงพวกคัดสอบ ซึ่งจะ
ตามมาสมทบภายหลัง ฉะนั้นสบายใจได้ถ้ามาเป็นส่วนหนึ่งของเรา
รับรองไม่เหงาแน่นอนค่ะ ทีนี้ขอเตือนทีที่มีตั้งแต่ทีมชมนับ-มหาลัย มี
ผู้ใหญ่บ้างเล็กน้อย จุดประสงค์ของโครงการนี้ คืออยากให้มีการรวมตัว
ทำกิจกรรมร่วมกันในแบบฉบับผู้หญิง มาเล่นกีฬาด้วยกันนุกว่าเป็น
เหตุผลที่ดีทีเดียวยังบ่อนอกจากความสนุกสนานแล้วรายได้เพื่อนใหม่
และมีสุขภาพแข็งแรงอีกด้วย โดยทั่วไปผู้หญิงส่วนใหญ่ไม่ค่อยได้ออก
กำลังมากนัก ดังนั้นทาง L.T.F เลยอยากให้คุณมาร่วมกิจกรรมกับเรา
นอกจากเล่นกีฬาเราก็ยังมีกิจกรรมที่เป็นประโยชน์แก่สังคมเหมือนทุกา
ครั้งที่ผ่านมาอีกด้วย สาวๆ อ่านแล้วอย่าคิดนานนะละ สิทธิพิเศษแบบนี้
มีที่ L.T.F เท่านั้น สมัครง่ายยิ่งกว่านับ 1 2 3 ถ้าใครสนใจติดต่อมาที่
642-5571-2 ต่อ 894 ขอสายพื้นฐานนะ แต่ถ้าใครอยากคุยกับนุกก็
โทรไปขอเบอร์กับพี่ซาได้นะ อินดีคุยด้วยอยู่แล้ว ไม่ต้องเสียค่าสมัคร
ใดๆ ทั้งสิ้น งานนี้มีแต่ได้กับได้นะ แล้วอย่าลืมมาเจอกันนะ
-เออ! ประชาสัมพันธ์เสร็จแล้วโล่งใจ - เพิ่งเคยเขียนเป็น
งานเป็นการครั้งแรกนะเนี่ย! เอกสภานุกจะเขียนถึงนักฟุตบอลหญิงใน
L.T.F ละกันว่ามีใคร และแต่ละคนยังไบบ้าง แต่ที่แน่ๆ ตอนนีทาง L.T.F
มี Mia Hamm แห่งประเทศไทยแล้วนะ ติดตามข่าวในครั้งต่อไป นุก
Clamp ราชธานี

CLAMP!
Fowler Girls Part 1.

อาจจะส่ง นอင့်เจ็ด เข้าประกวดก็ได้นะละ เผื่อจะดัง
เหมือนไอเว่น

☆☆☆

ที่มา : สตาร์ซอคเกอร์, 20 กรกฎาคม 2538 : 18

การสื่อสารแบบทางเดียวที่ทางกลุ่มได้ใช้สำหรับติดต่อกับสมาชิก เห็นได้ว่าเป็นการ
สื่อสารที่เป็นทางการ คือจะต้องมีขั้นตอนในการดำเนินงานหลายขั้น เนื่องจากมีข้อจำกัดของจำนวน
สมาชิกและระยะทางเข้ามาเกี่ยวข้อง เพราะกลุ่มมีสมาชิกมากและเป็นกลุ่มที่มีขนาดใหญ่ สมาชิกจะ
มีทั้งในกรุงเทพและต่างจังหวัดจึงทำให้การติดต่อสื่อสารระหว่างสมาชิกโดยตรงจะเป็นไปได้ยาก
มาก ดังนั้นทางกลุ่มจึงใช้สื่อกลางมาเป็นตัวช่วยส่งข่าว

ส่วนการสื่อสารแบบสองทางที่ทางกลุ่มใช้สื่อสารกันนั้นคือ

● การสื่อสารระหว่างประธานกลุ่มกับกลุ่มแกนนำ

- ประธาน คุณศิริชัย สุรจิตศิริพันธ์
- กลุ่มแกนนำฝ่ายกิจกรรม
- กลุ่มแกนนำฝ่ายเว็บไซต์
- กลุ่มแกนนำฝ่ายประชาสัมพันธ์
- กลุ่มแกนนำฝ่ายนันทนาการ

การติดต่อสื่อสารระหว่างประธานกลุ่มกับกลุ่มแกนนำไม่ได้มีรูปแบบตายตัวว่าจะต้องมีกลุ่มแกนนำที่เข้าร่วมประชุมกี่คน ส่วนใหญ่ในแต่ละกลุ่มถ้าใครว่างก็จะเข้ามาติดต่อกัน บางครั้งก็กลุ่มละ 4 - 5 คน รวมทั้งหมดก็ประมาณ 20 คน แต่ถ้าครั้งไหนที่เป็นงานใหญ่คือ เป็นกิจกรรมที่มีองค์กรภายนอกเข้ามาขอความช่วยเหลือให้ชมรมเข้าไปร่วมงานเช่นงาน “สีกันแดงเดือด” การประชุมในแต่ละครั้งก็จะมาเกือบทุกคนที่เป็นแกนนำประมาณ 37 คน ทางชมรมจะใช้รูปแบบการสื่อสารแบบ 2 ทาง เนื่องจากจะเป็นการพูดคุยปรึกษาหารือกันระหว่างประธานกับหัวหน้ากลุ่มแกนนำทั้งหมด 4 กลุ่มคือ กลุ่มแกนนำฝ่ายกิจกรรม, กลุ่มแกนนำฝ่ายเว็บไซต์, กลุ่มแกนนำฝ่ายประชาสัมพันธ์, กลุ่มแกนนำฝ่ายนันทนาการ ซึ่งหัวหน้ากลุ่มแกนนำแต่ละคนได้รับตำแหน่งหน้าที่นี้ เนื่องจากเป็นกลุ่มคนที่ริเริ่มก่อตั้งชมรมมาพร้อมกับประธานกลุ่มคือคุณศิริชัย ดังนั้นบุคคลที่เป็นแกนนำทั้งหมดของกลุ่มจึงเป็นบุคคลที่เริ่มรู้ถึงปัญหาต่าง ๆ ของกลุ่มตลอด เพราะร่วมกันฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ มาตั้งแต่ชมรมยังไม่เป็นรูปธรรมและไม่ค่อยมีใครรู้จัก จนปัจจุบันลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเป็นชมรมที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับในสังคมพร้อมทั้งยังได้รับการยอมรับจากสื่อมวลชน

โดยการปรึกษาหารือส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการเตรียมการในเรื่องของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ว่าจะจัดกิจกรรมในช่วงวันเวลาใดที่จะเหมาะสม และรูปแบบของกิจกรรมควรจะเป็นแบบใด ซึ่งการสื่อสารแบบ 2 ทางจะทำให้กลุ่มแกนนำแต่ละคนได้โต้ตอบกัน และมีการแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็นต่อกันอันจะนำไปสู่เป้าหมายเดียวกันของกลุ่ม โดยส่วนใหญ่จะเป็นแนวทางการทำงานที่กำหนดขั้นตอน กำหนดบทบาท และตำแหน่งของบุคคลอย่างเป็นทางการ แต่ในทางปฏิบัติงานนั้นส่วนใหญ่มักจะใช้การสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ ที่ไม่ได้เป็นไปตามที่กำหนดไว้เท่าใดนัก คือจะไม่มีการประชุมอย่างเป็นทางการ การสื่อสารก็จะเป็นไปตามความสะดวกและความใกล้ชิด เนื่องจากประธานและกลุ่มแกนนำมีความสนิทสนมและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันมีความเชื่อถือกัน จึงทำให้การสื่อสารไม่ได้สร้างความยุ่งยาก

“สำหรับการประชุมของกลุ่มส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีปัญหาอะไร ก็เหมือนมานั่งพูดคุยปรึกษากันมากกว่า แต่ถ้ามีกิจกรรมไหนที่ทางกลุ่มได้รับการติดต่อจากองค์กรภายนอกให้ทางชมรมเราเข้าไปร่วมกับกิจกรรมขององค์กรนั้น ๆ เราก็จะต้องมีการนัดประชุมใหญ่กันเช่นกัน “ศึกวันแดงเดือด” ทางกลุ่มก็จะมี การแบ่งงานและหน้าที่ให้แต่ละฝ่ายไปทำ พร้อมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกทุกคนได้รับรู้ถึงสถานที่และรูปแบบของงานว่า จะมีกำหนดการเมื่อไหร่และมีกิจกรรมอะไรบ้างในงาน โดยระหว่างการประชุมก็จะไม่มีขั้นตอนอะไรมาเพราะเราจะสนิทกันทุกคน เราสามารถพูดคุยกันได้ทุกเรื่อง โดยเรารู้ว่าใครสามารถพูดคุยเล่นหัวได้และใครที่เราควรเคารพ เพราะชมรมเราจะนับถือผู้ที่มีอายุมากกว่าคือ ให้เกียรติผู้อาวุโส” (ศิริชัย สุรจิตติรัตน์, 9 พฤษภาคม 2546)

การสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ

สำหรับการสื่อสารภายในกลุ่มสมาชิกที่มีความสนิทสนมกันดี แต่ละคนจะสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มที่ทำงานร่วมกันนั้น มีความสัมพันธ์ที่คุ้นเคยและสนิทสนมกันมาก จึงทำให้การสื่อสารในการพูดคุยกันสามารถพูดคุยกันได้ทุกเรื่อง สมาชิกที่อยู่ในชมรมจะอยู่กับแบบพี่แบบน้อง ความสัมพันธ์ของสมาชิกที่ทำงานร่วมกันทำให้เวลาที่จะติดต่อสื่อสารในแต่ละครั้งจะเป็นการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ คือไม่จำเป็นต้องสื่อสารกันเป็นขั้นเป็นตอนหรือมีแนวทางที่กำหนดขึ้นตลอดเวลา แต่ใช้วิธีการสื่อสารกันด้วยความสนิทสนมและไว้วางใจ เพราะสมาชิกเชื่อถือซึ่งกันและกัน มีความใกล้ชิดกัน แต่การสื่อสารแบบนี้ส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารระหว่างแกนนำกับสมาชิกในกลุ่ม ที่มีจำนวนไม่มากหรือระหว่างสมาชิกกับสมาชิกด้วยกันเองที่เป็นกลุ่มย่อย ๆ ก็เป็นการสื่อสารของกลุ่มย่อย ดังนั้นการสื่อสารจึงเป็นไปได้ง่าย เพราะความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นอาจจะมาจากการที่สมาชิกกลุ่มนั้นมีการติดต่อกับทางกลุ่มอยู่ตลอดเวลาหรือร่วมทำกิจกรรมกับทางกลุ่มอย่างสม่ำเสมอทำให้เกิดความคุ้นเคย

“เวลามีประชุมพี่จะมาตลอด แต่เราจะคุยกันสนุกสนานไม่ค่อยซีเรียส เพราะมีแต่พี่ ๆ น้อง ๆ ” (อังคณา จิตตรีงาม, 1 กรกฎาคม 2546)

“ส่วนใหญ่จะเจอกันบ่อยเพราะจะนัดกันทานข้าวกันประจำหรือไม่ก็คูนั่ง พอเวลามีประชุมถ้าใครในกลุ่มไม่มีใครมา ก็จะฝากบอกต่อกันก็รู้กันหมดแล้ว” (ปารีชาติ ขอเพิ่มกลาง, 3 กรกฎาคม 2546)

จากการบอกเล่าของสมาชิกกลุ่มทำให้เห็นว่า กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับไม่ได้เน้นความสำคัญของการจัดประชุมอย่างเป็นทางการ แต่ใช้ความใกล้ชิดสนิทสนมที่เกิดขึ้นจากการทำงานร่วมกันมาเป็นช่องทางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสื่อสารกัน วิธีดังกล่าวยังถูกใช้เป็นช่องทางการสื่อสารที่สามารถสื่อถึงตัวผู้นำกลุ่มได้โดยตรง อีกทั้งยังเป็นการเสนอช่องทางและเสนอความคิดเห็นด้วย

ดังนั้นการสื่อสารภายในกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ จึงประกอบด้วยการสื่อสารอย่างเป็นทางการ ซึ่งใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติและการสื่อสารตามลำดับชั้นตอนภายในกลุ่ม แต่ในการทำงานร่วมกันนั้น เนื่องจากสมาชิกของกลุ่มใช้ความสนิทสนมและความไว้วางใจเป็นบรรทัดฐานในการทำงานร่วมกัน จึงทำให้การสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการถูกนำมาใช้และมีบทบาทมากกว่า ทั้งนี้เนื่องจากมีความง่ายและความสะดวกมากกว่า ประกอบกับสมาชิกมีการพูดคุยกันประจำทางเว็บไซต์, ทางโทรศัพท์และนัดพบปะกันตลอดเวลาอย่างสม่ำเสมอ ทำให้สามารถสื่อสารกันได้ทั่วถึง แม้จะ ไม่มีการจัดการประชุมอย่างเป็นทางการก็ตาม

กระบวนการสื่อสารที่เกิดขึ้นของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ เป็นการนำเอารูปแบบของการสื่อสารเป็นทางการและไม่เป็นทางการมาใช้เป็นวิธีสื่อสารภายในกลุ่ม โดยผ่านสื่อบุคคลเป็นหลัก แม้จะมีการกำหนดแนวทางสื่อสารอย่างเป็นทางการไว้ก็ตาม กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับก็ให้ความสำคัญกับการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการมากกว่า เพราะอาศัยความสะดวกและความใกล้ชิดกันเป็นพื้นฐานในการสื่อสารและทำงานร่วมกัน การสื่อสารในกลุ่มที่เป็นโครงสร้างการสื่อสารแบบครบทุกช่องทาง ที่สนับสนุนให้สมาชิกทุกคนได้สื่อสารกันโดยทั่วถึง ทำให้การสื่อสารของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับถูกขับเคลื่อนด้วยการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ โดยที่ยังคงรักษาคุณภาพของการสื่อสารและความสัมพันธ์ภายในกลุ่มได้ เพราะสมาชิกสนิทสนมไว้วางใจกัน จนเกิดเป็นความสามัคคีในกลุ่ม ส่งผลให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและมีการสื่อสารที่ดำเนินงานอย่างราบรื่น

อุปสรรคของการสื่อสาร

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมองเห็นถึงการสื่อสารของกลุ่มที่เป็นอุปสรรคของการสื่อสารในกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับคือ ขนาดและระยะทาง กลุ่มที่มีขนาดใหญ่มากประกอบด้วยสมาชิกบางคนอยู่ต่างจังหวัดจึงทำให้การสื่อสารของกลุ่มกับสมาชิกบางคนเป็นไปได้ยาก เนื่องจากการสื่อสารของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับที่ปรากฏให้เห็นจะเป็นการสื่อสารกับเพื่อน

สมาชิกที่สนิทกัน มีความคุ้นเคยกัน มีการติดต่อสื่อสารกันอยู่ประจำและตลอดเวลา ดังนั้นเมื่อมีสมาชิกเพิ่มมากขึ้นก็ทำให้สมาชิกใหม่ที่เพิ่งเข้ามาอาจจะไม่กล้าที่จะติดต่อกับกลุ่มสมาชิกเดิม ๆ ประกอบกับสมาชิกที่อยู่ต่างจังหวัดเนื่องจากระยะทางในการพบปะสังสรรค์ที่แบบเจอหน้ามันเป็นไปได้ยาก เพราะระยะห่างในแง่ของสถานที่หรือความใกล้ - ไกลจากจุดศูนย์กลางของกลุ่ม ไม่ว่าจะเรื่องของการเดินทางมาร่วมกิจกรรมในแต่ละครั้ง ซึ่งจากผลการวิจัยทำให้ผู้วิจัยได้ทราบว่ากลุ่มสมาชิกที่อยู่ต่างจังหวัดจะไม่เคยมาร่วมกิจกรรมของกลุ่มเลย แต่จะมีการติดต่อสื่อสารกันทางเว็บไซต์เท่านั้น เพราะมีปัญหาในเรื่องของการเดินทางที่มีระยะห่างที่ไกลคือบ้านอยู่ต่างจังหวัดไม่สะดวกเวลาเดินทางเข้ามากรุงเทพ ดังนั้นสำหรับสมาชิกบางคนที่ต้องการจะสื่อสารกับเพื่อนสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม ส่วนใหญ่จะใช้การติดต่อสื่อสารทางเว็บไซต์เท่านั้น สิ่งนี้จึงทำให้ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่ากลุ่มสมาชิกที่มีการติดต่อสื่อสารกันอยู่ตลอดเวลาที่ปรากฏให้เห็นคือ กลุ่มสมาชิกที่รู้จักกันมีการติดต่อสื่อสารกันตลอดจะเป็นสมาชิกกลุ่มย่อยที่ติดต่อกันอยู่เป็นประจำ มีการเข้าร่วมทำกิจกรรมอยู่เสมอ ๆ และจะมีความสนิทสนมกับประธานและกลุ่มแกนนำเป็นพิเศษ เพราะจะมีการติดต่อกันนอกเหนือจากการทำงาน มีการนัดพบกันไปคุยหนึ่ง, ทานข้าวกันอยู่ตลอด ซึ่งสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมส่วนมากจะเป็นสมาชิกหน้าเดิม ๆ ที่มาร่วมงานเป็นประจำและมีการติดต่อสื่อสารกันตลอดไม่ว่าจะทางโทรศัพท์, ทางเว็บไซต์แต่สำหรับสมาชิกที่ไม่ค่อยได้มาร่วมงานกิจกรรม ก็จะมีการติดต่อเข้ามาถามข่าวสารของกลุ่มทางเว็บไซต์แล้วนำข่าวสารนั้นไปบอกกล่าวหรือกระจายข่าวให้เพื่อน ๆ ในกลุ่มได้ทราบ

การเข้าร่วมเป็นสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ขอแค่ได้เป็นสมาชิกในกลุ่มที่ตนรักและชื่นชอบถึงแม้จะไม่สามารถมาร่วมกิจกรรมได้ แต่ก็ขอเป็นสมาชิกของลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับก็พอ เพราะสมาชิกเหล่านั้นรู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของชมรม และได้เป็นสมาชิกของสโมสรลิเวอร์พูลซึ่งเป็นสโมสรที่ตนรักและศรัทธาประกอบกับได้มีการติดต่อกับเพื่อน ๆ สมาชิกด้วยกันโดยผ่านทางเว็บไซต์ แม้สมาชิกบางคนที่ไม่ค่อยได้มาร่วมกิจกรรมกับทางกลุ่ม แต่เมื่อถึงวันเชียร์ฟุตบอลใน “ศึกวันแดงเดือด” สมาชิกก็จะให้ความสำคัญกับวันนี้มาก เพราะทุกคนต้องการที่จะมาเชียร์สโมสรลิเวอร์พูลร่วมกันและมีเป้าหมายร่วมกันคือต้องการให้สโมสรลิเวอร์พูลมี “ชัยชนะ” ส่วนใหญ่สมาชิกที่มีภูมิลำเนาอยู่ที่กรุงเทพฯก็จะมาพร้อมกันและทุกคนจะรับรู้ว่าเป็นลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ โดยส่วนใหญ่จะมาเป็นกลุ่ม ๆ และมารวมตัวกันเป็นกลุ่มใหญ่ ซึ่งสมาชิกแต่ละคนที่เป็นกลุ่มย่อยของแต่ละกลุ่ม จะไม่ค่อยสนิทกันแต่เมื่อทุกคนมาร่วมในงานและรู้ว่าเป็นแฟนลิเวอร์พูลทุกคนก็จะมีการพูดคุยกันแบบไม่รู้ตัว อาจจะเนื่องมาจากชอบและรักสโมสรลิเวอร์พูลเหมือนกัน ทำให้สามารถที่จะพูดคุยกันได้ง่ายและก็เริ่มมีการติดต่อกันเองตั้งแต่นั้นมา

2.2.2 รูปแบบการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายของกลุ่มกับองค์กรภายนอก

จากผลการวิจัยพบว่า การติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายของกลุ่มกับองค์กรนอกกลุ่มนั้น เป็นการติดต่อสื่อสารอย่างเป็นทางการ คือ มีลำดับขั้นตอน ในการปฏิบัติงาน เนื่องจากกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ มีการจัดกิจกรรมการกุศลอยู่เป็นประจำ ฉะนั้นการติดต่อสื่อสารของกลุ่มจะเป็นทางการ เนื่องจากจะต้องมีการไปติดต่อกับองค์กรภายนอกเช่น การแจกอาหารที่บ้านพักคนชรา ทางกลุ่มจะส่งตัวแทนที่เป็นแกนนำไปติดต่อก่อนเพื่อขออนุญาตก่อน โดยมีการพูดคุยและแจ้งจุดประสงค์ของการจัดกิจกรรมนั้นขึ้นมา แต่ถ้าเป็นกิจกรรมที่อยู่ตามต่างจังหวัดทางกลุ่มมีการไปเช็คสถานที่ที่จะไปก่อนประมาณ 1 เดือน เพื่อสะดวกต่อการประสานงานและการจัดกิจกรรม เช่น การมอบอุปกรณ์การศึกษาให้กับน้อง ๆ ที่ขาดแคลนในต่างจังหวัด, การแข่งฟุตบอลกระชับมิตร

“เมื่อมีการติดต่อกับองค์กรภายนอก ส่วนใหญ่เราจะให้พี่ศิษฐาเป็นคนติดต่อ เนื่องจากพี่เขาเป็นหัวหน้าฝ่ายประชาสัมพันธ์ ดังนั้นไม่ว่าทางเราจะไปติดต่อกับองค์กรภายนอกก่อนเพื่อจัดกิจกรรมตามต่างจังหวัด หรือ มีองค์กรภายนอกติดต่อเรามาเพื่อให้กลุ่มเราไปร่วมงาน หรือออกรายการโทรทัศน์ต่าง ๆ เขาก็จะติดต่อกับพี่ศิษฐาตลอด เพราะพี่ ๆ เขาจะมีโทรศัพท์ติดต่อกัน แต่ถ้าเป็นองค์กรที่ไม่เคยร่วมงานกัน เขาก็จะติดต่อมาทางเว็บไซต์” (ศิริชัย สุรจิตติรัตน์, 9 พฤษภาคม 2546)

“อย่างรายการ *“The kop in Thailand”* พี่ ๆ ที่บริษัท โค้ก ก็ติดต่อเรามาว่าจะมีรายการของประเทศอังกฤษมาถ่ายทำแฟนบอลของสโมสรลิเวอร์พูลในแถบเอเชีย ไม่ว่าจะเป็นญี่ปุ่น, จีน, สิงคโปร์และไต้หวัน ๗ รู้สึกอย่างไรบ้างในขณะที่สโมสรลิเวอร์พูลตกต่ำแย่ พี่ ๆ ทางโค้กเขารู้จักกับเราเนื่องจากบริษัทที่เขาเป็นสปอร์เซอร์ให้กับสโมสรลิเวอร์พูลและพี่ ๆ ที่เป็นฝ่ายติดต่อประสานงาน เขารู้จักกับชมรมของเราตั้งแต่ที่ลิเวอร์พูลมาเมื่อไทยครั้งแรก คือ 19 กรกฎาคม 2544 ตั้งแต่นั้นเราก็ติดต่อกันตลอด เวลาจะมีอะไรที่เกี่ยวกับลิเวอร์พูลพี่เขาก็จะนึกถึงชมรมเรา เขาก็ดีใจเพราะรายการนี้ได้ออกอากาศที่ช่องรายการต่างประเทศคือ ESPN ช่อง 34 ทางชมรมรู้สึกภูมิใจมาก เพราะไม่มีชมรมไหนที่ได้รับสิทธิ์นี้นอกจากชมรมเรา” (ศิริชัย สุรจิตติรัตน์, 9 พฤษภาคม 2546)

รูปแบบการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายของกลุ่มกับองค์กรภายนอกส่วนใหญ่จะเป็นรูปแบบการสื่อสารอย่างเป็นทางการ เนื่องจากลักษณะของงานที่ค่อนข้างเป็นทางการและมีระเบียบแบบแผน ทางกลุ่มลิเวอร์พูลฯ ก็จะมีกลุ่มที่รับผิดชอบไปแต่ละฝ่ายไม่ว่าจะเป็นฝ่ายกิจกรรม, ฝ่ายประชาสัมพันธ์ เมื่อได้รับทราบงานก็จะมีการมาบอกกล่าวกับประธานและทำการประชุมหารือว่าจะดำเนินงานอย่างไร เพื่อที่จะปฏิบัติงานให้ได้สำเร็จ การติดต่อสื่อสารกับองค์กรภายนอก

จากการสัมภาษณ์ และจากการที่ผู้วิจัยได้เข้าร่วมกับกิจกรรมสำคัญ ๆ เช่น การบันทึกรายการ “The kop in Thailand” ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นว่า กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับส่วนใหญ่จะสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีและมีความสัมพันธ์อันดีกับองค์กรภายนอก เนื่องจากการปฏิสัมพันธ์ในลักษณะของการให้ความช่วยเหลือกับองค์กร ส่วนใหญ่จะเป็นองค์กรที่มีการดำเนินงานและติดต่อประสานงานกันอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้นเมื่อมีงานอะไรหรือทางชมรมติดต่องานจึงจะได้รับการสนับสนุนและความสะดวกในการติดต่องานอย่างมาก เพราะทางกลุ่มได้รับความเชื่อถือ เนื่องจากทางกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ มีการให้ความช่วยเหลือกับหน่วยงานที่เป็นองค์กรภายนอกอยู่ตลอดเวลา ให้ความสัมพันธ์เป็นแบบเกื้อกูลกัน ดังคำกล่าวของคุณ สิริชัยว่า

“ทางกลุ่มจะเน้นทำกิจกรรมมาก ๆ เนื่องจากทางเรามีสปอร์เซอร์เยอะ เราอยากจะช่วยเหลือเด็กที่อยู่ไกล ๆ ตามชนบทที่ไม่มีอุปกรณ์การเรียน จึงทำให้กลุ่มมีการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานต่าง ๆ มาก เราจะรู้จักกับองค์กรภายนอกเยอะ ส่วนใหญ่จะรู้จักเพราะต้องติดต่องานและขอความช่วยเหลือตลอดเป็นแบบเกื้อกูลกัน ดังเช่นการไปออกรายการย้อนรอยเรื่อง “แฟนคลับในเมืองไทย” ซึ่งทางชมรมก็ได้ไปร่วมเสวนาในรายการ พอหลังจากนั้นไม่นานทางกลุ่มก็ได้มีการจัดกิจกรรมไปบริจาคอุปกรณ์กีฬาที่โรงเรียนปากส้วย อ.ปากช่อง จ. นครราชสีมา ทางพี่ ๆ ที่รายการ “ย้อนรอย” ก็มีส่วนในการร่วมเป็นสปอร์เซอร์ เรื่องสิ่งของที่บริจาค โดยในกิจกรรมครั้งนั้นนอกจากไปบริจาคอุปกรณ์กีฬาแล้วทางกลุ่มลิเวอร์พูลฯ ได้ร่วมแข่งขันฟุตบอลกับสมาคมผู้สื่อข่าวท้องถิ่นด้วย” (สิริชัย สุรจิตศิริรัตน์, 22 พฤษภาคม 2547)

การพึ่งพาอาศัยกันของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับกับหน่วยงานองค์กรภายนอก ทำให้ทางกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเป็นกลุ่มที่ได้รับความเชื่อถือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เคยร่วมงานกันมา ดังนั้นเมื่อมีการติดต่อสื่อสารขอความช่วยเหลือในแต่ละครั้ง ทางกลุ่มจึงได้รับความสะดวกและความร่วมมือที่ดีตลอด จากหน่วยงานดังกล่าวจึงทำให้กิจกรรมที่จัดขึ้นในแต่ละครั้งประสบความสำเร็จและไม่ค่อยพบอุปสรรคอะไรจากการทำงานแต่ทั้งหมดก็ยังคงเป็นการติดต่อสื่อสารกับองค์กรภายนอกแบบเป็นทางการ

ภาพที่ 24

แผนภาพแสดงการไปร่วมบันทึกเทปออกรายการ “ย้อนรอย”

ที่มา : WWW.liverpoolthailand.com

2.3 บทบาทของผู้นำและบทบาทสมาชิก

จากรูปแบบการติดต่อสื่อสารของกลุ่มจะเห็นได้ว่าการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกอย่างชัดเจน ผู้วิจัยแบ่งบทบาทของสมาชิกกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับออกเป็น บทบาทของผู้นำ, บทบาทของสมาชิก

บทบาทของผู้นำ กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเป็นกลุ่มที่มีการกำหนดบทบาทของบุคคลในกลุ่มออกมา เนื่องจากเป็นกลุ่มที่รวมตัวกันเพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ในสังคมและเป็นกลุ่มที่มีขนาดใหญ่ ฉะนั้นบทบาทของผู้นำจึงมีบุคคลหลายคนดำรงหน้าที่นั้น เนื่องจากการมีกลุ่มย่อยออกไปหลายกลุ่มเช่น ตำแหน่งประธาน, กลุ่มแกนนำ, รวมไปถึงผู้นำของกลุ่มย่อย ๆ ในลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ โดยผู้นำอย่างเป็นทางการจะต้องผ่านการคัดเลือกจากกลุ่มสมาชิก เนื่องจาก ผู้นำจะเป็นบุคคลที่มีส่วนทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จและก้าวหน้า พร้อมทั้งบรรลุผลสำเร็จในการทำงานในแต่ละครั้ง เนื่องจากผู้นำจะต้องเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่นในกลุ่ม และสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มก็จะต้องยอมรับและปฏิบัติตามความคิดเห็นของผู้นำด้วยความเต็มใจ

- ประธานกลุ่ม คือ คุณศิริชัย สุจริตรัตน์ จะมีความรับผิดชอบต่อการพัฒนากลุ่ม ให้ดำเนินงานไปได้สำเร็จและสามารถที่จะแบ่งความรับผิดชอบในหน้าที่ให้กับกลุ่มแกนนำ พร้อมทั้งส่งเสริมให้สมาชิกทุกคนปฏิบัติงานได้สำเร็จ โดยประธานกลุ่มจะต้องมีหน้าที่ในการติดต่อ

ประสานงานกับองค์กรภายนอกและองค์กรต่าง ๆ ที่มาเชิญให้ทางกลุ่มเข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงานนั้น ๆ โดยนำรายละเอียดมาแจ้งให้กลุ่มแกนนำทราบพร้อมทั้งปรึกษางานว่าจะดำเนินการอย่างไร ประกอบกับมอบหมายหน้าที่ให้แกนนำและสมาชิกบางคนเกี่ยวกับกิจกรรมแต่ละครั้งที่จะทำขึ้น เพื่อแกนนำและสมาชิกเหล่านั้นจะได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของกลุ่ม แต่ถ้ากิจกรรมไหนที่ประธานกลุ่มไม่สามารถไปดูแลติดต่องานหรือสั่งงานได้ก็จะมอบหมายให้กับแกนนำรับหน้าที่แทน คังคำสัมภาษณ์คุณศิริชัย

“ส่วนใหญ่ผมกับศิษย์จะเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มกับองค์กรภายนอก เนื่องจากองค์กรส่วนใหญ่ที่เข้ามาติดต่อจะรู้ว่า ผมเป็นประธานกลุ่ม โดยส่วนมากผมจะเป็นคนคิดเรื่องกิจกรรมที่จะจัด และนำมาปรึกษากับกลุ่มแกนนำให้ช่วยกันแสดงความคิดเห็นว่าเหมาะสมแก่เวลาหรือเปล่า โดยสิทธิ์การตัดสินใจไม่ได้อยู่ที่ผมคนเดียว ผมจะต้องประชุมกับกลุ่มแกนนำเพื่อปรึกษาหารือ เพราะเวลาเกิดปัญหาจะได้ช่วยกันแก้ไข รวมทั้งจะได้แบ่งหน้าที่ในการทำงานว่าใครเหมาะสมที่จะทำอะไรหรือมีหน้าที่อะไรต่อกิจกรรมนั้น ๆ ครับ” (สัมภาษณ์, แหล่งเดิม)

● แกนนำ คือ กลุ่มคนที่เข้ามามีบทบาทในการก่อตั้งชมรมลิเวอร์พูลไทยแลนด์ แฟนคลับ ตั้งแต่แรกเริ่มพร้อมคุณ ศิริชัย สุรจิตศิริพันธ์ (ประธาน) โดยกลุ่มคนที่เป็นแกนนำจะเป็นกลุ่มคนที่เริ่มรู้ปัญหาต่าง ๆ ของกลุ่มตลอด เพราะร่วมกันบุกเบิกริเริ่มก่อตั้งชมรมและฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ตั้งแต่ชมรมยังไม่เป็นรูปธรรมและไม่เป็นที่รู้จัก ปัจจุบันกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์ แฟนคลับ เป็นชมรมที่มีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักในสังคมพร้อมทั้งยังได้รับการยอมรับจากสื่อมวลชน

สำหรับกลุ่มแกนนำมีทั้งหมด 4 กลุ่มประกอบด้วย

กลุ่มแกนนำฝ่ายกิจกรรม มีสมาชิกจำนวน 17 คน

กลุ่มแกนนำฝ่ายเว็บไซต์ มีสมาชิกจำนวน 6 คน

กลุ่มแกนนำฝ่ายประชาสัมพันธ์ มีสมาชิกจำนวน 4 คน

กลุ่มแกนนำฝ่ายนันทนาการ มีสมาชิกจำนวน 10 คน

โดยทุกคนจะมีหน้าที่รับผิดชอบตามในแต่ละกลุ่ม เมื่อมีการประชุมหรือมีการจัดกิจกรรมของชมรมในแต่ละครั้ง กลุ่มแกนนำแต่ละคนจะช่วยกันทำหน้าที่ของตนเอง และเมื่อได้รับหน้าที่หรือทราบเรื่องราวเกี่ยวกับกิจกรรมที่ทางกลุ่มจะจัดทำขึ้นจากประธานกลุ่มและได้มีการปรึกษาหารือจากการประชุมกันแล้วในแต่ละครั้ง กลุ่มแกนนำก็จะเปลี่ยนบทบาทของตัวเองที่เป็นบทบาทของสมาชิกในตอนแรก มาเป็นบทบาทผู้นำในเรื่องของการประสานงานและดำเนินงานกิจกรรมพร้อมให้ข้อมูลและมอบหมายหน้าที่ให้แก่สมาชิกบางคนในกลุ่มต่อไป เนื่องจากสมาชิกมี

จำนวนมากและมีกลุ่มย่อย ๆ แยกออกไป ดังนั้นบทบาทของกลุ่มแกนนำจึงไม่จำเป็นที่จะต้องมีบทบาทเดียวในการดำเนินงานในกิจกรรม เพราะเมื่อมีขั้นตอนในการดำเนินงาน, มีการเตรียมงาน, ทุกคนก็จะมีส่วนร่วมในการทำงานนั้นเพื่อที่จะดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ

“ผมจะมีหน้าที่ในการดูแลเรื่องของการเล่นฟุตบอล เมื่อมีปัญหาอะไรเกี่ยวกับการดำเนินงานในเรื่องของการเล่นฟุตบอลหรือการจัดแข่งขันฟุตบอลในแต่ละครั้ง ผมจะเป็นคนคอยดูแลตัดสินใจและแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละครั้งที่มีการแข่งขัน” (บุญชัย มงคลรัตนกร, 18 พฤษภาคม 2546)

- หัวหน้ากลุ่มย่อย สมาชิกบางคนจะเปลี่ยนสถานะของตนเองเมื่ออยู่ในกลุ่มย่อยของตน ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรมพบว่า สมาชิกบางคนมีหลายบทบาท จากการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง เพราะถ้าหากสมาชิกเหล่านั้นได้ทราบเรื่องราวของกิจกรรมกลุ่มจากกลุ่มแกนนำ ตนเองก็จะมีหน้าที่ในการแจ้งข่าวสารให้กับเพื่อนสมาชิกในกลุ่มทราบ เพื่อที่จะได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมขึ้น โดยหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายนั้นกลุ่มย่อยจะเป็นกลุ่มที่มีส่วนในการที่จะทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ตัวอย่างเช่น เมื่อมีการจัดกิจกรรมการกุศลเกี่ยวกับการบริจาคสิ่งของตามสถานที่ต่าง ๆ ทางกลุ่มก็ต้องมีการดำเนินงานและมอบหมายหน้าที่ในการเป็นผู้รับผิดชอบในงานนั้น ๆ ให้ชัดเจน โดยอาจจะแบ่งความรับผิดชอบเป็นกลุ่ม ๆ ออกไปเช่น กลุ่มประชาสัมพันธ์, กลุ่มนันทนาการ โดยจะแบ่งเป็นกลุ่มเตรียมงาน, กลุ่มคัดเลือกของบริจาค, กลุ่มคิดกิจกรรมที่จะไปแสดงในงาน, ซึ่งทุกคนมีบทบาทสมาชิกในกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ แต่เมื่อมีการทำงานเกิดขึ้นในกิจกรรมที่จัด สมาชิกแต่ละคนก็จะถูกกำหนดบทบาทใหม่ขึ้นมาในการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้ง จนบางครั้งต้องมีหน้าที่รับผิดชอบและมีบทบาทที่หลากหลายในเวลาเดียวกัน

บทบาทของสมาชิก สำหรับบทบาทของสมาชิกแต่ละกลุ่มนั้น จากการที่ผู้วิจัยมีส่วนร่วมในกิจกรรมบางกิจกรรม ทำให้ผู้วิจัยได้สังเกตว่าสมาชิกส่วนใหญ่จะดำรงบทบาทของการเป็นผู้ตามที่ดี คือเมื่อมีการทำงานร่วมกันสมาชิกจะปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายดี และนอกเหนือจากรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายหน้าที่แล้ว สมาชิกบางคนก็ยังทำหน้าที่เป็นตัวแทนเพื่อน ๆ ในการสื่อสารกับผู้นำ ในลักษณะของการเป็นตัวแทนในการถ่ายทอดคำสั่งหรือรายละเอียดไปให้สมาชิกคนอื่น ๆ ได้รับรู้ แบบวิธีฝากบอกต่อ ๆ กัน

“เวลาผมไปเล่นฟุตบอลที่สนาม ม.พัน 4 ถ้าครั้งไหนมีการเตรียมตัวเริ่มทำกิจกรรมการกุศลขึ้น พี่บุญชัยก็จะแจ้งให้ทราบว่าเดือนหน้าจะมีกิจกรรมอะไร ผมก็จะรับทราบเกี่ยวกับกิจกรรมคร่าว ๆ หลังจากนั้นผมก็บอกต่อกับเพื่อน ๆ ในกลุ่มบางคนที่เป็นผู้หญิงแล้วไม่ได้มาเล่นฟุตบอล” (วิชัย ชัยอนันต์, 5 กรกฎาคม 2546)

“ส่วนใหญ่จะทราบข่าวกิจกรรมจากเพื่อน ๆ ค่ะ ว่าตอนนี้กลุ่มจะมีการจัดกิจกรรมการกุศลขึ้น พอเราทราบเราก็จะเข้าไปแสดงความคิดเห็นที่เว็บไซต์หรือโทรศัพท์ไปบอกพี่ ๆ เขาว่าเราอยากไปร่วมกิจกรรมด้วย ซึ่งแต่ละครั้งที่เราทราบเรื่องกิจกรรมได้นั้นก็เพราะเพื่อน ๆ สมาชิกด้วยกันจะเป็นคนมาบอก แต่ทางกลุ่มเองก็จะมีการแจ้งข่าวสารให้ทราบอย่างเป็นทางการที่เว็บไซต์, ไปรษณียบัตรและทางหนังสือสตาตาร์ชอคเกอร์ เพื่อที่จะให้สมาชิกทุกคนได้รับทราบกันอย่างทั่วถึง” (นิลยา กองมณี, 20 กรกฎาคม 2546)

การแสดงบทบาทต่าง ๆ นั้นจะแสดงบทบาทกระทำได้ด้วย การสื่อสารระหว่างประธาน, กลุ่มแกนนำ, ผู้นำกลุ่มย่อย, และสมาชิก บทบาทของผู้นำจะเป็นผู้ถ่ายทอดและสั่งการ ส่วนกลุ่มแกนนำมีบทบาทในด้านการเชื่อมโยงข่าวสารและดูแลการทำงานของสมาชิกในกลุ่มย่อย ๆ ของตนเอง สำหรับผู้นำในกลุ่มย่อย ๆ ก็จะคอยนำข่าวสารต่าง ๆ มากระจายให้กับสมาชิกคนอื่น ๆ ได้รับรู้ สำหรับสมาชิกนั้นบทบาทที่แสดงออกมาให้เห็นเด่นชัดคือบทบาทผู้ตามที่ดี คือปฏิบัติงานตามที่รับมอบหมาย และประสานงานในกลุ่มของตนเองประกอบกับสมาชิกบางคนก็จะเป็นผู้แสดงออกโดยการทำตนเป็นผู้คอยเสริมบรรยากาศในการทำงานหรือในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้งให้สนุกสนาน คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจสมาชิกคนอื่น ช่วยให้ผ่อนคลายไม่ต้องเครียดเกินไป ซึ่งบทบาทของสมาชิกประเภทนี้คือบทบาทสมาชิกในการสร้างความสัมพันธ์ภายในกลุ่ม สมาชิกที่ทำกิจกรรมร่วมกันส่วนใหญ่จะเป็นสมาชิกหน้าเดิม ๆ ที่มีการร่วมกันทำกิจกรรมหรือมีการติดต่อกันอยู่เป็นประจำ

ในการดำเนินงานในแต่ละครั้งจะประสบความสำเร็จได้นั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับบทบาทของใครคนใดคนหนึ่ง ผลงานที่เกิดขึ้นจะต้องมาจากความร่วมมือของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม เพราะในการดำเนินงานของกลุ่มนั้น จะต้องอาศัยการทำงานที่เป็นหมู่คณะเมื่อสมาชิกในกลุ่มมารวมกันและเกิดปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีการทำงานร่วมมือกันช่วยเหลือกันเวลาเกิดปัญหา งานก็จะประสบความสำเร็จ เพราะการปฏิบัติงานจะเปิดโอกาสให้สมาชิกได้คิดร่วมกันวางแผนประสานและดำเนินงานร่วมกัน เพื่อที่จะสร้างผลงานออกมาให้ดี ไม่ว่าจะสมาชิกในกลุ่มจะได้รับบทบาทของผู้นำหรือ

บทบาทของสมาชิกก็ตาม ฉะนั้นการแสดงบทบาทดังกล่าวจึงเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

ส่วนที่ 3 อັคคัษณ์ของสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเป็นกลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวของแฟน ๆ ที่ชื่นชอบหลงใหล คลั่งไคล้ต่อสโมสรลิเวอร์พูลของประเทศอังกฤษและมีการจัดตั้งแฟนคลับขึ้นมาเพื่อเป็นศูนย์กลางในการติดต่อสื่อสารและดำเนินงานร่วมกันของคนที่ยึดในสิ่งที่เหมือนกัน ทางกลุ่มมีพัฒนาการในการสร้างเครือข่ายของกลุ่มให้ใหญ่และกว้างขึ้นอยู่ตลอด มีการทำงานอย่างต่อเนื่องจนทำให้กลุ่มมีความแข็งแกร่งในการที่จะดำรงรักษากลุ่มให้อยู่ต่อไป ทางผู้วิจัยได้สัมภาษณ์สมาชิกและพบว่าแฟนคลับที่เกิดขึ้นในเมืองไทยนั้นมีอยู่ด้วยกันมากมาย ไม่ว่าจะเป็นแฟนคลับสปอร์, แฟนคลับเชลซี หรือแม้กระทั่งแฟนคลับฟุตบอลไทย แต่เมื่อเกิดการรวมกลุ่มมาได้ชัยชนะหนึ่งก็จะเสียบหายไป เนื่องจากไม่มีความต่อเนื่องในการดำเนินงานของกลุ่ม หรืออาจจะมาจากที่สมาชิกมีน้อยเกินไปหรืออาจจะเกิดอุปสรรคในด้านอื่น ๆ ก็ตาม แต่สำหรับกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับมีการจัดระบบการทำงานที่ดี มีการดำเนินงานที่ชัดเจนในเรื่องของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเล่นกีฬาฟุตบอลหรือกิจกรรมสาธารณะประโยชน์อย่างต่อเนื่องให้สังคมได้รับรู้เรื่องราวของกลุ่มอยู่ตลอดเวลา มีความสัมพันธ์อันเหนียวแน่นระหว่างสมาชิกในกลุ่มว่าเป็นพวกเดียวกัน ตำนึกในความเป็นตัวตนของกลุ่มว่าเป็นพวกเดียวกัน รู้สึกเป็นหนึ่งเดียวมีความจงรักภักดีต่อกัน คือเมื่อรักและชื่นชอบต่อสโมสรลิเวอร์พูลแล้วก็จะไม่เปลี่ยนใจไม่ว่าในช่วงเวลานั้นทางสโมสรลิเวอร์พูลจะตกต่ำแค่ไหนก็ตาม

กลุ่มแฟนลิเวอร์พูลรับรู้ได้ถึงบทเพลงของสโมสรลิเวอร์พูลว่า **“You’ll never walk alone”** คุณจะไม่มีความเดียวดาย กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับนำบทเพลงนี้มายึดมั่นจนเป็นวาทกรรมที่ทางกลุ่มรับรู้ได้ถึงความเป็นแฟนลิเวอร์พูล พร้อมกับทำให้เกิดความสัมพันธ์ของสมาชิกมีความเป็นหนึ่งเดียว และสำนึกของความเป็นพวกเดียวกัน มีความจงรักภักดีต่อสโมสรลิเวอร์พูลเหมือนกัน อีกทั้งยังเป็นการหลอมรวมอັคคัษณ์ของการแสดงออกดังกล่าวว่าตนเองเป็นแฟนลิเวอร์พูลให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันอย่างชัดเจน ทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็งขึ้นและชัดเจนในการแสดงตนเองออกมา ทำให้ชมรมมีชื่อเสียงที่ดี ได้รับความสนใจจากประชาชน, หน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งจากสื่อมวลชนอย่างมาก

อัตลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับแสดงออกมาบนความภาคภูมิใจกับความสำเร็จในอดีตของทีม คือ ความเป็นแฟนลิเวอร์พูล โดยแสดงออกมาผ่านการดำเนินงานทางสังคม, บทเพลง, การเชียร์กีฬา, การรวมตัว, และการอาศัยสื่อใหม่(เทคโนโลยี) โดยมีจิตสำนึกของความเป็นพวกเดียวกันและรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนั้น กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับจึงมีความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ด้านความยิ่งใหญ่ที่ประสบความสำเร็จของสโมสรลิเวอร์พูลในอดีต ซึ่งการแสดงออกของกลุ่มนั้นแสดงให้เห็นถึงความภาคภูมิใจ, ความยิ่งใหญ่ของทีมซึ่งชื่อเสียงของสโมสรลิเวอร์พูลทุกคนในอดีตจะรู้จักดีว่าไม่มีสโมสรใดที่ยิ่งใหญ่เท่าสโมสรลิเวอร์พูลดังคำบอกเล่าของคุณศิษฐา จำปาแขก ที่กล่าวอย่างภาคภูมิใจว่า “ผมรู้สึกภูมิใจ รู้สึกถึงความยิ่งใหญ่ของทีมลิเวอร์พูลรู้สึกดีกว่าเพื่อน ๆ ทุกคนที่อยู่กลุ่มเราจะรับรู้ได้ คนนอกที่ไม่ใช่พวกเดียวกับเราไม่รู้หรือว่ามันยิ่งใหญ่ขนาดไหน เขารับรู้ไม่ได้เพราะเขาไม่ใช่แฟนลิเวอร์พูลเขาไม่ใช่พวกเรา” (สัมภาษณ์, แหล่งเดิม)

“ความที่เราเป็นลิเวอร์พูลเรารับรู้ได้ว่าความรักความศรัทธาของแฟนที่มีต่อลิเวอร์พูลมันมากมายขนาดไหน เพราะอย่างน้อยในวันที่ทีมลิเวอร์พูลแพ้ก็ยังไม่เคยอาย เพราะความพ่ายแพ้ในปัจจุบันไม่สามารถลบความยิ่งใหญ่ของลิเวอร์พูลในอดีตได้” (เพียงพร นามวงษ์, 13 เมษายน 2546)

การแสดงออกของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับที่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนและสามารถแสดงความเป็นตัวตนของกลุ่ม ได้อย่างเด่นชัดมีรายละเอียดดังนี้

- การดำเนินงานทางสังคม กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับจะมีการดำเนินงานทางสังคมที่ค่อนข้างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นด้วยเรื่องของการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ในแต่ละครั้งหรือการแข่งขันกีฬาฟุตบอล กลุ่มลิเวอร์พูลถือได้ว่าเป็นกลุ่มเดียวที่มีการดำเนินงานทางสังคมอย่างต่อเนื่องและมีกิจกรรมการกุศลอยู่ตลอด ไม่ว่าจะเป็นการบริจาคของตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น บ้านพักคนชรา, สถานเลี้ยงเด็กกำพร้าหรือแม้แต่การบริจาคอุปกรณ์การเรียนและอุปกรณ์กีฬาแก่โรงเรียนตามต่างจังหวัด ซึ่งสิ่งนี้ทำให้ทางกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับมีภาพลักษณ์ที่ดี และได้รับความสนใจจากประชาชน ได้รับการยอมรับจากสื่อมวลชนว่าเป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นมาไม่ใช่เพื่อเชียร์ฟุตบอลอย่างเดียว แต่เป็นกลุ่มที่ทำประโยชน์เพื่อสังคม

“ทางกลุ่มจะมีการแข่งขันกีฬาฟุตบอลร่วมกับกลุ่มแฟนคลับสโมสรอื่น ๆ ด้วย โดยเราจะแบ่งเป็นลีก ซึ่งได้รับความสนใจอย่างมากเพราะมันเหมือนเป็นการสร้างชื่อเสียงให้กับกลุ่มเพราะเราได้แสดงความสามารถของกลุ่มกับกลุ่มแฟนคลับอื่นที่เข้าร่วมแข่งขัน มีการบอกผลการ

แข่งขันผ่านทางหนังสือพิมพ์สตาร์ชอคเกอร์คอลัมน์ “บีกี้จ๊ะ” ของพี紗ธิต โดยผู้ชนะจะได้ถ้วยรางวัลจาก สปอร์เซอร์ที่เข้ามาสนับสนุนให้การแข่งขัน ซึ่งปีที่แล้วเราก็เป็นแชมป์” (สมบัติ ครอบง สิริวัฒน์, 1 มิถุนายน 2546)

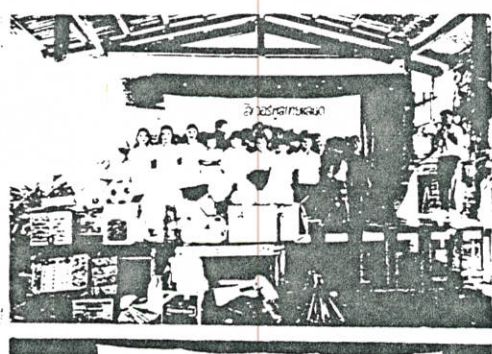
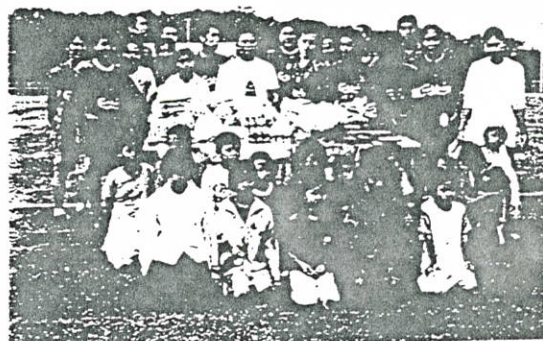
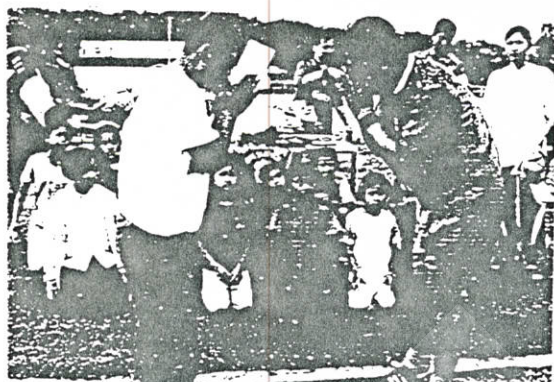
“พี ๆ จะชวนน้อง ๆ ที่เป็นสมาชิกของกลุ่มไปร่วมกันบริจาคของตามสถานที่หน่วยงานต่าง ๆ ที่เราเห็นว่าขาดแคลน โดยส่วนใหญ่จะเป็นตามโรงเรียนที่อยู่ต่างจังหวัด น้อง ๆ ในกลุ่มจะชอบมากเพราะเหมือนได้ร่วมกันทำบุญและช่วยเหลือสังคม” (บุญชัย มงคลรัตนกร, 18 พฤษภาคม 2546)

“พีจะอยู่ใกล้กับคนที่เป็นคนแปลข่าวในเว็บไซต์ คือเราจะออนไลน์อยู่ทุกวัน ฉะนั้นพีจะทราบข่าวเรื่องกิจกรรมก่อนเพื่อนเสมอ พีก็จะรีบโทรไปบอกที่บุญชัยว่าจะไปร่วมจัดกิจกรรมด้วย เพราะพีรู้สึกว่าการที่พีเป็นสมาชิกในกลุ่มไม่ใช่แค่เพียงเป็นสมาชิกของลิเวอร์พูลอย่างเดียว แต่พีเหมือนได้เป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยสังคมได้ ถึงแม้มันจะไม่มากมายอะไรแต่มันก็ทำให้พีรู้สึกถึงความภูมิใจ” (ปาริชาติ ขอเพิ่มกลอง, 3 กรกฎาคม 2546)

การรับรู้ถึงความภูมิใจของกลุ่มสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเป็นการแสดงอัตลักษณ์ที่ไม่หยุดนิ่งเพราะสมาชิกสามารถแสดงตัวตนออกมาจากการปฏิบัติสัมพันธ์ร่วมกันในการดำเนินงานทางสังคมอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะในเรื่องของการเล่นกีฬา, การแข่งขันกีฬาหรือแม้แต่การทำกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ซึ่งถือได้ว่ากลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับมีความเคลื่อนไหวที่แสดงพลังออกมาและยืนยันให้เห็นถึงการดำรงอยู่ได้ในสังคมของกลุ่ม และช่วยส่งเสริมให้กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับมีภาพลักษณ์ของความเป็นกลุ่มแฟนของสโมสรลิเวอร์พูลที่มีการดำเนินงานทางสังคมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมได้เด่นชัดขึ้น (ดังภาพประกอบที่ 25)

ภาพที่ 25

แผนภาพแสดงการบริจาคอุปกรณ์การเรียนและอุปกรณ์กีฬาของกลุ่มทีเวอร์ฟูลไทยแลนด์แฟนคลับ

- บทเพลง ความเป็นแฟนของกลุ่มลิเวอร์พูลทุกคนจะรับรู้ถึงความเป็นพวกเดียวกัน รู้สึกเป็นหนึ่งเดียวและมีความจงรักภักดีต่อกลุ่ม ประกอบกับรับรู้ถึงบทเพลงของสโมสรลิเวอร์พูล คือ **“You’ll never walk alone”** ว่าคุณจะไม่มียันเดินเดียวดาย ซึ่งความหมายนี้ทำให้กลุ่มแฟนของ สโมสรลิเวอร์พูลดำเนินถึงความไม่โดดเดี่ยว หรืออยู่เพียงลำพังในเมื่อยามเกิดปัญหาหรือมีอุปสรรค ใด ๆ บทเพลง **“You’ll never walk alone”** กลายเป็นบทเพลงที่เป็นประวัติศาสตร์อันเป็น เอกลักษณ์ในเครือจักรภพอังกฤษ ทางสโมสรลิเวอร์พูลได้รับเอาบทเพลงนี้มาขับร้องเป็นเพลง ประจำสโมสร เนื่องจากเพลงนี้ได้สร้างแรงบันดาลใจมากมายในช่วงเวลาแห่งมหัศจรรย์ที่ทางสโมสร ลิเวอร์พูลได้ประสบ ฉะนั้นแฟน ๆ ของสโมสรลิเวอร์พูลจึงรับรู้และให้ความสำคัญต่อคำนี้มาก

กลุ่มแฟน ๆ ของลิเวอร์พูลจะให้ความสำคัญกับคำว่า **“You’ll never walk alone”** ไม่น้อยไปกว่าการรับรู้ถึงการเป็นสมาชิกของกลุ่ม เนื่องจากคำดังกล่าวเป็นคำที่สมาชิกทุกคนรับรู้ถึง ความหมายพร้อมทั้งประวัติของบทเพลงนั้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าสโมสรลิเวอร์พูลอาจจะเป็นสโมสร เดียวที่เมื่อพูดถึงคำคำนี้แล้ว สมาชิกทุกคนรู้สึกได้ถึงความยิ่งใหญ่ที่ทุกคนร่วมต่อสู้พร้อมกัน เพราะบทเพลงนี้เป็นบทเพลงที่ทำให้กำลังใจได้เป็นอย่างดี ยามใดที่สโมสรทำการแข่งขันและกำลังจะ แพ้ สิ่งที่ปรากฏให้เห็นอยู่เสมอ ๆ คือ แฟนบอลที่อยู่ที่สนามจะร่วมกันร้องเพลงนี้ขึ้นมาเพื่อเป็น การให้กำลังใจนักเตะ

You’ll never walk alone

When you walk through a storm	ยามใดที่คุณต้องเดินฝ่าพายุโหม
Hold your head up high	เชิดหน้าขึ้น
And don’t be afraid of the dark	อย่าไปกลัวความมืดมิดนั้นเลย
At the end of the storm	เมื่อพายุสงบ
Is a golden sky	จะบังเกิดท้องฟ้าสีทอง
And the sweet silver song of a lark	และนกร้องเพลงก้องกังวาล
Walk on through the win	เดินฝ่าสายลมแรงนั้นต่อไปเถิด
Walk on through the rain	เดินฝ่าสายฝนสาดซัด
Tho’ your dreams be tossed and blown	แม้ว่าความฝันจะถูกฉีกยับและลอยเคว้งไป
Walk on, walk on	เดินต่อไปเถิด เดินต่อไป
With hope in your heart	ด้วยความหวังในหัวใจ
And you’ll never walk alone	และคุณจะไม่มียันเดินอย่างเดียวดาย
You’ll never walk alone	คุณจะไม่มียันเดินอย่างเดียวดาย

“ผมรักและศรัทธาในสโมสรรีเวอร์พูลมาก เพราะผมรับรู้และรู้สึกได้ถึงบทเพลง “You’ll never walk alone” ใครที่ไม่ได้เป็นแฟนลิเวอร์พูลไม่มีวันรู้หรือว่ามันยิ่งใหญ่แค่ไหน” (กิตติกร คำโบ, 13 กรกฎาคม 2546)

“ผมเคยถามเพื่อนผมที่เขาชอบทีมแมนยู่ว่า แมนยูมีเพลงประจำทีมหรือเปล่า เขาตอบว่าไม่รู้แต่เขาบอกว่าเขาารู้แต่ว่าลิเวอร์พูลมีเพลงประจำทีม ผมงงมากแล้วจะไม่ให้ผมภูมิใจได้อย่างไร ขนาดทีมคู่แข่งยังรู้จักถึงบทเพลงของทีมที่เรารัก ถึงแม้เขาจะไม่รู้ความหมายของบทเพลงเหมือนผมก็ตาม แต่นี่ผมก็รู้สึกศรัทธาและภูมิใจที่ได้เป็นแฟนของทีมลิเวอร์พูล” (กานต์ ก้องเกียรติกุล, 13 กรกฎาคม 2546)

การรับรู้ถึงบทเพลง “You’ll never walk alone” ของสมาชิกในกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเปรียบเสมือนได้กับการรับรู้ถึง “เพลงชาติ” ของคนไทยทั้งประเทศที่รู้สึกถึงความรักชาติ ที่บ่งบอกถึงความเป็นเลือดเนื้อเชื้อไขของคนทั้งชาติ ผู้เพื่อชาติมีความเป็นหนึ่งเดียว จงรักภักดีต่อชาติ รู้สึกได้ถึงความเป็นไทยที่เต็มเปี่ยมไปด้วยความภาคภูมิใจในเวลาที่ขบร้อง, เวลาที่ได้ยินหรือเวลาที่คนไทยได้พูดถึงเพลงชาติ เพราะเพลงนี้เป็นเหมือนชีวิตและจิตใจของคนไทยทั้งชาติที่ทำให้มีความเป็นหนึ่งเดียวเฉกเช่นบทเพลงของสโมสรรีเวอร์พูล ที่สมาชิกทุกคนรับรู้ได้ถึงความเป็นหนึ่งเดียวกันเป็นพวกเดียวกัน, ไม่โดดเดี่ยวเมื่อทุกคนได้เป็นแฟนสโมสรรีเวอร์พูลเพราะแฟน ๆ สโมสรรีเวอร์พูลจะไม่ทิ้งกัน ทุกคนพร้อมที่จะร่วมเดินไปกับชัยชนะและความปราชัยพร้อม ๆ กันอย่างไม่อายใคร

- การเชียร์กีฬา คือ การแสดงออกของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับที่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน เนื่องจากการเชียร์กีฬาในแต่ละครั้งที่สโมสรรีเวอร์พูลได้ทำการแข่งขัน กลุ่มลิเวอร์พูลฯ จะมีความเป็นพวกเดียวกันในการแสดงออกอย่างเด่นชัด ไม่ว่าจะด้วยเรื่องการแต่งกายที่แสดงออกเพื่อบ่งบอกให้เห็นถึงความคลั่งไคล้ในสโมสรรีเวอร์พูล โดยการรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น ซึ่งทางกลุ่มเห็นว่าการรวมตัวของกลุ่มไม่เคยสร้างความเดือดร้อนให้ใคร เพียงแค่อยากให้คนอื่นรับรู้ในความเป็นแฟนของทีมเท่านั้น เพราะการเชียร์กีฬาร่วมกันในแต่ละครั้งของสมาชิกในกลุ่มเป้าหมายหลักของการเชียร์ก็คือการได้มาซึ่ง “ชัยชนะ” และสมาชิกที่มารวมตัวกันนั้นก็รู้สึกได้ถึงการมีเพื่อนที่ร่วมเชียร์เหมือนกัน เวลาที่ทีมชนะก็สนุกและดีใจหัวเราะด้วยกัน แต่ถ้าครั้งไหนที่สโมสรรีเวอร์พูลแพ้เพื่อนสมาชิกด้วยกันก็จะช่วยกันปลอบขวัญและให้กำลังใจ สิ่งนี้ทำให้สมาชิกในกลุ่มมีความรู้สึกอุ่นใจและรู้สึกดีเมื่อได้มาเชียร์กีฬากับกลุ่มเพื่อนสมาชิกที่ชอบเหมือน

กันคือ ไม่ต้องโคดเดียวและเชียร์อยู่ตามลำพังที่บ้าน ซึ่งการเชียร์กีฬาในแต่ละครั้งทางกลุ่มคิดว่าเป็น การสร้างสีสันของการเชียร์กีฬาที่คืบความภาคภูมิใจของกลุ่มในการเป็นแฟนทีมสโมสรลิเวอร์พูล

“การที่คนอื่นจะว่าเราบ้าหรือคลั่งไคล้อะไรนั้นเราไม่สนหรอก เพราะเราเป็นอย่างนั้น จริง ๆ อีกอย่างคนที่มองอย่างนั้น เพราะเขาไม่ใช่พวกเดียวกับเรา เขาไม่รู้ไม่ชอบเหมือนเรา แล้วจะ มาว่าเราได้อย่างไร” (ศิษฐา จำปาแขก, 16 พฤษภาคม 2546)

“การที่เรารวมตัวกัน ไม่ได้หมายความว่าเราจะไปทำร้ายใคร แต่เป็นการเพิ่มสีสันในการ เชียร์ เช่นปัญหาที่ทีมลิเวอร์พูลแพ้ในนัดสำคัญ ๆ ตรงนี้มันเหมือนการเป็นผู้ที่รับความพ่ายแพ้ร่วม กันหรือคนที่มือหวั่นเหมือนกัน” (ผู้จัดการรายสัปดาห์, 16 - 22 กรกฎาคม 2544 : 11)

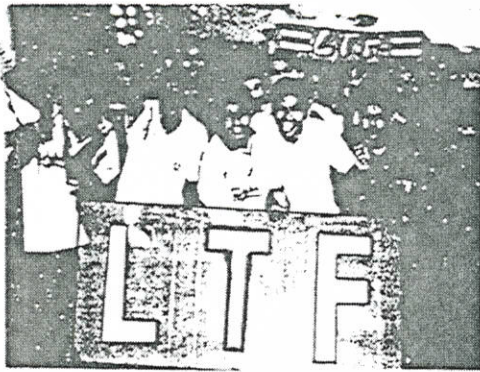
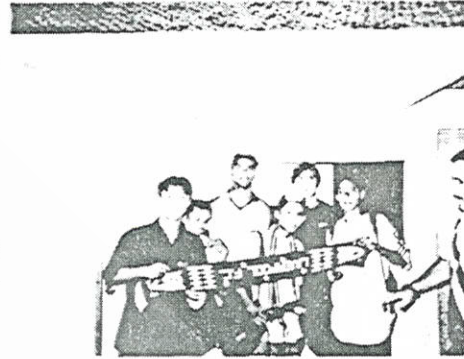
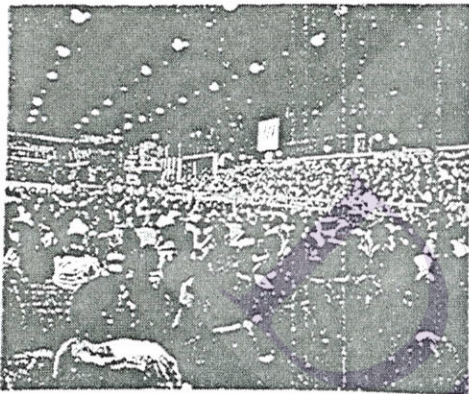
- การรวมตัว ปრაการการณ์ทางสังคมที่กลุ่มแฟน ๆ ของสโมสรลิเวอร์พูลมีการรวมตัว เชียร์ฟุตบอลกันเกิดขึ้นที่เห็น ได้ชัดเจนและได้รับความสนใจอย่างมากจากประชาชนหน่วยงานที่ เกี่ยวข้องและสื่อมวลชนคือ “ศึกวันแดงเดือด” เป็นศึกศักดิ์ศรีระหว่างสโมสรลิเวอร์พูลและสโมสร แมนเชสเตอร์ยูไนเต็ด ซึ่งการแข่งขันของทั้ง 2 สโมสรที่มีชื่อเรียกเฉพาะว่าศึกวันแดงเดือดเนื่องจาก ทั้ง 2 สโมสรมีสัญลักษณ์ที่เป็นสีแดงเหมือนกัน โดยมีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมจากประเทศ อังกฤษมาให้แฟน ๆ ได้ชม การแข่งขันในครั้งนี้ไม่ใช่แค่การแข่งขันฟุตบอลที่จะรู้ผลแพ้ชนะเท่านั้น แต่มันเป็น ศึกแห่งศักดิ์ศรีที่มีมานาน ไม่ว่าจะพบกันเมื่อไรรับรองว่าไม่มีใครยอมใครในสังคมไทย ต่างให้ความสนใจในการแข่งขันของทั้ง 2 สโมสรนี้อย่างมาก เนื่องจากในเมืองไทยมีกลุ่มแฟนของ สโมสรลิเวอร์พูลและกลุ่มแฟนของสโมสรแมนเชสเตอร์ยูไนเต็ดอยู่มาก ประกอบกับมีการจัดตั้ง กลุ่มแฟนคลับขึ้นมาให้รับรู้ในความเป็นแฟนอย่างชัดเจน จึงทำให้การแข่งขันในแต่ละครั้งจะสร้าง สีสันและสร้างปรากฏการณ์ทางการเชียร์ฟุตบอลของทั้ง 2 แฟนคลับเกิดขึ้น โดยจะมีการจัดการเชียร์ ของทั้ง 2 ทีมเกิดขึ้น สถานที่ที่จัดส่วนใหญ่จะตามห้างสรรพสินค้าที่ร่วมจัดงาน โดยใช้ทีวี โปรเจกเตอร์ขนาดใหญ่มาติดตั้งให้ แฟน ๆ ของทั้ง 2 สโมสรได้รับชมการถ่ายทอดสด

ในช่วงการแข่งขันในศึกวันแดงเดือด แฟนคลับจะมีการแสดงอัตลักษณ์ของ กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับออกมาให้เห็นอย่างชัดเจน ซึ่งอัตลักษณ์ที่บ่งบอกความเป็นกลุ่ม คือความเป็นแฟนสโมสรลิเวอร์พูลที่รวมตัวกันและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีการเคลื่อนไหว ในการแสดงออกผ่านทางเชียร์บอลโดยสำนึกในการเป็นพวกเดียวกันอย่างเหนียวแน่นบนความ ภาคภูมิใจของกลุ่ม มีการเกาะเกี่ยวในการแสดงออกในเรื่องการแต่งกาย ไม่ว่าจะเป็นหมวก ผ้าพันคอ, ธง, หรือป้ายผ้า, การแสดงออกทางสัญลักษณ์ของสโมสรผ่านการวาดลวดลายตามใบหน้า

และตามตัวเหมือนกันเป็นไปในทางเดียวกัน เพื่อบ่งบอกและรับรู้ความเป็นแฟนของสโมสรลิเวอร์พูลเหมือนกันและเกิดการยอมรับของกลุ่มในความเป็นพวกเดียวกันซึ่งกลุ่มแฟนจะถือว่าคนนอกจะเป็นคนอื่นเป็นคนแปลกหน้า บรรยากาศในการเชียร์เต็มไปด้วยการสร้างสีสันของแฟนคลับเหมือนบรรยากาศการเชียร์ที่สนามจริงมีการเล่นเวฟ (ดูได้จากภาพที่ 26)

ภาพที่ 26

แผนภาพแสดงบรรยากาศในศึกวันแดงเดือด ณ. เดอะมอลล์ บางแค
ที่มีการแสดงตัวตนออกมาโดยผ่านสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่บ่งบอกความเป็นแฟนสโมสรลิเวอร์พูล

วัฒนธรรมการเชียร์บอลของแฟนสโมสรลิเวอร์พูลถือว่าเป็นสีสันและสร้างบรรยากาศให้น่าชมมากขึ้น ไม่ว่าจะเรื่องการแต่งกายหรือแม้แต่การสร้างศิลปะลีลาแฟนบนเนื้อหนังตามใบหน้าและลำตัว ซึ่งการสร้างสีสันให้กับตัวเองเมื่อมีการรวมตัวกันเชียร์บอลถือได้ว่าการกำลังเป็นแฟชั่นที่คนไทยรับเอาวัฒนธรรมจากต่างประเทศมาวาดลวดลายด้วยสีสันที่สวยงามสะดุดตา ซึ่งศิลปะบนใบหน้าถือเป็นการแสดงอัตลักษณ์ของกลุ่มได้ชัดเจนว่าเป็นแฟนของสโมสรใด เพราะส่วนใหญ่จะเป็นการวาดสัญลักษณ์ของสโมสรนั้น ๆ เช่นเดียวกับแฟนสโมสรลิเวอร์พูลที่มีการวาดรูปหงส์แดงที่ใบหน้าหรือแก้มโดยมีการสร้างโลกสมมติในกลุ่มแฟนคลับอาศัยการแสดงออกบ่งบอกความเป็นตัวตนในความเป็นพวกเดียวกันโดยผ่านสื่อสัญลักษณ์ การรวมพลของคนรักฟุตบอลในสโมสรลิเวอร์พูลนอกจากจะเป็นแนวคิดแห่งการนัดหมายที่เติมสีสันของกระแสความนิยมของ แฟน ๆ แล้ว การจัดงานสีแสดเคียดยังสามารถดึงดูดกลุ่มผู้รักฟุตบอลที่นอกเหนือจากแฟนคลับให้เข้ามาร่วมกันเชียร์ฟุตบอลด้วย ซึ่งถือได้ว่าเป็นแรงผลักดันของสื่อมวลชน

ดังสรยุทธ อุปนันต์ ซึ่งเป็นแฟนคลับคนหนึ่งของลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับบรรยายถึงบรรยากาศในงานว่า “ผมจะเป็นสมาชิกที่ไม่ค่อยได้” ไปร่วมกิจกรรมของกลุ่มเท่าไรนัก เพราะบ้านผมอยู่ไกลแต่สำหรับสีแสดเคียดผมไม่เคยพลาดเลยซักครั้งเดียว งานแต่ละครั้งจัดได้ดีมาก มีจอยักษ์ 300 นิ้วอยู่ตรงกลาง มีอัฒจันทร์นั่งเชียร์แฟนของทั้ง 2 ทีมจะแยกกันนั่ง 2 ข้าง ประจัญหน้ากัน มีวง ร้องเพลงเชียร์ มีแดงหน้า เขียนหน้าทุกอย่าง บรรยากาศเหมือนอยู่ในสนามจริง บางครั้งผมพาเพื่อน ๆ ที่ไม่ได้เป็นแฟนลิเวอร์พูลมาด้วย มันก็บอกว่าพวกผมบ้าที่ผมเอาสีมาทาหน้าทาตัว ใช้ผมยอมรับเพราะผมรักทีมลิเวอร์พูลมาก เพื่อนมันไม่ได้รักและชอบเหมือนผมแต่สำหรับเพื่อน ๆ ที่เป็นแฟนคลับในกลุ่มเรารักและเราเป็นแฟนเหมือนกัน ผมถึงมีความสุขและชอบที่จะมาเชียร์ในวันนี้เพราะผมได้เจอกับเพื่อน ๆ ที่รักและบ้าเหมือนกับผมก็คือเพื่อน ๆ ในกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับไม่ว่าวันนั้นผลการแข่งขันจะออกมาในรูปแบบไหนก็ตาม แต่ผมก็ได้มาแสดงความเป็นแฟนของลิเวอร์พูลก็ถือว่าผมภูมิใจ” (สรยุทธ อุปนันต์, 8 เมษายน 2546)

กลุ่มแฟนสโมสรลิเวอร์พูลจะให้ความสำคัญกับการรวมตัวใน “สีแสดเคียด” อย่างมากเพราะมันเหมือนเป็นการสร้างพลังของกลุ่มออกมาให้สังคมได้รับรู้ถึงการรวมตัวของกลุ่มแฟนสโมสรลิเวอร์พูลที่มีการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันและสะท้อนเห็นถึงความเป็นพวกเดียวกันได้อย่างชัดเจน ซึ่งปรากฏการณ์การรวมตัวในงาน “สีแสดเคียด” ถือได้ว่าเป็นกิจกรรมประเพณีที่ทางกลุ่มลิเวอร์พูลจะได้มีการรวมตัวกันเพื่อเชียร์บอลโดย 1 ปีจะมี “สีแสดเคียด” ประมาณ 2 ครั้ง

- **แฟนคลับกับสื่อใหม่** เป็นที่น่าสังเกตว่า การจัดกิจกรรมจำลองการแข่งขันฟุตบอลในห้องรับชมตามห้างสรรพสินค้าหรือตามสถานที่ที่ร่วมจัดงาน โดยการแพร่ภาพถ่ายทอดสดการแข่งขันผ่านดาวเทียมถือได้ว่าเป็นการสร้างโลกเสมือนจริงของสนามฟุตบอลที่บรรดาแฟนบอลและแฟนคลับส่วนใหญ่ไม่มีโอกาสสัมผัสสนามแข่งขันจริง ๆ ซึ่งการสร้างบรรยากาศสมมติในโลกแห่งความเป็นจริงจึงถือได้ว่าเป็นแผนการตลาดอย่างหนึ่ง ทำให้กลุ่มแฟนคลับเหล่านี้รู้สึกว่าคุณเองได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของการเชียร์ฟุตบอลของสโมสรลิเวอร์พูลได้เหมือนอยู่ในสนามจริง ซึ่งการลงทุนสร้างบรรยากาศเชียร์บอลแบบนี้ก็ต้องแลกด้วยเงินลงทุนจำนวนมาก ทั้งการเช่าสถานที่และการลงทุนด้านการสร้างฉากและอื่น ๆ ดังนั้น การพึ่งพากำลังทุน / กลุ่มนักธุรกิจภายนอกกลุ่มแฟนบอลและแฟนคลับจึงเป็นเรื่องที่น่าจำเป็น ทำให้กลุ่มแฟนคลับที่มารวมตัวกันเป็นส่วนหนึ่งของการเชื่อมโยงให้กลุ่มแฟนบอลคนอื่นเข้ามาร่วมงาน ถือเป็นแผนการตลาดและการประชาสัมพันธ์ของผู้ที่จัดงาน โดยอาศัยกลุ่มแฟนคลับเป็นตัวดึงแฟนบอลคนอื่น ๆ ดังจะเห็นได้จากการที่มีธุรกิจต่าง ๆ ร่วมเป็นสปอร์เซอร์อย่างมากมาย

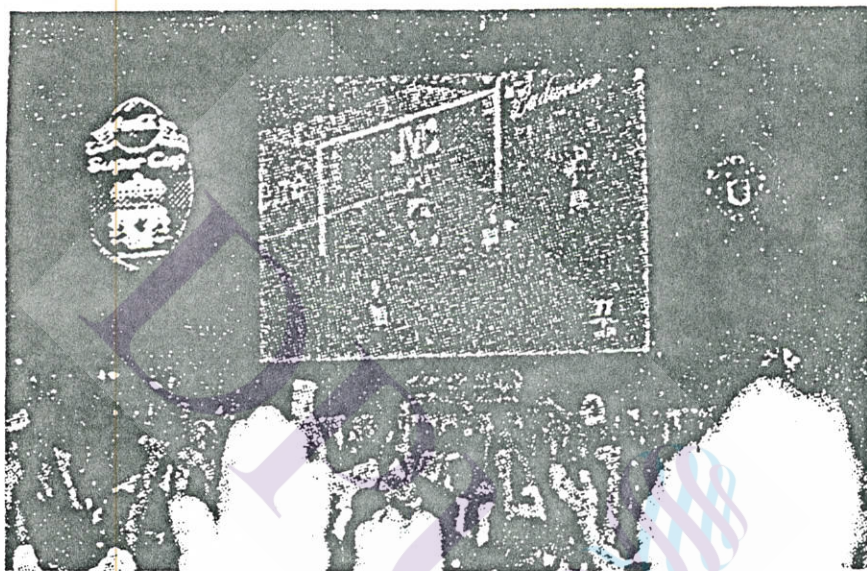
เทคโนโลยีสื่อสารถือเป็นสิ่งสำคัญ ในการจัดงานศึกวันแดงเดือดเป็นอย่างมาก เนื่องจากทำให้มีกลุ่มแฟนคลับที่รวมตัวกันมาเชียร์บอลของทั้ง 2 ทีมเกิดขึ้น สิ่งนี้ชี้ให้เห็นว่าสื่อเป็นเทคโนโลยีการสื่อสารที่เป็นตัวกำหนดปรากฏการณ์การรวมตัวของลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับสามารถทำให้กลุ่มแฟน ๆ ได้ชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันเหมือนได้ดูอยู่ที่สนามจริง ซึ่งการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมทำให้คนที่อยู่ห่างไกลจากเหตุการณ์นับเป็นหมื่นไมล์ ได้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาจริงอย่างไม่น่าเชื่อ พัฒนาการของเทคโนโลยีการสื่อสารในยุคปัจจุบัน จึงทำให้อุปสรรคด้านระยะทางกาลเวลากลายเป็นเรื่องที่ไร้ความหมายเพราะไม่อาจจะปิดกั้นประสบการณ์ของมนุษย์ได้เพราะระยะทางของการแข่งขันที่สนามจริงที่อยู่ประเทศอังกฤษถือว่าเป็นระยะทางที่ไกลมาก ประกอบกับเวลาในการแข่งขันมันเป็นคนละเวลาของเมืองไทยคืออยู่คนละซีกโลก ดังนั้นความสำคัญของสื่อด้านเทคโนโลยีจึงเป็นตัวกลางในการขจัดอุปสรรคของระยะทางและเวลาให้ถูกขยับย่อลงได้จากความก้าวหน้าและความทันสมัยของระบบการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียม

การถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมการแข่งขันฟุตบอลพรีเมียร์ลีกของประเทศอังกฤษระหว่างสโมสรลิเวอร์พูลและสโมสรแมนเชสเตอร์ยูไนเต็ด ทำให้เกิดปรากฏการณ์การรวมกลุ่มเชียร์บอลของทั้ง 2 สโมสรเกิดขึ้น และการรวมกลุ่มนี้เองกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับก็จะมีการรวมตัวกันเพื่อเชียร์สโมสรลิเวอร์พูลที่ได้ทำการแข่งขันอยู่ที่ประเทศอังกฤษ สิ่งนี้ชี้ให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า สื่อเป็นเทคโนโลยีการสื่อสารที่เป็นตัวกำหนดปรากฏการณ์การรวมตัวของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ เนื่องจากว่าถ้าไม่มีสื่อในการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมมาให้

ประชาชนคนไทยได้รับชม การรวมกลุ่มของแฟนคลับก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ เพราะทุกคนจะไม่สามารถได้รับชมการแข่งขันว่าในขณะนั้นการแข่งขันไปถึงไหนแล้ว และทีมไหนเป็นทีมชนะเห็นได้จากภาพที่ 27

ภาพที่ 27

แผนภาพแสดงการเชียร์ฟุตบอลของแฟน ๆ จากการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมทางโปรเจกเตอร์ขนาดใหญ่

จากการเข้าร่วมกิจกรรมในงาน “ศึกวันแดงเดือด” ของผู้วิจัยทำให้ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นความเป็นหนึ่งเดียวของกลุ่มแฟนสโมสรลิเวอร์พูลว่า เป็นการสร้างสังคมของการเชียร์บอลขึ้นมา ผ่านการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมมาทางโปรเจกเตอร์ขนาดใหญ่ ซึ่งบรรยากาศของการรวมตัวของกลุ่มแฟนลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ถือเป็นการรวมตัวที่แสดงออกมาถึงความเป็นหนึ่งเดียวของกลุ่มไปพร้อม ๆ กับแฟนสโมสรลิเวอร์พูลทั่วโลกที่ได้รับชมการถ่ายทอดสดไปพร้อมกัน ซึ่งสื่อเทคโนโลยีเป็นหัวใจสำคัญในการเกิดกิจกรรมการรวมตัวเพื่อเชียร์บอลขึ้น เนื่องจากเวลาและระยะทางของการแข่งขันมันเป็นคนละช่วงเวลาของประเทศไทย ถือเป็นตัวกลางในการสร้างบรรยากาศของการแข่งขันรวมไปถึงการรับรู้ได้ถึงความเป็นแฟนของสโมสรลิเวอร์พูลไปพร้อม ๆ กับแฟนของประเทศอังกฤษ บรรยากาศในสนามจริงที่มีกองเชียร์หลายหมื่นคนประกอบกับการร้องเพลงและการแต่งตัวทำให้กลุ่มแฟนที่รับชมการถ่ายทอดสดจากโปรเจกเตอร์ขนาดใหญ่ในประเทศไทยรู้สึกและรับรู้ได้ถึงความเป็นหนึ่งเดียวและความยิ่งใหญ่ ผู้วิจัยสังเกตเห็นว่าถ้าหากกลุ่มแฟนที่ประเทศอังกฤษร่วมกันร้องเพลง “You’ll never walk alone” กลุ่มแฟนของลิเวอร์พูลที่

รับชมจากการถ่ายทอดสดที่ร้องเพลงได้ก็จะร่วมร้องเพลง “You’ll never walk alone” ไปพร้อมกันกับแฟน ๆ ที่อยู่ประเทศอังกฤษ เพราะสื่อเทคโนโลยีของการถ่ายทอดสดถือเป็นรูปแบบของสื่อที่ให้ทั้งภาพและเสียง ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ช่วยดึงดูดสร้างแรงกระตุ้นและสร้างบรรยากาศของการรวมตัวเชียร์บอลของกลุ่มแฟนลิเวอร์พูล ได้เป็นอย่างดี การรวมตัวกันเป็นกลุ่มและสร้างชุมชนขึ้นมาบนเครือข่ายของสื่อเทคโนโลยี ถือเป็นการรวมตัวกันที่มีการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มร่วมกันโดยอาศัยสื่อเป็นตัวกลางที่สามารถเอาชนะอุปสรรคด้านเวลาและระยะทางได้ จนทำให้สื่อเทคโนโลยีกลายเป็นปัจจัยที่ช่วยเกื้อกูลต่อการสร้างอัตลักษณ์และ ทำให้ชุมชนเสมือนจริงเกิดขึ้นได้จริง

แต่สำหรับมุมมองของคนกลุ่มนอกกับมีความเห็นว่ากลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเป็นกลุ่มที่ไร้สาระและเป็นกลุ่มที่รวมตัวกันก็เพื่อสนองความต้องการของตนเองเท่านั้น ไม่ได้สร้างสรรค์อะไร และยิ่งครั้งใดถ้าผลการแข่งขันออกมาแบบด้านความรู้สึกและด้านสายตาของเหล่าบรรดาสมาชิกในกลุ่ม ผลลัพธ์นั้นก็ทำให้เกิดอาการที่ว่าบอลแพ้คนไม่เพื่อยุติตลอด สิ่งก็ตามมาก็คือการทะเลาะวิวาทที่เห็นได้อยู่บ่อยครั้งตามหน้าหนังสือพิมพ์ ดังคำกล่าวของคุณปกรณ์ สากลรัญย์ที่ว่า “ผมไม่ค่อยสนใจฟุตบอลเท่าไรเพราะผมว่าสมัยนี้ เด็ก ๆ ที่ชอบฟุตบอลมันกลายเป็นแฟนกันไปแล้ว มีการรวมตัวกันที่ไรผมก็เห็นมีการตีกันทุกที” (ปกรณ์ สากลรัญย์, 14 ตุลาคม 2547)

“ฟุตบอลผมก็ติดตามนะถ้าว่าง แต่จะให้ต้องอดหลับอดนอนเพื่อรอดูการแข่งขัน ผมคงไม่ทำหรอก แต่กลุ่มนี้เขาก็โอเคนะถ้าไม่บ้าคลั่งจนเกินไป” (โยชิน วีระชัย, 14 ตุลาคม 2547)

“พี่ว่าเด็ก ๆ พวกนี้ที่มาเชียร์บอลก็ต้องเล่นการพนันทั้งนั้นแหละ ใครจะแค่มานั่งดูเฉย ๆ แต่ถ้าจะพูดถึงความบ้าพี่ว่าเขาบ้าจริง ๆ นะบางคนไม่มีสตางค์จะกินข้าวแต่ขอให้ได้มีเงินซื้อของเพื่อสะสมก็ยอม คือยอมอดเพื่อแลกกับการได้สิ่งของที่ว่ามันก็เกินไป” (ชิน ศรีจินตะอังกูร, 14 ตุลาคม 2547)

ดังนั้นการเกิดอัตลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับจึงสามารถมองได้ 2 ด้านคือ มุมมองที่เกิดจากสมาชิกในกลุ่มกับมุมมองที่เกิดจากบุคคลนอกกลุ่ม ซึ่งจากผลการวิจัยทำให้เห็นความแตกต่างได้ชัดเจนในเรื่องของอัตลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับที่มีมุมมองทั้งด้านบวกและด้านลบไปพร้อม ๆ กัน

ส่วนที่ 4 สัญญาของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเป็นกลุ่มที่มีความชัดเจน ในเรื่องการแสดงออกเพื่อ บ่งบอกความเป็นตัวตนของกลุ่มได้อย่างเหนียวแน่นต่อการแสดงความจงรักภักดี, ความคลั่งไคล้ ของกลุ่มที่มีต่อสโมสรลิเวอร์พูล สมาชิกทุกคนรับรู้ในอัตลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์ แฟนคลับ ในเรื่องของ การแสดงออกบนความภาคภูมิใจในความสำเร็จของสโมสรลิเวอร์พูลในอดีต ที่ประสบความสำเร็จอย่างยิ่งใหญ่ โดยกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับจะแสดงออกมาผ่านการ ดำเนินงานทางสังคม, , บทเพลง, การเชียร์บอล, การรวมตัว, และการอาศัยสื่อใหม่ (เทคโนโลยี) ซึ่งการสำนึกในความเป็นพวกเดียวกันและรู้สึกรับรู้ถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้การแสดง ตัวตนในแต่ละครั้งของกลุ่มแฟนลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับในงานการเชียร์บอลนั้น ได้แสดง ออกมาอย่างชัดเจน กลไกสำคัญของการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มขึ้นมา สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ และรับรู้ได้ โดยมีภาษาเป็นช่องทางการถ่ายทอดผ่านระบบสัญลักษณ์ ซึ่งการแสดงอัตลักษณ์ของ กลุ่มทำให้เกิดการแสดงสัญญาของกลุ่มไปพร้อมกันด้วยโดยเฉพาะประเพณี “สีวันแดงเดือด” การรวมตัวกันเพื่อเชียร์บอลของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับนั้นกลายเป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม ในการแสดงออกอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะในเรื่องของการแสดงออกในเรื่องของเสื้อผ้าการแต่งกาย อุปกรณ์ในการเชียร์รวมไปการแสดงออกผ่านการวาดลวดลายหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ ตามร่างกาย

ปรากฏการณ์การรวมตัวเชียร์บอลในแต่ละครั้งก่อให้เกิดการแสดงออกทางด้านสัญญา ต่าง ๆ ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับมากที่สุด ดังนั้นจึงไม่ใช่เรื่องแปลกที่ทางกลุ่มจะมีการสร้างสัญลักษณ์ของกลุ่มขึ้นมาเพื่อเป็นเอกลักษณ์และเพื่อให้ความหมายของกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็น โลโก้ของกลุ่ม, เสื้อยืดสีแดงกลุ่ม, จีคอรูปหงส์, ผ้าพันคอ รวมไปถึงการสร้างสัญญาของกลุ่มใน เรื่องของภาษาที่ใช้แทนชื่อจริงในการติดต่อสื่อสารทางเว็บไซต์ที่นำชื่อของนักเตะในสโมสร ลิเวอร์พูล, รูปภาพของนักเตะ, หรือแม้แต่ภาษาเฉพาะเพื่อนำมาเป็นสัญลักษณ์แทนตัวตนจริง ๆ ของ สมาชิก การสื่อสารในเรื่องของการสื่อความหมายของสัญญาที่ทางกลุ่มได้สร้างขึ้นมาเพื่อบ่งบอก ความเป็นกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ผู้วิจัยทำการแยกแยะ โดยแสดงออกมาดังตารางโดย สามารถศึกษาได้ดังนี้

ตารางที่ 2

ตารางแสดงสัญลักษณ์ทางสัญลักษณ์และความหมายของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

สัญลักษณ์ (Sing)		
ตัวหมาย (Signifier)	ประเภทของสัญลักษณ์	ตัวหมายถึง (Signified)
1. โลโก้รูปหงส์	Icon Symbol	- ความสง่างาม - ชัยชนะ
2. เสื้อฮ็อคคอปกมแขนสั้นสีแดง	Icon Symbol	- ไล่แล้วรู้สึกภูมิใจ (อกผายไหล่ผึ่ง) - อยู่แบบติดตัวแสดงถึงความใกล้ชิด - บ่งบอกถึงตัวตนที่ถูกสะท้อน - ออกมาเป็นเอกลักษณ์ที่ชัดเจน
3. จี๋จ้อรูปหงส์ (วัสดุทำด้วยเงินแท้)	Icon Symbol	- ของมีค่าที่อยู่ใกล้ตัวอยู่ในจิตใจ - บ่งบอกถึงคุณค่าแห่งการ - ทะนุถนอม - สื่อถึงความผูกพัน
4. ผ้าพันคอ	Icon Symbol	- ใช้แล้วอบอุ่นในใจ รู้สึกได้ถึงความ - ใกล้ชิดที่อยู่ติดแนบกาย - แสดงออกได้ถึงชัยชนะเวลาที่ - ชูขึ้นมา
5. สีแดงของเสื้อ สีแดงของโลโก้ของกลุ่ม	Index	- เลือดนักสู้ - ความเป็นเลือดเนื้อเดียวกัน - ความตื่นเต้นเร้าใจ
6. สัญลักษณ์รูปภาษา อังกฤษ LTF	Symbol	- ความทันสมัย, ความเป็น - สากล (อินเตอร์)

อ้างอิง : การสัมภาษณ์ผู้นำกลุ่ม / กลุ่มสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ / ผู้วิจัย

ตารางที่ 3

ตารางแสดงสัญลักษณ์ทางภาษาในเว็บไซต์และความหมายของกลุ่มลิวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

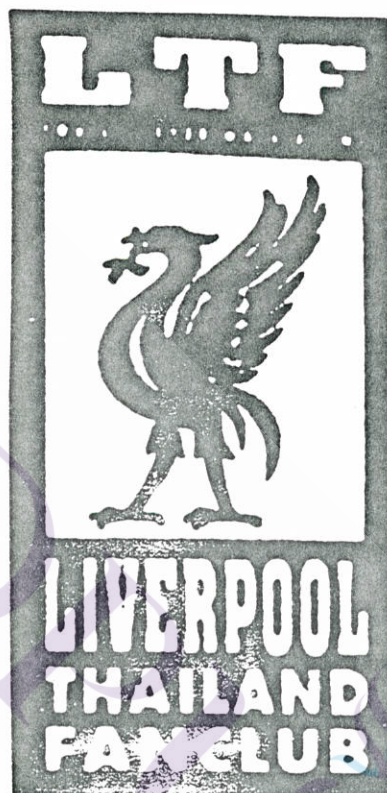
สัญลักษณ์ (Sign)	ประเภทของสัญลักษณ์	ตัวหมาย (Signifier)	ตัวหมายถึง (Signified)
1. ภาษาในเว็บไซต์			
- นักรบหงส์แดง	Symbol	- ผู้ต่อสู้ในศึกสงคราม	- บ่งบอกถึงความเป็นทีม ที่ได้ร่วมแข่งขันและฝ่าฟัน ไปพร้อมกัน - เลือคนักสู้
- ดาวหงส์แดง	Symbol	- ศิษย์ของศาสตรา, ผู้ฟังคำสั่งสอนเชื่อ ในศาสนา	- บ่งบอกถึงกลุ่มแฟน ๆ ของ ลิวอร์พูลที่เปรียบเหมือนเป็นลูก ศิษย์ที่ได้ร่ำเรียนและศึกษาอยู่ที่ โรงเรียนเดียวกันคือ “ลิวอร์พูล” - เชื่อฟังและปฏิบัติตามอุดม การณ์ของลิวอร์พูลไทยแลนด์ แฟนคลับ
- Owenthekop	Symbol	- นักเตะของสโมสรลิวอร์พูล+ ชื่อ เรียกแฟน ๆ ของสโมสรลิวอร์พูล ในสโมสรลิวอร์พูล	- บ่งบอกถึงความเป็นแฟนของ ไมเคิล โอเวน (Michael Owen) - บ่งบอกถึงความทันสมัยและ ความเป็นคนรุ่นใหม่

จากสัญลักษณ์และความหมายดังที่แสดงในตารางที่ 2 และตารางที่ 3 ผู้วิจัยได้ทำการเสนอ
ในรายละเอียดของสัญลักษณ์และการให้ความหมายที่พบในแต่ละสัญลักษณ์ดังต่อไปนี้

1. โลโก้ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

ภาพที่ 28

แผนภาพแสดงโลโก้สัญลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

ภาพโลโก้ของกลุ่มแฟนคลับที่แสดงออกมาเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มในการบ่งบอกความเป็นตัวตนของกลุ่มว่าเป็นกลุ่มแฟนลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับคือรูปภาพหงส์สีแดงที่ยืนอย่างสง่างามพร้อมมีสโลแกนของสโมสรลิเวอร์พูล “You’ll never walk alone” อยู่ข้างบนรูปหงส์ และมีชื่อเต็มของชมรมเป็นภาษาอังกฤษว่า LIVERPOOL THAILAND FANCLUB พร้อมชื่อย่อกลุ่มที่เป็นภาษาอังกฤษว่า LTF

การที่กลุ่มแฟนคลับนำสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับสโมสรลิเวอร์พูลมาใช้เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มแฟนคลับก็เพื่อต่อยอดความชัดเจนของกลุ่มให้ทุกคนได้รับรู้ โดยทางกลุ่มได้มีการประชุมและมีการคิดช่วยกันเพื่อเลือกโลโก้ของกลุ่มที่สามารถแสดงตัวตนให้ผู้พบเห็นได้ทราบในทันทีว่าทางกลุ่มเป็นแฟนคลับของสโมสรใด จากการสัมภาษณ์พบว่าประธานกลุ่มและกลุ่มแกนนำที่ร่วมกันจัดตั้งกลุ่มตั้งแต่แรกมีส่วนร่วมในการคิดและเลือกโลโก้รูปสัญลักษณ์นกลิเวอร์พูลของสโมสรลิเวอร์พูลมาเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มและมีการเพิ่มชื่อของกลุ่มเข้าไปเพื่อบ่งบอกถึงชื่อกลุ่มที่ชัดเจน

“โลโก้รูปนี้พวกเพื่อน ๆ ที่ร่วมก่อตั้งกับผมตั้งแต่แรกช่วยกันคิด ทุกคนเห็นพ้องต้องกันว่าน่าจะนำสัญลักษณ์ของสโมสรลิเวอร์พูลมาเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มพร้อมใส่ชื่อของกลุ่มลงไปเพื่อที่จะได้รับรู้ว่าเราเป็นแฟนของสโมสรลิเวอร์พูล” (สิริชัย สุรจิตศิริรัตน์, 13 กรกฎาคม 2546)

สัญลักษณ์รูปหงส์แดงของสโมสรลิเวอร์พูลที่ประชาชนในเมืองไทยรับรู้และพากันเรียกว่า “หงส์แดง” เกิดขึ้นมาจากสื่อมวลชนในสังคมไทยเป็นผู้ตั้งขึ้น เพื่อการจำและการเรียกที่ง่ายในการเสนอข่าว แต่ความเป็นจริงแล้วสัญลักษณ์ของสโมสรลิเวอร์พูลที่ประเทศอังกฤษเป็นรูปนกชนิดหนึ่งที่ชื่อว่า “ลิเวอร์” (Liver) นกลิเวอร์ถือเป็นสัญลักษณ์คู่บ้านคู่เมืองของลิเวอร์พูลมาตั้งแต่หลายทศวรรษก่อน ซึ่งเป็นสัตว์ในเทพนิยายที่มีรูปลักษณ์ผสมผสานระหว่างนกอินทรี (eagle) กับนกกาน้ำ (cormorant) โดยที่มาของนกลิเวอร์กับเมืองลิเวอร์พูลนั้นมีหลายตำนานที่เล่าขานกันจากการสัมภาษณ์ของผู้วิจัยทราบว่าตำนานเด่น ๆ ที่สมาชิกลิเวอร์พูลรับรู้และเอยถึงบ่อยที่สุดมี 2 กระแสดังนี้คือ

ตำนานที่หนึ่ง นกลิเวอร์นั้นดัดแปลงมาจากรูปนกอินทรีอันเป็นสัญลักษณ์ของพระเจ้าจอห์นแห่งอังกฤษ ผู้พระราชทานเมืองนี้เมื่อปี ค.ศ. 1207 ว่า Liverpool

ตำนานที่สอง นกลิเวอร์ดัดแปลงมาจากรูปอินทรีในตำนานกรีก เป็นนกอินทรีซึ่งมหาเทพเซอสบัญชาให้นำทารกอุปงามคนหนึ่งไปทำหน้าที่ผู้ถือถ้วยให้กับพระองค์ หลังจากนั้นลอร์ด ออฟ สแนลีย์ ผู้ครองเมือง ซึ่งสืบทอดหน้าที่ผู้ถือถ้วยให้องค์กษัตริย์แห่งอังกฤษ ได้สังเกตเห็นว่าน่าจะนำรูปนกอินทรีมาเป็นสัญลักษณ์ประจำตระกูลและประจำเมือง จึงได้ทำการแกะสลักรูปนกลิเวอร์ขึ้น แต่เมื่อกาลเวลาผ่านไปและผ่านมือช่างแกะสลักหลายรุ่น จึงได้มีการปรับปรุงรูปทรงของนกตัวนี้ไปตามจินตนาการและความเหมาะสมจากเด็กน้อยที่นกกอบไว้ในปากก็แปรเปลี่ยนมาเป็นคางคกไม้ไผ่ที่สุด สัญลักษณ์ดังกล่าวมีลักษณะคล้ายรูปหงส์ของเมืองไทย ดังนั้นเพื่อการเรียกที่ง่าย สื่อมวลชนจึงใช้คำว่าหงษ์ซึ่งเป็นคำที่คนไทยรู้จักคุ้นเคยมาเป็นคำเรียกแทนชื่อจริงของสโมสรลิเวอร์พูลเพราะคำว่าหงส์เป็นคำที่สื่อได้ถึงความสง่างาม จึงทำให้กลุ่มแฟน ๆ ที่เมืองไทยเรียกว่า “หงส์แดง” ตั้งแต่นั้นมา ดังคำกล่าวที่ว่า

“หงส์แดง มันเป็นคำเรียกชื่อสโมสรลิเวอร์พูลของประเทศไทยที่เดียว ที่อื่นเขาไม่รู้หรอกครับ สื่อมวลชนเป็นคนตั้งขึ้นมาเพื่อจะได้ง่าย เพราะรูปนกลิเวอร์มันคล้ายกับรูปหงส์ของบ้านเรา” (สมบัติ ครองสิริวัฒน์, 1 มิถุนายน 2546)

ตัวหมาย

โลโก้รูปหงส์แดง คือ สัญลักษณ์ของกลุ่มแฟนลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับที่
แสดงออกบ่งบอกได้ถึงความแฟนของสโมสรลิเวอร์พูล

ตัวหมายถึง

- หงส์ คือ ความสง่างาม, ความภูมิฐาน, ชัยชนะ
- สีแดง คือ เลือดนักสู้, ความเป็นเลือดเนื้อเดียวกัน, ความตื่นเต้นเร้าใจ

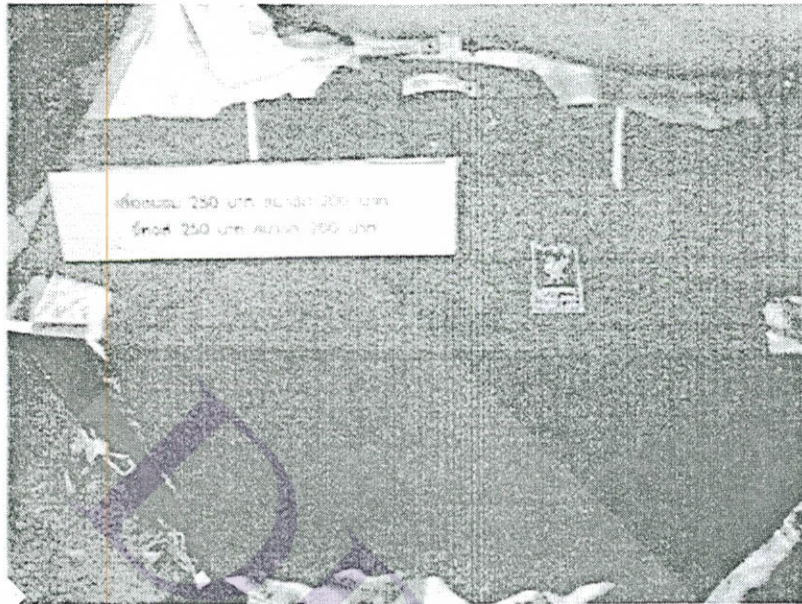
โลโก้รูปหงส์แดงสามารถที่จะสื่อได้ถึงสัญลักษณ์ของความยิ่งใหญ่, ชัยชนะเนื่องจากลักษณะการยืนของหงส์ที่สง่างามโดยมีปีกที่กางออกทั้ง 2 ข้าง และมีขา 2 ข้างที่แสดงถึงการเดินไปข้างหน้าคือพร้อมที่จะสู้ยู่ตลอดเวลาตื่นตัวอยู่ตลอดเวลาประกอบด้วยหงส์มีการคาบกิ่งไม้ไว้ที่ปาก ซึ่งจากการสัมภาษณ์กลุ่มแฟนลิเวอร์พูลให้ความเห็นว่าเป็น “กิ่งโอลิฟ” หรือที่รู้จักว่า “ช่อมะกอก” ซึ่งช่อมะกอกสามารถสื่อได้ถึง ชัยชนะ, สันติภาพ, และความเป็นยอดนักสู้ เนื่องจากผู้วิจัยได้ทำการค้นคว้าและศึกษาทำให้ทราบว่า สัญลักษณ์ของช่อมะกอกส่วนใหญ่จะใช้แสดงความยินดีกับผู้ชนะสังเกตุได้จากการแข่งขันรถแข่งที่หลังจากได้ผู้ชนะแล้วจะมีการมอบช่อมะกอกให้ผู้ชนะใส่ไว้ที่คอพร้อมแชมเปญสำหรับการฉลองชัยชนะในแต่ละครั้ง ดังนั้นการคาบกิ่งโอลิฟจึงสามารถสื่อได้ว่าทีมสโมสรลิเวอร์พูลนั้นพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อแข่งขันในแต่ละนัดที่มีการแข่งขันเพื่อที่จะนำชัยชนะ กลับมา โดยโลโก้ของกลุ่มลิเวอร์พูลฯ มีการนำภาษาอังกฤษมาใช้แทนชื่อภาษาไทยว่า LIVERPOOL THAILAND FANCLUB และตัวอักษรย่อ LTF เพื่อการเรียกชื่อกลุ่มแบบย่อ ซึ่งการนำชื่อภาษาอังกฤษแทนชื่อจริงไว้ที่โลโก้ นั้นสามารถสื่อความหมายได้ถึงความทันสมัย, ความเป็นคนรุ่นใหม่ ล้ำสมัยสื่อถึงความเป็นสากลเป็นมืออาชีพประกอบกับการนำอักษรย่อของกลุ่มว่า “LTF” เพื่อการเรียกที่ง่ายเพราะ “L” หมายถึง สโมสรลิเวอร์พูล “T” หมายถึง ประเทศไทย “F” หมายถึง แฟนคลับ ดังนั้น **LIVERPOOL THAILAND FANCLUB** ก็คือกลุ่มแฟน ๆ ในประเทศไทยที่หลงใหล, คลั่งไคล้ในสโมสรลิเวอร์พูลที่มีการรวมตัวกันและจัดตั้งเป็นแฟนคลับขึ้นมา

การสร้างสัญลักษณ์ของกลุ่มแฟนลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับจึงได้นำสัญลักษณ์ของสโมสรลิเวอร์พูลมาเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มเพราะกลุ่มแฟนรับรู้ถึงความยิ่งใหญ่ของสโมสรได้อย่างดี ฉะนั้นทุกครั้งที่มีการแสดงสัญลักษณ์ของกลุ่มแฟนจึงทำให้สมาชิกเกิดความภูมิใจในความเป็นแฟนของสโมสรลิเวอร์พูล เพราะความยิ่งใหญ่ของสโมสรลิเวอร์พูลที่มีตำนานที่น่ายกย่อง ประกอบกับประวัติของสัญลักษณ์ที่หมายถึงสัญลักษณ์ของกษัตริย์อังกฤษในสมัยก่อน ยิ่งทำให้สัญลักษณ์ของสโมสรลิเวอร์พูลมีความยิ่งใหญ่ที่แสดงออกได้ถึงชัยชนะ

2. เสื้อยืดสีแดงของกลุ่มลิวอร์ฟุตบอลไทยแลนด์แฟนคลับ

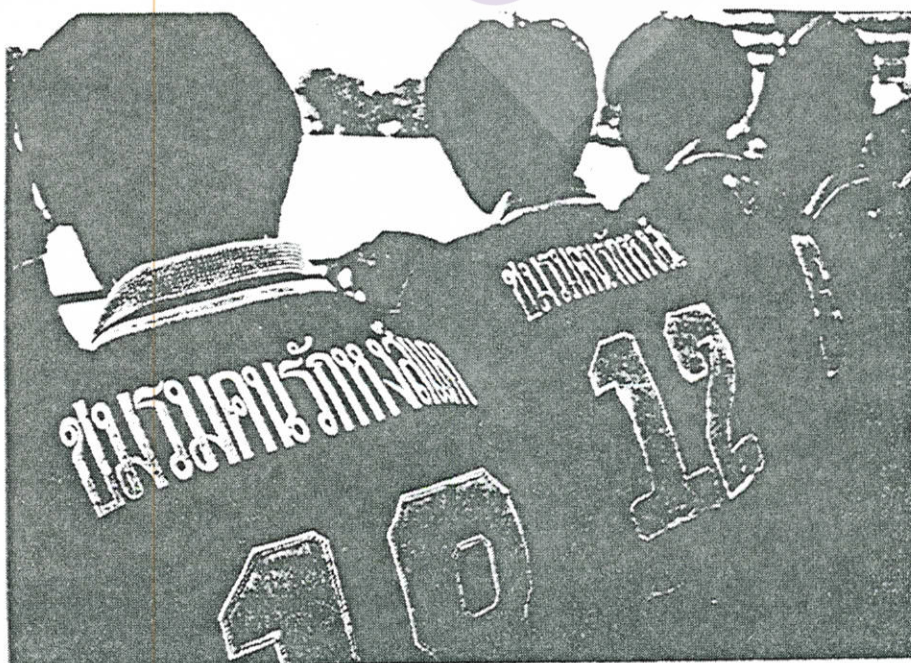
ภาพที่ 29

แผนภาพแสดงเสื้อยืดสีแดงที่แสดงออกว่าเป็นแฟนของสโมสรลิวอร์ฟุตบอล

ภาพที่ 30

แผนภาพแสดงเสื้อยืดสีแดงที่แสดงออกว่าเป็นแฟนของสโมสรลิวอร์ฟุตบอล

ทางกลุ่มได้มีการจัดทำสื่อของกลุ่มขึ้น โดยจะเป็นสื่อเดี่ยวอย่างเดียว ซึ่งสื่อที่ผลิตขึ้นมาส่วนใหญ่จะเป็นสื่อยึดคอปกแขนสั้นคือมีลักษณะคล้ายสื่อกีฬาฟุตบอล เพื่อไว้ใส่เชียร์เวลาที่สโมสรลิเวอร์พูลได้ทำการแข่งขันและทางกลุ่มมีการรวมตัวกันไปเชียร์ตามสถานที่ต่าง ๆ ที่ทางกลุ่มได้เข้าร่วมเวลาที่มีการจัดการเชียร์ หรือเวลาที่กลุ่มมีการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ขึ้น โดยภาษาที่ติดอยู่หลังสื่อเป็นภาษาที่เมื่อผู้คนพบเห็นสามารถทราบได้ทันทีว่า ผู้ที่สวมใส่เป็นแฟนของสโมสรใด เนื่องจากเป็นคำที่มีความหมายสื่อออกมาอย่างชัดเจนไม่ซับซ้อน เช่น “ชมรมคนรักหงส์แดง” หรือจะเป็นสื่อที่บ่งบอกว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ คือมีโลโก้หรือสัญลักษณ์ของกลุ่มที่หน้าอกด้านซ้าย

การผลิตสื่อของกลุ่มแฟนลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับขึ้นมา สามารถที่จะบ่งบอกถึงสัญลักษณ์ของกลุ่มได้เนื่องจากเป็นสิ่งของที่มองเห็นได้และทุกคนที่พบเห็นสามารถรับรู้ได้ถึงความเป็นแฟนของสโมสรลิเวอร์พูลที่มีสัญลักษณ์ของภาษาไว้ข้างหลังและมีโลโก้ของกลุ่มไว้ที่ข้างหน้า โดยส่วนใหญ่กลุ่มแฟนจะซื้อไปใส่เวลาที่มีการรวมตัวของกลุ่มเพื่อเชียร์กีฬาตามสถานที่ต่าง ๆ โดยเฉพาะวัน “ศึกแดงเดือด” สมาชิกทุกคนจะมีการเตรียมตัวในการนำสัญลักษณ์ต่าง ๆ ของสโมสรลิเวอร์พูลมาประกอบเป็นเครื่องแต่งกายรวมไปถึงสื่อก็เช่นเดียวกัน เพื่อจะได้แสดงออกถึงความ เป็นแฟนที่ชัดเจนจากผู้ที่พบเห็น ซึ่งการสวมสื่อที่มีสัญลักษณ์ของลิเวอร์พูลหรือสัญลักษณ์ของกลุ่มแฟนลิเวอร์พูล ทำให้ผู้สวมใส่เกิดความรู้สึกภูมิใจเวลาที่ได้ใส่ เนื่องจากสื่อเป็นสิ่งที่อยู่ติดกับตัว บ่งบอกถึงภาพลักษณ์และอัตลักษณ์ของผู้สวมใส่ดังกล่าวของแฟน ๆ หลายคนว่า

“พี่จะซื้อสื่อของกลุ่มตลอดแต่สื่อของลิเวอร์พูลพี่ก็ซื้อนะเพราะทุกปีสื่อลิเวอร์พูล เขาจะเปลี่ยนรูปแบบตลอด ส่วนมากพี่จะใส่ตอนมีการรวมตัวเชียร์บอลบางครั้งอยู่บ้านยังใส่เลย เวลาใส่ก็รู้สึกว่าเป็นแฟนลิเวอร์พูล” (อภิชาติ หลงกุล, 13 กรกฎาคม 2546)

“พี่ก็ซื้อครับเพราะมันเป็นสื่อของชมรมเรา เวลาใส่สามารถรู้ได้พร้อมกันเลยว่าเป็นสื่อของชมรมไหนและเป็นแฟนคลับของสโมสรใด พี่ไม่ค่อยเลือกหรือกว่าจะต้องใส่ตอนไหนหรือจะใส่แต่ตอนเชียร์กีฬาอย่างเดียว เพราะบางครั้งที่ใส่เวลาไปซื้อของหรือใส่ตอนออกไปธุระข้างนอก พี่ว่าใส่แล้วก็รู้สึกภูมิใจนะ เพราะมันได้ประกาศให้คนอื่นที่เห็น ได้รู้ว่าพี่เป็นแฟนของลิเวอร์พูล” (ศิษฐา จำปาแขก, 13 กรกฎาคม 2546)

“พี่ก็มีจะซื้อตลอดไว้ใส่ตอนไปเชียร์งาน “ศึกวันแดงเดือด” หรือตอนไปทำกิจกรรมบริจาคของตามต่างจังหวัดค่ะ” (เพียงพร นามวงษ์, 13 กรกฎาคม 2546)

กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับส่วนใหญ่จะซื้อเสื้อของชมรมที่ได้จัดทำขึ้น ซึ่งความรู้สึกของแฟนส่วนใหญ่รู้สึกได้ถึงความภูมิใจเวลาใส่โดยเสื้อของกลุ่มจะมีขนาดเดียว ใส่ได้ทั้งผู้หญิงและผู้ชายเพราะมันเป็นเสื้อกีฬา ในส่วนของเสื้อที่เน้นเป็นสีแดงเนื่องจาก สีแดงเป็นสีของสโมสรลิเวอร์พูล ดังนั้น ทางกลุ่มลิเวอร์พูลฯ จึงทำสีแดงเพราะสีแดงสามารถสื่อได้ถึงความมีเลือดเนื้อเดียวกัน, เลือดของนักสู้ ซึ่งเวลากลุ่มแฟนที่ใส่พร้อมกันสามารถรับรู้ได้ถึงความตื่นเต้นเร้าใจสามารถกระตุ้นความรู้สึกของผู้เข้าร่วมเชียร์กีฬาและสร้างบรรยากาศในการเชียร์กีฬาได้

“เสื้อของกลุ่มที่ที่ทำขึ้นจะมีแต่สีแดง เพราะมันเป็นสีประจำทีมของสโมสรลิเวอร์พูล และกลุ่มเราก็คือกลุ่มหงส์แดง ดังนั้นเสื้อก็ต้องเป็นสีแดง ที่ว่าเวลาเพื่อน ๆ ใส่พร้อมกันในงานวันแดงเดือด เวลาองเสื้อสีแดง มันเหมือนเป็นสีแดงเพลิง สีของไฟ ที่ว่ามันเหมือนการต่อสู้” (บุญชัย มงคลรัตนกร, 13 กรกฎาคม 2546)

เสื้อยี่ห้อสีแดงของกลุ่มที่ได้มีการจัดทำขึ้นมาสามารถที่จะบ่งบอกได้ถึงความเป็นแฟนของสโมสรลิเวอร์พูลประกอบกับใช้เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับได้อย่างชัดเจน บุคคลภายนอกกลุ่มที่พบเห็นสามารถรับรู้ได้ว่าผู้ที่สวมใส่เป็นแฟนของสโมสรใด เสื้อยี่ห้อของกลุ่มจึงถือได้ว่าเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มเนื่องจากสามารถที่จะให้ความหมายถึง 2 ส่วนคือตัวหมายและตัวหมายถึงดังนี้

ตัวหมาย

เสื้อยี่ห้อสีแดง

คือ สีน้าของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับที่สามารถแสดงตัวตนของผู้สวมใส่ได้ถึงความเป็นแฟนของสโมสรลิเวอร์พูลและการเป็นสมาชิกของกลุ่ม

ตัวหมายถึง

คือ ใส่แล้วรู้สึกถึงความภูมิใจ, ออกผ่ายไหล่ฝั่งสีแดง แสดงออกถึงความหมาย เลือดนักสู้ ผู้กล้าหาญ

เสื้อของกลุ่มแฟนลิเวอร์พูลฯ สามารถสื่อได้ถึงการแสดงออกด้านความภูมิใจอยากโชว์ให้ผู้อื่นรับรู้ว่าเป็นแฟนของลิเวอร์พูลเป็นสิ่งที่อยู่ใกล้กับจิตใจ

3. จี๊จ็กรูปหงส์

ภาพที่ 31

แผนภาพแสดงจี๊จ็กรูปหงส์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

จี๊จ็กรูปหงส์เป็นผลผลิตทางสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่แสดงออกว่าเป็นแฟนสโมสรลิเวอร์พูลและเป็นสมาชิกของกลุ่ม โดยมี “รูปหงส์” และมีชื่อย่อของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับตรงท้ายจี๊ว่า “LTF” ทางกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับได้จัดทำขึ้นมาเพื่อจำหน่ายให้กับสมาชิกในกลุ่มเนื่องจากความต้องการของสมาชิกในกลุ่ม

“ผมไม่ได้คิดที่จะทำจี๊จ็กรอกครับ แต่พอดีมีสมาชิกน้อง ๆ ผู้หญิงหลายคนแสดงความคิดเห็นมาอยากให้ทางกลุ่มทำจี๊รูปหงส์ ทางเราเห็นว่าเป็นความคิดที่ดีเพราะชมรมเรามีผู้หญิงเยอะมาก เราก็เลยปรึกษากันในกลุ่มและลองทำดู ปรากฏว่าเรานำจี๊จ็กรูปหงส์ไปโชว์ที่งาน “ศึกดีวันแดงเดือด” ปรากฏว่าขายหมดเกลี้ยงเลยครับ 300 ชิ้นเพราะว่ามีกลุ่มแฟนลิเวอร์พูลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกของชมรมเราก็ซื้อไปเยอะมาก ถือว่าขายดีแถบไม่น่าเชื่อ เพราะเราไม่ได้หวังไว้ว่าจะต้องขายหมด เพียงแค่เราตั้งใจทำขึ้นมาเพื่อกลุ่มสมาชิกที่ต้องการเท่านั้น ไม่มีการบังคับ ใครอยากได้ก็ซื้อ” (สิริชัย สุรจิตติรัตน์, 13 กรกฎาคม 2546)

จี้อสามารถสื่อได้ถึงเครื่องประดับที่มีค่าของผู้หญิง เพราะโดยส่วนใหญ่ผู้หญิงจะใส่เครื่องประดับประเภทจี้มากกว่าผู้ชาย จึงทำให้จี้มีความเกาะเกี่ยวกับผู้หญิง เพราะจี้เป็นสิ่งที่สวยงามและล้ำค่า เป็นเครื่องประดับที่สามารถโชว์ได้ถึงความโดดเด่นเวลาสวมใส่ เป็นเครื่องประดับที่บ่งบอกได้ถึงบุคลิกของคนใส่ที่มีความทันสมัย รักสวยรักงาม ดังนั้นจึงทำให้กลุ่มแฟนติเวอร์พูลที่เป็นผู้หญิงต้องการที่จะอยากเป็นเจ้าของเพื่อสวมใส่

จี้จี้รูปหงส์ที่ทางกลุ่มได้จัดทำขึ้น ก็คือรูปโลโก้ของกลุ่มติเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ โดยทางกลุ่มต้องการที่จะทำสัญลักษณ์ของทุกอย่างเป็นรูปเดียวกันและเป็นสัญลักษณ์เดียวกันเพื่อจะได้จำได้ง่ายและบ่งบอกความเป็นแฟนที่ชัดเจนคุณศิริชัย สุรจิตติรัตน์ได้เล่าให้ผู้วิจัยฟังว่า “ที่โหนดที่เป็นแกนนำเป็นคนออกแบบ แต่ก็ไม่มีอะไรมาเราก็แค่เอาสัญลักษณ์ของกลุ่มมาทำก็แค่นั้น คือเราไม่ยัดคิดแปลงอะไร มันจะได้เป็นสัญลักษณ์เดียวกับโลโก้ของกลุ่ม” (ศิริชัย สุรจิตติรัตน์, 13 กรกฎาคม 2546)

จี้จี้รูปหงส์ของกลุ่มติเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับสามารถสื่อได้ถึงของล้ำค่าที่มีค่าที่อยู่ใกล้ตัวเราคือมันอยู่ในใจมีค่าแก่การครอบครองสื่อถึงความผูกพันเพราะเวลาที่ใส่จะสามารถโชว์ได้ง่ายเห็นง่าย เพราะอยู่บริเวณคอบ่งบอกได้ถึงฐานะที่นุ่มนวล เนื่องจากการสวมใส่จี้จี้ของคนทั่วไปก็เพื่อความสวยงาม, ต้องการโชว์ต้องการให้ผู้อื่นเห็น โดยสัญลักษณ์ของจี้ที่เป็นรูปหงส์ก็เพราะสามารถสื่อได้ถึงความเป็นแฟนของติเวอร์พูลไทยชัดเจน

ตัวหมาย

จี้จี้รูปหงส์ คือ สินค้าของกลุ่มติเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับที่ทำด้วยเงินแท้สามารถแสดงตัวตนของผู้ใส่ได้ถึงการเป็นแฟนของสโมสรติเวอร์พูลและการเป็นสมาชิกของกลุ่ม

ตัวหมายถึง คือ ใส่แล้วรู้สึกถึงความผูกพันเพราะมันเป็นของมีค่าในการครอบครอง, มีความภูมิใจที่เป็นเจ้าของ ภูมิใจเสนอเพราะห้อยที่คอให้ความใกล้ชิดกับตัวตนของผู้สวมใส่เสมือนมีติเวอร์พูลอยู่ในใจ

4. ผ้าพันคอ

ภาพที่ 32

แผนภาพแสดงผ้าพันคอของกลุ่มทิวอร์ฟุตบอลไทยแลนด์แฟนคลับ

ผ้าพันคอเป็นผลผลิตทางสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่แสดงออกมาว่าเป็นแฟนสโมสรลิเวอร์พูล ได้อย่างชัดเจนและเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญมากอย่างหนึ่ง โดยภาษาที่ปักลงในผ้าพันคอจะปักคำว่า “LIVERPOOL FC” และมีสัญลักษณ์ “รูปหงส์” ตรงชายผ้าพันคอ

ผ้าพันคอสามารถสื่อได้ถึงความอบอุ่นเวลาใช้ และเป็นอุปกรณ์สำคัญที่เหล่าบรรดาแฟนบอลทั้งเมืองไทยและต่างประเทศให้ความสำคัญอย่างมาก เพราะผ้าพันคอสามารถสื่อได้ถึงการแสดงออกว่าเป็นแฟนของสโมสรลิเวอร์พูล เนื่องจากผ้าพันคอเป็นอุปกรณ์ในการเชียร์กีฬาอย่างหนึ่งที่แฟนบอลทั่วโลกนำมาเป็นอุปกรณ์ในการเชียร์กีฬาในแต่ละครั้ง เพราะทุกครั้งที่ทางสโมสรลิเวอร์พูลมีการยิงประตูได้ กลุ่มแฟน ๆ ก็จะชูผ้าพันคอขึ้นเหนือศีรษะพร้อมร้องเพลง “You’ll never walk alone” พร้อมกันเพื่อประกาศถึงชัยชนะของสโมสรลิเวอร์พูลที่กำลังจะเกิดขึ้นเหมือนเป็นการข่มขวัญคู่แข่งที่ประกอบกับเป็นการให้กำลังใจนักเตะในสนามที่กำลังแข่งขันอยู่

นอกจากเหล่าบรรดาแฟน ๆ ที่ให้ความสำคัญกับผ้าพันคอแล้ว คุณชื่อของสโมสรก็จะพันผ้าพันคอทุกครั้งกับทางสโมสร ได้ทำการแข่งขัน

ตัวหมาย

ผ้าพันคอ คือ สินค้าของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับที่เป็นผ้าสีแดง สามารถแสดงตัวตนของผู้ใช้ได้ถึงความเป็นแฟนของสโมสร ลิเวอร์พูลและเป็นสมาชิกของกลุ่ม

ตัวหมายถึง คือ ใช้แล้วอบอุ่นในใจ รู้สึกได้ถึงความใกล้ชิดที่อยู่ติดแนบกาย, แสดงออกได้ถึงชัยชนะเวลาที่ชูขึ้นมาเหนือศีรษะ

สินค้าต่าง ๆ ที่เป็นผลผลิตของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับได้ผลิตขึ้นมา สามารถที่จะแสดงสัญลักษณ์ของกลุ่มในการแสดงออกมาและรับรู้ได้ว่าเป็นแฟนของสโมสรลิเวอร์พูล เนื่องจากทางกลุ่มได้มีการผลิตสินค้าของกลุ่มขึ้นมาภายใต้สัญลักษณ์รูปหงส์ของสโมสรลิเวอร์พูล มีการแสดงสัญลักษณ์รูปหงส์ในสินค้าต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโลโก้ของกลุ่ม, เสื้อยืดสีแดง, จีคอรูปหงส์ และผ้าพันคอ

5. ภาษาหรือนามแฝงในเว็บไซต์

จากการสัมภาษณ์สมาชิก ผู้วิจัยพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่ติดต่อกันทางเว็บไซต์โดยใช้สัญลักษณ์ทางภาษาที่ถูกสื่อด้วยคำเฉพาะ / ชื่อของนักฟุตบอล / สัญลักษณ์สโมสรตั้งเป็นชื่อนามปากกาของตนเองแทนชื่อจริงเพื่อแสดงออกถึงความชอบหรือความคลั่งไคล้ผ่านทางเว็บไซต์ในห้องสนทนาทางคอมพิวเตอร์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

ตัวอย่างการติดต่อสื่อสารและการโต้ตอบในเว็บไซต์ภายในกระทู้หัวข้อเรื่อง

“คุยกันหลังเกมสีแดงเดือด”

ความคิดเห็นที่ 1 : จากนักรบหงส์แดง

“อะไรกันนี้ 4 - 0 เขียวเหรอ เซ็งจริง ๆ โครต โกงเห็นกันชัด ๆ ต้องเล่น 10 คน ต่อ 12 คน เกือบจริง ๆ ไอ้พวกปีศาจเมื่อไหร่จะลงหลุมโดยไม่ต้องผูกคอตายซะที แต่ไม่เป็นไรครับ เรายังมีโอกาสแก้ตัว ถามว่าเสียใจมั๊ยตอบว่าเสียใจแต่ทำอะไรได้ บ้างมีแต่นั่งเชียร์อยู่และคอยเป็น

กำลังใจให้นักเตะเท่านั้น แค่เราที่ไม่ได้เป็นนักเตะยังเสียใจขนาดนี้แล้วผู้ที่อยู่ในเหตุการณ์ทั้งหมดจะขนาดไหน ขอเป็นกำลังใจให้ลิเวอร์พูลเท่าเดิมนะครับ”

ความคิดเห็นที่ 2 : จากสาวหงส์แดง

“เศร้าและเซ็งเอามาก ๆ ครับสำหรับผลสรุปของเกม ๆ นี้ แต่ที่ทำให้รอยยิ้มและความสุขเกิดขึ้นได้บ้างก็ตอนก่อนหมดเวลาประมาณห้านาที ได้ยินเสียงเพลงของเรา You'll never walk alone ดังมาก ๆ ครับ”

ความคิดเห็นที่ 3 : จากowenthekop

“จะอยู่สูงสุดหรืออยู่ต่ำสุดเราจะอยู่ตรงนี้ด้วยกันยอมรับมันความพ่ายแพ้จะทำให้เราแข็งแกร่งขึ้น อย่าพึ่งทิ้งกันนะเพื่อน ๆ แล้วเรารวมพลช่วยกันสาปแช่งให้ไอ้พวกปีศาจตายเร็ว ๆ ครั้งหน้าเจอดีแน่ ๆ”

ภาษาและนามปากกาที่กลุ่มแฟน ๆ สโมสรลิเวอร์พูลใช้แทนชื่อจริงสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะทางวัฒนธรรมบางอย่างกล่าวคือ ภาษาและนามปากกาที่ใช้ชื่อและสัญลักษณ์ของสโมสรสามารถแสดงออกได้ถึงความรักภักดีต่อสโมสร โดยกลุ่มแฟนจะเลือกสร้างนามปากกาเพื่อแสดงออกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมสโมสรลิเวอร์พูล รวมถึงการแสดงออกถึงความคลั่งไคล้คาราฟุตบอลในสังกัดสโมสร โดยมีการสร้างสัญลักษณ์ของกลุ่มออกมาเพื่อใช้ติดต่อกสื่อสารกันภายในกลุ่มสมาชิกด้วยกัน โดยการตีความหมายของสัญลักษณ์ ซึ่งกลุ่มสมาชิกรับรู้ได้ว่าใครเป็นใคร จึงถือได้ว่าภาษาในเว็บไซต์ที่ทางกลุ่มใช้ติดต่อกสื่อสารเหมือนเป็นรหัสที่บ่งบอกการเป็นตัวเอง ซึ่งสมาชิกในกลุ่มรับรู้ได้จากการติดต่อกสื่อสารกันเป็นประจำและมีความเข้าใจร่วมกัน ซึ่งภาษาที่พบส่วนใหญ่จะปรากฏในสังคมของกลุ่มแฟนลิเวอร์พูลเท่านั้น

ดังนั้นการใช้ภาษาในเว็บไซต์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับจึงถือได้ว่าเป็นวัฒนธรรมของกลุ่มที่มีการสร้างสัญลักษณ์ของกลุ่มออกมา และใช้ในการติดต่อกสื่อสารร่วมกันกับสมาชิกในกลุ่มซึ่งความหมายของสัญลักษณ์ที่พบในกลุ่มแฟนคือ

ตัวอย่างของภาษาที่ติดต่อสื่อสารในเว็บไซต์

นักรบหงส์แดง

ตัวหมาย	คือ	ผู้ต่อสู้ในศึกสงคราม
ตัวหมายถึง	คือ	บ่งบอกถึงการเป็นทีม ที่ได้ร่วมแข่งขันและฝ่าฟันไปพร้อมกัน, สื่อ ได้ถึงการเป็นเลือนักสู้

สาวกหงส์แดง

ตัวหมาย	คือ	ศิษย์ของศาสดา, ผู้ฟังคำสั่งสอนเชื่อในศาสนา
ตัวหมายถึง	คือ	บ่งบอกถึงกลุ่มแฟน ๆ ของสโมสรลิเวอร์พูลที่มีความจงรักภักดีและมีความศรัทธาในทีม, เชื่อฟังและปฏิบัติตามอุดมการณ์ของกลุ่ม

Owenthekop

ตัวหมาย	คือ	ไมเคิล โอเวน (Michael Owen) นักเตะของสโมสรลิเวอร์พูล ในยุคปัจจุบันที่มีชื่อเสียงและได้รับความนิยมจากแฟน ๆ อย่างมาก
ตัวหมายถึง	คือ	บ่งบอกถึงความคลั่งไคล้ หลงใหลในตัวไมเคิล โอเวน, และความทันสมัยเป็นคนรุ่นใหม่ จนนำชื่อมาใช้ตั้งแทนชื่อจริง

นักรบหงส์แดง คือคำที่ใช้สื่อแทนชื่อสมาชิกในกลุ่มซึ่งความหมายของนักรบก็คือผู้ต่อสู้ในศึกสงคราม เมื่อทางกลุ่มแฟนนำคำนี้มาใช้แทนชื่อจริงก็แสดงให้เห็นถึงการเป็นส่วนหนึ่งของชัยชนะในครั้งนี่การที่สมาชิกคนดังกล่าวได้ร่วมต่อสู้ในการแข่งขันนัดสำคัญนี้

สาวกหงส์แดง คือการสื่อให้ผู้ติดต่อสื่อสารได้รับรู้ว่าเป็นพวกเดียวกันเพราะคำว่า “สาวก” หมายถึงศิษย์ของศาสดา ดังนั้นสาวกหงส์แดงก็คือลูกศิษย์ของสโมสรลิเวอร์พูล

Owenthekop คือบอกถึงความ เป็นแฟนของโอเวนเพราะคำว่า Thekop เป็นคำที่ใช้เรียกกลุ่มแฟนของสโมสรลิเวอร์พูลที่ประเทศอังกฤษ

สัญลักษณ์ทางภาษาที่เกิดขึ้นในสังคมของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับนั้นถือเป็นสัญลักษณ์ประเภทสัญลักษณ์ (Symbol) กลุ่มแฟนที่ติดต่อสื่อสารกันสามารถที่จะสร้างและใช้สัญลักษณ์ประเภทนี้ได้ง่ายและเข้าใจ เพราะสัญลักษณ์ด้านภาษาเป็นสิ่งที่เข้าใจและเรียนรู้ได้ง่าย โดยภาษาที่ใช้

เป็นการนำคำเฉพาะของสโมสรลิเวอร์พูลมาแทนชื่อจริง โดยลักษณะการสื่อสารจะเป็นแบบตั้งกระทู้แล้วให้กลุ่มแฟนเข้าไปแสดงความคิดเห็นเช่นกรณีกระทู้ “คุยกันหลังเกมสัปดาห์แดงเดือด” ผลการแข่งขันคือสโมสรลิเวอร์พูลหรือหงส์แดงเป็นฝ่ายแพ้ จากตัวอย่างดังกล่าวจะเห็นได้ว่ากลุ่มแฟนจะใช้ภาษาที่สื่อออกมาให้รับรู้ถึงความเสียใจในความพ่ายแพ้ แต่ก็ยังมีคำพูดที่แสดงถึงการให้กำลังใจต่อเพื่อนสมาชิกในกลุ่มด้วยกัน พร้อมกับการแสดงความจงรักภักดีต่อสโมสรลิเวอร์พูลว่าผลการแข่งขันจะออกมาอย่างไรก็ไม่สำคัญ แต่สิ่งสำคัญที่สุดคือสมาชิกทุกคนยังเป็นแฟนสโมสรลิเวอร์พูลและพร้อมที่จะเชียร์ต่อไป ประกอบกับมีการแสดงออกถึงความไม่พอใจในเกมการแข่งขันและมีการแสดงคำพูดที่บ่งบอกถึงความเกลียดชังคู่ต่อสู้คือ ทีมแมนเชสเตอร์ยูไนเต็ด ซึ่งภาษาที่ทางกลุ่มแฟน ๆ ของสโมสรลิเวอร์พูลใช้ติดต่อกับสื่อสารนั้นค่อนข้างใช้คำที่ไม่เหมาะสมแสดงออกได้ถึงการไม่ชอบคู่ต่อสู้อย่างมาก พร้อมการลงชื่อนามปากกาของผู้ที่เข้ามาแสดงความคิดเห็นในกระทู้ โดยนามปากกาหรือนามแฝงที่ใช้จะเป็นคำเฉพาะที่แสดงถึงการเป็นพลพรรคเดียวกัน หรืออยู่กลุ่มเดียวกันซึ่งการใช้คำเฉพาะทางกลุ่มแฟนจะรับรู้ได้ว่าเป็นใคร เพราะทางกลุ่มมีการติดต่อกับสื่อสารกันทางเว็บไซต์ตลอดและภาษาที่สื่อออกมาในสังคมของกลุ่มแฟนลิเวอร์พูลเป็นภาษาที่สื่อออกมาได้ทั้งความหมายทางตรงและความหมายทางอ้อม ดังนั้นการนำภาษามาสนทนาทางคอมพิวเตอร์จัดว่าเป็นนวัตกรรมใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์ที่ต่อยอดถึงความเป็นยุคใหม่ ซึ่งไม่มีอะไรที่ตายตัวไม่มีลำดับขั้นตอนและไม่มีอะไรที่เป็นมาตรฐาน ดังนั้นการนำภาษาคำเฉพาะที่ใช้สำหรับสื่อสารในรูปของการติดต่อกับสื่อสารทางเว็บไซต์จึงถือได้ว่าเป็นสังคมที่สะท้อนความเป็นแฟนลิเวอร์พูลผ่านทาง สัญญะด้านภาษาที่พบในห้องสนทนาทางเว็บไซต์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทย แลนด์แฟนคลับได้อย่างชัดเจน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การสื่อสารกับการรับรู้อัตลักษณ์ของฟุตบอลต่างประเทศในสังคมไทย”
กรณีศึกษา : ลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research)
ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In - depth interview) สังเกตการณ์แบบ
มีส่วนร่วม (Participant Observation) โดยผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลตามประเด็นปัญหา
การวิจัย ดังนี้

ส่วนที่ 1 กระบวนการรวมกลุ่มของสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

ส่วนที่ 2 การสื่อสารของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

ส่วนที่ 3 อัตลักษณ์ของสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

ส่วนที่ 4 สัญญาของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 กระบวนการรวมกลุ่มของสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาเป็น 3 ส่วนคือ การเกิดขึ้นของกลุ่ม, กิจกรรมของกลุ่ม, และ
พัฒนาการของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงสภาพทั่วไปของกลุ่ม
ว่าก่อเกิดมาอย่างไรเพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาทำความเข้าใจของกลุ่มรวมถึงกระบวนการสื่อสาร
กลุ่มดังนี้

1.1 การเกิดของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

แฟนฟุตบอลต่างประเทศถือเป็นจุดเริ่มต้นของการรวมกลุ่มจัดตั้งแฟนคลับขึ้นมา
โดยสื่อมวลชนถือเป็นตัวการสำคัญในการนำเสนอข่าวสาร ปราบฏการณ์การหลงไหลหรือคลั่งไคล้
คาราฟุตบอลที่เป็นระดับซูเปอร์สตาร์ของสโมสรเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญ ที่ทำให้บรรดากลุ่มคนที่เรา
เรียกกันว่า “แฟนบอล” เกิดการรวมตัวของกลุ่มที่รักและชื่นชอบคาราฟุตบอลและสโมสรลิเวอร์พูล

ประเภทชิมซาบเข้าไปในสายเลือดเหมือนกันได้มีการรวมตัวกันจัดตั้ง “แฟนคลับ” ขึ้นมาอย่างจริงจัง เพื่อที่จะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนทัศนคติ พบปะพูดคุยและมีกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน

กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเกิดขึ้นมาได้เนื่องจากการรวมตัวของแฟน ๆ ที่ชื่นชอบต่อสโมสรลิเวอร์พูล และมีการจัดตั้งชมรมขึ้นมาเมื่อวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 ประธานชมรมคือ คุณศิริชัย สุรจิตศิริพันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์กลางการรวมตัวของผู้ที่รักและชื่นชอบต่อสโมสรลิเวอร์พูล โดยมีการติดต่อสื่อสาร, การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทัศนคติต่าง ๆ ตลอดจนการทำกิจกรรมร่วมกันจนสามารถสร้างความสนิทสนมและความผูกพันของกลุ่มได้ดียิ่งขึ้นปัจจัยสำคัญของการรวมกลุ่มมีดังนี้คือ

ปัจจัยด้านสังคม กลุ่มสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับมีความต้องการที่จะเข้าสังคมคือ มีความต้องการที่เข้าร่วมกลุ่มเพื่อต้องการเพื่อนที่รักในสโมสรลิเวอร์พูลเหมือนกัน ต้องการพึ่งพาอาศัยและต้องการช่วยทำงานในกลุ่ม

ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ การเข้าร่วมกลุ่มของสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับในส่วนของปัจจัยด้านเศรษฐกิจนั้น สมาชิกในกลุ่มจะไม่เปิดเผยให้ผู้วิจัยได้ทราบโดยตรง แต่ผู้วิจัยสังเกตจากการเข้าร่วมกิจกรรมทำให้ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า กลุ่มสมาชิกบางคนที่ถือหนังสือพิมพ์สปอร์ตพูลและเจาะเกมส์ก็อาจจะมีการเล่นการพนันร่วมกันเนื่องจากหนังสือพิมพ์ดังกล่าวเป็นหนังสือพิมพ์ที่บอกราคาต่อรองของฟุตบอลแต่ละคู่

ปัจจัยด้านเทคโนโลยี กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับได้มีการนำอินเทอร์เน็ตมาใช้เป็นตัวกลางในการติดต่อสื่อสารระหว่างกลุ่มและเพื่อนสมาชิกในกลุ่มโดยผ่านทางเว็บไซต์ คือ WWW.liverpoolthailand.com โดยใช้สำหรับประชาสัมพันธ์แจ้งข่าวสารต่าง ๆ ของกลุ่มและใช้ติดต่อสื่อสารพูดคุยและแลกเปลี่ยนทัศนคติต่าง ๆ ระหว่างเพื่อนสมาชิกด้วยกัน รวมไปถึงการแสดงความคิดเห็นหรือการวิจารณ์ผลการแข่งขันของทีมสโมสรลิเวอร์พูลที่ได้มีการแข่งขันขึ้น

ปัจจัยด้านจิตวิทยา ปัจจัยด้านนี้ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการรวมกลุ่มเพราะความต้องการของสมาชิกส่วนมากก็เพื่อต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ต้องการการยอมรับของกลุ่ม ซึ่งความต้องการเหล่านี้มาจากหลายสาเหตุ โดยส่วนใหญ่มาจากการรวมกลุ่มที่มองในแง่ของจิตวิทยาเกิดจากสาเหตุการงูใจอย่างใดอย่างหนึ่งคือ

สมาชิกทุกคนที่ได้มารวมกลุ่มกันทุกคนสามารถรับรู้ได้ถึงการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มซึ่งความต้องการของสมาชิกที่เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการเข้ากลุ่มก็เนื่องจากการเป็นแฟนของลิเวอร์พูลเป็นสำคัญ ประกอบกับความต้องการ “ปฏิสัมพันธ์” ของสมาชิกแต่ละคนที่ยากติดต่อ

สื่อสารพูดคุยกับเพื่อนสมาชิกที่รักสโมสริเวอร์ฟุตบอลเหมือนกัน พร้อมทั้งอยากร่วมดำเนินงานด้านกิจกรรมของกลุ่มอยากเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มและอยากให้เพื่อนสมาชิกในกลุ่มยอมรับ โดยสมาชิกทุกคนที่ได้เข้ากลุ่มทุกคนจะรับรู้ความเป็นพวกเดียวกัน จะมีความจงรักภักดีต่อกันอย่างเหนียวแน่น

1.2 กิจกรรมหลักของชมรม

1. การเล่นกีฬาฟุตบอล สำหรับสมาชิกผู้ชาย ซ้อมฟุตบอลกันที่ สนาม ม.พัน 4 ตั้งแต่เวลา 10.00 - 12.00 น. สำหรับสมาชิกผู้หญิง ซ้อมฟุตบอลกันที่สนามโรงเรียนมัธยมวัดมณฑุกมัยตรีอาราม ตั้งแต่เวลา 9.00 - 12.00 น. (ทุกวันอาทิตย์)

2. กิจกรรมสาธารณะประโยชน์ ทางกลุ่มมีการจัดกิจกรรมเพื่อการกุศลอยู่เป็นประจำ และทำกันอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการบริจาคอุปกรณ์การกีฬาและอุปกรณ์การเรียนตามต่างจังหวัด หรือการทำบุญบริจาคสิ่งของตามบ้านพักคนชราหรือตามสถานเลี้ยงเด็กกำพร้า ซึ่งการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งทางกลุ่มจะจัดขึ้นมาตามแต่โอกาสที่เหมาะสมและความสะดวกของสมาชิกในกลุ่ม

3. กิจกรรมการเชียร์บอลในศึกวันแดงเดือด เป็นฟุตบอลศึกแห่งศักดิ์ศรีเป็นคู่แข่งขันระหว่างสโมสริเวอร์ฟุตบอลและสโมสริแมนเชสเตอร์ยูไนเต็ด ประชาชนทั่วไปและสื่อมวลชนจะให้ความสนใจอย่างมาก เนื่องจากในเมืองไทยมีกลุ่มแฟนบอลที่ชื่นชอบทั้ง 2 สโมสรนี้มากมาย บรรยากาศในการเชียร์แต่ละครั้งทุกคนจะพากันแต่งตัวมาอย่างครบเครื่อง คือจะมีการใส่เสื้อที่มีโลโก้ของสโมสริเวอร์ฟุตบอลเพื่อแสดงให้รู้ถึงการเป็นแฟนต่อสโมสริเวอร์ฟุตบอล ในช่วงนี้จะเกิดการแสดงอัตลักษณ์ของชมรมออกมาได้อย่างชัดเจนคือ การเป็นสมาชิกลิเวอร์พูลที่แสดงออกผ่านสัญลักษณ์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นเสื้อ, หมวก, ผ้าพันคอหรือแม้แต่อุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีสัญลักษณ์ของกลุ่มหรือสัญลักษณ์ของสโมสริเวอร์ฟุตบอล ที่ทางสมาชิกของกลุ่มนำมาแสดงในงานครั้งนี้ ซึ่งสมาชิกทุกคนจะมีความรู้สึกมันคงที่ตนเองได้มาพบปะกับกลุ่มสมาชิกที่มีความรักในทีมลิเวอร์พูลเหมือนกัน โดยสมาชิกทุกคนจะร่วมกันเชียร์กีฬาพร้อมกัน, ร่วมกันแสดงสัญลักษณ์ของทีมลิเวอร์พูลเหมือนกัน ดังนั้นการรวมกลุ่มกันมาเชียร์บอลจึงทำให้กลุ่มเกิดความเหนียวแน่นมากขึ้นและสะท้อนความเป็นตัวตนของลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ได้ดียิ่งขึ้น

1.3 พัฒนาการของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับมีพัฒนาการของกลุ่มในทางที่ดีขึ้น โดยมีลำดับขั้นตอนเป็นไปตามระบบที่ทางกลุ่มได้มีการจัดขึ้น โดยเริ่มจาก ระยะก่อตั้ง (พ.ศ. 2538 - 2540) เป็นระยะของการเริ่มต้นในการรวมตัวเป็นกลุ่มอย่างไม่เป็นทางการจากกลุ่มเพื่อนประมาณ 20 กว่าคนที่มีความรักต่อสโมสรลิเวอร์พูลเหมือนกันจัดตั้งแฟนคลับขึ้นมาอย่างจริงจัง เริ่มก่อตั้งวัน 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2538 คุณศิริชัย สุรจิตศิริพันธ์ เป็นประธาน กิจกรรมที่เกิดขึ้นมีการพบปะกันในงานเลี้ยงต่าง ๆ และนัดกันมาเตะฟุตบอลกันทุกวันอาทิตย์ ระยะแห่งการพัฒนา (พ.ศ.2541 - 2543) มีการจัดทำเว็บไซต์ของชมรมขึ้นมาเป็นครั้งแรกคือ WWW.liverpoolthailand.com เพื่อที่แฟน ๆ ของสโมสรลิเวอร์พูลจะได้รู้เรื่องราวข่าวสารของสโมสรและใช้เป็นสื่อกลางในการติดต่อพูดคุยกันระหว่างสมาชิกด้วยกัน เริ่มมีการติดต่อสื่อสารที่กว้างขึ้น คือบุคคลที่ต้องการจะสมัครเป็นสมาชิกสามารถสมัครได้ทางเว็บไซต์ได้เลย แต่สำหรับกลุ่มที่มีความสนิทสนมกันมากก็จะมีการนัดมาเจอกันที่สนามแข่งฟุตบอลในวันอาทิตย์ และเริ่มมีการจัดงานพบปะสรรค์กันตาม โรงแรมหรือตามร้านอาหาร เพื่อต้องการสร้างความคุ้นเคยกับสมาชิกที่ได้มาเล่นกีฬาหรือมาร่วมทำกิจกรรมในกลุ่ม ระยะปัจจุบัน (ตั้งแต่ พ.ศ. 2544) เป็นระยะที่ทางชมรมได้มีการติดต่อจากองค์กรภายนอกมากขึ้น หลังจากที่สโมสรลิเวอร์พูลมาเมืองไทย ทางกลุ่มได้รับเชิญให้ร่วมออกรายการโทรทัศน์มากมาย ถือได้ว่าชมรมได้รับความสนใจอย่างมาก ส่วนในเรื่องของความสัมพันธ์ภายในกลุ่มซึ่งเน้นความสามัคคีและคอยช่วยเหลือกันเป็นหลักในการทำงาน ทำให้กระบวนการกลุ่มตลอดจนวิธีการสื่อสารที่เกิดขึ้นเป็นไปอย่างราบรื่น เนื่องจากมีการพบปะกันมากขึ้นและมีกิจกรรมที่ทำกันอยู่อย่างต่อเนื่อง

ส่วนที่ 2 การสื่อสารของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

แบ่งผลการศึกษาเป็น 3 ส่วน คือ โครงสร้างการสื่อสารของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ, รูปแบบการสื่อสารกลุ่ม, บทบาทของผู้นำและสมาชิก ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงช่องทางการสื่อสารของกลุ่มในการดำเนินงานของกลุ่มเพื่อคงคุณภาพของการสื่อสารให้เป็นไปอย่างราบรื่น

2.1 โครงสร้างการสื่อสาร

รูปแบบการสื่อสารในกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ เป็นเครือข่ายการสื่อสารแบบครบทุกช่องทาง โดยประธานกลุ่มมีหน้าที่ในการเป็นผู้นำกลุ่มในเรื่องของการบริหารกลุ่ม

กลุ่มแกนนำ มีหน้าที่เป็นตัวเชื่อมในการสื่อสารระหว่างสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม สมาชิกทุกคนสามารถติดต่อสื่อสารกันได้พร้อมทั้งมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันได้ด้วยตนเอง

2.2 รูปแบบการสื่อสารของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

รูปแบบการสื่อสารของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับประกอบด้วย รูปแบบการติดต่อสื่อสารภายในกลุ่ม, รูปแบบการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายของกลุ่มกับองค์กรภายนอก ซึ่งใช้การสื่อสารอย่างเป็นทางการและการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการในการสื่อสาร โดยมีรายละเอียดดังนี้

● รูปแบบการติดต่อสื่อสารภายในกลุ่ม

การสื่อสารอย่างเป็นทางการ เป็นแนวทางการสื่อสารที่กำหนดขึ้นเพื่อการดำเนินงานของกลุ่มที่ใช้ติดต่อสื่อสารภายในกลุ่มกับสมาชิก ในเรื่องของการแจ้งข่าวสารให้สมาชิกได้รับทราบถึงข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางกลุ่มได้จัดขึ้นและเชิญชวนให้สมาชิกเข้าร่วมในกิจกรรมแต่ละครั้ง ซึ่งเป็นรูปแบบการสื่อสารแบบทางเดียว คือทางเว็บไซต์, ปรินต์ยัตร์, แจ้งข่าวทางหนังสือพิมพ์สตาร์ชอกเกอร์

การสื่อสารแบบทางเดียวที่ทางกลุ่มได้ใช้สำหรับติดต่อกับสมาชิก เป็นการสื่อสารที่เป็นทางการ คือจะต้องมีขั้นตอนในการดำเนินงานหลายขั้น เนื่องจากมีข้อจำกัดของจำนวนสมาชิกและระยะทางเข้ามาเกี่ยวข้องเพราะกลุ่มมีสมาชิกมากและเป็นกลุ่มที่ขนาดใหญ่ ส่วนการสื่อสารแบบสองทางที่ทางกลุ่มใช้สื่อสารกันนั้นคือ การสื่อสารระหว่างประธานกลุ่มกับกลุ่มแกนนำ คือ 4 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายกิจกรรม, ฝ่ายเว็บไซต์, ฝ่ายประชาสัมพันธ์, ฝ่ายนันทนาการ ใช้รูปแบบการสื่อสารแบบ 2 ทาง เนื่องจากจะเป็นการพูดคุยปรึกษาหารือกันระหว่างประธานกับกลุ่มแกนนำเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่ม พร้อมทั้งการเตรียมงานในเรื่องของการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยประธานกลุ่มและกลุ่มแกนนำจะมีความสนิทสนมและมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน จึงทำให้การสื่อสารไม่จำเป็นต้องเป็นทางการ

การสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มที่ทำงานร่วมกันนั้น มีความสัมพันธ์ที่คุ้นเคยและสนิทสนมกันมาก จึงทำให้การสื่อสารในการพูดคุยกันสามารถพูดคุยกันได้ทุกเรื่อง สมาชิกที่อยู่ในชมรมจะอยู่กันแบบพี่น้อง ความสัมพันธ์ของสมาชิกที่ทำงานร่วมกันอยู่สม่ำเสมอ ทำให้เวลาที่จะติดต่อสื่อสารในแต่ละครั้งเป็นการสื่อสารอย่าง

ไม่เป็นทางการ คือไม่จำเป็นต้องสื่อสารกันเป็นขั้นเป็นตอนหรือมีแนวทางที่กำหนดขึ้นตลอดเวลา แต่ใช้วิธีการสื่อสารกันด้วยความสนิทสนมและไว้วางใจ เพราะสมาชิกเชื่อถือซึ่งกันและกัน ส่งผลให้กลุ่มมีความเข้มแข็งและมีการสื่อสารที่ดำเนินงานอย่างราบรื่น

- **รูปแบบการติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายของกลุ่มกับองค์กรภายนอก**

การติดต่อสื่อสารระหว่างเครือข่ายกลุ่มกับนอกกลุ่มนั้น เป็นการติดต่อสื่อสารแบบทางการ คือ มีลำดับขั้นตอน ในการปฏิบัติงาน เนื่องจากกลุ่มทิวเออร์พูลมีการจัดกิจกรรมการกุศลอยู่เป็นประจำ จึงทำให้กลุ่มมีสัมพันธภาพที่ดีกับองค์กรภายนอก ทำให้เวลาที่มีการประสานงานหรือดำเนินงานอะไรที่ต้องพึ่งพาอาศัยกันจึงเป็นไปได้ง่ายและสะดวก

2.3 บทบาทของผู้นำและบทบาทสมาชิก

รูปแบบการติดต่อสื่อสารของกลุ่มเห็นได้ว่าการกำหนดบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกอย่างชัดเจน ผู้วิจัยแบ่งบทบาทของสมาชิกกลุ่มทิวเออร์พูล ไทยแลนด์แฟนคลับออกเป็นบทบาทของผู้นำ, บทบาทของสมาชิก

บทบาทของผู้นำ ได้แก่ ตำแหน่งประธาน, กลุ่มแกนนำ, รวมไปถึงผู้นำของกลุ่มย่อยในทิวเออร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ โดยผู้นำอย่างเป็นทางการจะต้องผ่านการคัดเลือกจากกลุ่มสมาชิก เนื่องจากผู้นำจะเป็นบุคคลที่มีส่วนทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จและก้าวหน้า พร้อมทั้งบรรลุผลสำเร็จในการทำงานในแต่ละครั้ง เนื่องจากผู้นำจะต้องเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่นในกลุ่ม และสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มก็ต้องยอมรับและปฏิบัติตามความคิดเห็นของผู้นำด้วยความเต็มใจ

บทบาทของสมาชิก สำหรับบทบาทของสมาชิกแต่ละกลุ่มนั้น สมาชิกส่วนใหญ่ดำรงบทบาทของการเป็นผู้ตามที่ดี คือเมื่อมีการทำงานร่วมกันสมาชิกจะปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมายดี และนอกเหนือจากรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายหน้าที่แล้ว สมาชิกบางคนก็ยังทำหน้าที่เป็นตัวแทนเพื่อน ๆ ในการสื่อสารกับผู้นำ ในลักษณะของการเป็นตัวแทนในการถ่ายทอดคำสั่งหรือรายละเอียดไปให้สมาชิกคนอื่น ๆ ได้รับรู้ แบบวิธีฝากบอกต่อ ๆ กัน

ในการดำเนินงานในแต่ละครั้งจะประสบความสำเร็จได้นั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับบทบาทของใครคนใดคนหนึ่ง ผลงานที่เกิดขึ้นจะต้องมาจากความร่วมมือของสมาชิกทุกคนในกลุ่ม เพราะในการดำเนินงานของกลุ่มนั้น ต้องอาศัยการทำงานที่เป็นหมู่คณะเมื่อสมาชิกในกลุ่มมารวมกันและ

เกิดปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีการทำงานร่วมมือกันช่วยเหลือกันเวลาเกิดปัญหางานก็จะประสบความสำเร็จ เพราะการปฏิบัติงานจะเปิดโอกาสให้สมาชิกได้คิดร่วมกันวางแผนประสานและดำเนินงานร่วมกัน เพื่อที่จะสร้างผลงานออกมาให้ดี ไม่ว่าสมาชิกในกลุ่มจะได้รับบทบาทของผู้นำหรือบทบาทของสมาชิกก็ตาม ฉะนั้นการแสดงบทบาทดังกล่าวจึงเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงานของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

ส่วนที่ 3 อัตลักษณ์ของสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

การรวมตัวของแฟน ๆ ที่ชื่นชอบสโมสรลิเวอร์พูลจนก่อตั้งเป็นแฟนคลับ เนื่องจากความต้องการของกลุ่มแฟนที่อยากติดต่อสื่อสารกับสมาชิกคนอื่น ๆ ที่รักหลงใหลและคลั่งไคล้ในสโมสรลิเวอร์พูลเหมือนกัน มีการพบปะพูดคุยกันเพื่อแลกเปลี่ยนเปลี่ยนทัศนคติ พร้อมทั้งทำกิจกรรมร่วมกันทำให้สมาชิกในกลุ่มมีความสัมพันธ์อันเหนียวแน่นและรับรู้ถึงความเป็นพวกเดียวกัน ดังนั้นในความเป็นตัวตนของกลุ่ม รู้สึกเป็นหนึ่งเดียวมีความจงรักภักดีต่อกัน พร้อมทั้งมีการหลอมรวมอัตลักษณ์ของการแสดงออกดังกล่าวว่าตนเองเป็นแฟนลิเวอร์พูลให้เป็นที่ไปในแนวทางเดียวกันอย่างชัดเจน ทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็งขึ้นในการแสดงตนเองออกมาทำให้ชมรมมีชื่อเสียงที่ดี ได้รับความสนใจจากประชาชน, หน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งจากสื่อมวลชนอย่างมาก

อัตลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับแสดงออกมาบนความภาคภูมิใจกับความสำเร็จในอดีตของทีม คือ ความเป็นแฟนลิเวอร์พูล โดยแสดงออกมาผ่านการดำเนินงานทางสังคม บทเพลง, การเชียร์กีฬา, การรวมตัว, และการอาศัยสื่อใหม่ (เทคโนโลยี) โดยมีสำนึกของความเป็นพวกเดียวกันและรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ดังนั้นกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับจึงมีความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ด้านความยิ่งใหญ่ที่ประสบความสำเร็จของลิเวอร์พูลในอดีต ซึ่งการแสดงออกของกลุ่มนั้นแสดงให้เห็นถึงความภาคภูมิใจ, ความยิ่งใหญ่ของสโมสรซึ่งชื่อเสียงของสโมสรลิเวอร์พูลทุกคนในอดีตจะรู้จักดีว่าไม่มีสโมสรใดที่ยิ่งใหญ่เท่าสโมสรลิเวอร์พูล การแสดงออกของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับที่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนและสามารถแสดงความเป็นตัวตนของกลุ่มได้อย่างเด่นชัดมีรายละเอียดดังนี้

- การดำเนินงานทางสังคม กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับมีการดำเนินงานทางสังคมที่ค่อนข้างชัดเจน ไม่ว่าจะด้วยเรื่องของการจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ในแต่ละครั้งหรือการแข่งขันกีฬาฟุตบอล กลุ่มลิเวอร์พูลถือได้ว่าเป็นกลุ่มเดียวที่มีการดำเนินงานทางสังคมอย่างต่อเนื่องและมีกิจกรรมการกุศลอยู่ตลอด ซึ่งสิ่งนี้ทำให้ทางกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับมี

ภาพลักษณ์ที่ดี และได้รับความสนใจจากประชาชน, ได้รับการยอมรับจากสื่อมวลชนว่าเป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นมาไม่ใช่เพื่อเชียร์ฟุตบอลอย่างเดียว แต่เป็นกลุ่มที่ทำประโยชน์เพื่อสังคม

การรับรู้ถึงความภูมิใจของกลุ่มสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเป็นการแสดงอัตลักษณ์ที่ไม่หยุดนิ่ง เพราะสมาชิกสามารถแสดงตัวตนออกมาจากการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในการดำเนินงานทางสังคมอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะในเรื่องของการเล่นกีฬา, การแข่งขันกีฬาหรือแม้แต่การทำกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ ซึ่งถือได้ว่ากลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับมีความเคลื่อนไหวที่แสดงพลังออกมาและยืนยันให้เห็นถึงการดำรงอยู่ได้ในสังคมของกลุ่ม และช่วยส่งเสริมให้กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับมีภาพลักษณ์ของความเป็นกลุ่มแฟนของสโมสรลิเวอร์พูลที่มีการดำเนินงานทางสังคมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมได้เด่นชัดขึ้น

- **บทเพลง** ความเป็นแฟนของกลุ่มลิเวอร์พูลทุกคนจะรับรู้ถึงความเป็นพวกเดียวกัน รู้สึกเป็นหนึ่งเดียวและมีความจงรักภักดีต่อกัน ประกอบกับรับรู้ถึงบทเพลงของสโมสรลิเวอร์พูลคือ **“You’ll never walk alone”** ว่าคุณจะไม่มียวันเดินเดี่ยวดาย ซึ่งความหมายนี้ทำให้กลุ่มแฟนของลิเวอร์พูลสำนึกถึงความไม่โดดเดี่ยว หรืออยู่เพียงลำพังในเมื่อยามเกิดปัญหาหรือมีอุปสรรคใด ๆ บทเพลง **“You’ll never walk alone”** กลายเป็นบทเพลงที่เป็นประวัติศาสตร์อันเป็นเอกลักษณ์ในเครือจักรภพอังกฤษ ทางสโมสรลิเวอร์พูลได้รับเอาบทเพลงนี้มาขับร้องเป็นเพลงประจำสโมสร เนื่องจากเพลงนี้ได้สร้างแรงบันดาลใจมากมายในช่วงเวลาแห่งมหัศจรรย์ที่ทางสโมสรลิเวอร์พูลได้ประสบ ฉะนั้นแฟน ๆ ของสโมสรลิเวอร์พูลจึงรับรู้และให้ความสำคัญต่อด้านนี้มาก

- **การเชียร์กีฬา** คือการแสดงออกของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับที่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน เนื่องจากการเชียร์กีฬาในแต่ละครั้งที่สโมสรลิเวอร์พูลได้ทำการแข่งขัน กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ มีความเป็นพวกเดียวกันในการแสดงออกอย่างเด่นชัด ไม่ว่าจะด้วยเรื่องการแต่งกายที่แสดงออกเพื่อบ่งบอกให้เห็นถึงความคลั่งไคล้ในสโมสรลิเวอร์พูล ซึ่งการรวมตัวกันเพื่อเชียร์กีฬาอย่างเหนียวแน่นของสมาชิกในกลุ่มนั้น เพียงแค่อยากแสดงออกให้คนอื่นรับรู้ในความเป็นแฟนของกลุ่มโดยทุกคนจะมีเป้าหมายในการเชียร์เหมือนกันคือ **“ชัยชนะ”** สมาชิกและแฟน ๆ ของสโมสรลิเวอร์พูลให้เหตุผลว่าเหตุที่มารวมตัวกันและร่วมกันเชียร์กีฬาด้วยกันนั้นคือไม่ต้องการที่จะเชียร์กีฬาคนเดียว แต่อยากที่จะมาร่วมเชียร์กีฬากับเพื่อน ๆ ที่รักในสโมสรลิเวอร์พูลเหมือนกัน เพราะถ้าครั้งไหนที่สโมสรลิเวอร์พูลชนะทุกคนก็จะร่วมดีใจพร้อม ๆ กันและถ้าสโมสรลิเวอร์พูลแพ้ทุกคนก็จะเสียใจพร้อมกัน ซึ่งเพื่อน ๆ สมาชิกในกลุ่มจะคอยปลอบและให้

กำลังใจกัน ดังนั้นการเชียร์กีฬาและแสดงออกของกลุ่มแฟน ๆ จึงแสดงให้เห็นถึงความภาคภูมิใจของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับในการเป็นแฟนสโมสรลิเวอร์พูล

- การรวมตัว คือปรากฏการณ์ทางสังคมที่กลุ่มแฟน ๆ ของสโมสรลิเวอร์พูลมีการรวมตัวกันเชียร์ฟุตบอลกันที่เห็นได้ชัดเจนและได้รับความสนใจอย่างมากจากประชาชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสื่อมวลชนคือ “ศึกวันแดงเดือด” เป็นการแข่งขันระหว่างสโมสรลิเวอร์พูลและสโมสรแมนเชสเตอร์ยูไนเต็ด ถือได้ว่าการแข่งขันของทั้ง 2 สโมสรเป็นศึกแห่งศักดิ์ศรีและด้วยความที่ประเทศไทยมีกลุ่มแฟนของทั้ง 2 สโมสรที่มากจึงทำให้เมื่อมีการแข่งขันของทั้ง 2 สโมสรครั้งใดก็จะเกิดการรวมตัวของกลุ่มแฟน ๆ ของทั้ง 2 สโมสรเกิดขึ้นเพื่อเชียร์กีฬาทุกครั้ง ซึ่งการรวมกลุ่มของเหล่าบรรดาสมาชิกและกลุ่มแฟน ๆ เหมือนเป็นการสร้างพลังของกลุ่มออกมาให้สังคมได้รับรู้ถึงการรวมตัวของกลุ่มแฟนสโมสรลิเวอร์พูล ที่มีการปฏิสัมพันธ์ร่วมกันและสะท้อนให้เห็นถึงความ เป็นพวกเดียวกันได้อย่างชัดเจน ซึ่งการรวมตัวเพื่อเชียร์กีฬาของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ถือเป็นกิจกรรมประเพณีที่ทางกลุ่มร่วมกันทำขึ้นมาอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

- แฟนคลับกับสื่อใหม่ ถือเป็นเทคโนโลยีการสื่อสารที่เป็นตัวกำหนดปรากฏการณ์ การรวมตัวของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ เนื่องจากการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมของการแข่งขันในแต่ละนัดผ่านทางโปรเจ็กเตอร์ขนาดยักษ์ ทำให้บรรยากาศของการรวมตัวของกลุ่มแฟนเป็นการรวมตัวที่แสดงออกถึงความ เป็นหนึ่งเดียวของกลุ่มไปพร้อม ๆ กับแฟนลิเวอร์พูลทั่วโลกที่ได้รับชมการถ่ายทอดสดไปพร้อมกัน การรวมตัวและการสร้างชุมชนขึ้นมาบนเครือข่ายของสื่อเทคโนโลยีนี้นั้นทำให้เหล่าบรรดาแฟน ๆ ของกลุ่มเหมือนได้รับชมการแข่งขันจากสนามจริงที่ประเทศอังกฤษ เพราะพัฒนาการของเทคโนโลยีในปัจจุบันที่เป็นตัวกลางในการขจัดอุปสรรคของระยะทางและเวลาให้ถูกขยับย่อลงได้ จากความก้าวหน้าและความทันสมัยของระบบการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียม การรวมตัวกันที่มีการสร้างอัตลักษณ์ของกลุ่มร่วมกันโดยอาศัยสื่อเป็นตัวกลางที่สามารถเอาชนะอุปสรรคด้านเวลาและระยะทางได้นั้น ทำให้สื่อเทคโนโลยีกลายเป็นปัจจัยที่ช่วยเกื้อกูลต่อการสร้างอัตลักษณ์ และทำให้ชุมชนเสมือนจริงเกิดขึ้นได้จริง

นอกจากอัตลักษณ์ที่เกิดจากการมองของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับแล้ว ในที่นี้ยังเกิดอัตลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับในมุมมองของบุคคลนอกกลุ่มที่มองกลุ่มลิเวอร์พูลว่าเป็นกลุ่มที่ไร้สาระคือไม่สร้างสรรค์เพราะเป็นการรวมตัวที่ตอบสนองความต้องการของสมาชิกในกลุ่มเท่านั้น ทำให้กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับมีอัตลักษณ์ที่เกิดขึ้นโดย

มองได้ทั้ง 2 ด้าน คือด้านบวกที่เกิดจากการมองของกลุ่มสมาชิกภายในกลุ่มกับด้านลบที่เกิดจากการมองของกลุ่มคนนอก

ส่วนที่ 4 สัญญาของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

ปรากฏการณ์การรวมตัวเชียร์บอลในแต่ละครั้งของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ก่อให้เกิดการแสดงออกทางด้านสัญญาต่าง ๆ ของกลุ่มมากที่สุด ดังนั้นทางกลุ่มจึงมีการสร้างสัญลักษณ์ของกลุ่มขึ้นมาเพื่อเป็นเอกลักษณ์และเพื่อให้ความหมายของกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นโลโก้ของกลุ่ม, เสื้อยืดสีแดง, จีคอรูปหงส์, รวมไปถึงการสร้างสัญญาของกลุ่มในเรื่องของภาษาที่ใช้แทนชื่อจริงและบทสนทนาที่ใช้ติดต่อสื่อสารทางเว็บไซต์ การสื่อสารในเรื่องของการสื่อความหมายของสัญญาที่ทางกลุ่มได้สร้างขึ้นมาเพื่อบ่งบอกความเป็นกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ สามารถศึกษาได้ดังนี้

1. โลโก้ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

ภาพโลโก้ของกลุ่มแฟนคลับที่แสดงออกมาเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่มในการบ่งบอกความเป็นตัวตนของกลุ่มว่าเป็นกลุ่มแฟนลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับคือ รูปภาพหงส์สีแดงที่ยืนอย่างสง่างามพร้อมมีสโลแกนของทีมสโมสรลิเวอร์พูล “You’ll never walk alone” อยู่ข้างบนรูปหงส์และมีชื่อเต็มของชมรมเป็นภาษาอังกฤษว่า LIVERPOOL THAILAND FANCLUB พร้อมชื่อย่อกลุ่มที่เป็นภาษาอังกฤษว่า LTF

2. เสื้อยืดสีแดงของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

ทางกลุ่มได้มีการจัดทำเสื้อของกลุ่มขึ้นโดยจะเป็นสีแดงอย่างเดียว ซึ่งเสื้อที่ผลิตขึ้นมาส่วนใหญ่จะเป็นเสื้อยืดคอปกแขนสั้น คือมีลักษณะคล้ายเสื้อกีฬาฟุตบอล เพื่อไว้ใส่เชียร์เวลาที่สโมสรลิเวอร์พูลได้ทำการแข่งขัน ภาษาที่ติดอยู่หลังเสื้อเป็นภาษาที่เมื่อผู้คนพบเห็นสามารถทราบได้ทันทีว่าผู้ที่สวมใส่เป็นแฟนของสโมสรใด เนื่องจากเป็นคำที่มีความหมายสื่อออกมาอย่างชัดเจนไม่ซับซ้อน เช่น “ชมรมคนรักหงส์แดง” หรือจะเป็นเสื้อที่บ่งบอกว่าเป็นสมาชิกของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับคือ มีโลโก้หรือสัญลักษณ์ของกลุ่มที่หน้าอกด้านซ้าย

3. จีคอรูปหงส์

จีคอรูปหงส์เป็นผลผลิตทางสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่แสดงออกว่าเป็นแฟนสโมสรลิเวอร์พูลและเป็นสมาชิกของกลุ่ม โดยมี “รูปหงส์” พร้อมมีชื่อย่อของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์

แฟนคลับตรงทำยี่ห้อ “LTF” ทางกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับได้จัดทำขึ้นมาเพื่อจำหน่ายให้กับสมาชิกในกลุ่ม เนื่องจากความต้องการของสมาชิกในกลุ่ม ซึ่งจึงสามารถสื่อได้ถึงเครื่องประดับที่มีค่าของผู้หญิง เพราะโดยส่วนใหญ่ผู้หญิงจะใส่เครื่องประดับประเภทจี้มากกว่าผู้ชาย จึงทำให้จี้มีความเกาะเกี่ยวกันกับผู้หญิง เพราะจี้เป็นสิ่งของที่สวยงามและล้ำค่า เป็นเครื่องประดับที่สามารถโชว์ได้ถึงคุณค่าอันล้ำค่า เป็นเครื่องประดับที่บ่งบอกได้ถึงบุคลิกของคนใส่ที่มีความทันสมัย รักสวยรักงาม มีค่าแก่การครอบครองสื่อถึงความผูกพันน่าทะนุทะนอม

4. ผ้าพันคอ

ผ้าพันคอเป็นผลผลิตทางสัญลักษณ์อย่างหนึ่งที่แสดงออกมาว่าเป็นแฟนสโมสรลิเวอร์พูลได้ชัดเจน และเป็นสัญลักษณ์ที่สำคัญมากอย่างหนึ่ง โดยภาษาที่ปักลงบนผ้าพันคอจะปักคำว่า “LIVERPOOL FC” และมีสัญลักษณ์ “รูปหงส์” ตรงชายผ้า ผ้าพันคอสามารถสื่อได้ถึงความอบอุ่นเวลาใช้และเป็นอุปกรณ์สำคัญที่แฟน ๆ ของสโมสรลิเวอร์พูลทั้งเมืองไทยและต่างประเทศใช้เป็นอุปกรณ์ในการเชียร์กีฬาในแต่ละครั้งที่มีการแข่งขันของสโมสรลิเวอร์พูลขึ้น เพราะถ้าสโมสรลิเวอร์พูลมีการยิงประตู แฟน ๆ ก็จะพร้อมใจกันชูผ้าพันคอขึ้นมาเหนือศีรษะหรือชูไปข้างหน้าและร้องเพลง “You’ll never walk alone” พร้อมกัน ซึ่งสื่อได้ถึงชัยชนะที่กำลังจะเกิดขึ้นของสโมสรลิเวอร์พูล

การที่กลุ่มแฟนคลับนำสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับสโมสรลิเวอร์พูลมาใช้เป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นโลโก้ของกลุ่ม, เสื้อยืดสีแดงกลุ่ม, จี้อรูปหงส์ และผ้าพันคอนั้นก็เพื่อตอกย้ำความชัดเจนของกลุ่มให้ทุกคนได้รับรู้ โดยทางกลุ่มได้มีการประชุมและมีการคิดช่วยกันเพื่อเลือกสัญลักษณ์ของกลุ่มที่สามารถแสดงตัวตนให้ผู้พบเห็นได้ทราบในทันทีว่า ทางกลุ่มเป็นแฟนคลับของสโมสรใด ดังนั้นทางกลุ่มจึงได้นำสัญลักษณ์ของสโมสรลิเวอร์พูลมาเป็นสัญลักษณ์ของกลุ่ม เพราะกลุ่มแฟนรับรู้ถึงความยิ่งใหญ่ของสโมสรได้เป็นอย่างดี ฉะนั้นทุกครั้งที่มีการแสดงสัญลักษณ์ของกลุ่มแฟนจึงทำให้สมาชิกเกิดความภูมิใจในความเป็นแฟนของสโมสรลิเวอร์พูล เพราะความยิ่งใหญ่ของลิเวอร์พูลที่มีตำนานที่น่ายกย่อง

5. ภาษาหรือนามแฝงที่ใช้ในเว็บไซต์

นามปากกาที่กลุ่มแฟน ๆ สโมสรลิเวอร์พูลใช้แทนชื่อจริงสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะทางวัฒนธรรมบางอย่าง กล่าวคือ นามปากกาที่ใช้ชื่อและสัญลักษณ์ของสโมสรสามารถแสดงออกได้ถึงความรักภักดีต่อสโมสร โดยกลุ่มแฟนจะเลือกสร้างนามปากกาเพื่อแสดงออกถึงการเป็นส่วนหนึ่งของสังคมสโมสรลิเวอร์พูล รวมถึงการแสดงออกถึงความคลั่งไคล้คาราฟุตบอลในสังกัดสโมสร

โดยมีการสร้างสัญลักษณ์ของกลุ่มออกมาเพื่อใช้ติดต่อกันภายในกลุ่มสมาชิกด้วยกัน ไม่ว่าจะ เป็นคำว่า นักรบหงส์แดง, สาวกหงส์แดง ต่างก็เป็นการตีบทอดความหมายของสัญลักษณ์ ซึ่งกลุ่ม สมาชิกรับรู้ได้ว่าใครเป็นใคร สัญลักษณ์ทางภาษาที่เกิดขึ้นในสังคมของกลุ่มนั้น ถือเป็นสัญลักษณ์ประเภท สัญลักษณ์ (Symbol) สามารถที่จะเข้าใจและเรียนรู้ได้ง่ายสามารถบ่งบอกการเป็นตัวเองที่เป็น สมาชิกในกลุ่ม ประกอบกับบทสนทนาที่กลุ่มแฟน ๆ ของสโมสรลิเวอร์พูลใช้ติดต่อกันหลังจาก การจบการแข่งขันในศึกวันแดงเดือดสามารถสื่อได้ว่า กลุ่มแฟนไม่พอใจกับการแข่งขันที่ สโมสรลิเวอร์พูลเป็นฝ่ายแพ้ ซึ่งภาษาที่ใช้จะไม่สุภาพและมีความรุนแรง คือแสดงออกได้ถึงการไม่ ชอบในทีมคู่แข่งคือแมนเชสเตอร์ยูไนเต็ด ดังนั้นการใช้ภาษาในเว็บไซต์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทย แลนด์แฟนคลับจึงถือได้ว่าเป็นวัฒนธรรมของกลุ่มที่มีการสร้างสัญลักษณ์ของกลุ่มออกมา และใช้ในการ ติดต่อกันร่วมกัน ที่ไม่มีอะไรที่ตายตัว ไม่มีลำดับขั้นตอนและไม่มีอะไรที่เป็นมาตรฐาน แต่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงการเป็นแฟนของสโมสรลิเวอร์พูลผ่านทางสัญลักษณ์ทางภาษาที่พบ ในห้องสนทนาทางเว็บไซต์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเท่านั้น

อภิปรายผล

จากการศึกษาทำให้ทราบว่าสื่อมวลชนมีส่วนสำคัญในการทำให้สโมสรลิเวอร์พูลได้รับความ นิยมอย่างมากในปัจจุบัน เนื่องจากในสมัยดังกล่าวเป็นช่วงที่ระบบสื่อมวลชนกำลังเติบโต ดังนั้นการนำเสนอข่าวสารของสื่อจึงถือได้ว่ามีอิทธิพลอย่างมากต่อผู้รับสาร เพราะสื่อสามารถเป็น ตัวผลักดันสำคัญที่ทำให้สโมสรฟุตบอลของต่างประเทศได้รับความนิยม รวมไปถึงการเกิดความ นิยมของคาราฟุตบอลต่างประเทศด้วยเช่นกัน การเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนต่อสโมสรลิเวอร์พูล นั้น ทำให้ประชาชนได้รับรู้แต่เรื่องราวและความสำเร็จของสโมสรลิเวอร์พูล คือยิ่งสโมสร ลิเวอร์พูลชนะเลิศก็ยิ่งมีการเสนอข่าวมาก เพราะฉะนั้นความนิยมก็เลยมีมาก สิ่งนี้ชี้ได้ว่าส่วน สำคัญในการที่ทำให้กลุ่มแฟน ๆ ของสโมสรลิเวอร์พูลเกิดความชื่นชอบ หลงใหล คลั่งใคล้ ต่อ สโมสรลิเวอร์พูลนั้นก็คือสื่อมวลชน เพราะถ้าสื่อมวลชนไม่มีการนำเสนอข่าวสารและเสนอ เรื่องราวของสโมสรลิเวอร์พูลอย่างต่อเนื่อง ประชาชนก็ไม่สามารถรับรู้ได้ถึงความสำเร็จของ สโมสรและอาจจะทำให้สโมสรลิเวอร์พูลไม่ได้รับความนิยมอย่างเช่นปัจจุบันก็เป็นได้

การยกย่องและการนำเสนอของผู้สื่อข่าวทำให้ผู้ที่ติดตามเกิดความชื่นชอบและชื่นชมใน สโมสรลิเวอร์พูล รวมไปถึงการชื่นชมนักเตะด้วย คำกล่าวข้างต้นแสดงข้อมูลที่ชัดเจนถึงอิทธิพลของ ระบบสื่อมวลชนที่ทำให้เกิดกลุ่มแฟนบอลต่างประเทศขึ้น ประกอบกับสื่อมวลชนก็ยังปลุกฝัง วัฒนธรรมการชื่นชมคาราฟุตบอลขึ้นเช่นกัน ความสำเร็จของการปลุกฝังฟุตบอลสโมสรลิเวอร์พูล

ที่ผ่านสื่อมวลชน ไม่ว่าจะเป็นระบบสื่อสิ่งพิมพ์รวมทั้งการเผยแพร่ภาพการแข่งขันในรายการโทรทัศน์ สิ่งนี้ส่งผลให้สโมสรลิเวอร์พูลได้รับความนิยมนอย่างมากในสังคมไทยและขยายตัวมากขึ้นตามความสำเร็จของสโมสรและคาราฟุตบอลของสโมสรในช่วงเวลานั้น ๆ ฉะนั้นเมื่อผู้ที่รับชมได้ติดตามข่าวสารอย่างต่อเนื่องจากการนำเสนอของสื่อมวลชนในช่วงเวลานั้น ก็จะทำให้ผู้ที่ติดตามเกิดความชื่นชอบจนเป็นแฟนบอลต่อสโมสรลิเวอร์พูลในเวลาต่อมา

การเกิดของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ลักษณะของกลุ่ม กิจกรรมของกลุ่ม ตลอดจนพัฒนาการของกลุ่ม ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่เป็นพื้นฐานของการรวมตัวก่อตั้งเป็นชมรม โดยลักษณะเด่นอยู่ที่การรวมตัวจากการเป็นแฟนบอลที่มีความชื่นชอบหลงใหลและคลั่งไคล้ในสโมสรลิเวอร์พูลเป็นพื้นฐาน ซึ่งการเป็นแฟนของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับนั้นจะมีความจงรักภักดีต่อสโมสรลิเวอร์พูลอย่างมาก สอดคล้องกับการให้ความหมายของคำว่าแฟนและกลุ่มที่จงรักภักดีของ “Henry Jenkins” (1992 : 12)ที่ว่า “แฟนหมายถึง หลงใหล คลั่งไคล้ซึ่งถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อใช้เรียกคนกลุ่มหนึ่ง และได้มีการพัฒนาขยายรวมไปถึงความจงรักภักดีของผู้ที่ศึกษาเพื่อการศึกษาและงานบันเทิงต่าง ๆ” ซึ่งการรวมตัวของกลุ่มแฟนที่ปรากฏขึ้นเมื่อเกิดจากความชอบสโมสรลิเวอร์พูลเป็นสิ่งสำคัญแล้ว จนทำให้กลุ่มแฟนได้เข้ามารวมตัวและอยู่ในกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ จนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างสมาชิกด้วยกัน มีการทำงานร่วมกันก่อให้เกิดความสนิทสนมและรักใคร่กันในกลุ่ม สิ่งนี้ทำให้สมาชิกในกลุ่มนอกจากจะภักดีต่อสโมสรลิเวอร์พูลแล้วยังทำให้สมาชิกเกิดความจงรักภักดีต่อกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับขึ้นตามลำดับด้วยซึ่งสอดคล้องกับการแบ่งลักษณะของแฟนแบบกลุ่มของ Joli Jensen (1992) ว่า “แฟนแบบกลุ่มจะมีลักษณะจงรักภักดีต่อสิ่งที่หลงใหลและหลังจากนั้นจะเกิดความจงรักภักดีต่อกลุ่มที่หลงใหลในสิ่งเดียวกัน” โดยทางกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับจะมีการแสดงอำนาจของกลุ่มออกมาให้สังคมได้รับรู้ถึงการเป็นแฟนสโมสรลิเวอร์พูล คือมีการสร้างความหมายของกลุ่มออกมาเพื่อบ่งบอกความเป็นแฟนของสโมสรลิเวอร์พูลอย่างชัดเจนเพื่อเป็นการเสริมสร้างศักยภาพ ความน่าเชื่อถือ และความน่าหนึ่งใจเดียวของสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ

การรวมตัวกันเชียร์ฟุตบอลหรือการร่วมกันจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในกลุ่มขึ้นถือเป็นการปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างหนึ่ง สอดคล้องกับ Lisa A Lewis (1992) กล่าวว่า “เราต่างก็เป็นแฟนของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ยามที่เรารู้สึกว่ามันน่าตื่นเต้นและปรารถนา ดังนั้นเราจึงแยกแยะความรู้สึกและสร้างข้อผูกมัดของตัวเองขึ้นมา เราจะสามารถเข้าใจตัวเองได้ดียิ่งขึ้น ถ้าเราได้พยายามเข้าใจแรงผลักดันในการเป็นแฟนต่อสิ่งนั้น ๆ การเป็นแฟนแสดงให้เห็นว่าสามารถใช้สิ่งที่ได้รับการติดตามเพื่อสร้างความนับถือตนเอง เป็นการแสดงอำนาจอย่างหนึ่งในสังคมของเขา ทำให้เกิดความมั่นใจ

ในสถานการณ์ต่าง ๆ การมีสิ่งที่คุณชื่นชอบทำให้แฟนมีโอกาสสร้างความหมายของการรวมตัวกันในสังคมและประสบการณ์ทางสังคมที่คุณสนใจและมีหน้าที่ต้องทำ” โดยทางกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับจะมีการแสดงอำนาจของกลุ่มออกมาผ่านทางกิจกรรมเชียร์บอลหรือแม้แต่การร่วมกันจัดกิจกรรมเพื่อสาธารณะกุศลไม่ว่าจะเป็นการจัดการแข่งขันฟุตบอลเพื่อหารายได้ให้กับโรงเรียนที่ขาดแคลนอุปกรณ์การเรียนและอุปกรณ์กีฬา, การบริจาคของให้กับบ้านพักคนชรา ซึ่งกิจกรรมที่จัดมีทั้งกิจกรรมที่เกี่ยวกับกีฬาและกิจกรรมเพื่อสังคมที่จัดขึ้นเพื่อการกุศล ซึ่งถือได้ว่าทางกลุ่มมีการแสดงพลังของกลุ่มออกมาในทางที่ดี พร้อมทั้งกลุ่มสามารถสร้างความหมายของกลุ่มออกมาได้ชัดเจนให้สังคมได้รับรู้ว่า กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับไม่ใช่กลุ่มที่จัดขึ้นเพื่อมุ่งหวังจะรวมตัวกันเพื่อเชียร์บอลเพียงอย่างเดียวแต่เป็นกลุ่มที่มุ่งทำประโยชน์เพื่อสังคมด้วย

การรับรู้ของสมาชิกต่อการรวมกลุ่มของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับนั้น ถือเป็นตัวการสำคัญในการเผยแพร่ให้สมาชิกคนอื่น ๆ ได้รับรู้เกี่ยวกับชมรมว่า ขณะนี้มีการรวมกลุ่มของแฟน ๆ ที่ชอบในสโมสรลิเวอร์พูลเกิดขึ้น เมื่อสื่อมีการเผยแพร่ออกไป ทำให้กลุ่มแฟน ๆ ที่ชื่นชอบในสโมสรลิเวอร์พูลเกิดการรับรู้ว่ามีกลุ่มคนที่ชื่นชอบเหมือนกับตน ทำให้เกิดความต้องการที่จะอยากเข้าร่วมกลุ่มเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของสมาชิกในกลุ่มที่ตนเองรักและชื่นชอบ Robert Escarpitt (1975 : 69) ได้กล่าวว่า “Group set เป็นกลุ่มคนที่มีลักษณะที่คล้ายคลึงกันและไม่รู้ว่ามีความที่คล้ายคลึงกันจนกระทั่งสื่อเข้ามาเผยแพร่ และทำให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มและก่อให้เกิดกลุ่มใหม่ขึ้น” ซึ่งการรวมกลุ่มของสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับนั้นจะเกิดขึ้นใน 2 ลักษณะด้วยกันคือ เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมร่วมกันไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเตะฟุตบอล, กิจกรรมสาธารณประโยชน์, กิจกรรมการเชียร์บอลใน “ศึกวันแดงเดือด” และเกิดขึ้นจากการจัดงานสังสรรค์พบปะในกลุ่มสมาชิกด้วยกัน

ผลการวิจัยจากการสัมภาษณ์สมาชิกในกลุ่มทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงความต้องการของสมาชิกถึงการเข้าร่วมกลุ่มว่ามีปัจจัยอะไรเป็นสำคัญ ซึ่งการเข้าร่วมกลุ่มของสมาชิกในกลุ่มมีความต้องการที่แตกต่างกันไปแต่สิ่งที่ทุกคนมีส่วนร่วมกันคือ “การปฏิสัมพันธ์” ซึ่งสิ่งนี้ถือได้ว่าเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่มีความต้องการ การติดต่อสื่อสารอยู่ตลอดเวลา ซึ่งจากงานวิจัยของ วิไลรัตน์ กฤษณะภูติ (2532) ที่พบว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดกลุ่มมีด้วยกัน 4 ปัจจัยคือ ปัจจัยด้านสังคม, ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ, ปัจจัยด้านเทคโนโลยี, ปัจจัยด้านจิตวิทยา ซึ่งความต้องการทางด้านปัจจัยของสมาชิกในกลุ่มที่มารวมตัวกันส่วนใหญ่แล้วนั้นจะมีความต้องการที่เหมือนกันคือความต้องการทางด้านสังคมคือมีจุดมุ่งหมายในการรวมกลุ่มที่จะทำงานร่วมกันและแก้ปัญหาาร่วมกัน กับความต้องการด้านจิตวิทยาคือต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่ตนเองรักและชื่นชอบในความเป็นลิเวอร์พูลเหมือนกัน, ต้องการ

เป็นที่ยอมรับและต้องการที่จะเชิษฐ์ฟุตบอล ซึ่งสอดคล้องกับ Rosenfeld (1973) (อ้างใน ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ, 2534) กล่าวว่า “เหตุผลที่ทำให้คนมารวมกลุ่มกันเกิดจากความต้องการพื้นฐานของบุคคลแต่ละคน เช่น ต้องการมีสังคมหรือเป็นเจ้าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ต้องการความรักทั้งในแง่รักคนอื่นและให้คนอื่นรัก” นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการรวมกลุ่มของ ฉลอง ภิรมย์รัตน์ : 2521 ที่มองในแง่ของจิตวิทยาว่า “ความต้องการอาจมาจากความชอบพอเป็นส่วนตัวกับสมาชิกที่อยู่ก่อนแล้วคือถูกเพื่อนชักจูงและพอใจที่จะมีสัมพันธกริยากับบุคคลอื่นซึ่งเป็นสมาชิกกลุ่มซึ่งตามลักษณะความต้องการทางด้านจิตวิทยานี้ ก็คือความต้องการที่จะผูกพันอยู่กับบุคคลอื่น ๆ (Need for Affiliation) ซึ่งสมาชิกที่มีความต้องการทางด้านนี้สูงจะเข้าเป็นสมาชิกได้โดยง่ายทั้ง ๆ ที่ไม่ว่าจะชอบในจุดมุ่งหมายหรือกิจกรรมของกลุ่มหรือไม่ ขอเพียงแต่ทำให้ตนเองหลุดพ้นจากสภาพการเป็นอยู่ที่โดดเดี่ยวเท่านั้น”

การรวมกลุ่มของสมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับส่วนใหญ่จะคำนึงถึงความต้องการที่ตอบสนองทางด้านอารมณ์มากเพราะ การชื่นชอบที่เหมือนกันของกลุ่มแฟน ๆ ของสโมสรลิเวอร์พูลที่ปรากฏให้เห็นจะด้วยเหตุผลอะไรก็ตามแต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือสมาชิกทุกคนรักและชื่นชอบในสโมสรลิเวอร์พูลเหมือนกัน ความเหมือนกันตรงนี้ทำให้กลุ่มสมาชิกมีการรับรู้ความเป็นตัวตนของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับที่เหมือนกัน จึงทำให้เกิดการเกาะเกี่ยวกันทางสังคมและเข้าร่วมกลุ่มได้ง่าย ซึ่งผลจากการวิจัยทำให้ทราบถึงอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้กลุ่มสมาชิกที่ยังมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มย่อย และมีการพบปะกันสังสรรค์กันนอกเหนือจากการรวมของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ก็คือกลุ่มสมาชิกจะมีการติดต่อสื่อสารกันอยู่ตลอดเวลาไม่ว่าทางกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับจะมีการจัดกิจกรรมภายในกลุ่มหรือไม่ก็ตาม เนื่องจากเพื่อน ๆ สมาชิกในกลุ่มมีความคุ้นเคยและสนิทสนมกันมากจากการเข้าร่วมในกิจกรรมแต่ละครั้ง และผลพวงจากการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม นอกจากจะได้ความบันเทิงแล้วยังสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในกลุ่มให้แน่นแฟ้นมากขึ้น เพราะเมื่อกลุ่มเกิดปัญหาอะไรก็ตาม ในขณะที่ทำงานร่วมกัน ทางสมาชิกก็จะช่วยกันแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ร่วมกัน สิ่งนี้ทำให้เกิดความรู้สึกผูกพันจนก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ขบเคี้ยวเรื่อยออกมาถึงตอนอยู่นอกกลุ่มและยังส่งผลทำให้การรวมกลุ่มย่อยที่เกิดขึ้นมีความเข้มแข็งขึ้น ดังเช่น Rosenfeld ที่ยังคงกล่าวเพิ่มเติมว่า “เหตุผลที่ทำให้มนุษย์รวมตัวกันเป็นกลุ่มย่อยคือ การสื่อสารระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม การสร้างความผูกพันความภักดี การช่วยกันแก้ปัญหาและตัดสินใจ สิ่งเหล่านี้จะทำให้กลุ่มสามารถตอบสนองความต้องการของสมาชิกแต่ละคนได้” ดังนั้นเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้กลายเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้กลุ่มย่อยของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับสามารถรวมกลุ่มกันได้ง่ายขึ้นและมีความยั่งยืน

กิจกรรมของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับถือได้ว่าเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้สมาชิกบางคนตัดสินใจเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มลิเวอร์พูล เพราะทางกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ มีกิจกรรมที่เน้นในเรื่องของการออกกำลังกายคือการเล่นกีฬาฟุตบอลและมีการแข่งขันร่วมกับแฟนคลับกลุ่มอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันของทีมนักกีฬาผู้ชายหรือทีมนักกีฬาผู้หญิงก็ตาม ซึ่งกิจกรรมนี้ทำให้เป็นกิจกรรมที่ดึงดูดให้สมาชิกมาร่วมเข้ากลุ่มมากเช่นกัน แต่เนื่องจากทีมฟุตบอลหญิงของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเป็นกลุ่มเดียวที่มีนักเตะผู้หญิง จึงทำให้ไม่ค่อยได้มีการแข่งขันกับแฟนคลับกลุ่มอื่น ฉะนั้นจึงมีแต่การออกกำลังกายเพียงอย่างเดียว

ในส่วนของกิจกรรมการกุศลของกลุ่มลิเวอร์พูล ที่ได้มีการจัดขึ้นทุกปีนั้น ไม่ว่าจะเป็นการบริจาคของตามต่างจังหวัด คือการบริจาคอุปกรณ์การเรียนหรืออุปกรณ์กีฬาที่ตาม ซึ่งกิจกรรมตรงนี้ถือได้ว่าทางกลุ่มได้มีการจัดขึ้นมาเพื่อเป็นตัวแทนกลุ่มในการสร้างชื่อเสียงและขยายเครือข่ายของกลุ่มออกไป การจัดกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับนั้น ถือว่ามีความชัดเจนในเรื่องของการจัดกิจกรรมที่มุ่งทำเพื่อประโยชน์ทางสังคม ซึ่งสมาชิกที่เข้าร่วมกลุ่ม จัดได้ว่าเป็นตัวแทนของกลุ่มในการร่วมกันทำกิจกรรมในแต่ละครั้ง โดยกลุ่มสมาชิกที่เข้าร่วมในกิจกรรมส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มสมาชิกที่มีความสนิทสนมและคุ้นเคย ลักษณะดังกล่าวบ่งชี้ได้ว่ากลุ่มสมาชิกข้างต้นถือเป็นตัวแทนในการเป็นปากเป็นเสียงแทนกลุ่ม

ในการสร้างวัฒนธรรมของกลุ่มสอดคล้องกับ “Michel De Certeau” (1984:27) ได้กล่าวถึง “แฟนคอม” ว่าในฐานะเป็นกลุ่มชุมชนย่อยเฉพาะซึ่งถ้ามองในแง่ของความสัมพันธ์ในระหว่างผู้บริโภคก็จะเรียกได้ว่า กลุ่มชนเหล่านี้จะมีกิจกรรมเฉพาะที่จะเป็นปากเป็นเสียงแทนกลุ่มชนของตนเอง ซึ่งกิจกรรมหลาย ๆ อย่างจะมุ่งความสนใจไปสู่ขั้นตอนการสร้างวัฒนธรรมที่เหมาะสมของตนขึ้นมา” วัฒนธรรมของกลุ่มลิเวอร์พูลที่สมาชิกในกลุ่มรับรู้และร่วมกันปฏิบัติคือ เวลาที่มีการรวมตัวเชียร์บอลตามสถานที่ต่าง ๆ สมาชิกทุกคนจะพร้อมใจกันใส่เสื้อยืดสีแดง หรือไม่บ้างก็มีการนำสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่สามารถแสดงออกได้ถึงความเป็นแฟนของสโมสรลิเวอร์พูลไม่ว่าจะเป็นหมวก, ผ้าพันคอ, ธง, และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่มีสัญลักษณ์ของสโมสรลิเวอร์พูล หรือแม้แต่การวาดลวดลายตามใบหน้าหรือตามตัว ซึ่งก็แล้วแต่สมาชิกคนไหนจะแสดงออกมาในรูปแบบใด การรับรู้ทางวัฒนธรรมของกลุ่มยังรวมไปถึงการร่วมกันทำกิจกรรมของกลุ่มที่มุ่งทำประโยชน์เพื่อสังคม ซึ่งในการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งของกลุ่มถึงแม้สมาชิกจะไม่ได้มาร่วมในกิจกรรมที่จัดขึ้นทุกคน แต่ทางกลุ่มก็มีตัวแทนที่เป็นแกนนำ ซึ่งถือได้ว่าเป็นตัวแทนของกลุ่มที่ช่วยสร้างชื่อเสียงของกลุ่มและสร้างวัฒนธรรมของกลุ่มให้ดีขึ้น สิ่งนี้ทำให้กลุ่มมีการสร้างเครือข่ายและเป็นช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับองค์กรภายนอกได้เป็นอย่างดีทำให้กลุ่มได้รับความสนใจอย่างมาก เพราะสมาชิกต่างให้เหตุผล

ว่า กลุ่มทิวเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับไม่ใช่กลุ่มที่รวมตัวกันเพื่อเชียร์กีฬาเพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นกลุ่มที่มุ่งสร้างกิจกรรมสาธารณะประโยชน์เพื่อสังคมด้วย ถือได้ว่าเป็นตัวแทนของกลุ่มที่ช่วยสร้างชื่อเสียงของกลุ่มและสร้างวัฒนธรรมของกลุ่มให้ดีขึ้น ซึ่งการจัดกิจกรรมในแต่ละครั้งไม่เพียงแต่กิจกรรมที่ทำขึ้นมาเพื่อสาธารณะประโยชน์ทางสังคมเท่านั้นแต่รวมไปถึงกิจกรรมการรวมตัวเชียร์บอลใน “ศึกวันแดงเดือด” ในแต่ละครั้งด้วยทางกลุ่มสมาชิกจะได้ร่วมตัวร่วมกันสร้างพลังของกลุ่มในการเชียร์บอลที่สามารถบ่งบอกได้ถึงความเป็นแฟนของสโมสร ทิวเวอร์พูลออกมาผ่านสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ชัดเจน

กิจกรรมการเชียร์บอลใน “ศึกวันแดงเดือด” ของกลุ่มทิวเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับถือได้ว่าเป็นกิจกรรมประเพณีของกลุ่มที่มีการจัดขึ้นทุกปี โดยในหนึ่งปีจะมีการแข่งขัน 2 ครั้ง โดยทางกลุ่มจะให้ความสำคัญกับการรวมตัวกันเพื่อเชียร์กีฬาในศึกวันแดงเดือดมาก เนื่องจากเป็นการแข่งขันของ 2 สโมสรยักษ์ใหญ่คือ สโมสรทิวเวอร์พูลกับสโมสรแมนเชสเตอร์ยูไนเต็ด เป็นการแข่งขัน “ศึกแห่งศักดิ์ศรี” ทั่วโลกต่างให้ความสนใจไม่เพียงแต่ประเทศไทยเท่านั้น ทุกครั้งที่มีการแข่งขันของ 2 สโมสร กลุ่มแฟน ๆ ของสโมสรทิวเวอร์พูลต่างพากันมารวมตัวตามสถานที่ต่าง ๆ ที่มีการจัดงานนี้ขึ้น เช่นเดียวกับกลุ่มทิวเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับที่สมาชิกทุกคนจะมารวมตัวกันยังสถานที่ที่ทางกลุ่มได้ร่วมจัดงาน กิจกรรมนี้ถือเป็นปรากฏการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นทางสังคมจากกลุ่มแฟน ๆ ของทั้ง 2 สโมสร สื่อมวลชนจะให้ความสนใจอย่างมากรวมทั้งสถานที่ต่าง ๆ ก็พากันจัดงานนี้ขึ้น สำหรับการจัดงานในแต่ละครั้งทางกลุ่มจะจัดงานตามห้างสรรพสินค้าที่ได้ร่วมจัดงานหรือตามสถานที่ที่มีหน่วยงานภายนอกติดต่อมายังชมรมให้ทางกลุ่มทิวเวอร์พูลเข้าไปร่วมจัดงานเพื่อสร้าง สีสันและสร้างบรรยากาศของงาน

กลุ่มทิวเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่หน่วยงานภายนอกรู้จักมากที่สุดเนื่องจากมีระบบการทำงานอยากต่อเนื่องและเป็นกลุ่มที่มีการแสดงออกอย่างชัดเจนให้สังคมได้รับรู้ตลอดเวลา ทำให้ทุกครั้งที่มีการจัดงานที่เกี่ยวกับกีฬาฟุตบอลทางกลุ่มทิวเวอร์พูลฯ จะได้รับการติดต่อขอความร่วมมือให้ไปร่วมงานอยู่เสมอ ๆ เช่นเดียวกับการจัดงาน “ศึกวันแดงเดือด” บรรยากาศภายในงานในแต่ละครั้งที่มีการรวมตัวของเหล่าแฟน ๆ สโมสรทิวเวอร์พูลถือได้ว่าเป็นการสร้างชุมชนเสมือนจริง (Virtual Community) ขึ้นมาผ่านการใช้เทคโนโลยีสื่อสารคือ การเชียร์บอลผ่านการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมมายังโปรเจ็กเตอร์ขนาดจอยักษ์ 300 นิ้วแทนสนามจริง บรรยากาศในการเข้าชมเป็นบรรยากาศที่เหมือนได้ดูสนามจริง ๆ ที่ประเทศอังกฤษ เนื่องจากเหล่าบรรดาแฟนหงส์แดงต่างพากันแสดงออกถึงความเป็นแฟนผ่านการแต่งตัวแต่งหน้าไม่ว่าจะหมวก, ผ้าพันคอ, ธงหรือป้ายผ้า รวมทั้งการร่วมกันร้องเพลง “You’ll never walk alone” ซึ่งการเชียร์บอลผ่าน

โปรเจ็กเตอร์ขนาดจอยักษ์ ผ่านการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียม เทคโนโลยีการสื่อสารทำให้กลุ่มแฟนที่อยู่เมืองไทยได้รับชมและร่วมแสดงความรู้สึกจากการถ่ายทอดสดเหมือนได้ดูอยู่ที่สนามจริง ๆ และกลุ่มแฟนก็ได้รับชมไปพร้อมๆ กับกลุ่มแฟนบอลของสโมสรลิเวอร์พูลที่ประเทศอังกฤษ ทำให้การสร้างชุมชนเสมือน (Virtual Community) ไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของสถานที่และเวลาซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของ McLuhan ว่า “สื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ขยับประสบการณ์ของมนุษย์ออกไปอย่างมากมายจนราวกับว่าทำให้คนจำนวนมากสามารถจะรับรู้เรื่องที่ไหนก็ได้ (space) ภายในเวลาที่รวดเร็วยิ่งขึ้น (time) การเกิดขึ้นของการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมทำให้คนที่อยู่ห่างจากเหตุการณ์นับเป็นหมื่น ๆ ไมล์ (space) ได้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นช่วงเวลาจริง (real time) อย่างแทบไม่น่าเชื่อ” ทำให้อุปสรรคด้านระยะทางกาลเวลากลายเป็นเรื่องที่ไร้ความหมายเพราะ ไม่อาจปิดกั้นประสบการณ์ของมนุษย์ได้อีกต่อไปแล้ว

เทคโนโลยีการสื่อสารมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการสร้างชุมชนเสมือนในกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับทำให้กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับมีเส้นทางการพัฒนาที่ชัดเจนและเต็มเปี่ยมได้ด้วยเอกลักษณ์เฉพาะกลุ่มทำให้กลุ่มมีวัฒนธรรมร่วมกัน มีความเหนียวแน่นกันมากขึ้นมีการตระหนักถึงอัตลักษณ์ที่มีอยู่ร่วมกันพร้อมทั้งมีการสร้างสัญลักษณ์ของกลุ่มออกมาอย่างชัดเจน โดยชุมชนเสมือนแห่งนี้เหมือนช่องทางในการเปิดโอกาสให้ได้พบกลุ่มเพื่อน ๆ ที่รักและชื่นชอบหลงใหล, คลั่งไคล้ในสโมสรลิเวอร์พูลเหมือนกัน โดยไม่จำเป็นต้องเป็นสมาชิกในกลุ่มเสมอไป แต่มีการรับรู้และแสดงออกถึงการเป็นแฟนลิเวอร์พูลทุกคนก็รู้สึกเหมือนได้อยู่ร่วมเชียร์กับกลุ่มเพื่อน ๆ ที่รับรู้ในความเป็นแฟนลิเวอร์พูลเหมือนกัน

ดังนั้นความสัมพันธ์ของกลุ่มที่เกิดขึ้นจากการทำกิจกรรมร่วมกัน กลุ่มสมาชิกก็จะพยายามแสดงออกด้วยการบ่งบอกความเป็นแฟนของสโมสรลิเวอร์พูลบนความภาคภูมิใจกับความสำเร็จของสโมสรลิเวอร์พูลผ่านการดำเนินงานทางสังคม, บทเพลง, การเชียร์กีฬา, การรวมตัวผ่านทางกิจกรรมของกลุ่มในแต่ละครั้ง โดยสมาชิกในกลุ่มจะมีความสำคัญของความเป็นพวกเดียวกันและรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สิ่งนี้ถือเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลให้สมาชิกของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ มีความสามัคคีและไว้วางใจกันจนสามารถสื่อสารติดต่อกันได้ทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ ทำให้สมาชิกของกลุ่มมีเป้าหมายร่วมกันเกิดเป็นแรงขับเคลื่อนกลุ่มให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

การรวมตัวกันเชียร์กีฬาของกลุ่มแฟนลิเวอร์พูลไม่เพียงแต่เป็นการเชียร์ใน “ศึกวันแดงเดือด” เพียงอย่างเดียว แต่เมื่อสโมสรลิเวอร์พูลได้มาแข่งขันฟุตบอลนัดพิเศษที่เมืองไทยคือเมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2544 และเมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2546 ก็เกิดการรวมตัวของเหล่าบรรดาแฟน ๆ ของสโมสรลิเวอร์พูลอย่างมากมาย ทุกคนล้วนแต่มารวมตัวกันเพื่อประกาศความเป็นสาวกของสโมสรลิเวอร์พูลกันเต็มสนามแข่งขัน ปราบฏุกการนี้ไม่ใช่เพียงแค่งุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเพียงอย่างเดียวแต่เป็นกลุ่มของแฟน ๆ ที่ชื่นชอบสโมสรลิเวอร์พูลที่กระจายอยู่ทั่วไปในประเทศไทย จนทำให้เกิดกระแสความคลั่งไคล้หงส์แดงในขณะนั้น ปราบฏุกการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ทำให้ผู้วิจัยต้องศึกษาหาข้อมูลเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากขณะที่ผู้วิจัยกำลังเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาผลวิจัยก็เป็นช่วงที่สโมสรลิเวอร์พูลมาเมืองไทยพอดี จึงทำให้ผู้วิจัยได้ค้นพบถึงความคลั่งไคล้ของกลุ่มแฟนคนหนึ่งทีหลงใหลและคลั่งไคล้ในสโมสรลิเวอร์พูลอย่างบ้าคลั่งคือ ข่าวการเกิดโศกนาฏกรรมของแฟนบอลหนุ่มที่ชื่อนาย ศักดิ์ชัย สิทธิชัย ที่ฆ่าตัวตายเนื่องจากความเครียดที่หาซื้อตั๋วของสโมสรลิเวอร์พูลไม่ได้ ซึ่งจากการค้นคว้าของผู้วิจัยทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงรายละเอียดของข่าวคือ ผู้ตายชื่นชอบในสโมสรลิเวอร์พูลอย่างมาก ซึ่งภรรยาผู้ตายกล่าวว่าสามีของตนคลั่งไคล้สโมสรลิเวอร์พูลชนิด “เข้ากระดูกดำ” ซึ่งจากการเสียชีวิตในครั้งนี้ผู้ตายได้เขียนจดหมายด้วยลายมือของตนเองระบุว่า “หากมีใครพากลับบ้าน อยากกินแดงโม แกงเขียวหวานไก่ อยากดูลิเวอร์พูล อยากฟังเพลงโลโซ” พร้อมมีคำลงท้ายเป็นภาษาอังกฤษว่า “You’ll never walk alone” พร้อมลงชื่อผู้ตาย

จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสันนิษฐานได้ถึง อาการของแฟนบอลบางคนทีบ้าคลั่งและคลั่งไคล้ต่อสโมสรลิเวอร์พูลอย่างมาก ประกอบกับการที่ตนเองไม่สามารถที่จะเข้าร่วมกลุ่มในการเชียร์ฟุตบอลได้ คือไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของตนเองได้ เนื่องจากเขาอาจจะอยากเป็นส่วนหนึ่งในการเชียร์บอลที่มีต่อสโมสรลิเวอร์พูล โดยถือว่าตนก็เป็นแฟนบอลสโมสรลิเวอร์พูลคนหนึ่ง, หรืออาจจะเป็นไปได้ว่าอยากจะสัมผัสกับบรรยากาศการแข่งขันที่กำลังจะเกิดขึ้น ซึ่งไม่รู้ว่าจะมีโอกาสนี้หรือไม่อีกเมื่อไรจึงทำให้เกิดความเครียดและหาวิธีแก้ไขไม่ได้เลยตัดสินใจผิด เหตุการณ์นี้ ผู้วิจัยยังสามารถรับรู้ได้ว่าทุกคนที่เป็นแฟนสโมสรลิเวอร์พูล ทุกคนจะให้ความสำคัญกับบทเพลงของสโมสรลิเวอร์พูลอย่างมากคือ “You’ll never walk alone” คือคุณจะไม่มียวันเดินเดี่ยวดาย ซึ่งความเป็นจริงแล้วแฟนบางคนอาจจะไม่ทราบความหมายของเนื้อเพลงทั้งหมด แต่ด้วยความยิ่งใหญ่ของสโมสรลิเวอร์พูลในอดีตที่ประสบความสำเร็จและสะสมชื่อเสียงของสโมสรมานาน ทำให้กลุ่มแฟนสามารถที่จะรับรู้ได้เพียงแคความหมายของคำคือ “คุณจะไม่มียวันเดินเดี่ยวดาย” ก็สามารที่จะมองเห็นได้อย่างชัดเจนถึงการเป็นตัวคนที่แท้จริงของแฟนลิเวอร์พูลได้

ความคลั่งไคล้ของแฟนบอลจากเหตุการณ์ดังกล่าวสามารถสื่อได้ว่า กลุ่มสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับนั้น ไม่ใช่การชื่นชอบแบบธรรมดา แต่เป็นการชื่นชอบแบบบ้าคลั่ง สิ่งนี้สามารถสะท้อนลักษณะชีวิตของกลุ่มได้ว่า ถ้าเมื่อใดที่มีการรวมตัวเพื่อเชียร์ฟุตบอลสโมสรลิเวอร์พูลครั้งใด สมาชิกทุกคนสามารถที่จะจัดสรรเวลาตัวเองให้ว่างได้ เพื่อที่จะไปรวมกลุ่มกับเพื่อน ๆ สมาชิกด้วยกันยังสถานที่ที่มีการจัดงาน ซึ่งความคลั่งครั้งนี้สมาชิกยอมที่จะเสียงานเสียการเพียงเพื่อมางาน “ศึกวันแดงเดือด” วันนั้นวันเดียว หรือไม่ถ้าสมาชิกคนไหนมีกิจการเป็นของตนเอง สมาชิกดังกล่าวก็พร้อมที่จะปิดร้านเพื่อไปร่วมเชียร์กับบรรดาเพื่อน ๆ สมาชิกกันด้วยกัน

การดำเนินชีวิตของกลุ่มสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับถือได้ว่าเป็นระบบของวิถีชีวิตที่มีลักษณะของการบริโภคนิยมคือ มีการบริโภคข่าวสารของสโมสรลิเวอร์พูลอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการติดตามข่าวสารของสโมสรหรือแม้แต่การติดตามข่าวสารของนักเตะในสโมสรไม่ว่านักเตะเหล่านั้นจะทำอะไร, ที่ไหน, มีชีวิตอยู่อย่างไร สมาชิกในกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับจะรู้เรื่องราวอย่างละเอียด ประกอบกับการสะสมสิ่งของ ซึ่งแล้วแต่ความต้องการของแต่ละคนไม่ว่าจะเสื้อ, หมวก, ผ้าพันคอ, เข็มกลัดหรือแม้แต่โปรเตอร์รูปภาพของนักเตะซึ่งพฤติกรรมและแบบแผนชีวิตส่วนตัวของสมาชิกในกลุ่มถือได้ว่า สมาชิกในกลุ่มมีแบบแผนชีวิตส่วนตัวที่มีวัฒนธรรมความคลั่งฟุตบอลลิเวอร์พูลอย่างบ้าคลั่ง ทำให้ผู้วิจัยได้มองเห็นลักษณะชีวิตการบริโภคนิยมของกลุ่มได้เป็นอย่างดี เพราะถ้าจะว่าไปแล้วประเทศไทยของเราก็มีฟุตบอลแต่เหตุใดกลุ่มสมาชิกดังกล่าวกลับไม่สนใจที่จะเชียร์ หรือจัดตั้งแฟนคลับฟุตบอลไทยขึ้นมาด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่ากลุ่มลิเวอร์พูลได้แลนด์แฟนคลับได้รับเอาวัฒนธรรมของชาติตะวันตกเข้ามา ซึ่งอาจมองได้ถึงการบริโภคนิยมของคนไทยที่นับวันจะรับเอาวัฒนธรรมต่าง ๆ ของชาติตะวันตกมาแบบไม่รู้ตัวจนบางครั้งอาจจะลืมไปเลยว่าวัฒนธรรมของประเทศไทยเราเป็นเช่นไร

สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นถึงสังคมไทยที่มองว่าการติดตามฟุตบอลต่างประเทศในปัจจุบันนั้น ไม่ใช่แค่การติดตามดูเกมการแข่งขันหรือเกมกีฬาเพียงอย่างเดียวดังอดีต ทว่าปัจจุบันกีฬาฟุตบอลต่างประเทศได้แปรสถานะเป็น “ธุรกิจ” อย่างเต็มรูปแบบ เมื่อ “ธุรกิจ” เข้ามามีบทบาทแน่นอนว่า “เงิน” และ “ผลประโยชน์” ต้องมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อ “เกม” เพราะความต้องการชมการแข่งขันกีฬาฟุตบอลต่างประเทศในแต่ละนัดนั้นเป็นจุดสำคัญที่ทำให้กีฬากลายเป็นธุรกิจ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศมีส่วนขยายตลาดกีฬา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการมีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมในการแข่งขันฟุตบอลต่างประเทศ ซึ่งจุดนี้เห็นได้ชัดว่าเมื่อมีการถ่ายทอดสดมายังประเทศไทยก็ย่อมต้องมีสปอนเซอร์เข้ามาสนับสนุน เพราะผู้จัดสามารถหารายได้จากการขายสิทธิ์การถ่ายทอดสดได้ ยิ่งถ้ามีการถ่ายทอดสดการแข่งขันคู่สำคัญ ๆ โดยเฉพาะคู่ของสโมสรลิเวอร์พูลและแมนเชสเตอร์

ยูไนเต็ดเต็ด ทางสปอนเซอร์ที่เข้าร่วมก็ยังมีมาก เพราะค่าตอบแทนจากการเป็นสปอนเซอร์นั้นมากมายมหาศาล ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมตามห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ ที่มีการจัดงานให้เหล่าบรรดาแฟน ๆ ของทั้ง 2 ทีมได้ร่วมเข้าชมพร้อมเก็บเงินค่าเข้าชม หรือไม่ก็การขายของที่ระลึกต่าง ๆ จุดนี้ทำให้ผู้วิจัยสังเกตเห็นได้ว่าการเชียร์กีฬาในปัจจุบันนั้นก็คือการสร้างเม็ดเงินให้กองเจยขึ้น จนมองได้ว่าสิ่งนี้ก็คือธุรกิจนั่นเอง เปรียบเสมือนได้กับกีฬาได้กลายเป็นทุนวัฒนธรรมซึ่งกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่กำลังเติบโตขึ้นมา และมีความสำคัญในสังคมโลกยุคปัจจุบันอย่างมาก และจะยังคงทรงอิทธิพลต่อไปในอนาคต เพราะการถ่ายทอดสดทางโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมเป็นสิ่งสำคัญในการช่วยให้มีการขยายตลาดการกีฬาให้มากยิ่งขึ้น

ดังนั้นเมื่อการกีฬาเป็นธุรกิจที่สามารถหารายได้ ทุนวัฒนธรรมก็ขยายตัวเข้าสู่วงการกีฬาการถ่ายทอดสดการแข่งขันจนกลายเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญ โดยถ้าจะมองให้ลึกแล้วไม่เพียงจำเพาะแต่ด้านกีฬาเท่านั้น หากยังครอบคลุมไปถึงกิจกรรมด้านสันทนาการอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านดนตรี, ภาพยนตร์ รวมไปถึงแฟชั่นการแต่งตัว ซึ่งจุดนี้ก็คือวัฒนธรรมการบริโภคนิยม เพราะวัฒนธรรมทั้งมวลแปรสภาพเป็นสินค้า ทำให้ทุนวัฒนธรรมจึงเติบโตในอัตราอันสูงยิ่ง จนทำให้การชมและการเชียร์กีฬาในปัจจุบันไม่ใช้การดูเพื่อเกมส์การแข่งขันเหมือนเมื่อครั้งในอดีตอีกต่อไปแล้ว

พัฒนาการของกลุ่มทั้งในด้านจำนวนสมาชิกที่มีปริมาณเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วและสมาชิกก็มีการเข้าร่วมกลุ่มกันมากขึ้นในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง ทำให้กลุ่มเกิดการพัฒนาคุณภาพของการทำงานเป็นกลุ่มมากขึ้น ประกอบกับการพัฒนาในด้านการติดต่อสื่อสารกันภายในกลุ่มเนื่องจากการจัดทำเว็บไซต์ของกลุ่มขึ้นมา โดยใช้ชื่อกลุ่มว่า WWW.liverpoolthailand.com เพื่อตอบสนองความต้องการของสมาชิกในกลุ่มที่อยากจะรับรู้เรื่องราวของสโมสรลิเวอร์พูลและเรื่องราวของนักเตะในทีมที่ตนเองชื่นชอบประกอบกับต้องการที่จะกระจายข่าวสารของกลุ่มโดยภายในเว็บไซต์ซึ่งเนื้อหาในเว็บไซต์จะมีเรื่องราวโดยละเอียดของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับตั้งแต่ประวัติการก่อตั้ง วัตถุประสงค์ การดำเนินงาน ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางกลุ่มได้มีการจัดขึ้นในแต่ละครั้ง พร้อมกับเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารพูดคุยระหว่างเพื่อนสมาชิกคนอื่น ๆ ด้วยกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องแฟนคอมของ “Henry Jenkins” (1992 : 278) ได้กล่าวว่า “แฟนคอมจะเป็นกลุ่มแฟนที่ผลิตเรื่องราวในกลุ่มของเขาเองด้วยตัวเองและไม่ต้องการลอกเลียนแบบใคร” อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ “John Fiske” (1989 : 37) ในเรื่องของการผลิตผลจากการบอกกล่าวที่ว่า “กลุ่มแฟนจะมีส่วนร่วมกับชีวิตของบุคคลที่เขาชื่นชอบ จะมีการเขียนและเขียนซ้ำหรือบรรยายในการพูดจาและจินตนาการ” เนื่องจากกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับจะมีการเขียน

วิจารณ์ผลการแข่งขันของสโมสรลิเวอร์พูลผ่านทางเว็บไซต์ที่ได้มีการแข่งขันในแต่ละนัด ซึ่งผลการแข่งขันไม่ว่าจะแพ้หรือชนะ ทางกลุ่มสมาชิกก็จะมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นมีการวิพากษ์วิจารณ์ทั้งชมและตำหนิ เกี่ยวกับฟอร์มการเล่นรวมถึงผลการแข่งขันของทีมผ่านกระทู้ในห้องสนทนาที่ทางกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับได้มีการตั้งประเด็นขึ้นมา

ในส่วนของการจัดตั้งเว็บไซต์ทางกลุ่มก็มุ่งหวังที่จะเปิดโอกาสให้บรรดาแฟน ๆ ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสโมสรลิเวอร์พูล ซึ่งเป็นทีมที่กลุ่มแฟน ๆ สมาชิกชื่นชอบ การจัดทำเว็บไซต์ของกลุ่มลิเวอร์พูลขึ้นมา ก็เนื่องจากสื่ออินเทอร์เน็ตถือเป็นสื่อที่มีความรวดเร็วในการแจ้งข่าวสารของกลุ่มให้สมาชิกได้รับรู้อย่างรวดเร็วและทั่วถึง รูปแบบการติดต่อสื่อสารของกลุ่มเริ่มมีพัฒนาการที่โตขึ้นอย่างชัดเจน ซึ่งผลพวงตรงนี้เริ่มมาจากการที่ทีมสโมสรลิเวอร์พูลได้เข้ามาแข่งขันฟุตบอลในประเทศไทย และทางกลุ่มได้รับเชิญให้เข้าไปร่วมต้อนรับผู้อำนวยการสโมสรลิเวอร์พูล จากการร่วมกิจกรรมครั้งนี้ทำให้กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเริ่มได้รับความสนใจจากสื่อมวลชนอย่างมากมาย ทั้งได้รับการติดต่อเพื่อไปออกรายการโทรทัศน์ตามรายการต่าง ๆ ทางกลุ่มมีการเริ่มจัดเก็บค่าสมัครเป็นสมาชิกแบบตลอดชีพขึ้น อย่างเป็นทางการเพื่อเป็นทุนในการจัดกิจกรรมในครั้งต่อไป เนื่องจากสมาชิกมีเพิ่มมากขึ้น

รูปแบบการสื่อสารในกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเป็นเครือข่ายการสื่อสารแบบครบทุกช่องทาง กล่าวคือ ด้วยบทบาทหน้าที่ของประธานกลุ่มที่เป็นผู้นำในการบริหารจัดการกลุ่ม มีหัวหน้ากลุ่มแกนนำที่ทำหน้าที่เป็นคนช่วยประสานงานและดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ และประสานการสื่อสารระหว่างสมาชิกแต่ละคนในกลุ่ม และสมาชิกแต่ละคนยังสามารถมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันได้ด้วยตนเอง สามารถสื่อสารได้ตอบกันได้ ทำให้เกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารอย่างอิสระทั้งภายในและภายนอกกลุ่ม

โครงสร้างการติดต่อสื่อสารภายในกลุ่ม

รูปแบบการสื่อสารภายในกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับนั้นเป็นโครงสร้างการสื่อสารแบบครบทุกช่องทาง (All - Channel Network) โดยเริ่มต้นที่ประธานกลุ่มจะสื่อสารผ่านหัวหน้ากลุ่มแกนนำทั้ง 4 คน คือฝ่ายกิจกรรม, ฝ่ายจัดทำเว็บไซต์, ฝ่ายประชาสัมพันธ์, ฝ่ายนันทนาการ เพื่อให้ นำข่าวสารไปเผยแพร่กับสมาชิกของแต่ละคนในกลุ่มย่อย โดยใช้รูปแบบการสื่อสารเป็นแบบสองชั้นตอน ซึ่งหัวหน้ากลุ่มแกนนำทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมโยงการสื่อสารระหว่างผู้นำกับสมาชิกในแต่ละกลุ่มย่อย โครงสร้างการสื่อสารดังกล่าวนี้เป็นแนวทางการสื่อสารอย่างเป็นทางการ

ทางการที่กลุ่มกำหนดขึ้นเพื่อดำเนินงานทางสังคม แต่ในทางปฏิบัติงานนั้น สมาชิกจะมีการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการเนื่องจากสมาชิกทุกคนสามารถที่จะสื่อสารกันได้โดยไม่จำเป็นต้องสื่อสารตามลำดับขั้นตอน แต่ใช้ความสะดวกและความใกล้ชิดเป็นช่องทางในการสื่อสาร นอกจากนี้ยังใช้วิธีการสื่อสารแบบปากต่อปากคือวิธีการฝากบอกต่อ ๆ กัน เพื่อให้เผยแพร่กระจายข่าวสารไปยังสมาชิกของกลุ่มอีกด้วย

รูปแบบการสื่อสาร กลุ่มลิวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับใช้รูปแบบ การสื่อสารอย่างเป็นทางการ ในเรื่องของการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมของกลุ่มลิวอร์พูลฯ โดยใช้สื่อกลางเป็นตัวแจ้งข่าวสารคือ เว็บไซต์ ไลน์ ปรินต์ และแจ้งข่าวสารทางหนังสือพิมพ์สตาตาร์ช็อคเกอร์ ซึ่งถือได้ว่าเป็นรูปแบบการสื่อสารแบบทางเดียว ส่วนรูปแบบการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการที่ทางกลุ่มลิวอร์พูลฯ ใช้ติดต่อสื่อสารนั้นจะแสดงออกในเรื่องของการรวมกลุ่มกันทำงานที่ไม่มีภาระนัดหมายเวลาหรือกำหนดจำนวนสมาชิกที่แน่นอน ซึ่งจะขึ้นอยู่กับความสะดวกและความพึงพอใจของกลุ่มสมาชิก โดยวิธีการสื่อสารของกลุ่มจะใช้การสื่อสารโดยผ่านสื่อบุคคลเป็นหลัก คือใช้วิธีการฝากบอกต่อแต่จะเป็นการสื่อสารของกลุ่มย่อยเท่านั้นเนื่องจากกลุ่มไม่มีขนาดใหญ่มากนัก

จากการวิเคราะห์การสื่อสารของกลุ่มลิวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับพบว่า กลุ่มสมาชิกจะเข้าร่วมกลุ่มด้วยการพูดคุยแลกเปลี่ยนข่าวสารกับบุคคลที่พบกันในครั้งแรกก่อนโดยการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มไม่ว่าจะเป็นการเล่นฟุตบอลด้วยกันหรือเชียร์บอลด้วยกัน และเมื่อมีความคุ้นเคยสนิทสนมกันก็จะมีการแลกเปลี่ยนโทรศัพท์กันเพื่อติดต่อสื่อสารกัน หรือไม่ก็มีการติดต่อกันโดยผ่านทางเว็บไซต์ และหลังจากนั้นก็มีการพบปะนัดกันทานข้าวและดูหนังตามลำดับ เพื่อสร้างความสนิทสนมยิ่งขึ้น เมื่อสมาชิกมีความสัมพันธ์ที่ดีและคุ้นเคยกันมากขึ้น ทำให้การติดต่อสื่อสารของสมาชิกเป็นการสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการ โดยสมาชิกของกลุ่มลิวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับจะแสดงออกในเรื่องของการรวมกลุ่มการทำงาน เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่มลิวอร์พูลมีความไว้วางใจกันมากขึ้นและเชื่อถือกัน เนื่องมาจากความคุ้นเคยและความสนิทสนมที่ก่อเกิดจากการทำงานด้วยกันและการติดต่อสื่อสารกันอยู่ตลอดเวลาเป็นระยะเวลาาน ทำให้เกิดความไว้วางใจ ประกอบกับสมาชิกในกลุ่มมีการเข้าร่วมกิจกรรมหลักๆที่ทางกลุ่มจัดขึ้นอยู่เสมอ ทำให้กลุ่มสมาชิกมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน จึงทำให้การสื่อสารเป็นไปตามความสะดวกไม่ต้องคำนึงถึงลำดับขั้นตอนมากนัก

สิ่งที่ทำให้การสื่อสารอย่างไม่เป็นทางการถูกใช้มากในกลุ่มลิวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับและทำให้สมาชิกทุกคนมีสำนึกของความเป็นพวกเดียวกันมีอัตลักษณ์ร่วมกันคือความเป็นแฟนของสโมสรลิวอร์พูลเหมือนกัน ซึ่งมีผลทำให้การสื่อสารระหว่างกันกระทำได้ง่าย เพราะกลุ่มสมาชิกมีความสัมพันธ์กันโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจซึ่งกันและกัน

จากผลการวิจัยทำให้ผู้วิจัยได้พบถึงอุปสรรคของกลุ่มในเรื่องของการติดต่อสื่อสารของกลุ่มสมาชิกด้วยกันก็คือ ผู้วิจัยจะได้สัมภาษณ์กลุ่มสมาชิกที่มีการติดต่อกับกลุ่มลิวอร์พูลอยู่ตลอดเวลาและเป็นประจำจน ถือได้ว่ามีความสนิทคุ้นเคยกับกลุ่มมากพอสมควร จึงทำให้ผู้วิจัยจะได้รับแต่ข้อมูลที่เกินไปในด้านบวกของกลุ่มลิวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเป็นส่วนใหญ่ จึงทำให้ผลการวิจัยออกมาในรูปของการติดต่อสื่อสารที่เป็นแบบทุกช่องทาง แต่ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์จากขนาดของกลุ่มสมาชิกที่มีมากทำให้ผู้วิจัยสันนิษฐานได้ว่า กลุ่มลิวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเป็นกลุ่มที่มีสมาชิกมากและเป็นกลุ่มที่มีขนาดใหญ่ดูได้จากหลักฐานการลงทะเบียนและการสมัครเป็นสมาชิกทำให้ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่าการติดต่อสื่อสารของกลุ่มที่เป็นแบบโต้ตอบกันนั้น เป็นไปได้ยากเพราะกลุ่มมีขนาดใหญ่ประกอบกับการจัดระยะห่างของกลุ่ม สำหรับสมาชิกของกลุ่มที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัดจะทำให้สมาชิกดังกล่าวมีอุปสรรคในการเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่ม สอดคล้องผลการศึกษาของแฮร์และสเลเตอร์ (Hare and Slater) (อ้างใน จารุณี พิศรพิमानสกุล, 2542 : 25) ที่พบว่า “ยิ่งกลุ่มมีขนาดใหญ่ขึ้นความพึงพอใจที่สมาชิกได้รับก็จะน้อยลงไป” แต่กลุ่มสมาชิกก็ยังสามารถที่จะรับรู้ข่าวสารของกลุ่มได้ตลอดเวลา ซึ่งทางกลุ่มลิวอร์พูลฯ จะนำวิธีการสื่อสารแบบทางการไปรษณียบัตรในการเป็นตัวกลางที่ใช้สำหรับแจ้งข่าวสารต่าง ๆ ของกลุ่มก็เพื่อว่า ทางกลุ่มลิวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ต้องการที่จะกระตุ้นให้สมาชิกของกลุ่มมีความรู้สึกที่ดีและรับรู้ได้ถึงการเป็นพวกเดียวกันการเป็นคนสำคัญของกลุ่มคือการไม่ลืมกัน ดังนั้นทางกลุ่มจึงใช้รูปแบบการส่งข่าวสารทางไปรษณียบัตรมาเป็นตัวกระจายข่าวสารเพื่อตัดอุปสรรคในเรื่องของขนาดและระยะห่างออกไป

กลุ่มลิวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเป็นกลุ่มที่มีความสัมพันธ์อันเหนียวแน่นและสมาชิกในกลุ่มรับรู้และสำนึกในความเป็นตัวตนของกลุ่มว่าเป็นพวกเดียวกัน รู้สึกเป็นหนึ่งเดียวมีความจงรักภักดีต่อกันคือ ทุกคนจะเป็นแฟนพันธุ์แท้และสำนึกถึงความเป็นแฟนของสโมสรลิวอร์พูลมาก เนื่องจากปัจจุบันสโมสรลิวอร์พูลประสบกับสภาพของทีมที่มักจะขึ้น ๆ ลง ๆ อยู่เสมอ คือระดับมาตรฐานในการแข่งขันในแต่ละนัดของสโมสรลิวอร์พูลสร้างความผิดหวังให้กับแฟน ๆ ทั่วโลกคือมีทั้งแพ้และชนะสลับกันไปฟอร์มการเล่นไม่คงที่คงวา พร้อมกับสื่อมวลชนไม่ว่าจะของอังกฤษหรือแม้แต่ของประเทศไทยต่างวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนัก ทำให้นักเตะกดดันอย่างมาก จากเหตุการณ์นี้ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อสังเกตว่า การเป็นแฟนของสมาชิกของแฟนลิวอร์พูลมีความเป็นหนึ่งเดียวที่

ค่อนข้างสูงคือ การที่พวกเขาได้หลงรักและชื่นชอบทีมไหนแล้วก็ตามพวกเขาก็จะไม่มีการเปลี่ยนใจเป็นอันขาด คือรักแล้วรักเลย ซึ่งมันเป็นความผูกพัน มันเป็นพัฒนาการที่เริ่มจากจุดเล็ก ๆ แล้วซึมซับเข้ามาเรื่อย ๆ ความตกต่ำของลิเวอร์พูลในปัจจุบันไม่สามารถลบความยิ่งใหญ่ของลิเวอร์พูลในอดีตได้สอดคล้องกับแนวคิดแฟนของ Joli Jensen (1992) ได้กล่าวว่า “กลุ่มแฟนผู้บ้าคลั่งเป็นกลุ่มแฟนที่หลงใหลและบ้าคลั่งสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างไม่สมเหตุสมผลมีความจงรักภักดีต่อผู้ที่มีชื่อเสียงนั้น ๆ” ซึ่งประเด็นนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เนื่องจากลิเวอร์พูลเป็นสโมสรที่ประสบความสำเร็จมากในยุค 90 ส่วนใหญ่แฟน ๆ ของลิเวอร์พูลจะมีจำนวนมากและเป็นรุ่นแรก ๆ ที่ติดตามสโมสรลิเวอร์พูลมานาน ดังนั้นผู้ใดที่ไม่ได้เป็นแฟนลิเวอร์พูลจริง ๆ จะไม่สามารถรับรู้ถึงความภาคภูมิใจของเหล่าบรรดาแฟนคลับได้ คือ คนทั่วไปไม่มีวันรู้ว่าโลกของแฟนคลับลิเวอร์พูลเป็นอย่างไร

กลุ่มแฟนที่เป็นสมาชิกจะเป็นแฟนชนิดเหนียวแน่นและไม่เคยเสียใจหรือผิดหวัง แม้ว่าทีมจะตกต่ำไปแค่ไหนแฟน ๆ ของสโมสรลิเวอร์พูลทุกคนจะรับรู้ได้ว่า เมื่อทุกคนที่เป็นแฟนลิเวอร์พูลจะไม่วันคืนเดียวดาย ดังเช่นกับบทเพลงของสโมสรลิเวอร์พูลคือ **“You’ll never walk alone”** ไม่ว่าสโมสรลิเวอร์พูลจะประสบปัญหาอย่างไร เราที่เป็นสมาชิกทุกคนก็จะเดินไปด้วยกัน ถ้าทีมประสบความสำเร็จเราทุกคนก็จะดีใจและชื่นชมพร้อมกัน สมาชิกทุกคนจะมีการเกาะกลุ่มกันไปในทิศทางเดียวกันคือรับรู้และทำตัวให้เหมือนกัน สอดคล้องกับ Schachter และ Back (อ้างใน เจษฎา รัตนเขมากร, 2541 : 34) ว่า “การเกาะกลุ่มนั้นเป็นผลของการแสดงออกของสมาชิกที่ถูกค้นพบภายใต้เงื่อนไขที่ว่าในกลุ่มจะบีบคั้นให้ทุกคนเหมือนกันหมด” ความสัมพันธ์ของสมาชิกจึงมีความเป็นหนึ่งเดียว และสำนึกของความเป็นพวกเดียวกัน มีความจงรักภักดีต่อสโมสรลิเวอร์พูลเหมือนกัน อีกทั้งยังเป็นการหลอมรวมอัตลักษณ์ของการแสดงออกดังกล่าวว่าตนเองเป็นแฟนสโมสรลิเวอร์พูลให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันชัดเจน ทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็งขึ้นและชัดเจนในการแสดงตนเองออกมาทำให้ชมรมมีชื่อเสียงที่ดี

อัตลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับแสดงออกมาบนความภาคภูมิใจกับความสำเร็จในอดีตของทีม คือ ความเป็นแฟนลิเวอร์พูล โดยแสดงออกมาผ่านการดำเนินงานทางสังคม, บทเพลง, การเชียร์บอล, การรวมตัว, การอาศัยสื่อใหม่ (เทคโนโลยี) โดยมีสำนึกของความเป็นพวกเดียวกันและรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

ดังนั้นกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับจึงมีความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ด้านความยิ่งใหญ่ที่ประสบความสำเร็จของลิเวอร์พูลในอดีต ซึ่งการแสดงออกของกลุ่มนั้นแสดงให้เห็นถึง

ความภาคภูมิใจ, ความยิ่งใหญ่ของทีม ซึ่งชื่อเสียงของลิเวอร์พูลทุกคนในอดีตจะรู้จักดีว่าไม่มีสโมสรใดที่ยิ่งใหญ่เท่าลิเวอร์พูล การที่กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับรับรู้ในความเป็นตัวตนของกลุ่มบนความภาคภูมิใจ ทำให้กลุ่มมีความชัดเจนในการแสดงออกไม่ว่าทีมจะแพ้หรือชนะกลุ่มก็รับรู้ความรู้สึกนั้น ดังเช่นแฟน ๆ หงส์แดงในเมืองไทยที่มีความศรัทธาในสโมสรลิเวอร์พูลและศรัทธาในนักเตะทุกคน ที่สำคัญคือนักความรู้สึกของแฟนชาวหงส์แดงในต่างแดนเป็นอย่างไร แฟนหงส์แดงในเมืองไทยก็เป็นเช่นนั้น การรับรู้ความเป็นพวกเดียวกันของสมาชิกนั้นคือการหลอมรวมอัตลักษณ์ที่รับรู้ว่าคุณมีความแตกต่างจากกลุ่มอื่นอย่างไร ซึ่งการรับรู้ในเรื่องของอัตลักษณ์อาจเกิดได้จากความรู้ว่าตัวเองแตกต่างจากคนอื่นอย่างไร และทำให้คนอื่นเป็นคนนอกเป็นคนแปลกหน้า ความแตกต่างที่เกิดขึ้นกับตนเองทำให้สมาชิกเหล่านั้นรับรู้ได้ถึงความเหมือนที่ทุกคนมีในกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ จึงทำให้เกิดการรวมตัวและแสดงความเหมือนกันบนความแตกต่างจากพวกอื่น สอดคล้องกับ Kathryn Woodward (อ้างในสุกัญญา สุตบรรทัด, เอกสารประกอบการสอน) ที่กล่าวว่า “การสร้างอัตลักษณ์เป็นคำที่ต้องเชื่อมโยงกับคำว่าความแตกต่าง มักนำมาซึ่งการถือว่าคนอื่นเป็นคนนอก เป็นคนแปลกหน้า” ซึ่งกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับสมาชิกทุกคนจะมีการทำงานร่วมกัน, มีเป้าหมายร่วมกันสมาชิกในกลุ่มมีการเกาะเกี่ยวกันทางสังคม มีการติดต่อสื่อสารร่วมกันและมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน มีเครือข่ายที่มีการติดต่อสื่อสารกับสมาชิกที่ชื่นชอบและคลั่งไคล้ในสโมสรลิเวอร์พูลเหมือนกัน ดังนั้นสมาชิกในกลุ่มถือเป็นตัวช่วยให้ความหมายของอัตลักษณ์ชัดเจนเป็นไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้น และสามารถปรากฏให้เห็นได้อย่างเป็นรูปธรรม

การกำหนดอัตลักษณ์ของกลุ่มหรือการรับรู้ความเป็นตัวตนของกลุ่มเป็นภาพของอัตลักษณ์ในระดับร่วมที่เป็นตัวแบ่งแยกกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับจากคนอื่น ดังนั้นกลุ่มสมาชิกทุกคนก็จะรับรู้ได้ถึงความเหมือนกันของกลุ่มเพราะสิ่งนี้เป็นตัวผลักดันการเกาะเกี่ยวในเครือข่าย เพื่อที่สมาชิกทุกคนจะได้รับรู้ว่าเราควรจะเกาะเกี่ยวกับเครือข่ายใคร เพราะอัตลักษณ์เป็นตัวอธิบายการเปลี่ยนแปลงทางสังคมที่ชัดเจน เช่นเดียวกับการรับรู้ความเป็นตัวตนของกลุ่มสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับที่รับรู้ได้ถึงการแสดงออกบนความภาคภูมิใจกับความสำเร็จในอดีตของทีมจึงทำให้สมาชิกของกลุ่มมีการเกาะเกี่ยวกันทางสังคม และมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันมีเครือข่ายที่มีการติดต่อสื่อสารกับสมาชิกที่ชื่นชอบและหลงใหลคลั่งไคล้ในสโมสรลิเวอร์พูลเหมือนกันจนทำให้กลุ่มมีการแสดงตัวตนออกมาผ่านการดำเนินงานทางสังคมก็คือการมุ่งเน้นทำกิจกรรมที่เป็นสาธารณะประโยชน์เพื่อสังคมไม่ว่าจะเป็นการบริจาคสิ่งของให้กับหน่วยงานหรือโรงเรียนที่ขาดแคลนตามต่างจังหวัด ซึ่งการดำเนินงานของกลุ่มตรงจุดนี้ทำให้กลุ่มบุคคลภายนอกกลุ่มมองว่ากลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ เป็นกลุ่มที่รวมตัวกันขึ้นมาไม่ใช่เพื่อความบันเทิงอย่างเดียว แต่มี

การสร้างสรรคและทำคุณประโยชน์เพื่อสังคมด้วย การปฏิพันธ์ทางสังคมนี้ทำให้กลุ่มรับรู้ได้จากผู้อื่นที่มองกลุ่มลิเวอร์พูล ไทยแลนด์แฟนคลับเปรียบเสมือนได้กับเป็น “ตัวตนในกระจกเงา” (the looking glass self) ดังที่ Dyer (1993) นักทฤษฎีสายวัฒนธรรมศึกษาได้ชี้ว่า “การหลอมรวมของความรู้สึกว่าสังคมหรือผู้อื่นมีจินตภาพต่อเราอย่างไรนั้น เป็นผลที่ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจหรือความต่ำต้อยในอัตลักษณ์ของเรา”

นอกจากการดำเนินงานทางสังคมแล้ว ทางกลุ่มยังมีการแสดงตัวตนของกลุ่มออกมาผ่านบทเพลงของสโมสรลิเวอร์พูลที่สะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างจากกลุ่มอื่น ดังผลการวิจัยที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ของกลุ่มสมาชิกว่า “ผมรักและศรัทธาในสโมสรลิเวอร์พูลมาก เพราะผมรับรู้และรู้สึกได้ถึงบทเพลง “You’ll never walk alone” ใครที่ไม่ได้เป็นแฟนลิเวอร์พูลไม่มีวันรู้หรือกว่ามันยิ่งใหญ่ขนาดไหน” คำพูดนี้สะท้อนให้เห็นถึงการรับรู้ถึงความไม่โดดเดี่ยวหรืออยู่ตามลำพังเพราะเพลง “You’ll never walk alone” ถือเป็นบทเพลงประวัติศาสตร์อันเป็นเอกลักษณ์ในเครือจักรภพอังกฤษ ซึ่งทางสโมสรลิเวอร์พูลได้รับเอาบทเพลงนี้มาขับร้องเป็นเพลงประจำสโมสร ถึงแม้ว่าในปัจจุบันจะมีหลายสโมสรที่นำเอาบทเพลงนี้มาขับร้อง แต่สมาชิกในกลุ่มก็ให้เหตุผลว่าไม่สามารถมีสโมสรไหนที่เมื่อนำเพลงนี้ไปใช้จะรับรู้ถึงความรู้สึกของเพลงได้เท่ากับกลุ่มแฟนของสโมสรลิเวอร์พูล เพราะการประสบความสำเร็จของสโมสรลิเวอร์พูลในอดีตนั้นไม่ใช่จะได้มาง่าย ๆ แต่มันฟันฝ่ามาพร้อมกันไม่ว่าจะเป็นตัวนักเตะของสโมสรลิเวอร์พูลที่ประเทศอังกฤษในอดีตและกลุ่มแฟนบอลชาวอังกฤษที่ร่วมฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ มาพร้อมกัน เป็นกำลังใจให้แก้กันทำให้เพลงนี้เป็นบทเพลงที่สร้างแรงบันดาลใจให้กับกลุ่มแฟนอย่างมากจนกระจายมาถึงการรับรู้และรู้สึกได้ของกลุ่มแฟนบอลที่ชื่นชอบสโมสรลิเวอร์พูลในเมืองไทย ถึงแม้ว่าจะไม่เทียบเท่ากับความรู้สึกได้ของแฟนบอลชาวอังกฤษก็ตาม แต่ก็ทำให้กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับรับรู้ถึงความภาคภูมิใจตรงนี้เพราะไม่มีสโมสรใดที่มีประวัติที่น่ายกย่องเท่าสโมสรลิเวอร์พูลอีกแล้ว แม้ว่าในปัจจุบันสโมสรลิเวอร์พูลจะไม่ประสบความสำเร็จมากนัก แต่กลุ่มแฟนคลับรับรู้ได้ว่าความล้มเหลวในปัจจุบันไม่สามารถลบล้างความยิ่งใหญ่ที่เกิดขึ้นในอดีตของสโมสรลิเวอร์พูลได้

ปรากฏการณ์ทางสังคมที่กลุ่มแฟน ๆ ของสโมสรลิเวอร์พูลมีการรวมตัวกันเชียร์ฟุตบอลกันเกิดขึ้น คือ “ศึกวันแดงเดือด” เป็นศึกศักดิ์ศรีชิงแชมป์ระหว่างสโมสรลิเวอร์พูลและสโมสรแมนเชสเตอร์ยูไนเต็ด ซึ่งการแข่งขันของทั้ง 2 สโมสรโดยมีการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมจากประเทศอังกฤษมาให้แฟน ๆ ได้ชม ในสังคมไทยต่างให้ความสนใจในการแข่งขันของทั้ง 2 สโมสรนี้อย่างมาก เนื่องจากในเมืองไทยมีกลุ่มแฟนของสโมสรลิเวอร์พูลและกลุ่มแฟนของสโมสรแมนเชสเตอร์ยูไนเต็ดอยู่มาก ประกอบกับมีการจัดตั้งกลุ่มแฟนคลับขึ้นมาให้รับรู้ในความเป็นแฟนอย่าง

ชัดเจน จึงทำให้การแข่งขันในแต่ละครั้งจะสร้างสีสันและสร้างปรากฏการณ์ทางการเชียร์ฟุตบอลของทั้ง 2 แฟนคลับเกิดขึ้น โดยจะมีการจัดการเชียร์ของทั้ง 2 สโมสรเกิดขึ้น สถานที่ที่จัดส่วนใหญ่จะตามห้างสรรพสินค้าที่ร่วมจัดงาน โดยใช้ทีวีโปรเจ็กเตอร์ขนาดใหญ่มาติดตั้งให้แฟน ๆ ของทั้ง 2 สโมสรได้รับชมการถ่ายทอดสด

การรวมกลุ่มของสมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับทำให้ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นพฤติกรรมและการแสดงออกของสมาชิกในกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับที่ชัดเจนคือการแสดงออกถึงความไม่พึงพอใจต่อผลการแข่งขันที่สโมสรลิเวอร์พูลเป็นฝ่ายแพ้ เพราะนอกจากจะมีสมาชิกในกลุ่มที่คอยปลอบใจกับเพื่อนสมาชิกด้วยกันแล้ว ผู้วิจัยยังสังเกตเห็นสมาชิกบางคนที่แสดงกิริยาที่ก้าวร้าวและรุนแรงหลังจากจบการแข่งขัน คือมีการเตะข้าวของเครื่องใช้ที่อยู่ใกล้บริเวณนั้น ไม่ว่าจะเป็นเก้าอี้ หรือมีการกระแทกอัมพันท์พร้อมมีการส่งเสียงพุดจาคำต่อ ด้วยถ้อยคำที่ไม่สุภาพกับฝ่ายตรงข้ามในที่นี้ก็คือฝ่ายแมนเชสเตอร์ยูไนเต็ด ที่สมาชิกลิเวอร์พูลทุกคนมองว่าเป็นฝ่ายศัตรู เหตุการณ์ดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้เห็นอีกมุมมองหนึ่งของการรวมกลุ่มที่ไม่สร้างสรรค์ สิ่งนี้สามารถสะท้อนได้ว่า ผลการแข่งขันในแต่ละครั้งนั้นสามารถเป็นตัวชี้วัดการแสดงออกของสมาชิกในกลุ่มที่มีการรวมตัวเพื่อเชียร์กีฬาขึ้น

ผลการแข่งขันมีส่วนสำคัญอย่างมากเพราะสามารถสะท้อนให้เห็นถึงการรวมตัวที่สร้างสรรค์และไม่สร้างสรรค์คือ สามารถมองได้ทั้ง 2 มุม โดยถ้าหากผลการแข่งขันออกมาคือสโมสรลิเวอร์พูลเป็นฝ่ายชนะสมาชิกในกลุ่มอาจจะมีการแสดงออกที่ไม่ก่อความวุ่นวายคือมีการแสดงความคิดเห็น, ร้องเพลง, กระโดดโลดเต้น แต่ถ้าผลการแข่งขันสโมสรลิเวอร์พูลเป็นฝ่ายแพ้ การแสดงออกของเหล่าบรรดาแฟนคลับเลือดหงส์ย่อมเดือดพล่านและแสดงกิริยาออกมาอย่างที่ผู้วิจัยกล่าวมาในข้างต้นอย่างแน่นอน

ดังนั้นหากพิจารณาถึงการรวมกลุ่มของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ผู้วิจัยเห็นว่ากลุ่มนี้ไม่ใช่กลุ่มที่มีการรวมกลุ่มกันแบบธรรมดา แต่มันสามารถสะท้อนให้เห็นลักษณะชีวิตของเหล่าบรรดาแฟนคลับที่มีการรวมตัวแบบบ้าคลั่ง ดีเดือด เพราะนอกจากกลุ่มจะมีการรวมตัวเพื่อทำประโยชน์และทำกิจกรรมเพื่อสังคมแล้ว ทางกลุ่มลิเวอร์พูลเองยังมองว่ากลุ่มตนเป็นกลุ่มที่คอยช่วยเหลือสังคม ซึ่งจุดนี้อาจจะขัดแย้งกับมุมมองของบุคคลภายนอก เพราะถ้าบุคคลเหล่านั้นร่วมอยู่ในเหตุการณ์ศึกวันแดงเดือดในครั้งนี้ ที่ได้เห็นการแสดงออกทางอารมณ์ของกลุ่มสมาชิกที่ไม่ยอมรับกับการพ่ายแพ้ เหตุการณ์ดังกล่าวอาจจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทางกลุ่มไม่สามารถควบคุมได้

จนทำให้บุคคลภายนอกมองว่ากลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเป็นกลุ่มที่รวมตัวกันที่ไม่สร้าง
สรรค์สังคมก็อาจเป็นไปได้

จุดนี้ทำให้กลุ่มคนภายนอกมีมุมมองที่แตกต่างจากกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ
คือ มองว่าทางกลุ่มแฟนลิเวอร์พูลนั้นมีการก่อตัวขึ้นมาอย่างไรสาระและบ้าคลั่งเกิดไป ซึ่งจาก
การสัมภาษณ์กลุ่มคนที่อยู่นอกกลุ่มทำให้ผู้วิจัยได้รับทราบถึงอัตลักษณ์ที่มองได้ทั้ง 2 ด้าน คือ
อัตลักษณ์ที่เกิดจากการมองของคนในกลุ่มกับอัตลักษณ์ที่เกิดจากการมองของคนนอกกลุ่ม สิ่งนี้
สะท้อนให้เห็นถึงความชัดเจนของอัตลักษณ์มากยิ่งขึ้น ซึ่งจริง ๆ แล้วถ้ากลุ่มคนภายนอกที่ไม่สนใจ
ในเรื่องของฟุตบอลก็จะมีความคิดในแง่ลบกับการรวมตัวของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ
โดยส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มผู้ใหญ่มากที่ไม่ต้องการให้บุตรหลานของตนเองไปสนใจกับฟุตบอล
ต่างประเทศมากนัก เพราะในปัจจุบันเมืองไทยกำลังประสบปัญหาในเรื่องของการเล่นพนันฟุตบอล
อย่างมาก ประกอบกับการสำรวจในเมืองไทยพบว่าเด็กวัยรุ่นจะเป็นวัยที่มีการเล่นพนันฟุตบอลมาก
ที่สุด จนทำให้เป็นสาเหตุของการเกิดปัญหาอาชญากรรมตามมา ตรงจุดนี้ทำให้กลุ่มผู้ใหญ่ที่
เคร่งครัดกับวัฒนธรรมและระเบียบของสังคมจะไม่ชอบกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ เพราะ
การรวมกลุ่มของเหล่าบรรดาแฟนคลับทั้งหลายนั้นไม่ใช่แค่การรวมตัวเพื่อเชียร์กีฬาอย่างเดียว แต่มี
การเชิญชวนสมัครเข้ากลุ่มและมีการจัดงานสังสรรค์ จุดนี้ก็มีเรื่องของเงินเข้ามาเกี่ยวข้องคือ ต้องมี
ค่าใช้จ่ายมากมายในการจัดกิจกรรมขึ้น ซึ่งถ้าผู้ใหญ่บางคนที่ไม่เข้าใจก็อาจจะมีความคิดว่าเมื่อมีการ
รวมตัวกันเชียร์กีฬาทำไมจะต้องมีค่าใช้จ่าย ไม่ว่าจะการเสียค่าสมัครในการเข้ามาเป็นสมาชิก
รวมไปถึงค่าของที่ระลึกของสะสมที่ทางกลุ่มได้จัดทำขึ้นในแต่ละชิ้น ประกอบกับการจัด กิจกรรม
ตามต่างจังหวัดในแต่ละครั้งซึ่งก็ต้องมีค่าใช้จ่าย จุดนี้ทำให้กลุ่มคนภายนอกอาจจะมองว่า ทางกลุ่ม
รวมตัวกันไม่ได้รักสโมสรลิเวอร์พูลจริง ๆ แต่แค่เป็นข้ออ้างเพื่อหาผลประโยชน์เข้ากลุ่มก็เท่านั้น
แต่สำหรับมุมมองของกลุ่มคนที่อยู่นอกกลุ่มแต่สนใจในเรื่องของฟุตบอลต่างประเทศก็จะมีความคิด
เห็นที่แตกต่างกันคือ จะมองว่าการรวมกลุ่มก็ไม่ได้เสียหายอะไรมากนัก ถ้าในกลุ่มมีการควบคุม
สมาชิกได้ และไม่สร้างความเสียหายให้กับสังคม แต่ก็ควรจะมิชอบเขตในการชอบหรือในการ
รวมตัวที่พอดีไม่ควรจะบ้าคลั่งเกินไป คือถ้าแค่มีการรวมตัวกันเพื่อเชียร์กีฬาก็ถือว่าสร้างสรรค์ดี
แต่ถ้าคลั่งไคล้เกิดเหตุคือบางครั้งยอมเสี่ยงงานเสียการหรือหนีโรงเรียนเพียงเพื่อมาเชียร์ฟุตบอลนั้น
ก็ถือว่าไม่สมควรอย่างยิ่ง

ดังนั้นการเกิดอัตลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับจึงมีอัตลักษณ์ที่เกิดจาก
มุมมองของสมาชิกในกลุ่มกับอัตลักษณ์ที่เกิดจากมุมมองของกลุ่มคนที่อยู่นอกกลุ่ม ทำให้ผู้วิจัยเห็น
ความชัดเจนในเรื่องของอัตลักษณ์ที่แตกต่างกันมากขึ้น คือกลุ่มสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มลิเวอร์พูล

ไทยแลนด์แฟนคลับก็จะมีความคิดในเชิงบวกกับทางกลุ่ม ไม่ว่าจะภายในกลุ่มจะทำอะไรสมาชิกก็จะเห็นดีเห็นงามทั้งนั้น เนื่องจากเป็นกลุ่มที่สมาชิกแต่ละคนรัก หลงใหล และคลั่งไคล้ ประกอบกับในกลุ่มก็มีเพื่อนสมาชิกที่รักในสิ่งเหมือนกัน ทุกคนจึงมีความเข้าใจกันมากกว่าที่คนภายนอกจะเข้าใจได้ ดังนั้นจึงทำให้กลุ่มคนภายนอกมีมุมมองที่แตกต่างเพราะกลุ่มคนเหล่านั้นเป็นกลุ่มคนที่ไม่ได้ชอบสโมสรลิเวอร์พูลและไม่ได้เป็นสมาชิก การมองย้อนกลับจึงแตกต่างกับสมาชิกอย่างเห็นได้ชัด เหมือนดั่งกับคำพูดสมาชิกในกลุ่มที่กล่าวว่า “การที่คนอื่นจะว่าเราบ้าหรือคลั่งไคล้อะไรนั้นเราไม่สนหรอก เพราะเราเป็นอย่างนั้นจริง ๆ อีกอย่างคนที่มองอย่างนั้น เพราะเขาไม่ใช่พวกเดียวกับเรา เขาไม่รู้ไม่ชอบเหมือนเราแล้วจะมาว่าเราได้อย่างไร” จุดนี้ทำให้มองเห็นความแตกต่างในเรื่องอัตลักษณ์ที่ชัดเจนคือการที่กลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับมองว่าคนอื่นเป็นคนนอกเป็นคนแปลกหน้า

นอกจากนี้ในช่วงการแข่งขันในศึกวันแดงเดือด แฟนคลับเกิดการแสดงอัตลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับออกมาให้เห็นอย่างชัดเจน ซึ่งอัตลักษณ์ของกลุ่ม คือความเป็นแฟนสโมสรลิเวอร์พูลที่รวมตัวกันและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันมีการเคลื่อนไหวในการแสดงออกผ่านทางโซเชียล โดยสำนึกในการเป็นพวกเดียวกันอย่างเหนียวแน่นบนความภาคภูมิใจของกลุ่มมีการเกาะเกี่ยวในการแสดงออกในเรื่องการแต่งกายเช่น หมวก, ผ้าพันคอ, ธง, หรือป้ายผ้า การแสดงออกทางสัญลักษณ์ของสโมสรผ่านการวาดสวดลายตามใบหน้าและตามตัวเหมือนกัน เป็นไปในทางเดียวกันสอดคล้องกับมีด (Mead) : 1934 (อ้างในอภิญา เฟื่องฟูสกุล : 2543) ที่เชื่อว่า “กลไกสำคัญของการสร้างอัตลักษณ์คือการเรียนรู้ที่จะสวมบทบาทของผู้อื่น และภาษาคือช่องทางการถ่ายทอดระบบสัญลักษณ์และกฎเกณฑ์ร่วมทางสังคม ซึ่งแนวคิดดังกล่าวก่อให้เกิดการศึกษาในเชิงของกระบวนการสร้างสัญลักษณ์ (การให้ความหมาย)” เนื่องจากกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ เมื่อมีการรวมตัวกันเชียร์บอลจะทำให้กลุ่มมีการสร้างสัญลักษณ์ของกลุ่มออกมาไม่ว่าจะเป็นการแสดงความเป็นตัวตนผ่านสัญลักษณ์ของกลุ่มที่สามารถสื่อความหมายได้ถึงการเป็นแฟนของสโมสรลิเวอร์พูลผ่านหมวก, ผ้าพันคอ, ธง, ป้ายผ้าหรือแม้แต่เสื้อผ้าที่ใส่ สิ่งนี้ก็คือสัญลักษณ์ของการแสดงออกที่บ่งบอกให้เห็นว่ากลุ่มนี้เป็นแฟนคลับของสโมสรใด สะท้อนให้เห็นและรับรู้ความเป็นแฟนของสโมสรลิเวอร์พูลเหมือนกัน และเกิดการยอมรับของกลุ่มในความเป็นพวกเดียวกัน ซึ่งกลุ่มแฟนจะถือว่าคนนอกจะเป็นคนอื่นเป็นคนแปลกหน้า บรรยากาศในการเชียร์เต็มไปด้วยการสร้างสีสันของแฟนคลับ

การถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมถือเป็นสิ่งสำคัญ ในการจัดงานศึกวันแดงเดือดเป็นอย่างมาก เนื่องจากทำให้มีกลุ่มแฟนคลับที่รวมตัวกันมาเชียร์บอลของทั้ง 2 สโมสรเกิดขึ้น สิ่งนี้ชี้ให้เห็นว่า สื่อเป็นเทคโนโลยีการสื่อสารที่เป็นตัวกำหนดปรากฏการณ์การรวมตัวของแฟนคลับ สามารถทำให้กลุ่มแฟน ๆ ได้ชมการถ่ายทอดสดการแข่งขันเหมือนได้ดูอยู่ที่สนามจริง ซึ่งการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมทำให้คนที่อยู่ห่างไกลได้รับชมได้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาจริง พัฒนาการของเทคโนโลยีการสื่อสารในยุคปัจจุบัน จึงทำให้อุปสรรคด้านระยะทางกาลเวลากลายเป็นเรื่องที่ไม่รู้ความหมายเพราะไม่อาจจะปิดกั้นประสบการณ์ของมนุษย์ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ McLuhan กล่าวว่า สื่ออิเล็กทรอนิกส์นั้นได้ขยับประสบการณ์ของมนุษย์ออกไปอย่างมากมายราวกับว่า ทำให้คนจำนวนมากสามารถจะรับรู้เรื่องที่ไหนก็ได้ (space) ภายในเวลาที่รวดเร็วยิ่งขึ้น (time) การเกิดขึ้นของการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมทำให้คนที่อยู่ห่างจากเหตุการณ์นับเป็นหมื่น ๆ ไมล์ (space) ได้เห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นช่วงเวลาจริง (real time) อย่างแทบไม่น่าเชื่อ

สื่อจึงนับเป็นเทคโนโลยีการสื่อสารที่เป็นตัวกำหนดปรากฏการณ์การรวมตัวของลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ เนื่องจากว่าถ้าไม่มีสื่อในการถ่ายทอดสดผ่านดาวเทียมมาให้ประชาชนคนไทยได้รับชม การรวมกลุ่มของแฟนคลับก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ เพราะทุกคนจะไม่สามารถได้รับชมการแข่งขันว่าในขณะนั้นการแข่งขันไปถึงไหนแล้ว และทีมไหนเป็นทีมชนะ

กาญจนา แก้วเทพ (2542 : 80) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าสัญลักษณ์ว่าเป็นศาสตร์แห่งสัญลักษณ์ เนื่องจากคำว่าสัญลักษณ์หมายถึงสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้ความหมาย (meaning) แทนของจริง (object) ในตัวบท (text) หรือบริบท (context) หนึ่ง ๆ ซึ่งในบริบท ๆ ของสังคมอาจให้ความหมายที่แตกต่างกันออกไป สอดคล้องกับการสร้างสัญลักษณ์ต่าง ๆ ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ ที่มีภายในกลุ่มซึ่งถือได้ว่าเป็นการสร้างสัญลักษณ์ของกลุ่มขึ้นมาเพื่อเป็นเอกลักษณ์และเพื่อให้ความหมายของกลุ่มที่รับรู้ได้ในกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นโลโก้ของกลุ่ม, เสื้อยืดสีแดง, จีคอรูปหงส์, ผ้าพันคอ, รวมไปถึงการสร้างสัญลักษณ์ของกลุ่มในเรื่องของภาษาที่ใช้แทนชื่อจริงในการติดต่อสื่อสารทางเว็บไซต์ที่นำชื่อของนักเตะในสโมสรลิเวอร์พูล, ภาษาเฉพาะเพื่อนำมาเป็นสัญลักษณ์แทนตัวตนจริง ๆ ของสมาชิก การสื่อสารในเรื่องของการสื่อความหมายของสัญลักษณ์ที่ทางกลุ่มได้สร้างขึ้นมาเพื่อบ่งบอกความเป็นกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับนั้นมีด้วยกันทั้งหมด 3 ประเภท คือ ภาพลักษณ์ (Icon) ดัชนี (Index) สัญลักษณ์ (Symbol)

การสร้างสัญลักษณ์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับนั้นถ้ามองในแง่ของสังคม ก็คือการรวมเอาความหมายของสัญลักษณ์ที่สื่อถึงความเป็นแฟนของสโมสรลิเวอร์พูลที่รัก, ศรัทธาชื่นชอบ,

หลงใหลและคลั่งไคล้ในสโมสรรีเวอร์ฟุต โดยตี้ออกมาทางสัญลักษณ์ต่าง ๆ ประกอบกับการให้ความหมายของสัญลักษณ์นั้นยังสื่อถึงชัยชนะ, การต่อสู้, ความเป็นหนึ่งเดียวของกลุ่ม ที่กลุ่มแฟนแสดงออกมาบนความภาคภูมิใจในอัตลักษณ์ของการรับรู้ถึงความเป็นตัวตนของกลุ่ม และสามารถอธิบายได้ว่า การใช้ภาษาและการใช้สัญลักษณ์นั้นต้องใช้ในการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม เช่นเราใช้สัญลักษณ์นี้กับกลุ่มเพื่อน ๆ ที่เป็นสมาชิกรีเวอร์ฟุตด้วยกันมีการรวมตัวกันขึ้นมา เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ภายในกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมการเล่นกีฬาฟุตบอล, กิจกรรมสาธารณะประโยชน์ทางสังคม, กิจกรรมการเชียร์กีฬาในศึกวันแดงเดือด ซึ่งจากกิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้นั้น จะเป็นตัวที่สร้างความภาคภูมิใจให้กับกลุ่มของตนเอง ดังนั้นเรื่องของการใช้สัญลักษณ์จึงเป็นเรื่องของการแลกเปลี่ยนความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งตรงกับความต้องการของกลุ่มสมาชิกที่ต้องการจะเข้าร่วมกลุ่มเพื่อจุดประสงค์ต้องการสนองความต้องการทางด้านสังคม ก็คือต้องการการอยู่ร่วมกันเป็นสังคม, ต้องการความรักและความเป็นพวกเดียวกัน, ต้องการเป็นส่วนหนึ่งของหมู่คณะและต้องการการยอมรับจากกลุ่ม, ซึ่งความต้องการในด้านนี้จะแสดงออกมาทางด้านการบริโภคของสัญลักษณ์ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันรับรู้ถึงความหมายได้เหมือนกันเข้าใจตรงกัน

การสร้างสัญลักษณ์ของกลุ่มถือเป็นกระบวนการสร้างความแตกต่างของกลุ่มให้แตกต่างจากกลุ่มอื่น คือเพื่อให้กลุ่มแฟนมีความรู้สึกว่าคุณสมบัติรีเวอร์ฟุตไทยแลนด์แฟนคลับมีเอกลักษณ์และแตกต่างจากคนอื่น ๆ โดยอาศัยการแสดงออกทางสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ทางกลุ่มได้ผลิตขึ้น เพราะสัญลักษณ์วิทยาเป็นการสร้างสัญลักษณ์ที่กลุ่มใช้สื่อสารและบ่งบอกในเรื่องของการแสดงตัวตนที่ชัดเจนว่าเป็นกลุ่มแฟนใด การใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ภายในกลุ่มจะต้องทำความเข้าใจในการแปลความหมายของกลุ่มแฟน ๆ ที่มีต่อสัญลักษณ์เหล่านั้น ซึ่งจากผลการวิจัยกลุ่มสมาชิกสามารถรับรู้ถึงความหมายของสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่ทางกลุ่มได้ผลิตขึ้นมาอย่างชัดเจน จนทำให้ผู้วิจัยได้เข้าใจในเรื่องของสัญลักษณ์ของกรู๊ปรีเวอร์ฟุตไทยแลนด์แฟนคลับมากขึ้น เนื่องจากทางกลุ่มจะมีการเข้าใจความหมายที่ลึกซึ้ง

การผลิตสินค้าของกลุ่มรีเวอร์ฟุตไทยแลนด์แฟนคลับขึ้นมานั้น ปัจจัยสำคัญในการจัดทำสินค้าของกลุ่มก็คือ สมาชิกภายในกลุ่ม ดังที่ John Fiske (1989 : 37) ได้กล่าว ในเรื่องของแฟนคอมที่ว่า “แฟนมีส่วนอย่างยิ่งต่อการผลิตสินค้าของกลุ่ม ที่สามารถจำแนกผลผลิตของกลุ่มในเรื่องของ ผลผลิตสัญลักษณ์” ไม่ว่าจะเป็นเสื้อยืดสีแดงของกลุ่ม จีคอรูปหงส์ หรือแม้แต่ผ้าพันคอ ซึ่งสินค้าดังกล่าวสามารถที่จะสร้างความหมายของลักษณะเฉพาะทางสังคมกลุ่ม ผ่านสัญลักษณ์จากสินค้านั้นได้ โดยสินค้าส่วนใหญ่ที่ทางกลุ่มได้จัดทำขึ้นจะเป็นสินค้าที่สามารถแสดงความเป็นตัวตนของผู้ที่สวมใส่ได้ เพราะมีการนำสัญลักษณ์ของสโมสรรีเวอร์ฟุตมาเป็นส่วนประกอบในการผลิต

สินค้าขึ้นมา นอกจากนี้ยังสอดคล้องในเรื่องของ การผลิตสินค้าของกลุ่มที่จัดทำขึ้นมาที่ไม่ได้มุ่งหวังกำไรที่ว่า “สินค้าของบรรดาแฟน ๆ ไม่ได้ถูกผลิตขึ้นมาเพื่อสร้างผลประโยชน์ในการสร้างกำไรแก่ตนเอง พวกเขาไม่ต้องการผลิตสินค้าเพื่อสนองตลาดมวลชน พวกเขาต้องการผลิตสินค้าเพื่อขายในวงแคบมากกว่าที่จะผลิตสินค้าที่ได้รับความนิยมในวงกว้าง” เพราะสินค้าแต่ละชิ้นที่ทางกลุ่มลิเวอร์พูลฯ จัดทำขึ้นก็เพื่อขายให้กับสมาชิกและกับกลุ่มแฟน ๆ ของสโมสรลิเวอร์พูลเท่านั้น ทางกลุ่มต้องการที่จะสนองความต้องการของกลุ่มสมาชิกที่เรียกร้องและแจ้งความจำนงเข้ามายังชมรม ดังนั้นทางกลุ่มจึงได้มีการจัดทำสินค้าเหล่านั้นขึ้นมา

อีกทั้งยังสอดคล้องกับ John Fiske, 1990 (อ้างใน ตักขณา จุติสมุทร, 2545 : 49) ในเรื่องของสัญลักษณ์ที่ว่า “การศึกษาในเรื่องของรหัส (Code) ซึ่งเป็นกฎการควบคุมการรวมตัวของสัญลักษณ์ย่อยโดยทุกรหัสต้องประกอบไปด้วยสัญลักษณ์ย่อย ทุกรหัสต้องมีความหมายมากกว่าตัวมันเอง รหัสแต่ละตัวอาจแสดงออกต่างกัน บางรหัสอาจรับเป็นนัยๆ โดยอาศัยความเข้าใจร่วมกัน ส่วนใหญ่จะเป็นรหัสที่ปรากฏอยู่ในสังคมและวัฒนธรรมนั้น” โดยสามารถแบ่งได้ดังนี้คือ Product codes คือรหัสที่เกี่ยวกับวัตถุสิ่งของเครื่องใช้ที่บ่งบอกความที่แตกต่างกัน ในที่นี้ก็คือ เสื้อยืดสีแดงของกลุ่มจีคอรูปหงส์ของกลุ่ม และผ้าพันคอ ที่ทางกลุ่มผลิตขึ้นมาให้สมาชิกซึ่งสิ่งของดังกล่าวสามารถที่จะบ่งบอกความเป็นแฟนของผู้ที่ใช้ได้อย่างชัดเจน Cultural codes เป็นรหัสเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม ประเพณีของกลุ่มที่สมาชิกรับรู้ได้ว่าเมื่อถึงประเพณีการเชียร์บอลในสีวันแดงเดือดสมาชิกจะได้เสื้อสีแดงมาเชียร์หรือไม่ก็มีการแสดงสัญลักษณ์ของกลุ่มจากอุปกรณ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหมวก, ผ้าพันคอ, ธง, หรือแม้แต่ป้ายผ้า

นอกจากการผลิตสัญลักษณ์ที่ทางกลุ่มได้มีการจัดทำขึ้นมาแล้วในเรื่องสัญลักษณ์วิทยาของทางกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ สมาชิกภายในกลุ่มยังได้มีการนำสัญลักษณ์ในด้านภาษามาใช้ในการติดต่อสื่อสารกันทางเว็บไซต์ด้วย ซึ่งกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับนั้นสามารถที่จะสร้างและใช้สัญลักษณ์ประเภทนี้ได้ง่ายและเข้าใจเพราะสัญลักษณ์ด้านภาษาเป็นสิ่งที่เข้าใจและเรียนรู้ได้ง่าย โดยภาษาที่ใช้จะเป็นการนำคำเฉพาะของสโมสรลิเวอร์พูลมาแทนชื่อจริง โดยลักษณะการสื่อสารจะเป็นแบบตั้งกระทู้แล้วให้กลุ่มแฟนมาแสดงความคิดเห็นดังเช่นภาษาตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้ยกมาคือ

ตัวอย่างของภาษาที่ถูกสื่อในเว็บไซต์

- นักรบหงส์แดง

ตัวหมาย	คือ	ผู้ต่อสู้ในศึกสงคราม
ตัวหมายถึง	คือ	บ่งบอกถึงการเป็นทีม ที่ได้ร่วมแข่งขันและฝ่าฟันไปพร้อม

กลุ่มแฟนที่เข้ามาแสดงความคิดเห็นในกระทู้โดยจะใช้คำหรือภาษาเฉพาะที่แสดงถึงการเป็นพรรคเดียวกัน หรืออยู่กลุ่มเดียวกันซึ่งการใช้คำเฉพาะทางกลุ่มแฟนจะรับรู้ได้ว่าเป็นใคร เพราะทางกลุ่มมีการติดต่อสื่อสารกันทางเว็บไซต์ตลอด และภาษาที่สื่อออกมาในสังคมของกลุ่มแฟนสโมสรลิเวอร์พูลเป็นภาษาที่สื่อออกมาได้ทั้งความหมายทางตรงและความหมายทางอ้อมเพราะทูกรหัสที่ทางกลุ่มใช้สื่อสารจะมีความหมายที่มากกว่าในตัวของมันเอง ซึ่งกลุ่มแฟนที่มีการติดต่อสื่อสารกันทางสังคมของกลุ่มแฟนจะเข้ามาร่วมกันอีกทั้งยังสอดคล้องกับ Berger, 1982 (กาญจนา แก้วเทพ, 2542 : 94) กล่าวว่าสัญลักษณ์และรหัสที่ถูกสร้างขึ้นถูกใช้และทำงานอยู่ได้ภายใต้บริบททางวัฒนธรรมแบบหนึ่งเท่านั้น หากเปลี่ยนบริบทไปสัญลักษณ์และรหัสนั้นก็จะเปลี่ยนแปลงความหมายไปอีกประการหนึ่ง เช่นคำว่า “นักรบหงส์แดง” ซึ่งคำว่านักรบความหมายทั่วไปก็คือผู้ต่อสู้ในศึกสงครามแต่สำหรับความหมายของกลุ่มแฟนลิเวอร์พูลก็คือ การรวมกันเป็นทีมที่ได้ร่วมกันแข่งขันและฝ่าฟันไปพร้อมกันเพื่อนำชัยชนะกลับมา ซึ่งการสื่อสารของกลุ่มแฟนลิเวอร์พูลก็จะรับรู้ได้ว่าการใช้คำว่า “นักรบหงส์แดง” ก็จะต้องเป็นกลุ่มที่มีความเป็นพวกเดียวกันและมีความเป็นหนึ่งเดียวกันสะท้อนให้เห็นถึงการแสดงออกมาถึงการเป็นกลุ่มแฟนที่ชัดเจน

โดยเฉพาะ การติดต่อสื่อสารในช่วงศึกวันแดงเดือดภาษาที่ใช้ติดต่อสื่อสารของสมาชิกในกลุ่มแสดงออกได้ถึงใจกับผลการแข่งขัน เนื่องจากสโมสรลิเวอร์พูลเป็นฝ่ายแพ้ ทำให้ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการติดต่อของกลุ่มที่ใช้เว็บไซต์มาเป็นตัวกลางในการติดต่อสื่อสารนั้น สมาชิกทุกคนสามารถที่จะแสดงความคิดเห็นกันได้เต็มที่ ไม่ว่าจะใช้คำแบบไหนสมาชิกในกลุ่มก็สามารถทำได้เนื่องจากอยู่ในกลุ่มเดียวกันและเป็นพวกเดียวกัน ภาษาส่วนใหญ่ที่สื่อออกมาแสดงได้ถึงการใช้ภาษาที่ไม่ใช่เหตุผลแต่ใช้อารมณ์แทน เพราะการคำที่มอื่นด้วยภาษาที่ไม่สุภาพหรือด้วยภาษาหยาบคายนั้น ถือได้ว่าเป็นความสนุกอย่างหนึ่งของกลุ่มที่สมาชิกภายในกลุ่มสามารถทำได้และมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งสมาชิกในกลุ่มก็สามารถทำได้เต็มที่โดยไม่มีใครห้ามหรือปิดกั้นอะไรทั้งสิ้น จนบางครั้งทำให้บุคคลคนอื่นที่เป็นคนนอกเมื่อได้เข้ามาเยี่ยมชมในห้อง

สนทนาของกลุ่มลิเวอร์พูลอาจจะคิดได้ว่ากลุ่มนี้ก็แค่เป็นกลุ่มที่สนองอารมณ์ของสมาชิกในกลุ่มเท่านั้น ไม่ได้ทำประโยชน์อะไรให้กับสังคมเหมือนอย่างที่ทางกลุ่มได้บอกอยู่ตลอดเวลา

นอกจากทางกลุ่มจะใช้เว็บไซต์สำหรับให้สมาชิกได้ระบายความรู้สึกต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับผลการแข่งขันของสโมสรลิเวอร์พูลแล้ว เว็บไซต์ยังถือได้ว่าเป็นสื่อกลางสำคัญที่ทำให้สมาชิกในกลุ่มได้ติดต่อสื่อสารนอกเหนือจากการติดต่อในเรื่องของสโมสรลิเวอร์พูลเท่านั้น เพราะกลุ่มสมาชิกยังใช้เว็บไซต์เป็นสื่อในการติดต่อสื่อสารพูดคุยในเรื่องอื่น ๆ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการแสดงความห่วงใยที่มีการปรึกษาหารือกันและคอยปลอบขวัญเวลาเพื่อนสมาชิกมีปัญหาและมีการเล่าสู่กันฟังผ่านทางเว็บไซต์ จุดนี้ทำให้กลุ่มสมาชิกรู้สึกดีที่ยังมีคนคอยให้กำลังใจนอกเหนือจากครอบครัวแล้ว ก็ยังมีเพื่อนที่เข้าใจที่อยู่ในกลุ่มนี้เช่นกัน การที่ทางกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับมีการจัดทำเว็บไซต์ขึ้นมาเพื่อเป็นสื่อกลางในกาติดต่อสื่อสารสำหรับสมาชิกในกลุ่มนั้น ทำให้ทางกลุ่มมีระบบการสื่อสารที่กว้างมากขึ้น ประกอบกับทำให้ทางกลุ่มสามารถที่จะพัฒนากลุ่มให้มีชื่อเสียงและสามารถใช้เว็บไซต์ช่วยในการประชาสัมพันธ์ให้ทางกลุ่มได้เป็นที่รู้จักและยอมรับจากสังคมให้มากยิ่งขึ้น

ดังนั้นการนำภาษามาสนทนาทางคอมพิวเตอร์จัดว่าเป็นการตอกย้ำถึงความเป็นยุคใหม่ซึ่งไม่มีอะไรที่ตายตัวไม่มีลำดับขั้นตอนและไม่มีอะไรที่เป็นมาตรฐาน การนำภาษาคำเฉพาะที่ใช้สำหรับสื่อสาร ในรูปของการติดต่อสื่อสารทางเว็บไซต์ จึงถือได้ว่าเป็นสังคมที่สะท้อนความเป็นแฟนลิเวอร์พูลผ่านทางสัญญาณภาษาที่พบในห้องสนทนาทางเว็บไซต์ของกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับได้อย่างชัดเจน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. กลุ่มลิวเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับควรที่จะมุ่งเน้นการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมในลักษณะเชิงรุกให้มากกว่านี้ โดยให้บุคคลภายนอกสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้มากขึ้น เพื่อสร้างขยายเครือข่ายและเชื่อมโยงกับกลุ่มอื่น ๆ ที่กว้างออกไป ให้กลุ่มมีความเข้มแข็งขึ้นไม่จำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มคนกลุ่มเล็ก ๆ ที่มีแต่สมาชิกหน้าเดิม ๆ เท่านั้น
2. เนื่องจากปัจจุบันสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มส่วนใหญ่เป็นสมาชิกหน้าเดิม ๆ ทางกลุ่มควรมีการจัดให้สมาชิกหน้าใหม่ ๆ ในกลุ่มได้เข้าร่วมในกิจกรรมแต่ละครั้งให้มากขึ้น ดังนั้นจึงควรมีการประชาสัมพันธ์และสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกเข้าร่วมในกิจกรรมให้มากกว่านี้ เพราะทางกลุ่มยังขาดการสืบทอดอย่างจริงจัง ซึ่งถ้าในระยะยาวแล้วทางกลุ่มลิวเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ อาจจะต้องล่มสลายไปเพราะขาดสมาชิกรุ่นใหม่ที่จะเข้ามาทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินงานกลุ่มให้ต่อเนื่องไป

ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยจึงได้มุ่งเน้นแต่เพียงการศึกษากลุ่มสมาชิกที่ได้เข้าร่วมทำกิจกรรมกับชมรมอยู่เป็นประจำ จึงทำให้ทราบเพียงแต่กลุ่มสมาชิกที่มีความสนิทสนมคุ้นเคยเท่านั้น ดังนั้นจึงควรมีการทำวิจัยงานเชิงปริมาณ เพื่อหาค่าความพึงพอใจในการเป็นสมาชิกของกลุ่มลิวเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับคนอื่น ๆ เพื่อทราบถึงความพอใจในการเป็นสมาชิกว่ารู้สึกพึงพอใจมากน้อยแค่ไหน ประกอบกับควรศึกษาลักษณะของประชากรว่าได้รับประโยชน์จากการเป็นสมาชิกอย่างไรบ้าง
2. งานวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเฉพาะกรณีศึกษาของ “กลุ่มลิวเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ” ครั้งหน้าควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับกลุ่มแฟนคลับอื่น ๆ เพื่อจะได้ทราบถึงลักษณะของกลุ่มว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร
3. เนื่องจากกลุ่มลิวเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับมีการใช้เว็บไซต์เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดและกระจายข่าวสารของชมรม รวมทั้งใช้เป็นช่องทางในการให้สมาชิกติดต่อสื่อสารกับทางกลุ่ม ดังนั้นในการศึกษางานวิจัยครั้งหน้าควรที่จะศึกษามุ่งเน้นไปที่การสื่อสารระหว่างบุคคลใน เว็บไซต์ WWW.liverpoolthailand.com กับการสร้างชุมชนเสมือนจริง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กาญจนา แก้วเทพ. การศึกษาสื่อมวลชนด้วยทฤษฎีวิพากษ์. กรุงเทพมหานคร : บริษัทเอดิชั่นเพรสโปรดักส์ จำกัด, 2543
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. พฤติกรรมกลุ่ม. กรุงเทพมหานคร : บริษัทวิสิทธิ์พัฒนา จำกัด, 2542
- เดือนใจ แวงงาม. พลวัตของกลุ่มและการทำงานเป็นทีม. กรุงเทพมหานคร : เม็ดทรายปริตติง, 2534
- ยุบล เบ็ญจรงค์กิจและคณะ. ปรับทการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร : คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534
- รังสรรค์ ธนะพรพันธ์. กีฬาในระบบทุนวัฒนธรรม. กรุงเทพมหานคร : บ้านพระอาทิตย์, 2544
- ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์. การสื่อสารในกลุ่ม. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร : รุ่งแสงการพิมพ์, 2534
- วินิจ เกตุจำและคมเพชร ฉัตินสุภกุล. กระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไอนเดียนสโตร์, 2522

เอกสารอื่นๆ

- สุนทรา กล้าณรงค์. ฟุตบอล. “เอกสารประกอบการสอนฟุตบอล1” ภาควิชาพลศึกษาและสุขศึกษา : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2540

ข่าวในหนังสือพิมพ์

- “พรีเมียร์ลีกแฟนคลับแบ่งบาน” ผู้จัดการรายสัปดาห์. 28 เมษายน – 4 พฤษภาคม 2540
- “รายการฟุตบอลต่างประเทศทางสถานีโทรทัศน์” ไทยรัฐ เดลินิวส์ บ้านเมือง. 2510 – 2521
- “ถัทธิแดงเคียดบนเงินกองพันล้านใครได้ – ใครเสีย” ผู้จัดการรายสัปดาห์. 16 – 22 กรกฎาคม 2544
- “สังเวลิเวอร์ฟุตบอลแฟนคลับ โคดศึกดับสยอง” ไทยรัฐ. 19 กรกฎาคม 2544
- “สาวกผี – หงส์เริงรำ” ผู้จัดการรายสัปดาห์. 16 – 22 กรกฎาคม 2544
- “สโมสรฟุตบอลต่างประเทศที่คนไทยชื่นชอบ” ไทยรัฐ. 10 – 13 กรกฎาคม 2509

วิทยานิพนธ์

- กรอบแก้ว ปิ่นยารชุน, “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจในการเป็นสมาชิกโทรศัพท์มือถือรับสมาชิก” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541
- เกศินี ศิลปี, “การศึกษาชมรมภาพยนตร์ของสตาร์พิกส์และหนังสือซีเนีแม็ค” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539
- จารุณี พชรพิมานสกุล, “เครือข่ายการสื่อสารของกลุ่มชีวิต” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542
- เจษฎา รัตนเขมากร, “ศิลปินเพลงไทยและเครือข่ายการสื่อสารของแฟนคลับ” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541
- ฐิติมาน มุทริกเวช, “การศึกษาการรับชมการถ่ายทอดสดฟุตบอลต่างประเทศของวัยรุ่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541
- บุญเกิด มาอ่อง, “การศึกษาการรวมกลุ่มและการทำกิจกรรมร่วมกันของกลุ่มผู้รับฟังวิทยุ จส. 100” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537
- รัฐพงศ์ ปานเชื้อ, “พลวัตแห่งกลุ่มกับการจัดการธุรกิจชุมชนในพื้นที่โครงการพัฒนาออยดุงฯ กรณีศึกษา : กลุ่มหัตถกรรมบ้านเขาแห้งพัฒนา หมู่บ้านเขาแห้งพัฒนา ตำบลแม่ฟ้าหลวง อำเภอแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2545
- วรวิทย์ พัฒนาอิทธิกุล, “การตลาดรายการฟุตบอลทางโทรทัศน์ในประเทศไทย” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539

เว็บไซต์

www.liverpoolthailand.com

ภาษาอังกฤษ

Books

- Jenkins, Henry. **Textual Poachers**. New York and London : Routledge, 1992.
- Jenson, Joli. Fandom as Pathology : The Consequence of Characterization. In **The Adoring Audience**. edited by Lisa A. Lewis, London and New York : Routledge, 1992.
- Maccoby, Eleanor E. Newcomb, Theodore M. and Wartley, Eugene L. **Reading in Social Psychology**. New York : Holt York : Rinehart & Winston, 1958.
- McQuail, Dennis. The Media Audience – Alternative Concepts of Audience. **An Introduction of Mass Communication Theory. Second edition**. California : SAGE Publication Inc. 1992.

ภาคผนวก

ตัวอย่างประเด็นคำถามที่ใช้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์

1. ลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับเติบโตขึ้นมาได้อย่างไร / มีปัจจัยอะไรในการรวมกลุ่ม
2. ทำไมถึงชอบสโมสรลิเวอร์พูล / ชอบลิเวอร์พูลตรงไหน / นักเตะคนใดในทีมสโมสรลิเวอร์พูลที่ท่านชื่นชอบ
3. ท่านรู้จักลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับได้อย่างไร
4. เหตุใดถึงมาสมัครเป็นแฟนคลับและรู้ข่าวถึงการสมัครเป็นสมาชิกจากที่ได้ / ใครชักชวน /
5. เมื่อท่านเป็นสมาชิกแล้วท่านได้รับข่าวสารและเรื่องราวของกิจกรรมต่าง ๆ จากที่ได้
6. มีการติดต่อสื่อสารกันอย่างไร
7. ท่านได้มีการพบปะพูดคุยกับคนในกลุ่มบ่อยครั้งแค่ไหน / และส่วนมากจะพูดคุยกับใคร / มีวิธีการใด / ใช้การสื่อสารในรูปแบบใดมากที่สุด โดยผ่านสื่อไหน
8. หัวข้อเรื่องที่คุณเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร
9. ในกลุ่มสมาชิกเอง (กลุ่มย่อย ๆ ลงไป) มีผู้นำกลุ่มย่อยไหม และคิดว่าสมาชิกเชื่อฟังใคร
10. ท่านคิดว่าตัวเองมีส่วนในการกระจายข่าวสารไหม
11. เวลาที่อยู่ในกลุ่มแฟนคลับมีความรู้สึกอย่างไร (กับตัวเอง / กับคนอื่น) และเมื่อเวลาที่สมาชิกอยู่นอกกลุ่มมีการแสดงตนเองหรือบอกคนนอกกลุ่มหรือเปล่านั้นว่าเราเป็นสมาชิกกลุ่มลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ
12. คนในกลุ่มยอมรับเราไหม / เรายอมรับคนในกลุ่มไหม / ทำไม
13. เชื่อผู้นำกลุ่มไหม
14. ลักษณะความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่มเป็นอย่างไร
15. ท่านเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มอย่างสม่ำเสมอหรือไม่ เพราะอะไร
16. ในการเข้าร่วมกิจกรรมแต่ละครั้งส่วนมากท่านจะคุยกับใคร
17. อะไรเป็นสัญลักษณ์ที่บอกให้รู้ว่าเราเป็น “พวกเดียวกัน”
18. รับรู้ความเป็นพวกเดียวกันหรือไม่ (อัตลักษณ์)ตัวเองว่าเป็นลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับอย่างไร
19. ลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับมีโลโก้, มีสัญลักษณ์ใหม่ คืออะไร / ทำไมใช้โลโก้ / สีนั้น / รูปนั้น / โดยการจัดวางตำแหน่ง มีวัตถุประสงค์อะไร คือความหมายอะไร เช่น คิดว่าโลโก้สื่ออะไร, ทำไมลิเวอร์พูลถึงเป็นสีแดง ชอบหรือไม่ชอบ
20. เราจะรู้ได้อย่างไรเวลาเราเจอ สมาชิกลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับ พวกเดียวกัน
21. มีการจัดกิจกรรมพิเศษเฉพาะกิจของ ลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับไหม
22. จัดตัวเองว่าเป็น “สาวก” ลิเวอร์พูลไหม

23. ถ้าจะถามความภาคภูมิใจของการเป็นสมาชิก ลิเวอร์พูลไทยแลนด์แฟนคลับคืออะไร
24. ตั้งแต่มาเป็นสมาชิกแล้วได้อะไรบ้าง / เสียอะไรบ้าง / ชอบตรงไหน / มีความรู้สึกอย่างไร
พอใจหรือเปล่า
25. คิดจะเป็นสมาชิกต่อไปเรื่อยๆ ไหม / คิดจะเลิกไหม
26. มีการผลิตสินค้าอะไรออกมาขายเฉพาะในกลุ่มไหม
27. มีสินค้าอะไรในกลุ่มที่ซื้อมาสะสมบ้าง / ซื้อทำไม
28. เวลาเจอแฟนคลับกลุ่มอื่นเช่น แมนยู มีการสื่อสารกันไหม

รายการฟุตบอลต่างประเทศทางสถานีโทรทัศน์ พ.ศ. 2510 – 2521

ปี พ.ศ.	รายการกีฬาฟุตบอลต่างประเทศ	สถานีโทรทัศน์ที่แพร่ภาพ
2510	ฟุตบอลดิวิชั่น 1 อังกฤษ	ช่อง 4
2511	ฟุตบอลดิวิชั่น 1 อังกฤษ	ช่อง 4
2512	ฟุตบอลดิวิชั่น 1 อังกฤษ	ช่อง 4
2513	ฟุตบอลดิวิชั่น 1 อังกฤษ	ช่อง 4
	ฟุตบอลโลก	ช่อง 4
2514	ฟุตบอลดิวิชั่น 1 อังกฤษ	ช่อง 3
2515	ฟุตบอลดิวิชั่น 1 อังกฤษ	ช่อง 3
	ฟุตบอลยุโรป	ช่อง 9
2516	ฟุตบอลดิวิชั่น 1 อังกฤษ	ช่อง 3
2518	ฟุตบอลดิวิชั่น 1 อังกฤษ	ช่อง 9
2519	ฟุตบอลดิวิชั่น 1 อังกฤษ	ช่อง 9
2520	ฟุตบอลเยอรมัน	ช่อง 3, ช่อง 9
2521	ฟุตบอลลีกคัพอังกฤษ	ช่อง 9
	ฟุตบอลดิวิชั่น 1 อังกฤษ	ช่อง 9
	ฟุตบอลเยอรมัน	ช่อง 9

ที่มา : รวบรวมจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ, เดลินิวส์และบ้านเมือง พ.ศ. 2510 – 2521

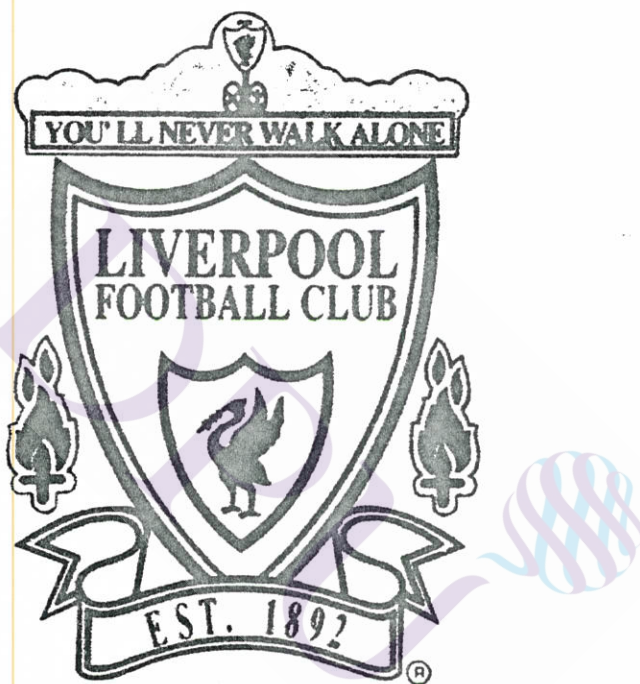
สถิติของการครองแชมป์ในลีกสูงสุดและการครองแชมป์ในถ้วยต่าง ๆ

18 League Championships :	1900/01,1905/06,1921/22,1922/23, 1946/47, 1963/64, 1965/66, 1972/73, 1975/76, 1976/77, 1978/79, 1979/80, 1981/82, 1982/83, 1983/84, 1985/86, 1987/88, 1989/90
6 FA Cups :	1964/65, 1973/74, 1985/86, 1988/89, 1991/92,2000/01
6 League Cups :	1980/81, 1981/82, 1982/83, 1983/84, 1994/95, 2000/01
4 European Cups :	1976/77, 1977/78, 1980/81, 1983/84
3 UEFA Cups :	1972/73, 1975/76, 2000/01
1 European Super Cup :	1976/77
4 Division 2 Championships :	1893/94, 1895/96, 1904/05, 1961/62

ที่มา : WWW.liverpoolthailand.com

ฤดูกาล1900 - 1901 Liverpool ได้ขึ้นรับถ้วยแชมป์จากพระหัตถ์ของ Queen Victoria เป็นครั้งแรกและยังเป็นแชมป์สมัยแรกของสโมสร ก่อนที่จะกลายเป็นเจ้าของแชมป์ลีกสูงสุดของประเทศอังกฤษมากที่สุดถึง 18 ครั้ง จนถึงปัจจุบัน ซึ่งสโมสรลิเวอร์พูลสามารถครองแชมป์ในหลาย ๆ ถ้วย ซึ่งไม่มีสโมสรไหนทำได้มาก่อน ดังปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน

สัญลักษณ์สโมสรลิเวอร์พูล

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นางสาวณัฐนิชา ภูโคกสูง
วันเดือนปีเกิด 14 ตุลาคม 2518
สถานที่เกิด กรุงเทพมหานคร
การศึกษา ปริญญาตรีวิทยาศาสตร์บัณฑิต
สาขาการโฆษณา

